

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“
1309, гр. София, бул. „Генерал Николай Столетов“ № 21
www.gdin.bg тел.: 02 8139247, факс: 02 9311574

О Т Ч Е Т

**ЗА ДЕЙНОСТТА НА
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ КЪМ
МИНИСТЕРСТВОТО НА ПРАВОСЪДИЕТО
ПРЕЗ 2017 ГОДИНА**

гр. София – 2018 г.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

A. СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ НА ЗАТВОРНИЧЕСКАТА ПОПУЛАЦИЯ	4
B. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ ПО ТРЕТИРАНЕ НА ЛИШЕНИТЕ ОТ СВОБОДА В ЗАТВОРИТЕ	12
I. Режимно-административна дейност	12
II. Социални дейности и възпитателна работа с правонарушителите.....	15
1. Контролно-методическа и аналитична дейност	16
2. Дейности на сектор "СДВР" по развиване на образователната и професионално-квалификационна дейност	17
3. Контакти и взаимодействие с други държавни институции и неправителствени организации	18
4. Дейности, свързани с правния и социален статус на лишените от свобода	18
5. Участие в семинари, обучения и съвещания	18
6. Дейности по приема на новопостъпили лишени от свобода.....	19
7. Дейности в основния период от изтърпяване на наказанието лишаване от свобода.....	19
7.1. Индивидуално възпитателна работа	19
7.2. Специализирана групова работа.....	21
7.3. Общопенитенциарни дейности	24
7.4. Образователна и професионално-квалификационна дейност	32
7.5. Дисциплинарна практика	34
7.6. Работа по промяна на правния статус.....	35
7.7. Социално-възпитателна работа с доживотно осъдени лица	35
7.8. Работа със самодейните органи на лишените от свобода	38
8. Дейности в крайния етап от изтърпяване на присъдата	38
9. Изводи във връзка със СДВРП	41
III. Психологическа дейност с лишените от свобода	42
1. Провеждане на консултации и справяне в кризисни ситуации	44
2. Корекционни програми с лишени от свобода	45
IV. Охрана и сигурност в затворите.....	47
V. Медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода	57
B. ПОПУЛАЦИЯ, МАТЕРИАЛНИ УСЛОВИЯ И ТРЕТИРАНЕ НА ЗАДЪРЖАНИТЕ ЛИЦА В АРЕСТИТЕ	63
I. Дейност по охраната, режима и изолацията на задържаните лица.....	64
II. Допуснати нарушения на служебната дисциплина, произшествия, инциденти, наложени наказания и поощрения на служителите.....	70
III. Административна и учебна дейност.....	72
IV. Материално-битово и техническо осигуряване.....	73
V. Медицинско обслужване в арестите.....	76
G. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЕТО ПРОБАЦИЯ И МЕРКИТЕ	

ЗА ПРОБАЦИОНЕН НАДЗОР	77
I. Контролно-методическа и други дейности на сектор „Пробация“	77
II. Състояние на кадровия ресурс	81
III. Материална база	81
III. Работа с осъдени на пробация.....	82
1. Обхват – брой осъдени лица и специфика	83
2. Обхват и анализ на дейността по изпълнение на мерките по чл. 42а, ал. 2, т. 1 и 2 НК	87
3. Обхват на осъдените на пробация в програми за обществено въздействие.....	89
4. Курсове за професионална квалификация	90
5. Обхват и анализ на дейностите по мярката по чл. 42а, ал. 2, т. 5 и 6 НК... ..	91
6. Проблеми в работата с непълнолетни правонарушители при изпълнение на пробационни мерки	93
7. Проблеми в работата с условно-предсрочно освободени лица с пробационен надзор	95
8. Дисциплинарна практика	96
IV. Пробационни съвети.....	98
V. Развитие на партньорства - сътрудничество с институции, организации и НПО....	100
VI. Персонал.....	101
Д. ФИНАНСОВО-РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ	102
I. Финансово-счетоводни и капиталови разходи	102
1. Изпълнение на приходите	102
2. Изпълнение на разходите	102
3. Поети ангажименти и възникнали задължения	104
4. Изпълнение на трансферите	105
5. Неразплатени задължения	106
II. Логистика и обществени поръчки	106
Е. ПЕНИТЕНЦИАРЕН ПЕРСОНАЛ, ОБУЧЕНИЕ И КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ.....	111
I. Състояние на персонала.....	111
II. Конкурсни процедури	114
III. Дисциплинарна практика.....	115
IV. Психологически подбор и консултиране на служители.....	116
V. Обучение на персонала.....	119
VI. Служебни документи за самоличност.....	120
VII. Др. дейности в сектор ОУЧР, оказване на метод. помощ и взаимодействие	121
Ж. ПРАВНО-НОРМАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ И АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ.....	121
I. Правно-нормативно обслужване.....	121
II. Административна и информационна дейност.....	126
З. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ	129
I. Международна дейност.....	129
II. Международни проекти и програми.....	135
И. ОСНОВНИ ПРИОРИТЕТИ ЗА 2017 ГОДИНА	141

През 2017 г. дейността на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията” (ГДИН) беше насочена към реализиране на шест приоритетни задачи:

1. Актуализиране на нормативната уредба и създаване на условия за прилагането ѝ.

2. Продължаване политиката на влагане на максимални усилия и средства за подобряване на жилищно-битовите условия в затворите и арестите.

3. Организационни мерки и управление на персонала.

4. Разширяване обхвата на ресоциализационните практики и мерки. Въвеждане на нови инструменти за оценка и управление на правонарушителите.

5. Повишаване сигурността в местата за лишаване от свобода (МЛС).

6. Засилване на международното сътрудничество и разширяване на партньорското взаимодействие със сходни организации в Европа.

Резултатите от дейността и настъпилите изменения се изразяват в следните направления:

А. СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ НА ЗАТВОРНИЧЕСКАТА ПОПУЛАЦИЯ

През отчетния период в затворите и поправителните домове са постъпили общо 5542 лица, а са освободени 5868. От общия брой, по изтърпяване на наложеното наказание са освободени 4049 осъдени, условно предсрочно освободени (УПО) – 1282, на друго основание - 499, починали - 36, помилвани - 2 лишени от свобода.

Към 31.12.2017 г. прекъсване изпълнението на наказанието, на основание чл. 447 НПК, са ползвали 763 лишени от свобода. За някои от лицата прекъсването е удължавано повече от един път. Голяма част от молбите на лишените от свобода не са одобрени, поради липса на факти, доказващи отправените искания. Голям е броят на лицата, на които е прекъснато изпълнението на наказанието поради опасност от неоснователно задържане и поради семейни и здравословни причини.

Продължава тенденцията от последните години на намаляване на настанените в затворите и затворническите общежития (ЗО), като към 31.12.2017 г. са били 6988 (в т.ч. чужди граждани), срещу 7345 в края на 2016 г., 7408 в края на 2015 г., 7870 в края на 2014 г., 8282 в края на 2013 г. и 9493 в края на 2012 г.

Населеността по затвори, ЗО и арести в тях към 31.12.2017 г. е следната:

Затвори и ЗО	Брой места (на база 4 м ² жил. площ)	Брой лишени от свобода
Сливен	410	218
Белене	465	441
Бобов дол	728	439
Бургас	870	778
Варна	595	547
Враца в т.ч. ПД - Бойчиновци	583 + 348 в ПД	490 + 29 в ПД
Ловеч	998	692
Пазарджик	492	374
Плевен	424	402
Пловдив	609	579
София	1489	1350
Стара Загора	614	649
Общо:	8625	6988

За пръв път от доста години съществуващата пренаселеност в заведенията от закрит тип е преодоляна - от една страна намалява общият брой постъпили и настанени в МЛС, а от друга страна – увеличи се броя на преместените осъдени от закрит тип – нередицивисти и рецидивисти, които отговарят на предвидените в закона изисквания, в ЗО от открит тип. След промените в ЗИНЗС от м. февруари 2017 г. настанените лишени от свобода в ЗО от открит тип се увеличиха за сметка на настанените в закрит тип, като дори се наблюдава недостиг на капацитета в открития тип.

Обвиняемите и подсъдимите, настанени в затворите към 31.12.2017 г. са били 639 (в това число и чужди граждани), срещу 591 в края на 2016 г., 689 в края на 2015 г., 669 в края на 2014 г., 805 в края на 2013 г. и 927 в края на 2012 г.

Осъдените на доживотен затвор и тези на доживотен затвор без замяна през последните години се увеличават, като към 31.12.2017 г. са 187, докато през 2016 г. са 184, в края на 2015 г. – 174, в края на 2014 г. – 175, в края на 2013 г. – 168 и в края на 2012 г. – 166 осъдени. Те са разпределени така:

Затвор	Доживотен затвор	Доживотен затвор без замяна	Общо

Белене	9	4	13
Бобов дол	2	2	4
Бургас	13	9	22
Варна	14	7	21
Враца	11	3	14
Ловеч	17	7	24
Пазарджик	7	3	10
Плевен	12	5	17
Пловдив	7	3	10
Сливен	5	0	5
София	13	11	24
Стара Загора	16	7	23
Общо:	126	61	187

Към 31.12.2017 г. във всички МЛС 27 осъдени на доживотен затвор са настанени в общи помещения с останалите лишени от свобода.

Прави впечатление, че отново най-голям е броя на осъдените с наложено за изтърпяване наказание лишаване от свобода до 1 година - 1997, следвани от изтърпяващите присъди в размер от 1 и до 3 години – 1789, от 3 до 5 години – 868, от 5 до 10 години – 779, от 10 до 15 години - 334 и т.н. Това е фактор, който се отразява на текущото на лишените от свобода.

Тези данни свидетелстват за голяма динамика при постъпващите и освобождавани лишени от свобода, което от своя страна изисква по-голяма ангажираност на инспекторите по социални дейности и възпитателна работа (ИСДВР) на входа и на изхода, както и системна целенасочена корекционна дейност.

От общия брой лишени от свобода към 31.12.2017 г. 6770 са мъже, а 218 са жените. Чуждите граждани са общо 186, от които 176 мъже и 10 жени.

Най-много са настанените в затворите на възраст от 31 до 40 години (2212), следват тези от 41 до 50 години (1472), от 26 до 30 години (1057), от 51 до 60 години (697), от 20 до 25 години (525) и т.н.

По критерии възраст обобщените данни показват, че се запазва тенденцията в МЛС да преобладават лица в активна трудова възраст и за тях най-често са характерни липсата на образование и квалификация, на изградени трудови навици, умения за справяне с житейските проблеми, неблагоприятна семейна среда или липса на такава, формиран асоциален модел на поведение, липса на мотивация за законосъобразен начин на живот и др.

По вида на извършеното престъпление най-много са лишените от свобода извършители на кражба (2096), следват извършителите на грабеж (1115), убийство (849), наркотични вещества (612), измама (284), изнасилване (228), телесна повреда (194), блудство (118) и т.н.

Тези данни са показателни за характеристиките на затворническата общност, а именно меркантилен, хедонистичен тип ценностни ориентации, което е предпоставка за участието им в различни форми на субкултурална активност – хазарт, лихварство, размяна на вещи, възмездни услуги и др. При непълнолетните голяма част са осъдени за кражба или грабеж. При тях се наблюдава увеличаване на броя на лицата, които не поддържат връзка с родителите си и са лишени от подкрепа не само по време на престоя си в поправителния дом, но и след това. Това от своя страна затруднява процеса на ресоциализация, както и запазване и развитие на постигнатите по време на престоя позитивни промени. Също така голям е броят на непълнолетните преминали вече през някаква институция – ДДЛРГ, СПИ, ВУИ. Много от тях имат дефицити в интелектуалното и личностовото развитие, обучавали са се в помощни училища или са на ресурсно подпомагане и се обучават по индивидуална програма. Високата степен на неграмотност сред непълнолетните затруднява последващото обучение и постигане на напредък.

За отчетния период при разпределението на лишените от свобода е спазен принципа на диференцираното настаняване. Обособени са затворнически групи за новопостъпили лишени от свобода – приемно отделение, за настаняване на обвиняеми и подсъдими, за неработещи болни, за работещи и зона за повишена сигурност. В някои затвори са обособени групи за лица от категорията рецидивисти, за нересицидивисти и при настаняването е отчетена освен вторичната криминализация, размера на присъдата и режима на изтърпяване на наказанието, нивото на отчетения риск от рецидив и вреди, характера на дейността, здравословния статус и не на последно място – психологическата съвместимост.

Както и през предходния период, отново най-голям е дялът на лишените от свобода от категорията рецидивисти. Това са лица, пребивавали в МЛС, които са запознати с условията и реда и вече са били обект на пенитенциарно третиране. Те съставляват основната част на общността и налагат своята субкултура над останалите лишени от свобода, което оказва съществено влияние на реализираната корекционна дейност.

По отношение на разпределението на лицата по критерии образователен ценз и за настоящия отчетен период обобщените данни сочат, че основният дял отново са лишените от свобода с основно образование, следвани от лицата със средно образование. Съществен остава обаче и броят на осъдените без образователен ценз – 17,07 % от общата популация. При анализиране на данните следва да се има предвид, че диференцирането на лишените от свобода по образователен ценз е направено по данни от самите тях. Не са малко случаите в които, въпреки деклариран от лишеният от свобода завършен клас, в действителност лицето е практически неграмотно. Факт е ниската и дори липсата на мотивация за ефективно участие в учебния процес,

за усвояване на знания, като водещата цел е намаляване срока на наказанието. С тази категория правонарушители се работи трудно, тъй като голяма част от дейностите, които се прилагат изискват определено ниво на грамотност. Освен неграмотността, за тези лица е характерно и ниско ниво на интелектуално развитие, най-често те са социално слаби лица и без помощ и подкрепа отвън. Предвид това основните им цели са насочени към задоволяване на екзистенциални потребности. Това от своя страна ги прави силно уязвими и лесно манипулируеми. Не са редки случаите, когато тези лица провокират конфликтни ситуации, в които се представят като жертва или обект на дискриминация, чрез което целят постигане на определени хедонистични цели. Също така те често са „инструмент“ за атакуване на администрацията или конкретен служител.

По отношение на настанените в МЛС лица с висше образование, следва да бъде отчетено, че макар техният дял да е доста нисък – 2,76% от общата популация, тези лица могат да бъдат ресурс за активно сътрудничество на служителите и да бъдат включвани в структурираните самодейни затворнически органи. По този начин се създават предпоставки за недопускане на необосновани очаквания и претенции от останалите лишени от свобода, които могат да предизвикат напрежение и конфликти. Практиката доказва, че периодичните срещи на ръководството на затвора с представителите на съвета на общността и обсъждането на актуални за цялата общност въпроси, сменя напрежението и прави самите затворници съпричастни към проблемите и затрудненията в ежедневието. Приобщаването им към нормите и правилата в институцията дават своя положителен ефект, както за неутрализиране на зараждащи се конфликти, така и по отношение на своевременно решаване на различни въпроси и реализиране на дейности, които да са в синхрон с потребностите на осъдените лица. През отчетния период самодейните затворнически общности са съдействали за включване и поддържане на мотивацията за учебна дейност, поддържане на хигиената, сътрудничество при реализирането на спортните турнири и културно-масови дейности, както и на дейностите за удовлетворяване на религиозните потребности на лишените от свобода. През отчетния период лишен от свобода с висше образование от затвора в гр. Белене издаде последваща програма за самопомощ на лишените от свобода, което е пример за осмисляне на свободното време.

Обобщените данни показват, че 58,44 % от затворническата общност е без професия (квалификация) и 41,56 % заявяват, че имат професия (квалификация). Практиката показва, че в действителност голяма част от лицата нямат почти никакви умения. Една част от тях заявяват наличие на умения и документ за професионална квалификация, но при изискването им и необходимостта да ги приложат се оказва, че такива липсват. В тази връзка от съществено значение е организирането и реализирането на квалификационни

курсове в МЛС, с оглед тяхната ресоциализация. Ограмотяването и получаването на професионални умения от лишените от свобода увеличава възможностите им за просоциално включване след освобождаването им и влияе на мотивацията им за успех. Това допринася за намаляване на риска от рецидив, осигурява позитивното им вграждане в обществото и повишава възможностите за активност на трудовия пазар.

Липсата на професия (квалификация) от лишените от свобода води след себе си съществени затруднения при усвояване на освободените работни места за дейности, за които се изискват конкретни умения и компетенции. От друга страна утвърдените щатни длъжности за лишените от свобода, заети в обслужващата и комунално-битовата дейност са недостатъчни, за да бъде предоставена възможност на всеки желаещ да се включи в трудова дейност. Трудовата ангажираност на лишените от свобода е съществен фактор, влияещ върху емоционалния климат и междуличностните отношения. Не малка част от осъдените са с прекъснати социални контакти и липсва материална подкрепа, което предопределя трудовото им ангажиране като единствен източник на финансиране. Също така трудовата дейност е и мощен стимул за лишените от свобода да спазват правилата за вътрешния ред и води до просоциална промяна в поведението им. Основните области, в които лицата полагат труд са обслужващата и комунално-битовата дейност, строителната дейност, селското стопанство, изработване на изделия на ишлеме и др. Осигуряването на работа на лишените от свобода актуализира трудовете им навици или води до изграждане на нови такива. Също така се сменя натрупаното напрежение, понижава се нивото на конфликтните ситуации, подобрява се вътрешния микроклимат, намалява се риска от рецидив, променят се мотивите и нагласите за социално реализация след изтърпяване на наказанието и др.

По признак религиозна принадлежност, характеристиките на общността е трудно да бъдат определени. Продължава да се наблюдава тенденцията една част от лишените от свобода да променят периодично изповядваната религия с оглед очаквани облаги. Въпреки, че повечето от лишените от свобода декларират религиозна принадлежност, между тях не съществува реално разделение по този признак.

През отчетния период в затвора в гр. Белене беше отбелязан случай с признаци на радикализация, при който беше налице нарастване на напрежението между групи от лишени от свобода на етническа и религиозна основа. През м. февруари 2017 г. български гражданин беше екстрадиран от Турция, след престоя му в два турски затвора в продължение на 2 години и е настанен в затвора в гр. Белене. Лишеният от свобода се самоопределя като мюсюлманин и има добро интелектуално и образователно ниво. Още при постъпването си в затвора в гр. Белене той демонстрира засилен интерес към

исляма, който не прикрива. При себе си държи корана и има салафидска брада според традициите. Тук следва да бъде отчетено, че лицето е добре познато на администрацията на затвора в гр. Белене, тъй като същият е изтърпявал предишно осъждане. В тази връзка при сегашното си осъждане се отчита, че той е с променени вярвания и визия, прекъснал е връзките си със семейството и приятелите си, и е променил социалното си обкръжение.

След настаняването му в група за осъдени лица, се забелязва промяна в поведението на други двама осъдени, които също са мюсюлмани. Те започват безпричинно физическо и психическо насилие над осъдените лица с български произход, обиди към лишени от свобода и служители на етническа и религиозна основа. Поведението им е провокативно и арогантно, и насажда страх сред лишените от свобода християни. Заради насадения страх, останалите лишени от свобода отказват съдействие на служителите и не споделят истината. С подкрепата на служителите в затвора в гр. Белене, някои от осъдените лица споделят за напрежение на религиозна основа. Казват, че са видели поздрави между тримата осъдени лица на чужд език, използване на плакати, събирания вечер, четене на някакви книги, като разговорите са на турски език и се търси отмъщение. Пример за това е случаят, когато лишен от свобода е ударен само заради това, че е българин и се самоопределя като християнин. Друг пример е планираният побой над лишен от свобода християнин, който работи в столовата, заради това че възпрепятства раздаването на месо само за мюсюлманите.

В тази връзка лишените от свобода са разместени в различни затворнически групи, с оглед преустановяване на възможността за осъществяване на контакти помежду им. Въпреки това, опитите за договаряне са продължили. От друга страна радикализираното лице е включено в различни дейности и са използвани неговите ресурси като образование, лидерски качества, познания в областта на фитнеса и др. за осмисляне на свободното му време и промяна на фокуса му. Поставена му е задачата да подготви спортна програма за другите осъдени лица, да изнесе лекция относно фитнес тренировките, както и да води практически занятия под ръководството на ИСДВР. Той и другите двама осъдени са включени в програма за етническа толерантност и овладяване на гнева. Впоследствие радикализираното лице е настанено в затвора в гр. Ловеч и с него, както и с другите двама продължава работата от страна на психолозите в затворите и са под наблюдението на надзорно-охранителния състав (НОС).

Запазва се и тенденцията за разпространение на наркотични вещества в МЛС, която е устойчива във времето. Лицата със зависимости демонстрират силно негативно отношение към администрацията и се запазва тенденцията за самонаранявания, самоувреждания и заплахи от тяхна страна като начин да принудят служителите да отговорят на момента на нуждите и исканията им.

Осъдените лица за производство, преработка, придобиване или държане на наркотични вещества или техни аналози с цел разпространение, склоняване или подпомагане друго към употреба, за организиране, ръководство или финансиране на организирана престъпна група, за отглеждане на растения или за добиване, производство или преработване на наркотични вещества, оказват съществено влияние на затворническата общност. В тази връзка са налице опити за изграждане на канали за внасяне на наркотици, при което нерядко осъдените лица включват свои близки. Това от своя страна спомага повишаването на употребата на ПАВ в МЛС. В резултат на това са налице случаи на повишена агресивност и неадекватно поведение след употреба на ПАВ. В общността се наблюдава и тенденция да се формират трайни групи на база интерес към снабдяване и разпространение на наркотични вещества. Въпреки предприетите мерки за предотвратяване внасянето им, групите организиращи разпространението им остават трайни. Предвид специфичните личностови особености на лицата употребяващи ПАВ, те оказват влияние върху психоклимата в затворническите общности. Също така се изисква повишено внимание от страна на служителите за предотвратяване внасянето и разпространението на наркотични вещества в МЛС.

Преобладаващата част от лишените от свобода са с ниски икономически възможности, произхождат от бедни семейства и нямат финансова подкрепа. Най-общо целите на общността са:

- промяна на правния статус (замяна на режима в по-лек, прекатегоризация в условията на открит тип, УПО); получаване на награда, помилване; прекъсване на наказанието;
- ангажираност с трудова дейност, обучение, курсове за професионална квалификация, специализирани програми, полагане на доброволен неплатен труд с цел намаляване на срока на наказанието;
- намаляване на режимните ограничения и постигане на известни привилегии като удължено гледане на телевизия, увеличаване престоя на открито през летните месеци, притежание на различни вещи;
- подобряване на битовите условия, качеството на храната, по-богат асортимент от стоки в затворническия магазин;
- по-безпрепятствено осъществяване на нерегламентирани дейности – притежаване и разпространение на забранени вещи, наркотици, алкохол, осъществяване на различни възмездни услуги, хазарт и др.

За постигане на изложените цели, лишените от свобода използват различни похвати. С положителен аспект са спазването на установените правила и ред, активност при изпълнение плана на присъдата, участие в културно-масови, спортни мероприятия, дейности по хигиенизиране на спалните помещения и общите части, полагане на доброволен труд. По този начин лицата се стремят да бъдат забелязани и усилията им да бъдат

възнаградени. Налице е обаче и друг начин за постигане на целите, а именно отпращане на обиди, клевети, заплахи и други срещу служителите, с цел zlepоставянето им, като лицето се представя за жертва. Този способ се използва от лица със силно изразено негативно отношение към институцията, когато не се задоволяват претенциите им. Други начини за постигане на целите са самонараняванията, обявяването на гладни стачки и др.

Ценностната ориентация на лишените от свобода е насочена към удовлетворяване на потребителските нагласи, а именно уважаване от администрацията на всяко тяхно желание или претенция, без да се отчитат реалните възможности и необходимостта от лична активност и ангажираност в процесите, както и необходимостта да се спазват установените законови рамки. В резултат на това лишените от свобода обикновено пренебрегват факта, че имат задължения и акцентират на правата си, като считат че администрацията е длъжна да реализира всички предвидени в закона правни възможности, независимо от тяхното поведение и съпротива за участие в корекционни дейности.

Б. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ ПО ТРЕТИРАНЕ НА ЛИШЕНИТЕ ОТ СВОБОДА В ЗАТВОРИТЕ

I. Режимно-административна дейност

През отчетния период режимната дейност беше насочена към спазване на законовите разпоредби, уреждащи правния статус на лицата, настанени в затворите, повишаване на професионалната подготовка без откъсване от работа на инспекторите по режима и служителите от гражданската администрация, методическа помощ и контрол.

Поради настъпили изменения в правното положение на лишените от свобода през отчетния период са извършени 897 превода от един затвор в друг, срещу 1031 през 2016 г., 238 през 2015 г., 969 през 2014 г., 812 през 2013 г. и 981 през 2012 г.

Съгласно компетенциите им, дадени по чл. 64 ЗИНЗС, със заповеди на началниците на затвори, през 2017 г. са преместени в ЗО от открит тип 714 осъдени и са настанени обратно в заведенията от закрит тип 55 осъдени.

По искане на лишени от свобода или по инициатива на затворническата администрация, спрямо 83 лица, със заповед на главния директор на ГДИН е приложена разпоредбата на чл. 179 ЗИНЗС. През 2016 г. тези заповеди са били 86, през 2015 г. – 59, през 2014 г. – 98, през 2013 г. – 81, а през 2012 г. – 117 на брой.

По реда на чл. 120 ЗИНЗС 8 лишени от свобода са изолирани в единична килия за срок до два месеца без право на участие в колективни мероприятия.

На основание чл. 248, ал. 1 ЗИНЗС 104 обвиняеми и подсъдими се държат в постоянно заключени помещения без право на участие в колективни мероприятия.

По реда на чл. 60 ЗИНЗС, със заповед на началника на затвора, 8 лишени от свобода са настанени в обособени отделения, предназначени за лица с висока степен на обществена опасност, страдащи от алкохолизъм или наркомания, лица с психически разстройства или уязвими лица. Значително е намален броя на тази категория осъдени, които през 2016 г. са били 18 на брой.

Към 31.12.2017 г. в МЛС са регистрирани 27 случая на неоснователно задържане на осъдени над определения от съда размер на наказанието, като в сравнение с предходните години по този показател се наблюдава намаляване – 2016 г. – 33 случая, 2015 г. – 40, 2014 г. – 46, 2013 г. – 55 и 2012 г. – 74 случая. По затвори се разпределят, както следва:

Белене – 1, Бобов дол – 1, Бургас - 1, Варна - 1, Враца – 5, Ловеч – 1, Пазарджик – 0, Плевен – 2, Пловдив - 2, София – 10, Стара Загора – 1, Сливен – 1.

Случаите на по-големи размери на неоснователно задържане не са характерни за 2017 година. Преобладават неоснователните задържания с продължителност до няколко дни.

Причините за неоснователните задържания през 2017 г. са същите като тези от предишните години. Най-голям е дялът на несвоевременно зачетен предварителен арест, както и късно получени присъди и определения. По-малко са случаите, при които определеното от съда наказание е по-голямо по размер от предварителното задържане, както и късно зачетено изтърпяно наказание пробация при определяне на общо наказание по чл. 23 и чл. 25 НК. Няма неоснователно задържане на лишени от свобода по вина на затворническата администрация.

През 2017 г. бяха извършени изменения в нормативната уредба, съгласно които производство за УПО може да се инициира от началниците на затвори и по молба на лишените от свобода. До 07.02.2017 г. има частична дейност и на Комисиите по чл. 73 ЗИНЗС. В този смисъл до компетентните по места съдилища са подадени общо 2000 предложения и молби за УПО, като 1282 лишени от свобода са освободени.

Прави впечатление честата практика лишените от свобода да обжалват решенията на Окръжните съдилища пред съответните Апелативни съдилища, като например в гр. Варна срещу определения за отказ за УПО са подадени 23 жалби, от които Административен съд Варна е уважил 2 бр. Най-голям брой на подадени предложения и молби има в затвора в гр. София.

Съгласно новите нормативни изменения, на основание чл. 66 ЗИНЗС, замяната на режима в по-лек се извършва със заповед на началника на

съответното място за лишаване от свобода. По този ред е заменен режима на 1327 лишени от свобода, срещу 1882 лица през 2016 г. по стария ред от Комисията по чл. 73 ЗИНЗС. На 11 лишени от свобода е променен режима в по-тежък от първоначално определения от съда, а за 2016 г. са били 8, на 79 лишени от свобода е променен режима в по-тежък в рамките на първоначално определения от съда, като за 2016 г. са били 141.

За отчетения период в сектор "Режимна дейност" в ГДИН са постъпили общо 1673 жалби и молби. Жалбите са 162, от тях 132 са подадени от лишени от свобода и 30 от граждани. Жалбите от граждани не се различават по естество от тези на лишените от свобода. Молбите са общо 1511, като 1129 от тях са от лишени от свобода, а 382 са от граждани.

Жалбите и молбите са разгледани и решени в срок, а жалбоподателите и молителите са уведомени своевременно.

За подчертана дисциплинираност, за постигнати успехи в работата и други положителни прояви, са наградени 9556 лишени от свобода срещу 9665 през 2016 г.

По време на ползваните награди "домашен отпуск" са допускани най-често следните нарушения: лишените от свобода се връщат в затворите и ЗО в нетрезво състояние или след изтичане срока на дадената награда.

Най-голям е броят на извършените от лишените от свобода дисциплинарни нарушения, свързани с неспазване на установените за тях правила, притежаване на мобилни апарати, упражняване на физическо насилие за разрешаване на конфликти, внасяне и държане на неразрешени предмети и неизпълнение на нарежданията и заповедите на съответните длъжностни лица. Следват извършване на възмездни услуги, неполагане на грижи за опазване на имуществото и употреба на спиртни напитки и наркотични вещества.

Общият брой наложени наказания е 5437, с около 500 повече от предходната 2016 г. Най-голям е броят на наложените наказания "Извънредно дежурство за поддържане на чистотата и хигиената за срок до 7 дни" – на основание чл. 101, т. 2 ЗИНЗС - 1824. Следват наказанията "Изолиране в наказателна килия за срок до 14 денонощия" – на основание чл. 101, т. 7 ЗИНЗС - 1183. Наложени наказания "Лишаване от хранителна пратка" - на основание чл. 101, т. 5 ЗИНЗС са 1065, „Писмено предупреждение” - на основание чл. 101, т. 1 ЗИНЗС са 955, „Забрана за участие в колективни мероприятия във и извън МЛС” - на основание чл. 101, т. 4 ЗИНЗС са 316. Сравнително малко се налагат наказанията „Лишаване от право на месечен домашен отпуск на лишените от свобода, изтърпяващи наказания в ЗО от открит тип, за срок до 3 месеца” на основание чл. 101, т. 6 ЗИНЗС – 36, "Изолиране в наказателна килия в извънработно време" – на основание чл.

101, т. 8 ЗИНЗС – 33 и „Отмяна на награда, която не е ползвана”, на основание чл. 101, т. 3 ЗИНЗС – 25.

През отчетния период пред съответния съд са обжалвани 147 заповеди за налагане на дисциплинарни наказания, 41 жалби са уважени и заповедите отменени, 106 заповеди са потвърдени.

Пред главния директор на ГДИН са обжалвани 103 заповеди за налагане на дисциплинарни наказания, като 97 заповеди са потвърдени, а 6 жалби са уважени и заповедите отменени.

През 2017 г. са изготвени и изпратени до Комисията по помилването при Администрация на Президента на Република България общо 420 справки. С указ на Вицепрезидента на Република България са помилвани 2 лишени от свобода.

В същия период са изготвени общо 16456 справки по искане на оперативно - издирвателните служби на МВР, органите на съдебната власт и съдебни изпълнители, касаещи престой на лишени от свобода, обвиняеми и подсъдимы в арести, затвори и ЗО.

През отчетния период се проведеха семинари и други обучения, тематични, комплексни и дисциплинарни проверки с участието на служители от режимното направление. Повиши се осезаемо качеството на работа по отношение на обработката на досиетата и отчетните картони на лишените от свобода.

II. Социални дейности и възпитателна работа с правонарушителите (СДВРП)

През 2017 г. постигането на целите на наказанията чрез подпомагане на личностната промяна на осъдените и изграждане на умения и способности за законосъобразен начин на живот в обществото беше основна задача в работата на отдела.

Дейностите бяха насочени към развитие и насърчаване на едно по-добро разбиране и ефективно прилагане на различни подходи в работата с правонарушителите. В резултат се наблюдава по-сериозна активност в реализирането на специализираните дейности и дейностите по осмисляне на свободното време на лишените от свобода.

През цялата година служителите от отдела участваха в работни групи, свързани с промяната на нормативната уредба, разработването на методически указания и процедури, свързани с изпълнение на наказанията и развиване на училищната мрежа в затворите.

През отчетния период се полагаха много усилия за подобряване на диагностичната работа, разширяване на консултативните интервенции, повишаване на качеството на груповата работа и утвърждаване на мултидисциплинарния принцип в работата на екипите. Следяха се

тенденциите в общностите на лишените от свобода и осъдените на пробация, свързани с опити за самонараняване, автоагресия и рисковото поведение. Разгърна се аналитично-статистическата дейност за отчитане на натовареността в затворите и пробационните служби.

През 2017 г. интензитетът на обучението на персонала в трите направления на дейност беше висок. Провеدهа се десетки обучения с пробационните служители, социалните работници и психолозите по линия на проекти реализирани от ГДИН и неправителствения сектор по Норвежки финансов механизъм и Съвета на Европа.

Важен акцент в дейността беше разгръщането на междуинституционалното сътрудничество. Тази дейност допринесе за укрепване на ролята и доверието в институцията ни. Увеличи се обхвата на партньорски споразумения, което е модерен подход за разширяване спектъра на социално-възпитателните дейности и повишаване на качеството на тяхната реализация. Служителите от отдела организираха и участваха в различни европейски и национални форуми касаещи изпълнението на наказанията, както и такива свързани с радикализацията, насилието и пренаселеността в местата за лишаване от свобода. Активно си партнирахме с различни институции и неправителствени организации (НПО) при реализирането на проекти, насочени към правонарушителите и персонала.

В изпълнение на дейностите по проект, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“ чрез ЕСФ, в ГДИН беше проведена обществена поръчка за доставка, инсталиране, тестване и внедряване на система за електронно наблюдение.

Правейки ретроспекция на всички реализирани дейности в отдела, не може да не се отбележи необходимостта от интензифициране на контролно-методическата работа в различните направления на дейност, която не беше разгърната в необходимия обем поради финансови рестрикции.

1. Контролно-методическа и аналитична дейност

Съгласно утвърдения за 2017 г. план беше предвидено сектор СДВР да извърши проверки в четири териториални служби на ГДИН, но поради недостига на финансови средства и други обективни фактори такива не бяха извършени. Във връзка с инциденти с лишени от свобода и установяване на дисциплинарни нарушения от служители, сектор СДВР извърши контролни дейности в затворите в гр. Бобов дол, Бургас, Пазарджик, Пловдив и ПД – Бойчиновци към затвора в гр. Враца.

Служители от сектора съвместно с колеги от други направления на дейност участваха в тематична проверка в затвора в гр. София, разпоредена със заповед на ресорния зам.-министър на правосъдието. Проверката приключи с констатирани слабости в дейността на направлението, в резултат на което бяха дадени задължителни указания на началника на затвора. В

краткосрочен план предстои допълнителна проверка за супервизиране цялостната дейност съобразно направените препоръки.

Работна група от служители на сектор СДВР и сектор „Режимна дейност“ изготви методически указания до териториалните служби на ГДИН, с които се установиха единни критерии при прилагането на мерките за поощрения на лишените от свобода по чл. 98, ал. 1, т. 5-9 ЗИНЗС.

През отчетния период са обобщени получените от затворите данни за проведени културно-информационни, спортни и религиозни дейности във връзка с честването на различни празници през годината.

Изготвена е частта за ГДИН по Плана за изпълнение на приоритетите и постигане на целите на Националния съвет по превенция на престъпността за периода 2016-2018 г. До Дирекция „Международно правно сътрудничество и Европейски въпроси“ при Министерството на правосъдието (МП) е изготвен доклад, касаещ електронния мониторинг и радикализацията. Предоставени са доклади, относно дейността с наркозависимите до Център за развитие на демокрацията, попълнен е годишния въпросник на ООН по наркотичните вещества, предоставена е информация до МП във връзка с Резолюция 58/5 на Комисията по наркотични вещества „Подпомагане на сътрудничеството между органите на здравеопазването и правосъдието при намирането на алтернативни мерки на осъждането и налагане на наказания за леки престъпления, свързани с наркотични вещества“.

2. Дейности на сектор СДВР по развиване на образователната и професионално-квалификационна дейност

През 2017 г. в ГДИН се проведе работна среща с директорите на училищата в затворите по актуални проблеми, с цел подобряване на дейността. Отново не се реализира планираната работна среща с началниците на сектори СДВР и директорите на училищата към МЛС за отчет на приключилата учебна 2016/2017 г. г., преглед на дейностите свързани с организацията за успешно започване на новата учебна година.

През 2017 г. сектор СДВР извърши преглед на постъпилите документи на кандидат-учениците лишени от свобода за учебната 2017/2018 г. Мотивите за отказ на неодобрените кандидати за ученици са поради правен статус, режимни съображения, дефицити в поведението, недостиг на леглова база в затворите в гр. Стара Загора и гр. Враца, което обуслови невъзможността за нов прием на ученици. Одобрените лишени от свобода са преведени и записани в училищата в срок.

3. Контакти и взаимодействие с други държавни институции и неправителствени организации

И през изминалата година сектор СДВР си сътрудничи с държавни институции и НПО. По различни поводи са изготвяни и изпращани материали и доклади до МП, Омбудсмана на Република България, КПИ, Български хелзинкски комитет, Комисията за защита от дискриминация и други.

Разгледани са и са дадени становища на молби за достъп до затворите от различни НПО, както и за провеждане на студентски практики.

Своевременно са изготвяни отговори до министъра на правосъдието на поставени от народни представители въпроси.

4. Дейности, свързани с правния и социален статус на лишените от свобода

За изминалата година сектор СДВР в ГДИН е работил по постъпили 760 преписки, от които са отработени 171 жалби на лишени от свобода, 47 жалби на граждани, 241 молби от лишени от свобода и 21 молби от граждани. По всяка една от тях е извършена проверка и е дадено становище и отговор. Основно жалбите са свързани с правния и социален статус на лишените от свобода – замяна на режима, преместване в затворническо заведение от по-лек тип, УПО, поощрения, назначаване на работа, полагане на доброволен труд, обучителни дейности, както и с разрешаване на различни междуличностни конфликти. Основна част от молбите и жалбите са неоснователни. През отчетния период секторът е работил и по 280 други преписки.

5. Участие в семинари, обучения и съвещания

През отчетния период служителите на сектор СДВР взеха участие в програмите и дейностите по проекти във връзка с Норвежки финансов механизъм (НФМ), в работни посещения в Република Италия и Кралство Белгия, в дискусиите по пренаселеността и насилието в МЛС, както и при изготвянето на заключителните документи при провеждането на отделните кръгли маси и заключителната конференция по проект „Подкрепа за изпълнението на решенията на ЕСПЧ и стандартите и препоръките на КПИ (реформа в затворите) финансиран от Съвета на Европа и изпълняван в партньорство с Национален институт на правосъдието“. Служители от сектора извършиха обучение на петима обучители по „Краткосрочна праграма за работа с наркозависими лица“ от затвора в гр. София.

6. Дейности по приема на новопостъпили лишени от свобода

Видно от статистическите данни броят на затворническата популация като цяло се запазва през последните години, а минималното ѝ намаляване се дължи на демографските тенденции в обществото. Въпреки това, при съпоставяне на броя на настанените в МЛС с числеността на служителите в сектор СДВР в затворите и незаетите щатни бройки, отново е налице

повишена натовареност в някои от затворите, както на екипите, работещи в приемно отделение, така и на останалите служители в сектора.

Приемането и настаняването на новопостъпилите лишени от свобода в затворите се осъществява съгласно законовите изисквания. За времето на престой в приемно отделение с новоприетите лишени от свобода е провеждана индивидуално-консултативната работа, която се изразява в предоставяне на информация за правилата на третиране, в зависимост от категорията на лишените от свобода, за правните им възможности да получават и изпращат своята кореспонденция, за провеждане на телефонни разговори и свиждания. Лицата са запознати с актуалния списък за разрешените вещи, ЗИНЗС, ППЗИНЗС, както и с регламентирания начини за отправяне на молби и жалби до различни институции и органи. В приемно отделение ИСДВР са предоставили и актуална информация за възможностите, които предлага съответният затвор – образователни и корекционни програми, спорт, културно-масови мероприятия, религиозна дейност и други. Оказана е и помощ при решаване на неотложни лични проблеми на лишените от свобода. Също така е поставен акцент върху процеса на адаптация и интегриране на новопостъпилите в групите на лишените от свобода. Сериозно внимание е обърнато на лишените от свобода, които за първи път попадат в МЛС и изпитват по-сериозни трудности в адаптацията, както и на постъпващите лица с определена степен на зависимост от ПАВ.

Във всички затвори е реализирана програмата за „Адаптация“, както групово, така и индивидуално, като през 2017 г. са включени 5246 лица. Прилагането ѝ се извършва съобразно методическите указания на ГДИН и чрез прилагане на мултимедиен вариант.

Оценката на риска от рецидив е попълвана своевременно, поставени са количествени оценки по всичките раздели. Оценките са подкрепени с достатъчно допълнителни данни и се извършват необходимите обобщения в края на всеки раздел. През отчетния период са изготвени 6373 оценки на риска от рецидив и вреди и 4003 първоначални доклада, в сравнение с изминалата година, когато общият брой на оценките е бил 6694, а на докладите 4004.

7. Дейности в основния период от изтърпяване на наказанието лишаване от свобода

7.1. Индивидуално възпитателна работа

Работата по адаптацията продължава и при настаняване в група. С постъпващите за първи път в затвора е работено по-задълбочено, поради затруднената адаптация при попадане в нова, непозната за тях среда. Акцент в работата е поставен и при лишените от свобода с висок риск от сериозни вреди – осъдени за сексуални престъпления срещу малолетни, с хомосексуални прояви, склонни към суицидни действия, с висока агресия и

други.

Съобразно действащите разпоредби за всяко едно осъдено лице е изготвен план на присъдата, в който заложените цели са свързани с регистрираните дефицитни зони и потребности в оценката на правонарушителя, и са насочени към снижаване на първоначално определения риск от рецидив и вреди. Сред основните цели, заложи в плана на присъдата са промяна на нагласите и отношението към правонарушението, промяна на начина на живот и обкръжение, справяне със зависимости и подобряване на уменията за мислене. Наред с това са възниквали и други специфични за отделните лишени от свобода нужди, които са решавани предимно с индивидуална работа. Тя се провежда ежедневно с всички нуждаещи се и желаещи лишени от свобода. Най-често консултирането се осъществява по повод решаване на актуален битов проблем; съдействие за връзка с близки; разясняване на правния статус и конкретни насоки за облекчаването му; насоки и съдействие за осъществяване на връзки с външни институции и организации за решаване на конкретен проблем; подкрепа за справяне със задълженията и ограниченията, наложени от средата; медиации за решаване на междуличностни конфликти, превенция на бъдещи такива и управлението им; подкрепа на емоционално лабилни лица, склонни към изпадане в депресивни състояния и суицидни мисли; работа по овладяване на кризисни ситуации; работа върху дисциплинарни преписки; обсъждане на алтернативи за смислено и безпроблемно изтърпяване на наложеното наказание лишаване от свобода; мотивация за активно включване в предлаганите дейности за личностово развитие и съхраняване от негативното влияние на средата; формиране на социално приемливо поведение и приобщаване към ценностите на обществото и законосъобразен начин на живот, въпроси касаещи здравословното състояние на лицето и други. При извършването на тази дейност се спазва договорното начало, в което ИСДВР се придържат към конкретни и реалистични цели, свързани с принципа за прогресивната система при изтърпяване на наказанието.

За отчетния период са планирани 4200 присъди, направени са 2946 препланирания. 2662 случая са с регистриран снижен риск, от които 1901 от рецидив и 761 от вреди. В сравнение с 2016 г. планираните присъди са 4460, направени са 3976 препланирания и 3574 са случаите на регистриран снижен риск, от които 2811 от рецидив и 1187 от вреди. За осъдените под 6 месеца лишаване от свобода дейностите са насочени към тяхното съхранително третиране в МЛС.

7.2. Специализирана групова работа

Корекционната работа е главно към лишените от свобода с влязла в сила присъда. Програмите са насочени към интервенция върху определена зона на личностен дефицит съобразно оценката на правонарушителя. Чрез тях се

работи с повече лишени от свобода и са насочени към определени рискови групи – наркозависими лишени от свобода, осъдени с нисък самоконтрол и изразени агресивни нагласи или конфликтни личности, работа с доживотно осъдени и т.н. На фона на ниския интелектуален ресурс на затворническата общност този вид дейност има съществено значение в работата. От една страна служителите са обучени и имат необходимите знания и умения да вършат тази работа професионално. От друга страна дори и с нисък интелектуален ресурс, включените лица се доближават до нещо различно, което може да ги стимулира да развият конкретни умения. Чрез реализирането на специализираните програми за въздействие се допринася за постигане на различни позитивни промени в поведението на лишените от свобода, като намаляват агресивните прояви; постига се по-добър самоконтрол и регулиране на импулсивността; чрез предоставяне на нова информация се удовлетворяват потребностите на осъдените лица за усвояване на нещо ново; научават се нови и социалноприемливи начини за комуникация, чрез репетирането на нови ролеви модели на поведение; актуализират се наличните ресурси и се извеждат на преден план просоциалните нагласи на всеки един лишен от свобода. Също така специализираните програми за въздействие благоприятстват балансирането на самооценката на лишените от свобода, което води до по-адекватни претенции. Повишава се мотивацията за успех, целеполагането и планирането достигат реални измерения и обхват. Разширява се алтернативността при вземането на конкретни решения и в известна степен се намаляват и вредите от употребата на наркотични вещества.

През 2017 г. реализираните програми в затворите са, както следва:

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ПРОГРАМИ - 2017 г.

№	затвор/ПД	бр. програми	преминали ЛС
1.	БЕЛЕНЕ	11	86
2.	БОБОВ ДОЛ	7	72
3.	БУРГАС	4	35
4.	ВАРНА	6	53
5.	ВРАЦА	11	110
6.	ЛОВЕЧ	14	170
7.	ПАЗАРДЖИК	6	44
8.	ПЛЕВЕН	22	223
9.	ПЛОВДИВ	9	46
10.	СЛИВЕН	4	30

11.	СОФИЯ	3	30
12.	СТАРА ЗАГОРА	7	76
13.	ПД	5	43
	общо	109	1018

Най-често реализирани са програмите: „Умения за мислене“, „Насърчаване на толерантността“, „Толерантност в затвора, толерантност в живота“, „Краткосрочна програма за работа с наркозависими лица“.

Освен програмата „Екип“ в ПД към затвора в гр. Враца е реализирана и специализирана арт-програма „Арти“. Програмата е насочена към формиране на умения за овладяване и разреждане на афективни състояния при лишени от свобода чрез арт-терапия. Програмата цели чрез художествена дейност да се развие емпатия, позитивни взаимоотношения в групата и чувството за самоконтрол. Друга цел на програмата е преодоляване на конфликтността, раздразнителността, потиснатостта и проявите на страх. В програмата са включени лишени от свобода, извършители на престъпления срещу личността.

Поради нарастващия брой осъдени по чл. 343б и 343в НК се налага прилагането и на такъв вид програми, които да отговаря на конкретния личностен дефицит. Организиран и проведен са групови работи на тема „Отговорно шофиране“ в затвора в гр. Стара Загора, като на сбирките вземат участие и представители на Фондация „Анонимни алкохолици“. В тази връзка са проведени и програмите „Шофиране след употреба на алкохол“ и „Формиране на умения за безопасно шофиране“.

Следва да бъде отчетено, че в затвора в гр. Стара Загора продължава сътрудничеството с Фондация „Анонимни алкохолици“, които за първи път в системата на МЛС реализираха групови сбирки през май 2014 г. Групата е отворена, функционира през цялата година и вече има случаи след изтърпяване на присъдата лишени от свобода да търсят и посещават сбирките в града. През отчетния период са проведени две открити сбирки с участието на международни представители на фондацията, както и лица вече изтърпели наказанието си лишаване от свобода. В затвора в гр. Бургас също с помощта на Фондация „Анонимни алкохолици“ е сформирана група за взаимопомощ, която провежда ежеседмични срещи с лишени от свобода.

За стимулиране на културен, междуетнически и междурелигиозен диалог се реализират корекционни програми за превенция на междуетническото насилие и формиране на толерантност към различията. Реализирани са програмите „Насърчаване на толерантността“, „Толерантност в затвора, толерантност в живота“ и „Намаляване на етническото насилие и насърчаване на толерантност“.

Видно от представените отчети в МЛС се запазва тенденцията за нарастване броя на новопостъпилите, които злоупотребяват със синтетични наркотици. Диагностицирането им е затруднено, защото те не се самозаявяват, отхвърлят вероятността да формират зависимост и не отчитат вредните последици, дори само при епизодична употреба. Също така постъпват и голям брой лица, които са с наркотична зависимост, включени в метадонова програма, както и такива с тежка абстиненция. В тази връзка се използва правната възможност, лишените от свобода да бъдат превеждани за лечение в СБАЛЛС към затвора в гр. Ловеч, при изявено от тяхна страна желание.

През изтеклата година средносрочната програма за работа с наркозависими лишени от свобода отново не е провеждана, както и през предходните четири години. Съобразно времевата продължителност на програмите за наркотично зависими лица, се реализират такива с по-кратковременен характер. Това е обяснимо от гледна точка на ежедневната натовареност на социалните работници и психолозите, както и краткосрочните присъди, което създава затруднения за включване на лицата в по-дългосрочни програми.

Краткосрочната програма за работа с наркозависими лица е реализирана в затворите в гр. Белене, Ловеч, Стара Загора, Бобов дол, а в затвора в гр. Варна е проведена програмата „Изграждане и позитивиране на адекватни социални умения у правонарушители с проблемна употреба на наркотици”.

В затворите в градовете Белене, Враца, Пазарджик, Плевен и ПД - Бойчиновци се реализират различни програми за обучение в практиката. Те са насочени към формиране на определени професионални умения в животновъдство, растениевъдство, озеленяване, производство на кошери и рамки за кошери и др.

В ЗО „Средна гора” към затвора в гр. Пазарджик за поредна година функционира клуб по интереси, включващ курс по агроземяделие, целящ придобиването на теоретични и практически занятия по отглеждане на зеленчуци в опитно поле на територията на общезитието.

В ЗО „Атлант” към затвора в гр. Ловеч се прилагат три образователни програми – по овощарство, оказване на долекарска помощ и за ограмотяване.

По отношение на проведените групови дейности в крайния етап от изтърпяване на наказанието следва да се отбележи, че се провеждат програмите „Подготовка живот на свобода“, „Живот на свобода – предизвикателства и избор“ и „Шанс за нов живот“.

7.3. Общопенитенциарни дейности

Културно-информационните, спортните и религиозните дейности в затворите са насочени към ангажирането на свободното време на лишените от свобода, ограничаването на субкултуралната активност в затворническите общности и формиране на определени социални умения. През изминалия

период се наблюдава голямо разнообразие на културно-информационните дейности и тяхната съдържателност. За проведените мероприятия и дейности във връзка с честванията на празниците са привлечани все повече външни експерти и изпълнители, и присъстват различни общественици и представители на НПО. Дейностите се подпомагат и от училищата към затворите и ПД, както и самодейните затворнически органи. В почти всички празнични програми се включват познавателни игри и тематични викторини с награди, подготвени от самите лишени от свобода, като се използват материали осигурени от ИСДВР. Тези дейности внасят разнообразие, стимулират активността на лишените от свобода и привличат повече публика.

Съществена част в изпълнение на приоритетните задачи по третирането на лишените от свобода представлява осъществяването на разнообразни по форма и съдържание културно-информационни дейности. Те дават възможност за постигане на един значителен обем на дейности по осмисляне на свободното време на лишените от свобода. На практика, благодарение на разнообразието на организирани форми на културно-информационна и творческа дейност, ежедневно се осигурява възможност на неработещите лишени от свобода да пребивават извън спалните помещения. Масовият характер на тези мероприятия създава възможност за включване на голям брой лишени от свобода и допринасят съществено за балансиране на настроенята и нагласите в затворническите общности, стимулират се позитивни емоции, ангажира се вниманието им. Сред основните форми са провеждането на викторини, информационни беседи, конкурси, реализират се театрални постановки с лишени от свобода и се организират изложби, изготвят се информационни табла от самите осъдени лица, прожектират се филми, пряко свързани с празниците.

И през тази година в затворите тържествено са отбелязани празниците Васильовден, Йордановден, Ивановден и ромската Нова година Василица (Банго Васил).

По повод Великден и съпътстващите го празници, Денят на храбростта и Денят на славянската писменост и култура са изработени информационни табла, предоставена е възможност на лишените от свобода да спазят традицията за постене, както и за боядисване на великденски яйца, организирани са конкурси, изложби, изработени са икони и картини, проведени са информационни беседи и викторини, издадени са празнични броеве на затворническите вестници. Организирани са и тържества по случай приключването на учебната година. По повод честването на празниците, за лишените от свобода е предоставена възможност за получаването на допълнителни хранителни пратки при свиждане. В празничните дни е разрешено удължено ползване на електричеството, за проследяване на празничните телевизионни програми.

По повод честването на новогодишните празници, за лишените от свобода е разрешено получаването на допълнителни хранителни пратки при свиждане на Коледа и Нова година, както и провеждането на свиждане в допълнителни дни. Подготвени са празнични програми за Бъдни вечер, Коледа и Нова година от самите лишените от свобода. Реализирани са религиозни беседи и са отслужени празнични литургии. Подготвени и издадени са празнични броеве на вестниците в затворите.

При планиране осмисляне на свободното време, лишените от свобода в затвора в гр. Белене бяха ангажирани с рисуване, конкурси, театрални и музикални постановки, развлекателни програми, групови състезания, спортни турнири, срещи с представители на външни институции и деятели на спорта и др. мероприятия, ангажиращи свободното им време.

Някои лишени от свобода бяха включени в обученията за придобиване на елементарни умения в областта на животновъдство, растениевъдство, готварство, дърводелство, строителство, овощарство, градинарство и др., в резултат на което усвоиха полезни умения и навици. Голяма беше и заслугата за осмисляне на свободното време на лишените от свобода чрез реализираната „Програма за самопомощ на лишените от свобода 2“, изготвена от лишен от свобода, изтърпяващ наказанието си в затвора в гр. Белене. Програмата предостави възможност чрез включването на лишени от свобода като обучители, да бъдат подпомагани други лишени от свобода (вече и рецидивисти) на принципа равен обучава равен. След като първата част от програмата, включваща работа с нерцидивисти, доказа своята ефективност през 2016 г., разработената „Програма за самопомощ 2“ беше реализирана успешно през 2017 г.

През изминалия период в затвора в гр. Бобов дол са провеждани мероприятия във връзка с различни християнски и национални празници. Организирането на мероприятията по групите в известна степен дава възможност за персонална изява на лишените от свобода и успява да балансира настроенята и процесите като това се отразява на плановете на присъдите, оценката на риска от рецидив, замяната на режим, преместване в ЗООТ и УПО, съгласно изискванията на ЗИНЗС.

За 1 април – Международен ден на птиците по Конвенцията за защита на редките видове, се изработиха 5 бр. къщички за птици в дърводелския цех и се поставиха на боровете пред корпуса на затвора. Отбелязана е 105-та годишнина от Балканската война, като е прожектиран филм и е проведен рецитал на възрожденски стихове с патриотична насоченост. За 07.04.2017 г. – Ден на здравето и здравния работник, е проведена кампания сред лишените от свобода под надслов „Благодаря ти, докторе“ и „Здравето не е всичко, но без здравето, всичко е нищо“; изработен е плакат и 14 бр. благодарствени писма към работещите в медицинския център и медицинските работници като цяло.

Във връзка с Великденските празници на 12.04.2017 г. е проведен междугрупов конкурс за най-красиво боядисано яйце. Проведен е конкурс за есе с отворена тема „ 24 май – ден на.....“; изготвен е плакат в трета група по случай 24 май – Ден на славянската писменост и българска просвета и култура. За 6 септември – Ден на съединението на България и 22 септември – Ден на независимостта на България е изнесена мултимедийна презентация по групи и лекционен материал за събитията; отбелязан е Деня на народните будители – 1 ноември. Във връзка с Коледните и Новогодишните празници са организирани индивидуални и междугрупови конкурси за есе на тема: „Бъдни вечер - традиции и обичаи“, най-красиво изработена Коледна и Новогодишна картичка и най-красиво украсено фоайе на групата; осъществено е новогодично тържество с децата на лишените от свобода под надслов „Ангелска елха“.

В затвора в гр. Бургас културно-информационните дейности се реализират и чрез честване на бележити дати и годишнини, официални и религиозни празници. Гарантиран е достъп на всички лишени от свобода до средствата за масова информация, основно радио и телевизия. Пълноценно се използва кабелната телевизия. Окабелени са всички спални помещения в затвора и са подсигурени достатъчно изводи за подвключване на телевизионни приемници. Проблеми в това отношение има все още в 30 от закрит тип „Дебелт“ поради отдалечеността на поделението, но това постепенно се преодолява, предоставена е възможност на желаещите да се снабдят и да притежават стандартен декодер.

Под контрола на ИСДВР и по план ежеседмично се провежда „Кинолектория“ в групата на обвиняеми и подсъдими.

Със съдействието на учителите от училището към затвора тържествено с литературно-художествени програми се отбелязват национални и официални празници в страната. По групи се провеждат беседи по повод годишнини от значими исторически събития.

В затвора в гр. Варна е организиран Великденски концерт от Обединени евангелски църкви с участието на външни изпълнители и е проведен конкурс за литературно произведение. Чрез тържествена програма, подготвена от лишените от свобода ученици, е отбелязан и празника на СОУ „Аргира Жечкова“ гр. Сливен, с филиал Варна.

В затвора в гр. Враца за провежданите мероприятия и дейности във връзка с честванията на националните празници се привличат все повече външни консултанти от Младежкия дом, градското читалище, радио Враца, които оказват съдействие и подкрепа на лишените от свобода и помагат за осигуряване на награди. За отбелязване на деня на хумора и шегата са проведени беседи, конкурс за най-добър виц и табла в групите, конкурс за най-добра мултимедийна презентация на тема „Понякога мечтая“, изготвена от

лишени от свобода, завършили курс за начална компютърна грамотност. Тържествено е отбелязан и Международния ден на ромите чрез беседи в групите за етническата толерантност „Изгревът е един за всички“, прожекция на игралния филм „Черна котка, бял котарак“ и общозатворническо тържество с беседа за ромските общности, традиции и обичаи, викторина с награди и музикална програма с конкурс за най-добър танцьор. Отбелязан е и Деня на Земята под наслов „Да опазим планетата за нашите деца“. Във връзка с честването на Великден, за насърчаване на грамотността на лишени от свобода, е организиран в училището „Маратон на четенето“. По случай Деня на славянската писменост и култура е организирано от Съвета на колектива и театрална група „Амарант“ представяне на спектакъла „Златния век“ – театрална миниатюра, рецитал и мултимедийна презентация. Обявен е конкурс за написване на есе по избор на една от следните теми: „Значението на писмеността за развитие на човечеството“, „Книгата - наш приятел“, „Книжката или мишката в 21-ви век“. Реализирани са „Дни на изкуствата в затвора“, които са стартирали с конкурс за рисунка на асфалта, конкурс за рисунка „Нарисувай мечтата си“, за есе на тема „Град като Балкана – древен и млад“, прожекции на български игрални филми и др. Активно се включват с изпълнения и поздравя към лишените от свобода СОУ по изкуствата „Отец Паисий“, Младежки дом – Враца, читалище „Развитие“ и др. Ежегодно лишени от свобода участват във външни конкурси. Традиция е участието на лишени от свобода в градския конкурс за литературно творчество „Емилия Александрова“.

В затвора в гр. Ловеч през 2017 г. е обновен библиотечния фонд с актуална правна литература. Обновена е с над 300 тома художествена литература и библиотеката в ЗО от закрит тип „Атлант“. На територията на ЗО от открит тип „Полигона“ е открита малка библиотека. В ученическите групи и в ЗО от закрит тип „Атлант“ има сформирани клубове по художествена самодейност и арт-клуб. Те са в основата на различните самодейни програми. Самите програми се състоят от различни по вид изпълнения на участниците включващи театрални постановки, скетчове, рецитали, музикално-развлекателни и танцови програми.

Благодарение на финансовата подкрепа на наблюдателните комисии при общините Ловеч и Троян в затвора са представени театрални постановки на външна самодейна театрална група и на Драматичния театър – Ловеч. Наблюдателните комисии към община Ловеч и гр. Троян за пореден път финансово обезпечават кабелната телевизия за следващата календарна година на ЗО от закрит тип „Атлант“ и корпуса на затвора. В ЗО „Атлант“ през годината бяха закупени спортни пособия за лишените от свобода, също от наблюдателната комисия в гр. Троян.

Групи с лишени от свобода в двете заведения от открит тип са посещавали, за различни общински прояви в гр. Ловеч и гр. Велико Търново, празниците на двата града, националния празник и Денят на независимостта. Има и две посещения на музеи и художествената галерия в гр. Ловеч.

В затвора в гр. Пазарджик през годината са проведени 7 конкурса за написване на есе, в които са се включили общо 42 лишени от свобода, както следва: във връзка с 14 февруари, 8 лишени от свобода са участвали в конкурс на тема „Виното на любовта“; във връзка с 144-та годишнина от гибелта на Васил Левски, 8 лишени от свобода са писали на тема „Левски- познат и непознат“; във връзка с 01 май – ден на труда, 3 лишени от свобода участваха в конкурса за написване на есе на тема „Докато не хвърлиш в нивата, не никне“; във връзка с 06 май, 2 лишени от свобода писаха на тема „Аз и традициите от родния край“; във връзка с 24 май – Ден на Славянската писменост и култура, 3 лишени от свобода писаха есе на тема „24-ти май – песента на буквите“; във връзка с 01 ноември – Ден на Народните будители, 7 лишени от свобода участваха в конкурса за написване на есе на тема „За Будителите с признателност“; Коледните и Новогодишни празници са отбелязани от 6 лишени от свобода, които участваха в общозатворническия конкурс „Магията на Коледа – време за милосърдие и подкрепа или...“.

Във всяко отделение са сформирани клубове по интереси, в които се изработват празнични украси, табла и картички. Изработените от тях мартеници и коледни венци бяха дарени на осъдените на доживотен затвор. За Коледните празници подаръци получиха децата на 27 лишени от свобода, които бяха предоставени от дарители от кампанията „Ангелска елха“. В два от клубовете по интереси лишените от свобода се занимават съответно с изработване на икони и народни танци.

В затвора в гр. Плевен културно-информационните дейности се реализират чрез честване на бележити дати и годишнини, официални и религиозни празници. В тази връзка се провеждат викторини, конкурси, реализират се театрални дейности с лишени от свобода и се организират изложби. Гарантиран е достъп на всички лишени от свобода до средствата за масова информация – печат и телевизия. Пълноценно се използва кабелната телевизия. Окабелени са всички спални помещения в затвора и са подсигурени достатъчно изводи за подвключване на телевизионни приемници. Предоставена е възможност на желаещите да се снабдят и да притежават стандартен декодер.

Под контрола на ИСДВР и по план ежеседмично се провежда „Кинолектория“ в групите на лишените от свобода и задържаните лица. Провеждат се ежеседмично и кинопрожекции във възстановения киносалон. Филмите са с тематична насоченост или се предлагат по заявка на лишените от свобода и задържаните лица

Със съдействието на учителите от училището към затвора в гр. Ловеч тържествено с литературно – художествени програми се отбелязват национални и официални празници.

По групи се провеждат беседи по повод годишнини от значими исторически събития и личности. Всички исторически дати от календара на България са отбелязани с викторини, беседи и табла. За всяка важна историческа дата от библиотекаря се подготвя кратко експозе, което се предоставя на Съвета на затворническата общност за запознаване на лишените от свобода по групи.

В табла със снимки във фойето пред киносалона е представен живота в затвора.

В затвора в гр. Пловдив лишени от свобода са представили театрални постановки, прожектиран е филм на Великденска тематика в киносалона пред лишени от свобода, проведен е конкурс „Най-красиво великденско яйце“, литературен конкурс за сътворяване на писмена творба (есе, стихотворение, разказ и др.) на тема „Великден“. Проведено е състезание от международната кампания „Move now“ за физическа активност. Изготвени са табла за всяка група по отделно на теми: „Възкресение христово“, „Гергьовден“, „24 май – Ден на българската просвета и култура и славянската писменост“ и „Денят на Ботев и на загиналите за свободата и независимостта на България“.

В затвора в гр. Сливен във всяка затворническа група са структурирани групови съвети, функционира и Съвет на общността. В СУ „Аргира Жечкова“ е избран общоучилищен съвет. Самодейните органи сътрудничат при решаване на проблеми относно поддържане реда и хигиената в спални и общи помещения, повишаване на груповата активност, подобряване на микроклимата в групата, реализиране на рекламни и информационни кампании (набиране на ученици, доброволчество), планиране и осъществяване на културно-масови и спортни дейности.

Все още в някои групи съществува разминаване между формални и неформални лидери, недостатъчна активност на самодейните органи и липсата на модератори сред членовете на групите. Това възпрепятства изглаждане на различията и редуциране на агресивните прояви (във вербално и физическо изражение).

В затвора в гр. Стара Загора по традиция всички официални/религиозни празници и исторически годишнини са отбелязани, като основната цел е осмисляне времето на престой чрез активиране на личностовия ресурс на лишените от свобода. Съществен принос имат педагозите и учениците от СУ „Поп Минчо Кънчев“, които както в учебния процес, така и в извънкласните форми организират културно-масови и информационни мероприятия.

През годината продължи функционирането на Арт-клуба, който в началото беше воден от външен доброволец. Към момента в ежеседмичните

сбирки участват 10 лишени от свобода. Тази нетрадиционна форма на работа дава възможност на осъдените в едно свободно и защитено пространство да опознават и себеизразяват себе си, да общуват индиректно чрез форми и цветовете.

През 2017 г. лишените от свобода от ЗО от открит тип „Стара Загора“ имаха отново възможност да посетят организирано театрални постановки и концерти към Драматичен театър Стара Загора.

Спортните дейности бяха реализирани съобразно потребностите на лишените от свобода, координирани и подпомогнати от Съвета на затворническата общност и затворническата администрация. През периода се осъществиха следните по-значими мероприятия: турнири по футбол, волейбол и баскетбол; два турнира по спортен бридж; два турнира по шах и табла; турнир по канадска борба. Всеки спортен турнир е предшестван от вътрегрупов, който излъчва представители за участие в първенствата между групите. През м. октомври 2017 г. затвора в гр. Стара Загора имаше честта да бъде домакин на V-тия междузатворнически турнир по бокс, организиран от ГДИН, Българска боксова федерация и треньора [REDACTED]. Турнирът се проведе под мотото „Не! на наркотиците и агресията“ и допринесе за пълноценната изява на състезателите, спортменство и толерантна борба за изява. Отличното представяне на състезателите от затвора Стара Загора породило интерес и желания за активни занимания с бокс. Така през есента на 2017 г. се даде началото на клуб „Бокс“, който провежда своите тренировки два пъти седмично.

В затвора в гр. София, ЗО от закрит тип „Кремиковци“ и ЗО от открит тип „Казичене“ са използвани инициативите на самодейните затворнически органи, секция „Културно-информационни и спортни дейности“ и секция „Редколегия“. Направена е празнична украса по групите и общите помещения, обявени са конкурси за боядисване на великденски яйца, сета на тема „Великден – празник на празниците“ и картички.

В ПД към затвора в гр. Враца във връзка с празниците са подготвени изложби с рисунки, картички и приложения, изложба с предмети, изработени в часовете по технологии. През изминалата година в ПД са проведени различни дейности с образователен и възпитателен ефект, в които са включени 99 участници, както следва: „Литературен арт клуб“, „Художествено слово“, Клуб „Етно“, „Занимателна математика“, „Опознай родината“, „Здравно образование и култура“, Клуб „Астрономия за любители“, Клуб „Сръчни ръце“.

Реализираната през 2017 г. спортна дейност представлява сериозна част от ангажираността на свободното време на лишените от свобода и ограничаване на субкултуралната активност. Проведени са турнири по тенис на маса, белот, шах, табла, скачане с чували, бодибилдинг, футбол, волейбол,

силов трибой, тенис на маса, щафетни и атрактивни игри, хвърляне на медицинска топка, лицеви опори, скок от място и др. Чрез спортната дейност у лишените от свобода се формират умения за работа в екип и се сменя натрупаното напрежение, тревожност и агресия. Във всички затвори се провеждат тренировки във фитнес залите, спортните площадки и на открито.

През отчетения период са реализирани и дейности във връзка с оказване на религиозна подкрепа на лишените от свобода. По повод големите християнски празници са проведени религиозни беседи, литургии и водосвети, към които осъдените проявяват интерес. Извършват се кръщавания на желаещите. За лишените от свобода с мюсюлманско вероизповедание религиозните потребности са обезпечени от Главното мюфтийство на мюсюлманите в България. На всички лишени от свобода са осигурени възможности да изповядват религията си.

В затвора в гр. Пловдив все още не е назначен свещеник. Въпреки това е посещаван един път седмично от Обединена Божия църква „Живот чрез Христа“, като са изнасяни проповеди, реализирани са филмови прожекции и др.

В затвора в гр. Белене свещенослужителят е съкратен през 2015 г. В тази връзка за организиране провеждането на литургии по повод честване на различни празници е канен свещенослужител от църквата в гр. Белене, а на Коледа и от католическата църква. През изминалата 2017 г. посещения от религиозен характер има и от представители на „Свидетели на Йехова“.

В затвора в гр. Бобов дол е назначен свещеник и Православната църква и Евангелската църква осигуряват религиозната подкрепа. Разпространява се списание „Мюсюлмани“.

В затвора в гр. Ловеч също е назначен свещеник, освен това пасторите от ХЕЦ Шалом и Методистката църква са последователни в посещенията си.

В ПД към затвора в гр. Враца през годината са реализирани два тримесечни „Алфа курса“. Българска евангелска църква в гр. Вършец провежда поучителни беседи, прожекция на филми и срещи с хора, успели да променят живота си.

В затвора в гр. Враца е дадена възможност на лишени от свобода да контактуват и с пастор от Баптистка църква. Нейните привърженици са 35 лишени от свобода.

Традиционно представителите на Църква „Филаделфия“ – Швеция правят две до три посещения годишно в затвора в гр. Бургас и се срещат с осъдените на доживотен затвор.

В затвора в гр. Плевен по инициатива на Главното мюфтийство на мюсюлманите в България е разпространявано списание „Мюсюлмани“ като източник на духовни и морални ценности и напътствия за лишените от свобода мюсюлмани.

В затвора в гр. София религиозната подкрепа се провежда чрез традиционната Източноправославна църква, църква „Мисия“ и Ордена „Майка Тереза“. Всеки петък затвора е посещаван от представител на Мюфтийството и се осигурява религиозна подкрепа за изтърпяващите наказание чужденци.

Като цяло реализираните общопенитенциарни дейности се увеличават като са все по-разнообразни. Служителите търсят повече възможности, чрез които да се привлекат и мотивират лишените от свобода за участие и осмисляне на свободното им време с разнообразни дейности.

7.4. Образователна и професионално-квалификационна дейност

Съгласно представените отчети за 2017 г. в МЛС постъпват все повече лица с много ниска професионална квалификация, а голяма част от тях изобщо нямат такава. Акцент в социално-възпитателната работа с учениците продължава да е мотивацията на лицата за включване в образователния процес, както и за повишаване посещаемостта на учебните часове, за намаляване на безпричинните отсъствия, за създаване на кръжочни модули с професионална ориентация и за организация на самоподготовката. Мотивирането на учениците за включването им в организираните извънкласни форми на работа също е от съществено значение. С помощта на учителите се подготвят викторини, рецитали, беседи и празнични програми, които лишените от свобода-ученици представят пред останалите. Към училищата са създадени драматични състави, музикални формации, певчески групи и много други.

С оглед възрастовата специфика на настанените в ПД към затвора в гр. Враца и нарастването на броя на неграмотни непълнолетни, независимо че притежават документ за завършен клас или образователна степен, на лица с лека или умерена степен на умствена изостаналост, нуждаещи се от допълнителна работа и на лицата с психични разстройства, през годината са проведени два ограмотителни курса.

През учебната 2016/2017 г. за ученици в МЛС са записани 1431 осъдени.

Брой лишени от свобода, включени в учебната 2016/2017 година

затвор	класове												ОБЩО
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Белене	28	6	10	10									54
Бобов дол	14	8	10	13	11	9	9	13	14	12	2	4	119
Бургас	16	18	17	20									71
Варна	11	14	9	5									39
Враца	18	9	11	15	30	16	11	20	26	8	10	7	181
Ловеч	6	10	9	4	21	15	15	25	25	21	9	7	167

Пазарджик	23	19	13	9									64
Плевен	14	15	13	15									57
Пловдив	19												19
Сливен	6	6	7	2	13	8	8	6	2	5	0	1	64
София	37	32	28	35	34	25	21	25	29	15			218
Стара Загора	30	36	53	35	19	27	19	19	17	20	10		285
Бойчиновци		1	1		5	4	2	4	4	6	2	1	30
ОБЩО	222	174	181	163	133	104	85	112	117	87	33	20	1431

Въпреки намаляването на затворническата популация интересът към училището продължава да е голям, тъй като възможностите за трудова заетост са малки. В сравнение с включените през учебната 2016/2017 г. броят на включените към 15.09.2017 г. в учебна дейност лица остава постоянен, а именно:

Брой лишени от свобода, включени в учебната 2017/2018 година

затвор	класове												ОБЩО
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Белене	19	7	12	8									46
Бобов дол	15	11	6	10	7	6	7	9	14	12	5	0	102
Бургас	17	19	16	25									77
Варна	13	10	9	1									33
Враца	6	8	7	5	12	12	10	9	14	6	6	2	97
Ловеч	9	10	6	8	19	13	12	14	31	17	13	0	152
Пазарджик	0	11	7	7									25
Плевен	16	8	13	9									46
Пловдив	16	15											31
Сливен	5	3	2	4	9	3	8	9	7	3	7		56
София	48	51	46	49	19	17	18	23	45	13	9		338
Стара Загора	18	27	23	34	28	15	11	11	23	11	13	11	225
Бойчиновци					4	5	8	4	2	3		1	27
ОБЩО	182	180	147	160	98	71	70	79	136	65	53	20	1255

Специалностите, по които се обучават лишените от свобода в училищата към затворите са: стругарство; основни и довършителни работи в строителството; сухо строителство; производство на мебели; вътрешни ВИК мрежи; шлосерство; шивач; оператор в производството на облекло.

През 2017 г. поради липса на финансиране не бяха проведени курсове за професионална квалификация на лишени от свобода с бюджетни средства.

В затвора в гр. Варна от септември до ноември 2017 г. в ЗО „Разделна“, със съдействието на Наблюдателната комисия към община Варна, беше организиран курс за придобиване на професионална квалификация „Машинист на водогрейни котли с ниско налягане“, организиран от СНЦОД „Алтруист“. Завършили са успешно 10 лишени от свобода.

В затвора в гр. Враца през годината са проведени 8 курса за начална компютърна грамотност с общо 91 участника. Ежегодно се организират и курсове за обучители – лишени от свобода, които се ангажират като преподаватели. През 2017 г. бяха обучени четирима преподаватели, като трима от тях, с по-добри умения и компетентности, ръководиха процеса на първоначално обучение.

В ПД към затвора в гр. Враца през 2017 г. се проведе курс „Опитно поле“ - с цел създаване на елементарни трудови навици и грижа за растения. Опитното поле се поддържа вече трета година. Обработена и засадена с овощки, зеленчуци и други култури е площ от 2 декара. Цялата грижа по отглеждането им беше поверена на момчетата с подкрепата, съветите и напътствията на инспектор-педагозите.

В затвора в гр. Плевен е проведен курс за придобиване на строителни умения. Реализиран е в периода м. май – м. септември на всички етажи в корпуса на затвора.

7.5. Дисциплинарна практика

Спазването на правата на лишените от свобода, регламентирани от закона, е от съществено значение. И през този отчетен период всяка положителна проява от страна на лишените от свобода е поощрявана, като най-често поводите са за активно участие в организирането и провеждането на културно-масови, информационни и спортни дейности, а за учениците в училището – за примерно поведение, дисциплинираност и показана добра успеваемост в учебния процес. Констатираните дисциплинарни нарушения през 2017 г. са свързани предимно с употреба на спиртни или наркотични вещества, внасяне и употреба на неразрешени вещи и предмети, възмездни услуги, замяна на вещи, участие в хазартни игри, неизпълнение на заповеди на администрацията, физическо и психическо насилие, незавръщане от домашен отпуск, отклонение от работен обект и др. Фактори, които довеждат до нарушения са ограничените възможности за трудова ангажираност, намаляването на материалната подкрепа от семействата, ниският социален статус на значителна част от лишени от свобода, слаб самоконтрол и силов стил за решаване на проблемите.

Данните показват, че съотношението награди – наказания е в полза на поощренията на лишените от свобода, като съотношението е 57% към 43%, с

което се запазва тенденцията, че при дисциплинарната практика се утвърждават стимулите като метод на работа с лишените от свобода.

През отчетния период са депозирани 29782 молби и жалби на настанените в МЛС лица с искания за: изменение на мярката; обжалване на делата пред по-висши инстанции; кумулация на присъдите; до окръжния съд с искане за УПО; лоши битови условия и нехуманно третиране; относно медицинското обслужване и желание да се лекуват във външно болнично заведение; прекъсване на наказанието по различни причини, визирани в НПК; относно асортимента на затворническата лавка; съдействие за настаняване на работа; включване в учебна дейност или курс; обжалване на наложено наказание за допуснато дисциплинарно нарушение и др.

7.6. Работа по промяна на правния статус

През изминалата година във връзка с измененията на ЗИНЗС, дейността на Комисията по чл. 73 ЗИНЗС беше прекратена. С промените в чл. 437 НПК беше предоставена възможност на осъдените лица самостоятелно да подават заявления за УПО до окръжните съдилища по местоизпълнение на наказанията, с което натовареността на служителите в секторите СДВР в териториалните поделения се увеличи значително. За отчетния период условно предсрочно освободени са 1282 лица, като с пробационен надзор са 481.

7.7. Социално-възпитателна работа с доживотно осъдени лица

В МЛС изтърпяват наказание 187 лица с доживотни присъди.

С измененията в чл. 198 ЗИНЗС беше създаден механизъм, най-рестриктивният режим (специалният), налаган автоматично от съда на осъдените на доживотен затвор и доживотен затвор без замяна, да се преразглежда след изтърпяване на една година от наказанието и се установи задължение на администрацията на затвора при показан прогрес да измени режима им в следващия по-лек. Даде се възможност за обжалване на заповедите на началника на затвора. Началникът на затвора може да разрешава на осъдени на доживотен затвор и на доживотен затвор без замяна, чийто режим не е променен от първоначалния специален, да участват в различни дейности съвместно с други лишени от свобода, за да се ограничи негативният ефект от продължителната изолация.

През 2017 г. се търсеха нови възможности за осмисляне на престоя на доживотно осъдените лица, както и за по-целенасочена индивидуално-възпитателна работа с тях. Налице е стремеж към стимулиране на законосъобразно поведение, съхраняване на психическия им статус и откриването пред тях на перспективи за промяна в правния статус. Провежданите мероприятия с тази категория лишени от свобода са съобразени с начина на третирането им от гледна точка на режимните изисквания и индивидуалните им планове за изтърпяване на наказанието, свързани с

тяхното третиране и съхранение.

В затвора в гр. Враца продължава събирането между доживотно осъдените, гостувайки си в спалните помещения. Ежемесечно се провеждат около десет такива срещи, които се изразяват в събеседване или тихи игри. На доживотно осъдените са създадени условия за трудова заетост. В обособено общо помещение или в спалните помещения те изработват рамки за кошери. В зоната за повишена сигурност функционира и помещение за общи ресоциализиращи дейности, където се провеждат беседи или кинолектории на здравни, образователни и развлекателни теми. На двама е осигурена възможност да се занимават с творческа дейност, за което се закупуват консумативи и са обособени ателиета за рисуване в спалното помещение. Ежедневно на доживотно осъдените лишени от свобода се дава възможност да посещават спортната зала и да поддържат своето физическо здраве.

В затвора в гр. Бобов дол на доживотно осъдените лица е предоставена възможност да работят към фирма за лепене на опаковъчни торбички. Двама от тях са отказали работа.

В затвора в гр. Бургас от настанените доживотно осъдени в общите помещения с останалите лишени от свобода трима са ангажирани с трудова дейност по домакинския щат на затвора, един е избран в самодейния орган на затворническата общност на групата му, един лишен от свобода е записан като ученик, двама са участвали в корекционна програма, трима лишени от свобода са участвали на доброволен принцип в художествената самодейност. От настанените в зоната за повишена сигурност 13 лишени от свобода, 8 души са ангажирани в трудов процес в бригада „Мираж“ и работят в спалните си помещения. Групата за осъдени на доживотен затвор участва в ежеседмичната религиозна лектория на капелана на затвора. Групата провежда и периодични срещи с представителите на Църква „Филаделфия“. Алтернатива на видео прожекциите в групата за осъдени на доживотен затвор е ползването по график на DVD плеър по спални помещения. Лишените от свобода имат възможност да гледат художествени филми и записи на семейни тържества, като по този начин се запазват контактите с близките им и съпричастността им към семействата.

В затвора в гр. Пазарджик с доживотно осъдените се провежда интензивна ежеседмична индивидуално корекционна работа, като освен планираните срещи се осъществява и прием по молби с приоритетно разрешаване на поставените проблеми. Във връзка с хуманното им третиране на всеки един от тях е осигурена възможност за посещение при инспектор психолог, медицинско лице и религиозно лице, достъп до библиотека и е гарантирано правото им на свиждане.

В затвора в гр. Пловдив с доживотно осъдените е проведена групова програма „Базови умения за работа с компютър“, в която са взели участие

шест лица.

В затвора в гр. Стара Загора изграденият клуб в зоната дава възможност за провеждане на различни дейности – турнири по табла и бридж-белот, седмични сбирки на Фалун дафа, както и провеждане на образователната програма „Пътешествието на затворника“. В клуба функционира и малка библиотека с 55 тома.

В затвора в гр. Плевен на осъдените на доживотен затвор, настанени в зоната за повишена сигурност, е предоставена възможност за трудова реализация, съобразена с режимните ограничения и изискванията за сигурност. Те изработват хартиени пликосе за търговски обекти. Също така изтърпяващите наказание доживотен затвор са включени в програмата „Толерантност в затвора, толерантност в живота“. Също така двама от осъдените на доживотен затвор и настанени в общи помещения с други осъдени лица са включени в групови работилници по изготвянето, оформянето и издаването на „Вестник без име - от и за затворниците“ по проект „Свобода зад решетките“ на Сдружение „Младежки форум-2001 Разград“.

Като добри практики в работата с доживотно осъдените могат да се посочат реализирането на групови програми, провеждане на ограмотителни курсове, чуждоезиково обучение, курсове по компютърна грамотност и осигуряване на възможност за включване в трудова дейност. На всички осъдени на доживотен затвор е осигурен достъп до библиотека, религиозна подкрепа и осигуряване на възможност за спорт. Отново се отчитат значителни трудности в социално-възпитателната работа при доживотно осъдени лица с личностни разстройства, чиято бройка се увеличава. При тези лица се идентифицира висок риск от вреди спрямо околните и същият остава относително постоянен въпреки прилаганите интервенции. Това от своя страна определя и оставането им в зоните за повишена сигурност, което допълнително влияе върху личностния им регрес. Стремезът при третиране на тази категория осъдени е в максимална степен да се поддържа емоционалното и физическо здраве; да се поддържат и развиват семейните връзки и контакти; да се редуцира в максимална степен опасността от институционализиране. Това се постига чрез мултидисциплинарно въдействие от страна на психолог, ИСДВР и служители от НОС.

7.8. Работа със самодейните органи на лишениите от свобода

Във всички затворнически общности са структурирани самодейни органи и периодично се попълват. Изграден е добър механизъм на диалог и сътрудничество с представителите на осъдените. Този конструктивен диалог е предпоставка за недопускане на необосновани очаквания и претенции, които могат да предизвикат нагнетяване на напрежението. Практиката доказва, че периодичните срещи на ръководството на затвора с представителите на съвета на общността и обсъждането на актуални за цялата общност въпроси сменя

напрежението и прави самите затворници съпричастни към проблемите и затрудненията в ежедневието. Като цяло работата със самодейните затворнически органи е съществен елемент от осъществяваната социална дейност, а избирането и изграждането на стабилен и работещ самодееен затворнически орган е свързано със сериозни ангажименти от страна на сектор СДВР. През 2017 г. със самодейните затворнически органи са провеждани ежедневни срещи на ИСДВР. Освен планираните срещи, такива са провеждани и при възникнала необходимост в контекста на двустранност и взаимодействие с администрацията и ръководството на затвора. Включването на неформалните лидери в самодейните затворнически органи и приобщаването им към нормите и правилата в институцията дават своя положителен ефект, както за неутрализиране на зараждащи се конфликти, така и по отношение на своевременно решаване на материално-битови въпроси и реализиране на дейности, които да са в синхрон с потребностите на осъдените лица. През изтеклата година самодейните затворнически органи са съдействали за включване и поддържане на мотивацията за учебна дейност, поддържане на хигиената, дератизацията и дезинфекцията на спалните помещения, сътрудничество при реализирането на спортните турнири и културно-масови дейности, както и на дейностите за удовлетворяване на религиозните потребности на лишените от свобода. Също така са участвали при написване на материали и издаване на вестниците.

8. Дейности в крайния етап от изтърпяване на присъдата

За постигане на целите на ресоциализацията през последните 3 месеца преди освобождаването се реализира специализирана групова програма "Живот на свобода – предизвикателства и избор". Тя е насочена към актуализиране на социално-позитивните контакти със семейството и близките, оказване на помощ за намиране на работа и осигуряване на посредничество за оказване на постепенитенциарна подкрепа от държавни и НПО. В този етап от подготовката на осъдения за свободен живот е важно да се мобилизират нови просоциални нагласи, да се развият способностите му за адекватна преценка на житейската ситуация. Дейността от визирания период е насочена към мобилизиране на доверието в собствените му сили и във възможностите за справяне в свободния живот. Лишеният от свобода се учи да си поставя реални и достижими цели, да взема самостоятелни решения и да поема отговорности за последиците от взетите решения. Обучението му е насочено към това да се мотивира, да води законосъобразен начин на живот, като рационално и конструктивно реагира на възникващите трудности.

Поради тези изисквания, специфичната работата на изхода се реализира групово и индивидуално, като се проучват личностните ресурси, социалните възможности за всеки отделен случай с цел професионална намеса и оказване

на помощ. Най-честите проблеми при индивидуалното консултиране са свързани с актуализиране на връзки с близки и оказване на професионална помощ от други институции или НПО, подкрепа при устройване на работа, съдействие за издаване на документи за самоличност, консултиране с Дирекция „Социално подпомагане“, Дирекция „Бюро по труда“, Агенцията за закрила на детето, НОИ и др. Акцентът в ресоциализацията на лишените от свобода през 2017 г. е поставен върху запазване и разширяване на установените позитивни контакти с Дирекциите за „Социално подпомагане“. Съдействие при набиране на необходимите документи за издаване на лични карти, сключване на граждански брак, пенсиониране, освидетелстване от ТЕЛК и инвалидизиране на пострадали при трудови злополуки, консултиране с отдел „Закрила на детето“ за невписване в регистъра за пълно осиновяване на отнетите и настанени деца в приемни семейства деца, което лишава лишените от свобода от родителски права и бъдещи грижи за децата им.

По отношение на осъдените непълнолетни за реинтеграцията им се работи освен с дирекции „Бюро по труда“, „Социално подпомагане“ и Агенцията за закрила на детето, и с Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и с инспекторите от Детска педагогическа стая. За всеки непълнолетен се изработва индивидуална програма за интензивна подготовка за живот на свобода с оглед на неговите потребности и дефицити.

ЗО от открит тип също допринасят за успешното реинтегриране на осъдените, тъй като условията в тях са по-близки до тези за живот на свобода. Преминаването през този тип заведения прави по-успешен прехода от силно регламентирана към отворена среда.

Важен момент е и осигуряване на работа на лишените от свобода, което актуализира трудовите им навици или води до изграждане на нови такива. Участието на лицата в трудова дейност има за цел тяхното превъзпитание, придобиване и повишаване на професионална квалификация и ресоциализацията им.

Към м. декември 2017 г. общият брой на ангажираните с трудова дейност лица е 3406, като най-голям е дялът на застите по чл. 80 ЗИНЗС – 1538, следват по линия на отдаване на труд от ДП „ФЗД“ в ЗО от открит тип – 1144 и застите по домакинския щат - 724. Основните области, в които лицата полагат труд, са обслужващата и комунално-битовата дейност; строителната дейност; селското стопанство; изработване на изделия на ишлеме и др. Резултат от включването на лишените от свобода е формирането на професионално ориентирани знания и умения, подобряване на вътрешния микроклимат, намаляване на риска от рецидив, промяна в мотивите и нагласите за социалнопозитивна реализация след изтърпяване на наказанието и др.

И през тази година активни са Наблюдателните комисии при общините Ловеч и Троян, които редовно провеждат заседания с представител на затвора. Сформирани са и такива комисии в Луковит и няколко общини в Шуменска област, но те не са посещавали затвора.

В затвора в гр. Бургас е изградено добро сътрудничество с „Център за социална рехабилитация и интеграция – Бургас“. Една от целевите групи, с които работи центъра, е лица изтърпели наказание лишаване от свобода. Услугата, предлагана на тази целева група е свързана с първите дни на свобода на изтърпелите наказанието лица и включва оказване на помощ за регистрация в Бюрото по труда. Съпътстваща дейност е социално и гражданско обучение на бившите лишени от свобода и техните семейства. Целта е преодоляване на потребителския начин на мислене и подпомагане в реализирането на трудовия пазар. Детайлно услугата се представя ежемесечно пред лишени от свобода в рамките на специализираната програма „Подготовка за живот на свобода“.

Излизащите от затвора срещат сериозни затруднения в постепенитенциарната интеграция поради ниското си образование и липсата на професионална квалификация. Наблюдава се и понижена мотивация при търсенето на съдействие след освобождаването от социални институции като „Бюро по труда“, Дирекция „Социално подпомагане“ и Агенция за социално подпомагане. След първоначалната регистрация, лицата освободени от затвора не посещават горепосочените социални институции за да се пререгистрират след изтичане на определения от закона срок. Друг проблем, с който се сблъскват освободените лица при търсенето на работа е съобщаването на факта на осъждането пред бъдещите работодатели, което в повечето случаи има негативен ефект. По разбираеми причини обществото трудно откликва на потребностите на тази проблемна група. Съществуват и други проблеми, които пречат на безпроблемната реинтеграция в обществото, като здравословни проблеми, алкохолизъм и наркомания. Също така не се използват максимално и заложените в Закона за насърчаване на заетостта преференции от страна на работодателите при назначаване на работа, на лица поставени в неравностойно положение.

9. Изводи във връзка със СДВРП

Положителните тенденции, които могат да се извлекат от направеното обобщение на осъществената социално-възпитателна работа в затворите и ПД са в следните насоки:

- добро качество на оценъчно-диагностичната работа чрез контрол и проверка на изготвяните оценки на правонарушителя, с цел оптимизиране плана на присъдата и обвързване с прогресивната система при изтърпяване на наказанието;

- поддържане на мотивацията на лишените от свобода за редовна посещаемост и успешно завършване на учебната година. Активна работа по набиране и поддържане броя на лишените от свобода-ученици през следващата учебна година;

- интензифициране прилагането на програмите за групова работа;

- увеличаване на ангажираността на лишените от свобода в свободното време чрез мотивиране и стимулиране за участие в предлаганите общопенитенциарни дейности;

- добро качество на провежданата социално-възпитателна работа с доживотно осъдени лица.

Проблеми при реализиране на социално-възпитателната работа в МЛС:

- недостатъчно спортни пособия, музикални инструменти и материали, както и награден фонд за лишените от свобода по повод провеждането на турнири, викторини, конкурси и др.;

- недостатъчно обезпечаване на новопостъпилите лишени от свобода с дрехи, обувки и постелочни материали, което поражда напрежение и конфликти;

- липса на достатъчно възможности за включване в курсове за придобиване на професионална квалификация, което има съществено значение за бъдещата социална реинтеграция на лишените от свобода;

- натоварване на служителите в сектора в затворите в гр. Бобов дол, Бургас, Варна и Плевен;

- въпреки наситеността и разнообразието на предлаганите социално-възпитателни, културни, художествени, спортни и други мероприятия, целящи осмисляне на времето прекарано в МЛС, осезаемо се чувства липсата на трудово ангажиране на осъдените лица. Алтернативата за доброволен труд, която се предлага, е недостатъчна и в по-голямата си част е свързана със сезонен ангажимент. Прекъснатата възможност за трудова дейност срещу заплащане поставя осъдените лица в положение на финансова зависимост от своите близки, инициира усещането за непълноценност и допълнително се нагнетява напрежение сред затворническата популация. Същевременно косвено се ограничава и правната възможност предвидена от законодателя за намаляване на срока на наложеното наказание лишаване от свобода с трудова дейност;

- друг съществен и решаващ за намаляване на риска от рецидив фактор е липсата на институции за подпомагане на освободените от МЛС лица. Съществуващите служби за социално подпомагане и Наблюдателни комисии понастоящем не разполагат с необходимите механизми, ресурси и финансова обезпеченост за навременни и адекватни интервенции.

III. Психологическа дейност с лишените от свобода

Професионалната ангажираност на психолозите в МЛС през изминалата година е съсредоточена в дейности по обезпечаване на обслужването на лишените от свобода и задържаните лица. Тя е ориентирана в диагностичен план; индивидуална и групово консултативна и корекционна дейност; участие при разрешаването на кризисни ситуации, дейности, свързани с психологическия подбор на кандидати за държавни служители и участия в обучения с цел актуализиране на професионалната подготовка и квалификация на служителите.

Психодиагностичната дейност с лишените от свобода е най-обемната част от извършваната от психолозите работа свързана с диагностиката и изготвянето на психологически заключения.

В таблица 1 са представени обобщените данни от всички затвори за броя на извършените психодиагностични дейности за отчетния период.

Затвор	Бр.психологически заключения	Психологически становища за Режим, УПО и ЗО-ОТ	Консултации с п/св	Кризисни интервенции	Подбор
Белене	356	340	210	21	26
Бобов дол	250	314	70	56	51
Бургас	292	19	447	13	77
Варна	269	196	119	14	69
Враца	239	58	234	5	17
Ловеч	438	114	147	26	17
Пазарджик	28	325	761	5	16
Плевен	286	292	152	21	17
Пловдив	328	37	216	33	7
Сливен	94	37	358	20	6
София	297	154	112	4	0
Ст. Загора	647	133	255	9 (има данни за напусналите)	15
ГД Бойчиновци	58	5	203	0	0
Общо	3582	2024	3284	218	318

Таблица 1: Обобщени данни от психодиагностични дейности

Успешното финализиране на проект NFM-2013-BG-15-3 „Подобряване на компетенциите на персонала в психологическия подбор и консултирането“ позволи от началото на 2017 г. прилагането на разработения нов инструментариум за психодиагностика. В него са включени следните методики за изследване: Скрининг-интервю за оценка на психологическия риск при приемане на лишения от свобода; Интегрирана система за диференцирано психологическо изследване на лишения от свобода (ИС-ДПИ); Структурирано интервю за оценка на антисоциални нагласи и поведения

(СИОАНП); Оценка на агресивността (БПОА); Оценка на суицидните нагласи (ИОСН); Оценка на алкохолната зависимост (САЗ); Психологически въпросник за оценка на употреба на наркотици (ПВУН); Оценка на стреса, тревожността и депресията (ДТС); Оценка на криминогенно мислене (ВОКМ); Мултидименсионален клиничен въпросник (МДКВ).

Изборът на методика се определя от спецификата на всеки отделен случай, като най-често влияние върху това оказват степента на грамотност, наличието на психическо разстройство или зависимости към наркотични вещества и степента на умствено развитие. В немалко случаи се взема в предвид вида на извършеното престъпление, поредността на самото осъждане или наличието на предишни суицидни опити.

Ежедневната работа на психолозите по отношение на психодиагностиката в МЛС е допълнително затруднена от фактори като: ниско интелектуално ниво на новопостъпващите, липса на владеене или слабо ниво на владеене на български език. Това води до по-бавно провеждане на изследванията и до неточни и неадекватни резултати.

1. Провеждане на консултации и участие в справянето с кризисни ситуации

Индивидуалното консултиране помага за намаляване на вътрешното напрежение и афекти, за преодоляване на готовността към насилие и деструктивни реакции, за посредничество при възникнали конфликти, както и за понижаване на риска от суицид и самонараняване.

Според процедурите за консултиране на лишени от свобода, се прилага стандартна процедура за водене на случай, при подадена заявка. Консултативната дейност на лишените от свобода за изминалата 2017 г. се реализира по следните начини:

- писмено изразено желание на лишения от свобода или друг лишен от свобода;
- писмена заявка на ръководство, ИСДВР, НОС, лекар и др.;
- преценка на психолога.

В консултативната работа на вниманието на психолозите са лица с проблемно, деструктивно поведение, или такива с индикатори за последващо такова. Не са епизодични случаите, когато лишените от свобода нямат осъзната нужда от психологична помощ и желание за промяна. От тяхна страна се инициира заявка без реална необходимост от специализирана услуга или консултации. В тези случаи препоръката е те да бъдат пренасочвани към социални услуги в затворите, които могат да бъдат полезни в посока на социализацията и развитието им.

При констатиране на риск от разстройство на мисленето и тежка психопатология лишените от свобода се пренасочват към психиатър, като се

изготвя анализ на конкретния случай, провежда се диагностика и се обобщава в становища.

Най-често консултирането се провежда във връзка с психическото състояние на лишения от свобода, по повод междуличностни проблеми в групата и извън нея, относно присъдите, социалните контакти и др.

В консултативната работа акцентът е върху индивидуалното консултиране, а най-често използваният метод е когнитивно-поведенческият. При лишени от свобода с нисък риск от рецидив и осъдени за първи път, притежаващи около средно интелектуално ниво, подходът е с когнитивно-поведенческа насоченост, центриран върху човека и неговите преживявания. При прогресираща криминализация и устойчиви асоциални нагласи, т.е. при рецидивистите, се запазва когнитивно-поведенческата насока, но методът става по-директивен и в посока неутрализиране на опити за манипулации.

Изборът на подход се определя от характера на проблема и вида на заявката. Независимо от използвания подход при индивидуалното консултиране на лишените от свобода се съблюдават следните етапи: дефиниране на проблема, определяне на стъпките за разрешаването му, определяне на времевите граници, поемане на ангажимент от страна на лишения от свобода и проследяване на случая.

Като цяло няма установена форма на консултиране, даваща възможност за сравняване практиките и случаите в отделните затвори, но в повечето случаи колегите се ориентират по обективните дадености на средата и конкретната обстановка. Диапазонът на консултираните лица е доста широк. Като се започне от стресови състояния, трудности в процеса на адаптация и повишена тревожност и се стигне до обявяване на стачки, самонаранявания и агресивни реакции.

Консултативната работа с доживотно осъдените е насочена към ограничаване случаите на агресивни прояви и създаване на умения за избор на алтернативни решения при ситуативно възникнал конфликт. С проблемните лишени от свобода се провеждат ежедневни срещи с цел снемане на напрежението, намаляване на агресивността и създаване на алтернативни стратегии за излизане от конфликтни ситуации.

Психологическата интервенция при криза преди всичко се свежда до неотложна терапевтична намеса, целяща да стабилизира състоянието на лишения от свобода и да възстанови неговия психичен контрол. Стратегиите и техниките на работа се подбират в зависимост от времето за реагиране и продължителността на установения контакт, като методологията е подчинена най-вече на принципа за полезност и приложимост.

2. Корекционни програми с лишени от свобода

В МЛС се провеждат ежегодно различни корекционни програми, които целят да улеснят процеса на адаптация, да реализират социализацията и последващата ресоциализация на лишените от свобода, да развият техните личностови и когнитивни способности.

Във всички МЛС се прилага „Програма за адаптация на новопостъпили“, целяща подпомагане на адаптацията, преодоляване на първоначалния стрес и фрустрация, породени от актуалната ситуация на задържането и съдебния процес, и предстоящата пенитенциарна изолация.

Друга функционираща програма е специализираната програма за групова работа „Усвояване на асертивно поведение“. Целта ѝ е обучаемите да разберат предимствата на асертивния подход в проблемни ситуации в сравнение с пасивното или агресивно поведение; да осъзнаят механизмите на собственото си поведение, както и факторите и обстоятелствата, които му влияят; да развият и подобрят уменията за ефективно общуване, справяне с емоциите, защита на правата си без нарушаване правата на другите; да формират една по-висока социална компетентност, помагача им да поемат отговорността за собственото си поведение в затвора и в обществото.

Често използвана е и „Краткосрочна програма за наркозависими“, чийто основни цели са намаляване вероятността от употреба на психоактивни вещества след изтърпяване на наказанието; превенция на евентуален рецидив на криминално поведение, свързано със злоупотребата на наркотици; разбиране необходимостта и мотивиране за промяна в начина на мислене и стила на живот; оказване на помощ и подкрепа, при изготвяне на план за постигане и задържане на промяната, с цел справяне със зависимостта.

Специализираната програма за групова работа „Умения за мислене“ е целево ориентирана към минимизиране на вреди, развиване на умения и стратегии за превенция. Отчита се висок интерес и активност от страна на лишените от свобода. Ефектът от програмата е по-скоро релаксиращ и разтоварващ от условията на монотония, (и натоварващ водещите), поради което участниците са мотивирани за включване в подобни програми.

Прилагането на програмата за „Насърчаване на толерантността“ позволява да се изградят уменията за разбиране и приемане на другия и формирането на толерантност към различията, на основата на сътрудничество и взаимно разбиране, което от своя страна е подходяща основа за овладяването на междуличностни, вътрегрупови или етнически конфликти при лишените от свобода.

Реализира се и „Програма за формиране на умения за овладяване и разреждане на афективни състояния при лишени от свобода чрез арт-терапия“. Свързана е с използването на различни техники и начини на позитивна себеизява, стимулиране на активност и преодоляване на тревожност.

От м. октомври 2016 г. до м. ноември 2017 г. беше проведена специализирана групова работа на територията на затвора в гр. София с осъдени лишени от свобода рецидивисти, включваща разнородни упражнения и техники за общуване, за изразяване на емоции, за разрешаване на конфликти, за овладяване на гнева и пр.

В затвора в гр. Стара Загора се осъществява групова работа по 12-стъпковата програма на Анонимни алкохолици. Сбирките се провеждат ежеседмично, на принципа на взаимопомощ. Ролята на психолога е при подбора и мотивирането на участниците, проследяване на случаите, индивидуално консултиране по преценка или заявка на лишените от свобода, както и организационна – при осъществяването на комуникацията с членовете на организацията на „АА Стара Загора“ и фасилитиране на процеса. През февруари 2017 г. стартира провеждането на ежеседмични сбирки и в ЗО от открит тип, а в края на 2017 г., за първи път в системата на затворите, се сформира група на Анонимни наркозависими в корпуса на затвора. Дългогодишната работа на психолозите от затвора в гр. Стара Загора с организацията на Анонимни алкохолици дава добър пример и мотивация и за провеждането на сбирки в затворите в градовете Плевен, Сливен и София.

Добра активност и включеност в процеса показва и специализираната групова работа „Толерантност в затвора, толерантност в живота“.

IV. Охрана и сигурност в затворите (ОСЗ)

През изминалата 2017 г. задачите, стоящи пред служителите от сектор ОСЗ и НОС от териториалните служби, бяха свързани със следните основни дейности:

- усъвършенстване на придобитите знания, практически умения и навици по носенето на постовата и конвойна служба от служителите от НОС;
- поддържане, модернизирание и усъвършенстване на надзорно-охранителната техника (НОТ) и съобщителни средства в териториалните служби;
- осъществяване на постоянен контрол на използването и правилното съхранение на числящото се оръжие, боеприпаси, технически съоръжения и помощни средства;
- извършване на проверки в затворите и ЗО по носенето на постовата служба от НОС, по жалби и сигнали и при констатирани нарушения и произшествия;
- пресичане и ликвидиране на корупционни практики, предотвратяване, пресичане и ликвидиране на опитите за нарушения и престъпления; осигуряване на реда и дисциплината, както и защита безопасността и сигурността на настанените в МЛС, на служителите и на имуществото;

- участие в мултидисциплинарни екипи при извършване на планирани и належащи проверки в затворите в страната.

Изхождайки от разбирането, че бъдещото развитие на охраната и сигурността като цяло принадлежи на добре организирани професионално подготвени кадри и съвременни технически средства, макар и в условията на силно ограничени финансови ресурси усилията бяха насочени към подобряване квалификацията на ключовите длъжности, каквито са инспекторите по охрана, главните надзиратели, командирите на отделения, надзирателите и инспекторите по НОТ.

През изминалата година служители на сектор ОСЗ изпълняваха редица задачи при конкретни проверки на надзорно-охранителната дейност (НОД).

Охраната и надзора на лишените от свобода в затворите и през отчетния период продължи да се осъществява при 8, 12 или 24-часов график на дежурства. По този начин беше постигната оптимална плътност и ангажираност на служителите от състава за осигуряване сигурността на затворите.

Откриването и изземването на неразрешени вещи е една от основните задачи на служителите от НОС. Наред с нея същите охраняват цялата територия на затвора, всички жилищни помещения, промишлени зони и други, където се намират лишени от свобода. Също така служителите от НОС привеждат в изпълнение дисциплинарни наказания, заповеди за изолация, контролират свиждания, проверяват хранителни пратки, следят за реда сред лишените от свобода, спазването на правилата за вътрешния ред и се грижат за хигиената на районите, които охраняват.

С поддържаната организация на работа НОС осъществяваше контролът над всички лица, вещи и предмети, влизащи в МЛС през контролно-пропускателните пунктове, както и контролът по време на провеждане на редовните свиждания и други мероприятия касаещи правното положение на лишените от свобода. Във всички затвори свижданията се контролираха допълнително и чрез системите за видео наблюдение.

На ежедневните инструктажи непрекъснато се обръщаше внимание, за подобряване работата при проверка на хранителните пратки, донесени за лишени от свобода по време на свиждания, в следствие на което бяха предотвратени множество опити за проникване на неразрешени вещи, предмети и наркотични вещества. По планове, утвърдени от началниците на затвори или внезапно, след наличие на данни и разпореждане на служителите от дежурната част, се извършваха обиски на лишени от свобода и претърсвания на помещения.

Работата с лишените от свобода в редица случаи довежда до конфликти, вследствие на което се налага употребата на физическа сила и помощни средства. Съпоставяйки докладваните случаи през отчетния период с

предходната година се забелязва, че същите са се увеличили от 106 на 142 случая. За всеки такъв инцидент писмено се уведомява и съответния наблюдаващ прокурор, с оглед упражняване на допълнителен контрол на законност на действията на затворническата администрация. На лишените от свобода спрямо които са употребени физическа сила и помощни средства задължително е осигурен преглед от медицинско лице. Ежедневно на инструктажите се обръща внимание за визираните в ЗИНЗС основания и предпоставки за употребата на физическа сила, помощни средства и оръжие.

Стриктно се изпълнява заповедта на заместник-министъра на правосъдието, съгласно която ежесечно се изготвя справка до ГДИН, подробно се описват всички случаи на употреба на физическа сила и помощни средства, както и насилие между лишени от свобода. В медицинския център на затвора се води регистър за травматични увреждания, по желание на лишените от свобода се изготвят фотоснимки и допълнително се освидетелстват във външни лечебни заведения.

Копия от административно-наказателните преписки и от медицинската документация задължително се изпращат по компетентност в съответната Района прокуратура. Това предполага извършването на предварителна проверка от органите на МВР и при установяване на неправомерни действия и превишаване на правата от наша страна образуване на досъдебно производство. Всички образувани до момента предварителни проверки са приключили с мнение, че действията ни са правомерни. Това говори за добро познаване на нормативната уредба, правилното ѝ прилагане, както и за толерантност, в рамките на закона, спрямо лишените от свобода.

В затворите се водят дневници за употребата на физическа сила и помощни средства. На тримесечие се изготвя обобщен доклад до МП. През отчетния период не са констатирани случаи на неправомерна употреба на физическа сила и помощни средства.

През 2017 г. служителите на сектор ОСЗ изготвиха и оформиха общо 1813 входящи, изходящи материали, преписки и заповеди. От тях са подготвени и изпратени до МП 244 съобщения за констатирани произшествия, като според спецификата им същите се разпределят на произшествия със служители, бягства на лишени от свобода, опити за самонаранявания, самоубийства, самообесване, починали, задържани наркотични вещества, мобилни телефони, неразрешени вещи, произшествия с лишени от свобода и употреба на физическа сила и помощни средства.

В сектора са получени и отработени 61 искания за полагане на извънреден труд от лишените от свобода, 156 искания за полагане на доброволен неплатен труд и са изготвени 429 заповеди за разкриване на работни обекти към съответните затвори.

Отработени са следните молби и жалби: жалби от граждани – 33 бр.; жалби от лишени от свобода – 236 бр.; жалби от служители – 5 бр.; молби от граждани – 21 бр.; молби от лишени от свобода – 54 бр.

По всяка от молбите и жалбите е взето своевременно отношение в установените срокове.

През изминалата година със служителите от НОС бяха проведени занятия по огнева подготовка, физическа подготовка и теоретико-практическа подготовка. Занятията се провеждаха под ръководството на инспекторите по охрана. Особено внимание се обръщаше при провеждането на занятия по темите - действия на надзирателя в случаите на употреба на физическа сила и помощни средства. Всички занятия с НОС бяха провеждани при добра организация, с пълно материално осигуряване.

От констатациите при извършените проверки по места може да се отбележи, че служебната учебна 2016/2017 г. успешно се проведе със служителите от НОС. Съгласно годишните планове се разглеждаха въпроси по предотвратяване на кризисни ситуации, провеждаха се стрелби, като обучението се извършваше по утвърдени програми. Отработваха се въпроси по задържане на бегълци от МЛС, при барикадиране на лишени от свобода и други.

И през изтеклата година в състава на НОС продължиха да постъпват на работа служители, които не са отбили военна служба. Това налага да се обръща особено внимание на новоназначените с цел повишаване на професионалната им подготовка и усвояване на правилни методи при изпълнение на служебните им задължения.

Затворите и ЗО са комплектувани с необходимото въоръжение и боеприпаси. Обърнато е особено внимание на ръководствата по места за недопускане нарушаването на утвърдения боекомплект. През изтеклата година се закупиха необходимите количества боеприпаси за нормално провеждане на учебните стрелби, помощни средства за лична защита на служителите от НОС, оградна режеща тел - тип Concertina 450 мм ВТО-10, необходима за подобряване сигурността на физическите оградни съоръжения на затворите и арестите към ГДИН. Закупиха се още 39 пушки тип помпа, за подмяна въоръжението на охранителните кули с цел изпълнение на препоръките на Омбудсмана.

През 2017 г. от затворите, ЗО и външните работни обекти са извършени 12 бягства, 5 лишени от свобода не са се завърнали от домашен отпуск и 32 от прекъсване на наказанието. Съпоставяйки бягствата с тези от предходната година се забелязва значително намаляване (2016 г. са 20). От 12-те бягства 5 са от външни неохраняеми работни обекти. Тук трябва да отбележим, че са допуснати пропуски при охраната на 7 лишени от свобода, от които 5 са от ЗО и 2 от външни охраняеми работни обекти.

Въпреки взетите мерки продължават да се допускат сериозни слабости, които дават основание за негативна оценка за цялостната дейност на МЛС. Пропуски бяха допуснати при бягствата от ЗО „Хеброс“, „Строител“, „Полигона“, „Варна“, „Белене“, „Самораново“ и „Средна гора“.

Отклоненията от работни обекти са 9 срещу 12 за 2016 г. Анализирайки наличните данни можем да отбележим, че повишените изисквания при подбора на лишените от свобода и условията към фирмите работодатели, имат основно значение за запазване на относително ниския брой на тези нарушения през последните години. За ограничаването на бягствата от външни работни обекти, съществена роля играе и намаляването на броя на лишените от свобода наемани на работа.

От временно прекъсване на наказанието по чл. 447 НПК не са се завърнали 41 лишени от свобода. Незавърналите се от домашен отпуск са 5. Съпоставяйки ги със случаите през 2016 г. се запазва броя на незавърналите се по тези причини.

И през 2017 г. продължи да съществува проблема с прехвърлянето на неразрешени вещи през охранителните съоръжения към двора на МЛС. Най-често това се случва в затворите разположени в близост до жилищни квартали. Тези деяния бяха характерни за затворите в гр. София, Варна, Стара Загора, Пловдив и Бургас, а в епизодични случаи в гр. Плевен, Ловеч, Враца и Бобов дол.

В МЛС все още продължават да проникват наркотични вещества, мобилни телефони и други неразрешени вещи. Благодарение на добрата работа на НОС и осъществяване на проверки и контрол на контролно-пропускателните пунктове се предотвратиха множество опити за внасяне на неразрешени вещи и предмети, но като цяло тенденцията за неправомерното им внасяне продължава.

При извършване на обиски и претърсвания в МЛС през отчетния период са открити и иззети общо 240 пакетчета с наркотични вещества, почти двойно в сравнение с 2016 г. Въпреки засиления контрол от НОС върху внасяните пратки и вещи, непрекъснато се правят опити от близките и адвокатите на лишените от свобода за внасянето им. Т. напр. на 01.12.2017 г. при посещение на адвокат [REDACTED] за провеждане на адвокатско свиждане с лишените от свобода [REDACTED] и [REDACTED], същият е спрял за съвместна проверка от служители на МВР и НОС от ЗО „Разделна“, при която е намерен предмет с продълговата форма, дължина около 10 см и диаметър около 2 см увит в черно стреч тиксо. Поради съмнение за наличието на наркотично вещество, местопроизшествието е запазено до идването на оперативно-следствена група от IV - то РУП на МВР в гр. Варна и адвокат Р. е задържан. По случая е заведена дисциплинарна преписка по описа на ЗО „Разделна“. След направената експертна справка в БНТЛ на МВР се установи, че иззетият

предмет съдържа 4.37 гр. хероин и 5,03 гр. амфетамин. Образувано е ДП № 2279 по описа на IV - то РУП на МВР.

По отношение на откриването на мобилни телефони в затворите при анализирането на постъпващите данни следва да отбележим, че през изминалата година се запази тенденцията в затворите в гр. Сливен, Стара Загора и ПД - Бойчиновци, откриването на инкриминираните вещи да е в минимални граници. Тук трябва да отбележим, че след пускане на системата за заглушаване на GSM сигнала в затвора в гр. Белене през м. май 2017 г., опитите за внасяне и откриването на мобилни телефони значително намаляха.

И през 2017 г. основна задача беше вземането на превантивни мерки срещу създаването на корупционни практики сред служителите от НОС. Ежедневно на инструктажите и на занятията от служебната учебна година се акцентира за последствията от корупционно поведение на служителите. В тази връзка инспекторите по охрана и ръководствата на затворите непрекъснато предприемаха действия за пресичане на такива практики, като не допускаха служителите да носят постовата и конвойна служба за дълъг период на определени възлови постове. Всеки сигнал за корупционно поведение на служители от НОС своевременно е подаван на оперативните работници от сектор ООМЛС – ГДНП - МВР. Въпреки усилията ситуацията е обезпокоителна и резултатите в някои затвори са незадоволителни, за което има и обективни и субективни причини, като тромави процедури от страна на прокуратурата и съда за разрешение ползването на СРС, недобро взаимодействие със служителите от сектор ООМЛС и т.н.

За съжаление през изтеклата година отново се констатираха нарушения, като нерегламентирани действия на служители от затворите при работата им с лишените от свобода, както и нарушения на Етичния кодекс за поведение на държавните служители от ГДИН и ГДО.

На 12.02.2017 г. в затвора в гр. София служители на ГДНП - сектор ООМЛС, съвместно със служители от НОС са извършили личен обиск на младши инспектор [REDACTED] - надзирател в затвора в гр. София. Преди започване на личния обиск младши инспектор [REDACTED] бръкнал в десния си джоб на панталона и извадил топче с неправилна форма обвито в полиетиленов плик с диаметър 5-6 см. и го е хвърлил на пода на стаята. Обособен е временен пост и е извикана следствено-оперативна група от II - ро РУП - МВР гр. София. Веществото е иззето за анализ. Младши инспектор С. е задържан за срок от 24 часа, като е образувано ДП № 226 ЗМК 280/17 г. по описа на II-ро РУП. Образувано е дисциплинарно производство със заповед на главния директор на ГДИН и служителят е уволнен дисциплинарно.

На 17.03.2017 г. ръководството на затвора в гр. Враца, съвместно със служители на ГДНП - сектор ООМЛС и служители от РУП-МВР гр. Враца са предприели действия по извършване на личен обиск на младши инспектор [REDACTED]

■ - надзирател в затвора. Преди започване на обиска младши инспектор ■ бръкнал в джоб на якето си и извадил два броя пакетчета с неправилна форма, обвити в полиетиленов плик с размери 20 см. на 4 см. Веществото е иззето за анализ. Младши инспектор ■ е задържан за срок от 24 часа, като е образувано ДП по описа на РУП- МВР гр. Враца. От страна на ГДИН е издадена заповед за образуване на дисциплинарно производство и отстраняване от длъжност на служителя. След приключване на дисциплинарното производство младши инспектор ■ е уволнен дисциплинарно със заповед на главния директор на ГДИН.

На 07.08.2017 г. в затвора в гр. Бобов дол за времето от 08.00 часа до 11.30 часа по разпореждане на Специализирана прокуратура, съвместно със служители на ГДБОП е извършено претърсване на две спални помещения и личен обиск на г-жа Надка Василиева Стоянова – учителка в СОУ „д-р Петър Берон“ към затвора в гр. Бобов дол. Преди извършване на личния обиск на г-жа Стоянова, същата е поканена да предаде, ако носи в себе си неразрешени вещи и предмети. Предала е доброволно полиетиленово топче, което е съдържало 6.5 гр. тревна маса и 5.9 гр. кафяво прахообразно вещество. Г-жа Стоянова е отведена от служителите на ГДБОП. Трудовото ѝ правоотношение е прекратено.

На 20.08.2017 г. в 07.20 часа в затвора в гр. Варна по разпореждане на началника на затвора, съвместно със служители на сектор ООМЛС – ГДНП са извършени лични обиски на служителите от НОС застъпващи в наряд. При мероприятиято в личния сак на младши инспектор ■ – надзирател, са открити един брой стъклена бутилка с надпис „Водка Савой“ от 500 мл. неразпечатана и един брой пластмасова бутилка с надпис „Ракия Карнобатска гроздова“ от 200 мл. пълна и разпечатана. Неразрешените вещи са иззети с протокол. На младши инспектор В. е извършена проверка за употреба на алкохол с техническо средство „Дрегер“, което е отчело 1.19 промила алкохол в кръвта. Служителят е отстранен от наряд и му е потърсена дисциплинарна отговорност.

На 29.08.2017 г. в 11.30 ч. служители на V-то РУП – гр. Бургас, в къща находяща се в кв. Черно море, ул. Чаталджа № 2, са задържали младши инспектор ■ – надзирател в затвора в гр. Бургас. При извършено претърсване се установило, че в двора на имота има 3 броя пластмасови кофи, засяти с растения от вида „Канабис“ с височина между 150 – 180 см. Открити и иззети са 5 броя полиетиленови плика съдържащи суха тревна маса с общо тегло 30 гр., реагирали при полеви тест на „Канабис“. По случая е образувано ДП №3388 – 707/2017 г. по описа на V-то РУП. Служителят е задържан с мярка за неотклонение задържане под стража за срок от 24 часа. Със Заповеди на главния директор на ГДИН срещу служителя е образувано дисциплинарно

производство и е отстранен от заеманата длъжност. Отново с негова заповед е наложено дисциплинарно наказание „Уволнение“.

През 2017 г. на служители от НОС са наложени 3 дисциплинарни наказания „Уволнение“ и са образувани наказателни производства по реда на НПК.

Постигнатите резултати по отношение на предотвратяването на корупционни практики, престъпления и нерегламентирани контакти, се дължат до голяма степен и на подобреното взаимодействие между ГДИН и сектор ООМЛС при ГДНП – МВР.

И през изминалата година продължи установената практика проверките на багажите на лишени от свобода по време на свиждане да се осъществяват предимно физически, без употреба на специализирани технически средства.

За поддържане работоспособността на блок-постовете по затворите през 2017 г. от питомника на затвора в гр. Варна бяха предадени две кучета на затвора в гр. Бургас, от Бургас е изпратено едно куче на затвора в гр. Ловеч и едно на затвора в гр. Стара Загора. През второто тримесечие на 2017 г. в ГДИН беше проведена обществена поръчка за доставка на суха екструдирана храна, необходима за изхранването на служебните кучета.

Нормалното и безаварийно функциониране на НОТ е гарант за поддържане на високо ниво на сигурност в МЛС, недопускане на нарушения и бягства, както и за осигуряване на реда и режима на лишени от свобода. Техниката се поддържа в изправност и в добро състояние въпреки морално остарялата концепция на повечето съоръжения и системи. С наличните финансови средства се извършва периодична профилактика и се закупуват резервни части за ремонт на отделните устройствата и на системите като цяло. Извършват се периодични проверки от служителите в сектор ОСЗ относно функционирането и ефективното използване на техническите средства. Поддържат се в изправност остарелите физически и морално периметрови охранителни съоръжения „Кльон“ и „Скала“, като в повечето затвори същите са свързани към централното охранително съоръжение ИНМОД.

През м. март 2017 г. се откри новоизграденото ЗО от закрит тип в с. Дебелт, в което е монтирана най-съвременната техника за видеонаблюдение, периметрова охрана и контрол на достъпа. В периода 26.04 - 27.04.2017 г. беше проведен обучителен курс на служителите, работещи с НОТ в общежитието.

През 2017 г. бяха осигурени необходимите финансови средства както за ремонт на НОТ, така и за закупуване на нови системи и устройства.

В края на годината беше закупена и доставена в склада на ГДИН следната техника и устройства, които следва да бъдат разпределени и предадени по затвори и ЗО от закрит тип: централни видео-охранителни съоръжения: видео рекордери, компютърни работни станции с инсталиран

софтуер; видео камери за охрана на периметъра за затворите и ЗО с различни параметри; цифрови носими радиостанции и нови батерии за съществуващите; рамкови и ръчни металдетектори; цифрови микровълнови бариери със специфични параметри, необходими за периметровата охрана на затворите в градовете Бобов дол, Враца, Пазарджик, Плевен и Сливен, в комплект със захранващи блокове и окабеляване.

В края на 2017 г. беше сключен договор за доставка, монтаж и пускане в експлоатация на 2 броя скенери за проверка на багаж за затворите в градовете Враца и Плевен със срок за изпълнение през м. февруари 2018 г.

През м. май 2017 г. след завършване на дейностите по монтаж и тестване беше пусната в експлоатация система за ограничаване на нерегламентираните мобилни комуникации за нуждите на затвора в гр. Белене. Предстои оценка по ефективност и работоспособност на същата след изминаване на период от една година.

След констатирани повреди и износване на елементите на лазерната светлина в сензорната оптична система на периметровата система за охрана на затвора в гр. София, бяха предприети необходимите мерки и действия по подмяна на 4 броя оптични контролери и преработка на охраняваните участъци.

Активните съоръжения от периметровата охрана, сигнално-охранителната система и видео наблюдението, като цяло се нуждаят от обновяване и модернизирание поради морално остарялата си концепция и с цел повишаване на сигурността и надеждно функциониране.

Във връзка с функционирането на ИСИН на инспекторите и техническите сътрудници по НОТ са възложени следните допълнителни дейности: изграждане и поддържане на локална (вътрешна) комуникационна свързаност в затворите и Областните служби „Изпълнение на наказанията” (ОСИН); инсталиране, конфигуриране и администриране на програмните продукти, на които е базирана информационната система на ГДИН; ремонт и поддържане на наличната компютърна техника в затворите и в ОСИН; инсталиране и настройване на счетоводните програми на сектор „Финансово-ресурсно осигуряване” (ФРО) и други задачи възложени от прекия ръководител.

Проведени бяха множество работни срещи и презентации с участието на служителите от сектор ОСЗ, фирми и организации предлагащи системи за сигурност и охрана, видео и сигнално-охранителна техника, системи за контролиран достъп със заключващи механизми предназначени за затвори и помещения с високо ниво на сигурност, както и устройства и системи за заглушаване и откриване на мобилни телефонни апарати.

През 2017 г. служителите от сектор ОСЗ взеха активно участие при изготвянето на технически задания и документации за обявяване на

обществени поръчки за техника и строителство; участваха в комисиите по конкурсните процедури, в комисии за избор на доставчик на телефонни услуги, строителство, униформи и помощни средства за нуждите на НОС, както и в комисията за оценяване на условията за създаване и закриване на МЛС, съгласно чл. 45 ЗИНЗС.

Осъществяваше се ежедневна поддръжка и ремонт на телефонните, компютърните, сигнално-охранителните и пожаро-известителните системи и инсталации в сградите на ГДИН на ул. „м-р Г. Векилски“ 2 и бул. „Ген. Н. Столетов“ 21.

През изминалата година, служителите от сектора взеха активно участие в комисии за разглеждане и планиране на дейността в рамките на проект „Осигуряване на сигурна и безопасна материална среда в затворите и арестите“, съгласно предоставена на безвъзмездна финансова помощ по НФМ.

На този етап всички служители от НОС са снабдени със служебно облекло.

Като цяло кадровото обезпечаване на затворите с НОС през отчетния период не отговаряше на определените щатове, но ръководствата по места успяваха да осигурят относително нормален ритъм за работа. Въпреки това има затвори, в които се отчита тревожна тенденция на трайно текучество на кадри. Всички новоназначени служители от НОС успешно преминаха първоначалния курс на професионална подготовка.

През годината съгласно утвърдените разчети и при възникнала необходимост служителите от сектора извършиха 39 командировки и проверки по носенето на постовата служба от служителите от НОС в затворите и ЗО към тях в градовете София, Бургас, Варна, Бобов дол, Пловдив, Пазарджик, Ловеч, Плевен, Враца, Белене. При извършените проверки, включително и в тъмната част на денонощието, не се констатираха груби нарушения на постовата служба. Бяха установени несъществени пропуски по съхранението и поддържането на служебното оръжие, воденето на задължителната документация, осъвременяване на планове за действия на състава при по-високи състояния и степени на бойна готовност и действия при кризи, недобра хигиена по постовете.

При извършените нощни проверки, служителите носеха службата съгласно утвърдените графици и инструкции.

Всички констатации и препоръки след проверките своевременно се изпращаха на началниците на затвори за отстраняване на нередностите. При повторни проверки от сектор ОСЗ се осъществяваше контрол по изпълнение на дадените препоръки.

При осъществяване на дейностите на сектор ОСЗ продължи взаимодействието с представителите на Синдиката на служителите в затворите в България (ССЗБ) по отношение осъществяването на НОД и при

разглеждането на конкретни въпроси. Осъществяваха се периодични срещи с представители на УС на ССЗБ. На тях се обсъждаха наболели за служителите въпроси като отчитане и заплащане на полагадения труд, допълнителни плащания за нощен труд, време на разположение, труд на официални празници и др. Обсъждани бяха и въпроси с носенето на службата, списъци на постове, назначаване в наряд и конкретни действия при носенето на службата.

Работата на служителите от сектор ОСЗ през изтеклата година беше динамична и насочена към подобряване организацията на работа на НОС в МЛС с цел повишаване ефективността от дейността им, стриктно спазване законовите разпоредби в ЗИНЗС, ППЗИНЗС и другите нормативни документи. Въпреки ежегодното текучество на надзиратели, служителите отговарящи за охраната и сигурността в МЛС изпълняваха съвместно служебните си задължения, макар и в усложнена обстановка. Със служителите от НОС се водеше целогодишна работа и обучение за подобряване на дейността им.

V. Медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода (МОМЛС)

Основна цел в организацията на здравеопазването в териториалните служби на ГДИН е да се осигури равнопоставен достъп до медицинска помощ на лишените от свобода, гарантиран от пакета здравни услуги на Националната здравноосигурителна каса и Националния рамков договор.

Лишените от свобода имат същите права и задължения както останалите граждани по отношение на достъпа до здравеопазване, включително и лечение, рехабилитация и грижи за терминално болните, инвалидите, хората, живеещи с проблема ХИВ/СПИН и туберкулоза. Медицинските грижи се предоставят на нуждаещите се пациенти единствено в интерес на опазване на здравето и живота им, но при спазване на ограниченията, наложени от режима и охраната при изпълнение на наказанието лишаване от свобода и изискванията на ЗИНЗС. При осъществяване на медицинското обслужване в МЛС се спазват правата на пациента и Кодекса на професионалната етика. Методична помощ, управление и контрол на качеството на медицинските дейности се осъществява от сектор МОМЛС в ГДИН.

КАРТА НА ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ В МЕСТАТА ЗА ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА

Секторът работи в тясно взаимодействие с всички сектори в ГДИН и териториалните служби за обработване на документация, изготвяне на медицински справки, кореспонденция с институции и др.

Обработени и проверени са 316 жалби и молби на лишени от свобода и граждани, свързани с медицинското обслужване. Изготвени са отговори в срок, а в случаите на основателни оплаквания са предприети мерки за отстраняване на неблагоприятията.

Проверена, обработена и съгласувана е документацията, свързана с предложенията за изпращане на лечение в Специализираната болница за активно лечение на лишени от свобода (СБАЛЛС) - София и СБАЛЛС - Ловеч на 275 лишени от свобода.

Проведени са мониторинг посещения в медицинските центрове на затворите в гр. Белене, Плевен, София, Враца, Ловеч, Стара Загора, Варна, Бургас, Бобов дол, в периода от 01.04.2017 г. до 31.12.2017 г. по Програма "Подобряване на устойчивостта на националната програма по туберкулоза". Анализирани са постигнатите резултати и срещнати трудности и е оказана методична помощ на място в затворите, за което е изготвен подробен доклад.

През 2017 г. са извършени проверки, както следва:

- в ЗО от закрит тип „Кремиковци“ при затвора в гр. София в изпълнение на Постановление на Софийска градска прокуратура, за извършени административни нарушения от НОС и от медицинската служба;

- в затвора в гр. София по повод заснети видеоклипове с нецензурирано съдържание на територията на затвора;

- за съответствие на хранителните обекти с хигиенните и/или ветеринарно-санитарните изисквания, определени с нормативен акт на обектите;

- затворнически хранителен блок в ЗО от закрит тип „Дебелт“ към затвора в гр. Бургас с 6 разливни офиса;

- затворнически хранителен блок в затвора в гр. Бургас с 8 разливни офиса;

- затворническа лавка в ЗО от закрит тип „Дебелт“ при затвора в гр. Бургас на ДП „ФЗД“.

Съгласно Вътрешните правила за възлагане на обществени поръчки в ГДИН, сектор МОМЛС участва при провеждането на следните планирани обществени поръчки през 2017 г.: „Доставка на медикаменти и консумативи“ по обособени позиции: Обособена позиция № 1 - „Доставка на лекарствени продукти, субстанции и фасовки“; Обособена позиция № 2 - „Доставка на медицински консумативи“; Обособена позиция № 3 - „Доставка на стоматологични продукти“; Обособена позиция № 4 - „Доставка на дезинфектанти“; „Доставка на хигиенни, перилни и миещи препарати и материали“; „Доставката на очила за работа с видеодисплей за нуждите на работещите в ГДИН.

Сектор МОМЛС организира и проведе обучителен семинар за медицинските специалисти от затворите, финансиран от Програма „Подобряване на устойчивостта на Националната програма по туберкулоза“. Обучението се проведе през м. юни 2017 г. в хотел „Сити“ в гр. Стара Загора.

Служителите от сектора взеха участие в следните работни срещи, конференции, семинари, заседания и др.: Работни срещи по проект „Подкрепа на изпълнението на решенията на ЕСПЧ и стандартите и препоръките на КПИ (реформа в затворите) финансиран от Съвета на Европа с оглед разработване на стратегия за предоставяне на здравни грижи в затворите; Кръгла маса за представяне на стратегията и плана за действие относно здравните грижи в затворите в България“; Кръгла маса на тема: „Ефективни превантивни и компенсаторни средства за защита и условията в затворите в България“; Обучителен семинар на тема „Медицинската етика в затворите по проект „Подкрепа на изпълнението на решенията на ЕСПЧ и стандартите и препоръките на КПИ (реформа в затворите) финансиран от Съвета на Европа и изпълняван в партньорство с Национален институт на правосъдието в хотел „Империал“ гр. Пловдив; Заседания съвместно с експерти на Министерство на

здравеопазването в Експертния съвет по белодробни болести; Заседания на КУТ - проведени са три заседания, изготвени са протоколи за взетите решения и са направени предложения за подобряване на условията на труд; Заседания на Медицинската комисията по чл. 138 ЗИНЗС – свикани са шест редовни заседания и са изготвени пет становища, относно необходимостта от отлагане на влязла в сила присъда или прекъсване на изпълнение на наказанието лишаване от свобода по медицински причини. За всяко заседание на Медицинската комисия са изготвени протоколи.

Беше създадена организация за провеждането на профилактичните медицински прегледи в централното управление на ГДИН от СТМ „Медико ООД“ през м. декември, за акция за безвъзмездно и доброволно кръводаряване сред служителите от ГДИН и затвора в гр. София през м. октомври, за обучение на служителите в ГДИН, членовете на КУТ и длъжностните лица, които провеждат инструктаж по здравословни и безопасни условия на труд на тема: „Правила за долекарска помощ, самопомощ и взаимопомощ при възникнали опасности на работното място“ през м. февруари.

В МЛС се осигуряват здравни услуги на нуждаещите се лишени от свобода в медицинските центрове, двете болници в затворите в гр. София и Ловеч, както и в лечебни заведения извън МЛС. Наблюдава се висока натовареност на медицинските специалисти.

Показатели за извънболнична помощ:

Затвори

ГОДИНИ	ОБЩ БРОЙ ЛИШЕНИ ОТ СВОБОДА	ПОСЕЩЕНИЯ В АМБУЛАТОРИЯТА	
		ОБЩ БРОЙ	ПОСЕЩЕНИЯ В ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ИЗВЪН МЛС
2016	7302	137 557	2 346
2017	7262	144 411	3 991

Арести

ГОДИНИ	ПОСЕЩЕНИЯ В АМБУЛАТОРИЯТА	
	ОБЩ БРОЙ	ПОСЕЩЕНИЯ В ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ИЗВЪН МЛС
2016	34 828	696
2017	33 708	718

Показатели за болнична помощ:

Затвори

	Лечебни заведения	СБАЛЛС-СОФИЯ	СБАЛЛС-ЛОВЕЧ	ВСИЧ

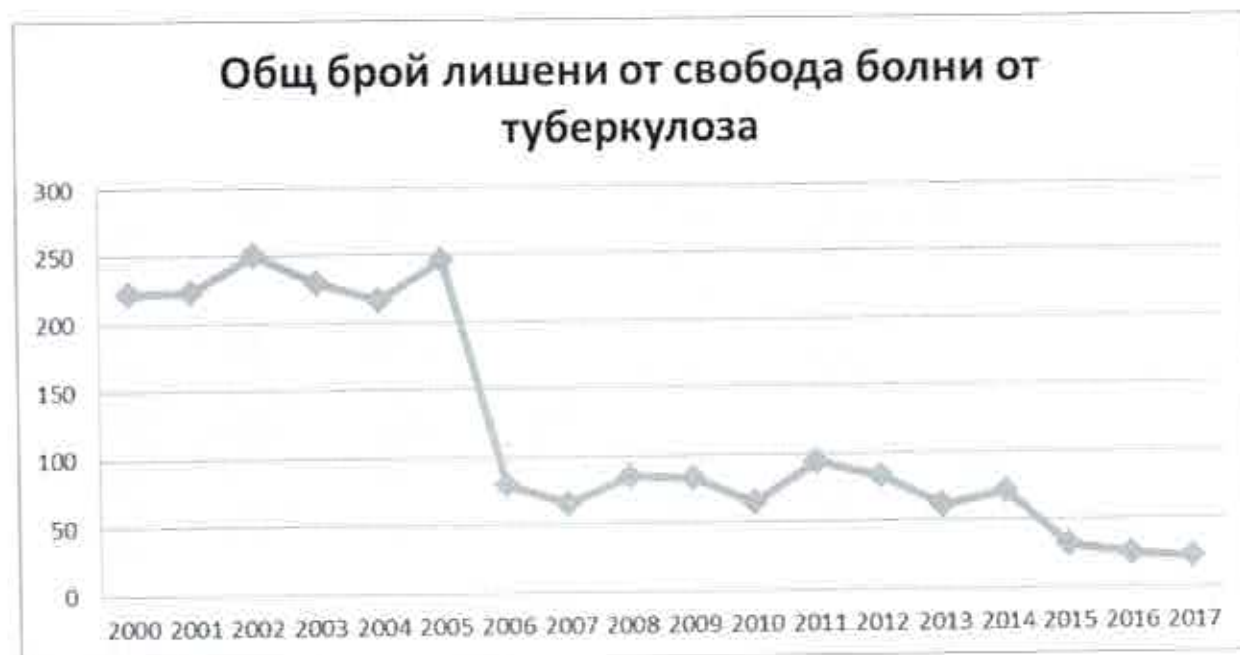
ГОДИНА	извън МЛС	Вътрешно отделение	Хирургично отделение	Белодробно отделение	Психиатрично отделение	КО
2016	421	209	99	49	107	884
2017	501	247	94	40	136	1018

Арести:

ГОДИНА	Други лечебни заведения	СБАЛС София	СБАЛС Ловеч	ОБЩО
2016	77	93	47	217
2017	90	106	41	237

По линия на здравния контрол в МЛС през отчетния период медицинските специалисти в затворите са извършили 311 проверки, предписани са 71 мероприятия, от които 68 са изпълнени.

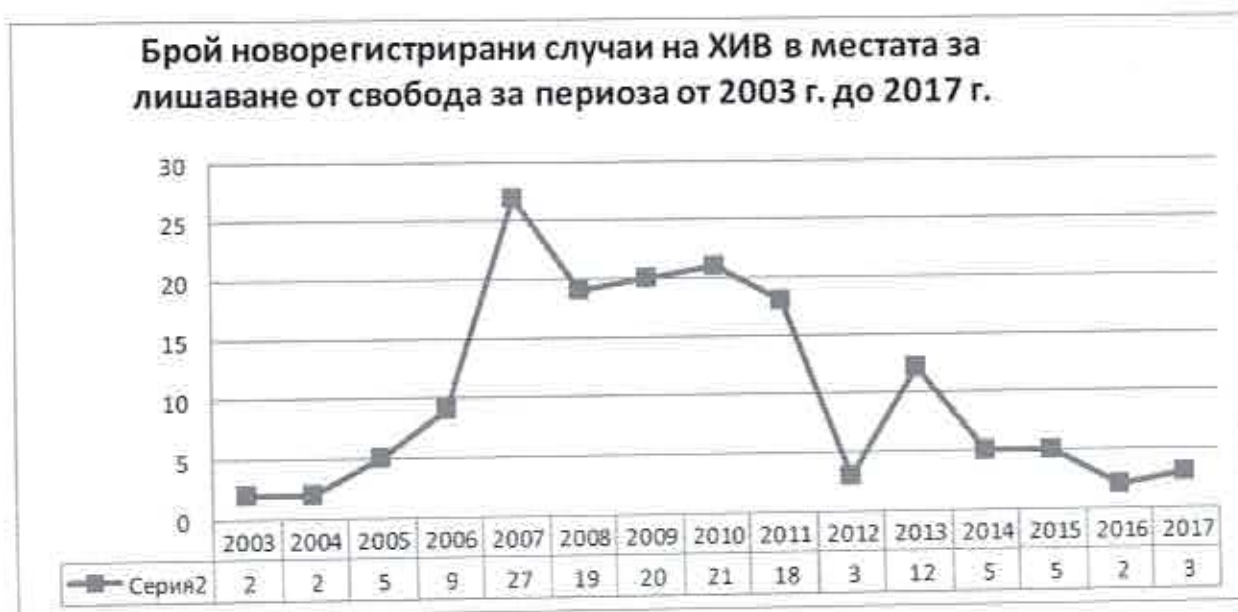
От статистическите данни на сектор МОМЛС за периода от 2000 г. до 2017 г. е видно, че е постигната трайна тенденция за намаляване броя на болелите от туберкулоза в МЛС.

В затворите се провежда скрининг за туберкулоза, като част от първичния медицински преглед на новопостъпили лишени от свобода и на лица със съмнение за туберкулоза, чрез въпросник, туберкулинов кожен тест на Манту и извършване на рутинно изследване на храчка.

Дейностите се провеждат от медицинските специалисти в затворите съгласно „Методичното указание за микробиологична диагностика и лечение на туберкулозата“, като се използват изградените за целта стаи за вземане на храчка. През отчетния период са направени 4854 анкетни карти за скрининг на риска от туберкулоза на новопостъпили лишени от свобода.

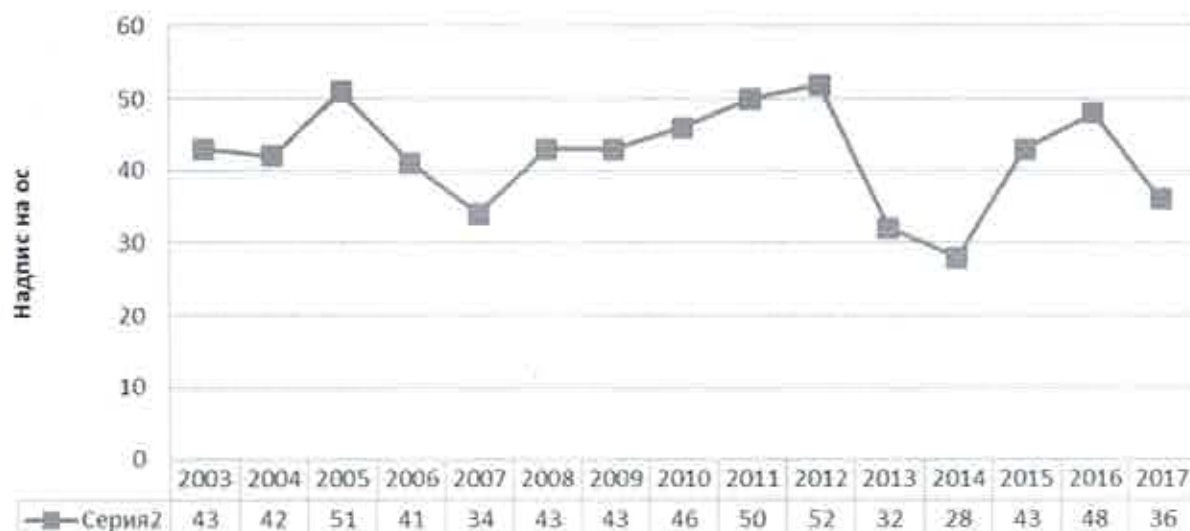
През 2017 г. са извършени общо 781 броя серологични изследвания за ХИВ/СПИН, новорегистрирани са трима серопозитивни в затворите.

За същия период са проведени общо 772 серологични изследвания за сифилис, открити са 16 положителни случая, на които е осигурено лечение.

Регистрираните случаи на починали лишени от свобода/задържани под стража в затворите и арестите за 2017 г. са общо 36.

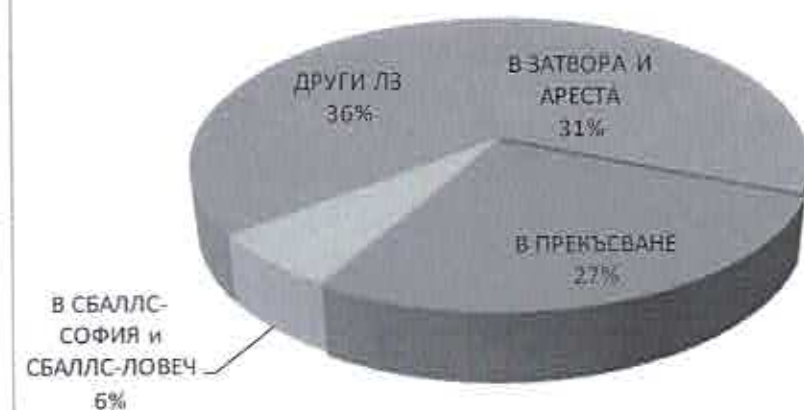
Брой починали за периода от 2003 г. до 2017 г.

Най-честите причини за леталитет са сърдечно-съдовите и онкологични заболявания. Разпределението на случаите с летален изход по място показва, че в затворите са починали 16 лица и 2 в арестите. В СБАЛС – София е починал 1 лишен от свобода и в други лечебни заведения – 9 лица.

По време на прекъсване на изпълнението на наказанието лишаване от свобода по чл. 447, т. 3 НПК са починали 8 лишени от свобода.

Разпределение на смъртни случаи по място през 2017 г.

Работата на медицинските специалисти в условията на затвора е трудна и отговорна задача. Основен проблем в лечебните заведения в МЛС остава кадровия дефицит. Причините са неатрактивни условия на труд, ниско възнаграждение и липса на медицински кадри като цяло в страната.

По проект „Подкрепа за изпълнението на решенията на Европейския съд по правата на човека и на стандартите на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание в България (Реформа в затворите) е изготвена Стратегия за реформа на здравното обслужване в затворите в България и план за действие 2018 – 2020 г. Целта на Реформата на здравното обслужване в затворите е да подобри здравословното състояние на лишените от свобода, като здравното обслужване се приспособи към международните стандарти, определени от Съвета на Европа и стандартите на КПИ, Минималните стандартни правила на ООН за третиране на лишените от свобода и препоръките на СЗО.

В. ПОПУЛАЦИЯ, МАТЕРИАЛНИ УСЛОВИЯ И ТРЕТИРАНЕ НА ЗАДЪРЖАНИТЕ ЛИЦА В АРЕСТИТЕ

През отчетния период усилията на служителите от сектор “Охрана и сигурност в арестите” (ОСА) бяха насочени към:

- осъществяване на оперативно и методическо ръководство, контрол и помощ на началниците на сектори „Арести” при ОСИН, главните надзиратели, младши инструкторите по охраната, командирите на отделения и надзирателите;

- осъществяване на контрол върху организацията на охраната, вътрешния ред, състоянието и използването на сигнално-охранителната, свързочно-съобщителната техника, специалните средства, оръжието и боеприпасите;

- осъществяване на ръководство, контрол и участие в провеждането и повишаване на общата и професионалната подготовка на служителите от арестите;

- провеждане на планирана, индивидуална и колективна работа с личния състав на арестите, за активизиране и подобряване личностната мотивировка на служителите при изпълнение на функционалните им задължения;

- недопускане на корупционно поведение от страна на служителите от надзорно-охранителния състав;

- подобряване на материално-техническата база и условията в арестите.

I. Дейност по охраната, режима и изолацията на задържаните лица

В началото на 2017 г. бяха изготвени, съгласувани и утвърдени предвидените в нормативната уредба „Планове за действия при особени

случаи”, „Планове за действия при кризисни ситуации” и „Списък за постовете”, съобразени със специфичните условия за всеки арест.

Извършени са 20 проверки, касаещи НОД и допуснати дисциплинарни нарушения от служители на НОС. За отстраняване на констатираните слабости и пропуски са дадени конкретни указания и срокове на съответните началници.

Задължителната служебна документация в арестите се водеше съгласно изискванията. Всички изработени необходими материали са осигурявани съгласно договора за доставка, раздадени са на съответните ОСИН, съгласно предварително дадените заявки.

Паспортите на всички арести се актуализират ежемесечно от командирите на отделения, младшите инструктори по охраната, главните надзиратели и началниците на сектори „Арести” към ОСИН.

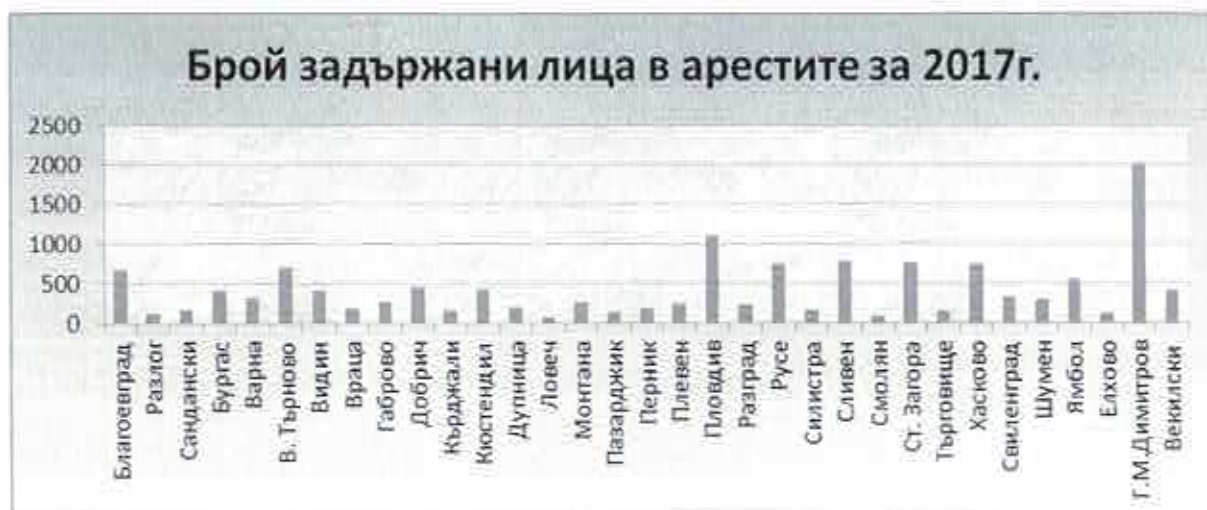
Охраната в арестите е организирана на 8, 12 и 24-часови дежурства, в съответствие с нормативните документи.

Във връзка с уеднаквяване на списъка на разрешените вещи, предмети и хранителни продукти за лицата задържани по реда на НПК в арестите, с този на лишените от свобода, беше изготвен нов списък на разрешените вещи, предмети и хранителни продукти, които могат да получават, ползват и държат при себе си или на определените за целта места задържаните под стража по реда на НПК и други лица, настанени в арестите, утвърден със заповед № ЛС-04-1366/16.08.2017 г. на министъра на правосъдието.

Сравнявайки отчетната и предходната година се забелязва намаляване на броя на задържаните лица, преминали през арестите. За периода 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. в арестите са били настанени общо 14091 срещу 15158 лица за 2016 г.

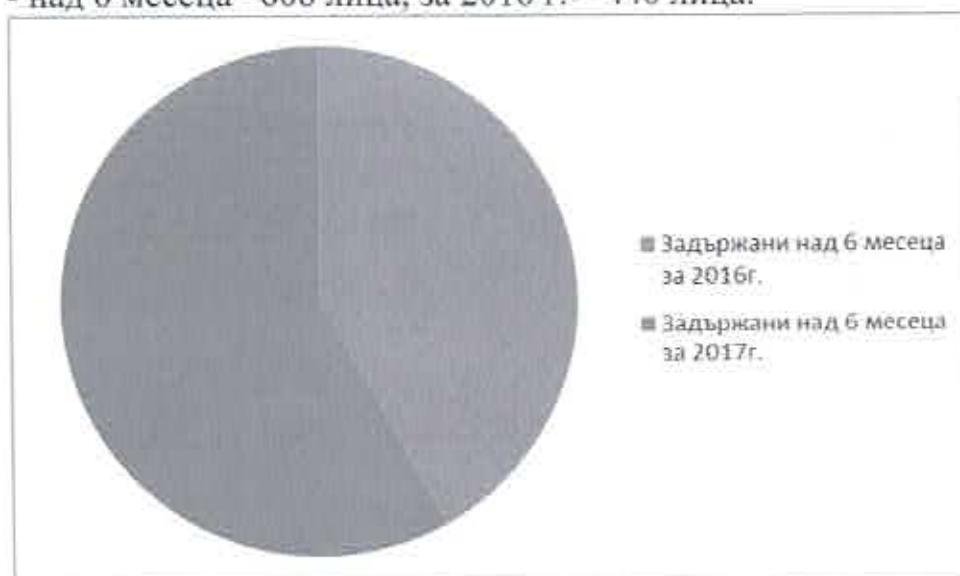
От тях: по досъдебни производства – 6628 лица, при 6745 лица за 2016 г.; на военна прокуратура - 2 лица, при 12 лица за 2016 г.; по делегация – 7429 лица, при 8167 лица за 2016 г.

От общия брой задържани: с постановление на прокуратурата до 72 часа – 1667 лица, при 1785 лица за 2016 г.; с определение на съда – 5442 лица, при 5678 лица за 2016 г.

През изтеклата година броя на задържаните лица в арестите според периода на пребиваване е, както следва:

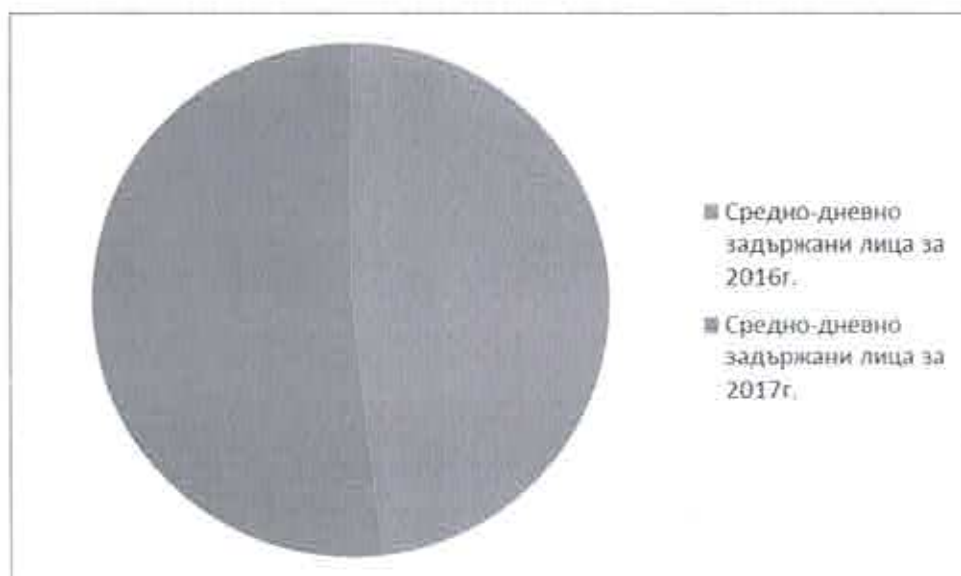
- от 2 до 6 месеца – 1775 лица, за 2016 г. – 2231 лица;
- над 6 месеца – 608 лица, за 2016 г. – 440 лица.

Забелязва се намаляване в общия брой на задържаните лица, но не е така при среднодневният престой в арестите, който е:

- при общ брой задържани лица 15158 за 2016 г. – 353622 човекодни-среднодневно 968 задържани лица;
- при общ брой задържани лица 14091 за 2017 г. – 380821 човекодни-среднодневно 1043 задържани лица.

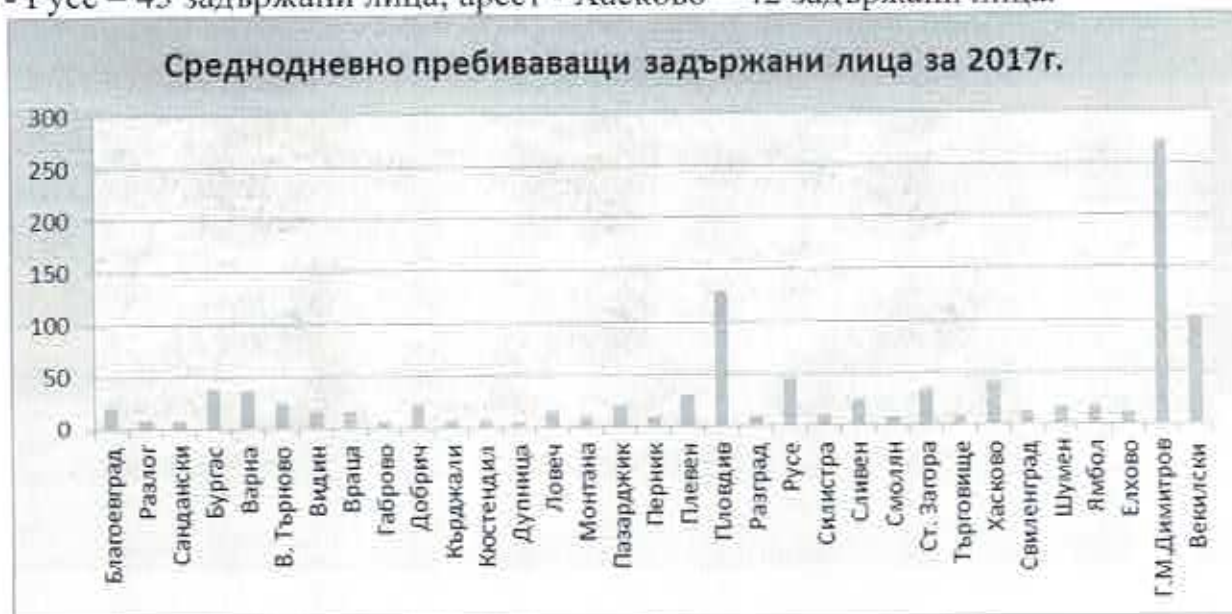
Въпреки, че през 2017 г. броят на приетите задържани лица е по-малък от този през 2016 г., то среднодневно пребивавалите в арестите за 2017 г. са със 75 лица повече от тези през 2016 г. (увеличение от 7,7%).

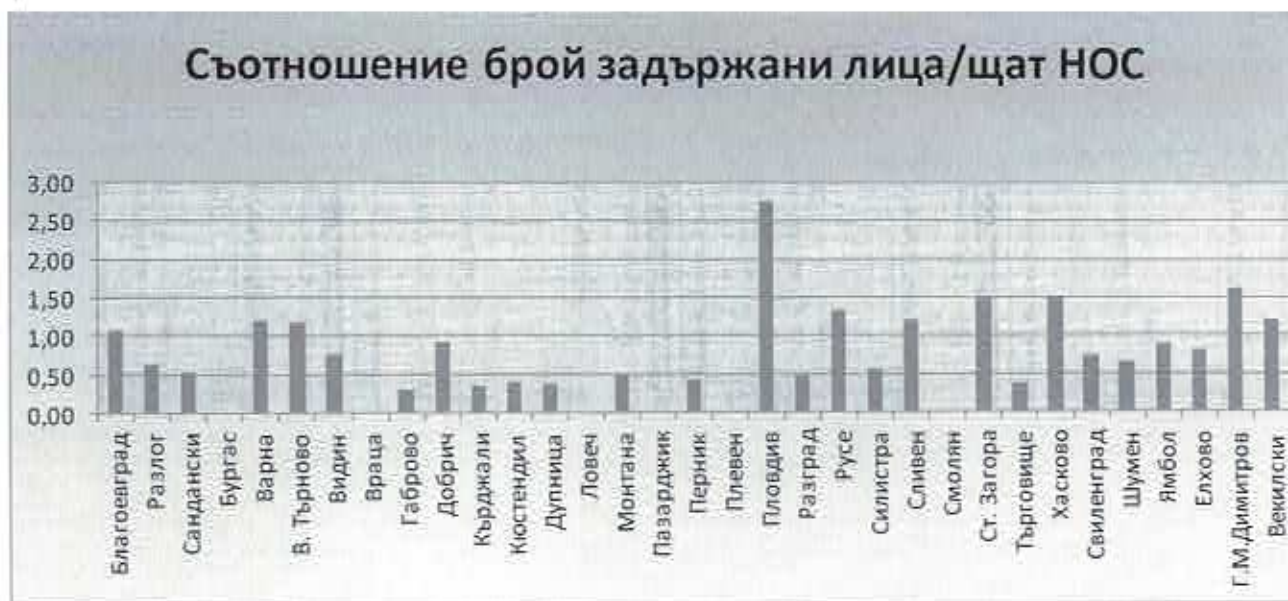
В края на всяко тримесечие се събират и обобщават данни за пренаселеността в арестите, като такава през 2017 г. е регистрирана в следните арести: арест - Русе - целогодишно; арест - Свиленград за 8 месеца от годината; арест – Видин за 5 месеца; арест – Хасково за 4 месеца; арест – Стара Загора през м. октомври.

През периода пренаселеността е достигала до 22 лица над капацитета за арест – Русе, до 10 лица над капацитета за арест – Видин, и до 8 лица над капацитета за арест – Свиленград.

През отчетния период най-много среднодневно пребиваващи лица имаше в следните арести: арест - Г.М.Димитров – 272 задържани лица; арест - Пловдив – 130 задържани лица; арест – Г. Векилски № 2 – 103 задържани лица; арест - Русе – 45 задържани лица; арест - Хасково – 42 задържани лица.

Отчитайки щатната численост на арестите се установява средно съотношение задържани лица към щатна численост на служителите 1.31. Най-натоварени по този показател са следните арести: арест - Пловдив – задържани лица/щат – 2.76; арест - Г. М. Димитров – задържани лица/щат – 1.62; арест - Хасково – задържани лица/щат – 1.50; арест - Стара Загора – задържани лица/щат – 1.49.

Най-малко натоварени са арестите: арест - Габрово – задържани лица/щат – 0.30; арест - Кърджали – задържани лица/щат – 0.35; арест - Търговище – задържани лица/щат – 0.36.

В бъдеще предложенията за промяна в щатната численост на състава ще бъдат съобразени с реалната натовареност на арестите и ефективността им.

Наред с ежедневната дейност по охраната, режима и изолацията на задържаните лица, настанени в арестите, се извършваше и допълнителна дейност по охраната и изолацията на същите в болнични заведения, като през отчетния период са били разкрити и поддържани 76 поста. За сравнение, през 2016 г. са били открити и поддържани 99 поста от НОС.

На всяко новозадържано лице се изготвя оценка на риска от настаняване в обща килия и диагностична оценка. На задържаните, престояли в арестите над 3 месеца, се изготвя разширен вариант на диагностичната оценка, като при необходимост се изготвят планове за намаляване на риска на задържани лица с констатиран висок и среден риск. За изтеклата 2017 г. всички задържани лица в арестите са диагностицирани, като от общия брой 90 лица са със среден риск и 28 с висок риск. На същите са изготвени планове за намаляване на риска и са взети мерки за недопускане на ескалация на рисковите поведения на задържаните лица. Ангажирането на служители от НОС в процедурите по

диагностика заостря вниманието на служителите, особено при разпознаване на знаците на суицидното поведение при ежедневното наблюдение на задържаните лица и последните няколко години се наблюдава положителна тенденция в предотвратяване и прекратяване на суицидни действия. Във връзка със случаи на реализирани суициди в МЛС през отчетната година и с цел повишаване на компетентностите на различни категории служители при работа с лишени от свобода, склонни към автоагресивни действия, както и превенция на риска от суицид е разпоредено да се засили вниманието към лицата с проблемно поведение, психиатрични и психични отклонения, както и тези склонни към автоагресия и импулсивно поведение, като се ползва „Методическо ръководство за превенция на риска от суициди и самоуредания при лишени от свобода“. При прилагането на диагностичните инструменти, служители от НОС на арестите бяха подпомагани от инспектори пробация или инспектор-психолог към ОСИН. Благодарение на навременната и адекватна намеса на служителите от дежурните смени през изтеклата година бяха предотвратени 7 суицидни опита на задържани лица, както следва: арест – Пловдив – 2 бр., арест – Велико Търново – 1 бр., арест – Видин – 1 бр., арест – Габрово – 1 бр., арест – Силистра – 1 бр., арест - Стара Загора – 4 бр.

През 2017 г. е допуснато самообесване на задържано лице в арест – гр. Варна. На 07.10.2017 г. в 09.15 часа постовият служител на пост № 1 в арест гр. Варна е открил задържания ██████████ в килия № 5 обесил се с връзки от обувки. Незабавно е бил свален и са предприети действия за оказване на първа помощ. Извикан е екип на спешна помощ, който при пристигането си е констатирал смъртта на лицето. В килия № 5 са били настанени три задържани лица, като двама излезли за провеждане на престой на открито, а А. е отказал с мотив, че ще спи и поради тази причина е останал сам в килията.

Постовият служител е бил в рамките на поста, изпълнявал е задълженията си, като е обхождал района, водил е наблюдение, но не е предотвратил самообесването поради факта, че позицията на тялото е била под шпионката на вратата.

При извършената диагностична оценка е установен нисък риск по отношение на задържания ██████████ за настаняване в обща килия.

Този случай налага за подобряване на диагностичната работа в арестите служителите да съсредоточат усилията си за продължаване на обучението по прилагане на диагностичния инструмент. Необходимо е да продължи традицията при работа с високо рискови лица да се привличат специалисти от пробационните служби или затворите за провеждане на беседи и препоръчване на мерки за преодоляване на рисковото поведение.

През 2017 г. бяха извършени 2 проверки от сътрудници на Българския хелзинкски комитет и 13 проверки от представители на Омбудсмана на

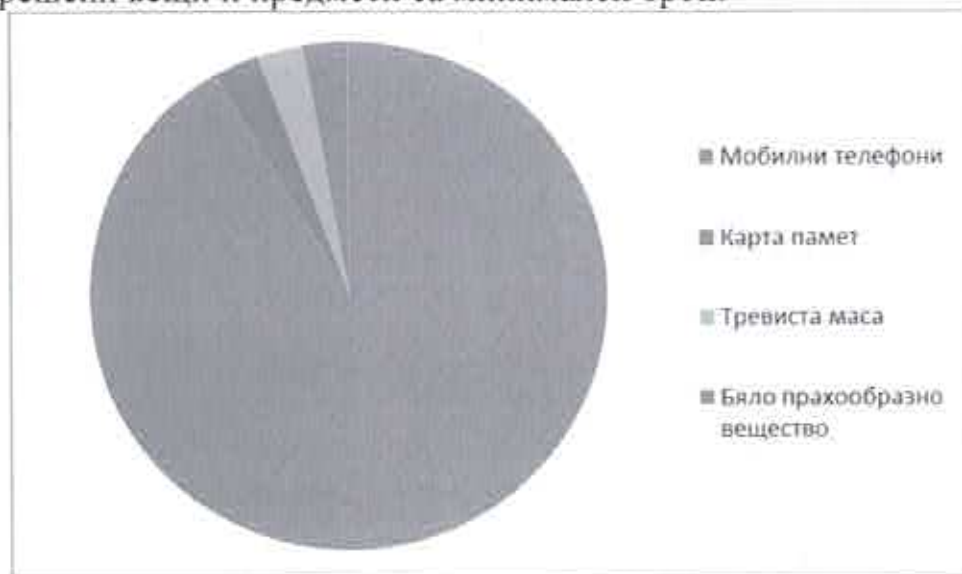
Република България, съответно в арестите в гр. Русе – два пъти, гр. Варна, гр. Велико Търново, гр. Монтана, гр. Разград, гр. Шумен, гр. Ямбол, гр. Елхово и гр. София. Проверките бяха свързани основно с условията за бит и престой на задържаните лица в арестите.

По жалби на задържани лица, техни близки и сигнали от служители, Инспекторатът по чл. 46 от Закона за администрацията при МП извърши 9 проверки - в арест – Варна, арест – Велико Търново, арест – Габрово, арест – Пловдив два пъти, арест – Разград, арест – Русе, арест – Стара Загора и ареста на бул. „Г. М. Димитров” № 42 – София.

В ОСИН София е извършена и проверка по Одитен ангажимент оценка на СФУК.

С оглед подобряване дейността на секторите „Арести” към ОСИН и оказване методическа помощ и ръководство на същите, през отчетния период бяха извършени и периодични проверки от служителите на сектор ОСА и от ръководството на ГДИН. Бяха проверени арестите в гр. Сливен, Благоевград, В. Търново, Габрово, Кюстендил, Дупница, Русе, Пловдив, Ямбол и София – бул. „Г. М. Димитров” № 42 и арест – ул. „М-р Г. Векилски” №2.

При извършените обиски на задържани лица и претърсвания на арестните помещения от служители на НОС през годината са открити неразрешени вещи и предмети както следва: мобилни телефони – 32 бр.; карта-памет – 1 бр.; пакетче тревиста маса – 1 бр.; бяло прахообразно вещество – 1 бр. Може да се направи извод, че в арестите установените неразрешени вещи и предмети са минимален брой.

Във връзка с проведените на 26.03.2017 г. избори за народни представители за Народно събрание на Република България беше създадена стройна организация от служителите на сектор „ОСА”, като в арестите бяха

образувани 12 избирателни секции. Имащите право на глас обвиняеми и подсъдими в МЛС бяха общо 1243, от които правото си на глас упражниха 1177 или 94.69 %. Отказалите да гласуват бяха 56 или 4.51 %. Недопуснати да гласуват от Районните избирателни комисии бяха 10 лица или 0.80%. В изборният ден съставът на наряда беше усилен за осигуряване на сигурността в арестите. По време на гласуването не бяха констатирани нарушения на изборната процедура, както и инциденти.

II. Допуснати нарушения на служебната дисциплина, произшествия, инциденти, наложени наказания и поощрения на служителите

Независимо от това, че през отчетния период по-голямата част от служителите от арестите изпълняваха работата си в съответствие с нормативните документи, бяха допуснати няколко груби произшествия и нарушения на служебната дисциплина.

От справка от началника на ГПУ – Калотина беше установено, че около 00.00 часа на 14.05.2017 г. срещу 15.05.2017 г. в местността "Дъба" към с. Голеш, община Годеч, област София, младши инспектор [REDACTED] – надзирател II степен в арест на бул. „Г.М.Димитров“ № 42 е управлявал МПС джип марка „Чероки“ с английски регистрационни номера, нерегистриран в КАТ. Образувано е дисциплинарно производство със заповед на главния директор на ГДИН. От събраните доказателства в хода на дисциплинарното производство по безспорен начин се установи, че служителят е извършил дисциплинарни нарушения и му е наложено дисциплинарно наказание "Порицание" за срок от 6 месеца.

На 09.07.2017 г. в 22.05 часа задържаният [REDACTED] е извършил бягство от килия № 1 на арест - Велико Търново. Бягството е извършено, като лицето се е промъкнало през решетъчната врата на килията, през коридора и решетката на външния прозорец на ареста и с използването на чаршаф се е спуснал от третия етаж във вътрешния двор на сградата. По време на бягството задържаното лице не е забелязано от служителите на ареста. Видно от системата за видео наблюдение в ареста в периода между 21:55 и 22:05 часа на пост № 1 не е имало постови. В 22:05 часа, а именно в периода, в който поста е оставен без надзор, задържаният осъществява бягството.

От извършената проверка в арест – гр. Велико Търново за установяване на причините за извършеното бягство от задържания [REDACTED] се констатираха редица нарушения по носенето на постовата и конвойна служба и неизпълнение на служебни задължения от страна на служителите на наряда, както и това, че не са обезопасени решетките за затваряне на килиите, като отворите на всички външни решетки на арестната част, е необходимо да се намалят на не повече от 12 см.

След проведеното дисциплинарно производство служителите са наказани със „Забрана за повишаване в длъжност за срок от две години“ – един служител и „Забрана за повишаване в длъжност за срок от една година“ – двама служители.

На 09.12.2017 г. към 12:00 часа задържаният [REDACTED] е извършил опит за бягство от външно болнично заведение, като е скочил от прозореца на болничната стая, намираща се на втори етаж на МБАЛ „д-р Тота Венкова“ – гр. Габрово. При падането Янков получил фрактури на двете пети, на таза и втори лумбален прешлен. По-късно през деня е конвоиран за лечение в УМАЛ гр. Плевен. За охрана на задържаното лице в хирургично отделение на МБАЛ „д-р Тота Венкова“ – гр. Габрово на 09.12.2017 г. в дежурство за времето от 08:00 ч. до 20:00 ч. са застъпили младши инспектор [REDACTED] и младши инспектор [REDACTED]. По време на извършване на бягството задържаният е бил с разхлабени белезници, единия служител е бил на леглото и е спал, а другия е седял на стол. Задържаният е помолил седящия на стола надзирател да му донесе вода от тоалетната и използвайки отсъствието му скочил през отворения прозорец.

От извършената проверка в арест – гр. Габрово като цяло се констатира, че НОД в ареста не е организирана добре, установиха се груби нарушения по носенето на постовата служба на пост № 3 в хирургично отделение при МБАЛ „д-р Тота Венкова“ – гр. Габрово. Воденето и оформянето на служебната документация е непълно и неточно. Допуснати са съществени пропуски – няма изготвена и утвърдена инструкция за особеностите на пост № 3, няма книга за извършване на проверки във външно болнично заведение, липсва постова книга за пост № 3. Като причина за извършеното бягство от задържания [REDACTED] са неизпълнение на служебни задължения от страна на служителите от НОС.

В тази връзка са образувани дисциплинарни производства срещу съответните служители и са наказани.

За допуснати дисциплинарни нарушения през 2017 г. на служители от арестите са наложени общо 39 дисциплинарни наказания.

През отчетния период наред с допуснатите дисциплинарни нарушения, по-голямата част от служителите професионално изпълняваха служебните си задължения, като за постигнати високи резултати и проявен професионализъм в служебната си дейност са наградени общо 41 служители.

За времето от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. в арестите са назначени 38 служители. Освободени от длъжност по различни причини са 29 служители, от които по собствено желание – 29 служители. Преназначени са общо 17 служители.

През отчетния период бяха обявени, стартираха и приключиха конкурсни процедури за заемане на 25 щ. бр. за длъжността „Надзирател“ в различни арести от страната.

III. Административна и учебна дейност

В сектор ОСА ежедневно се събират данни за броя на задържаните лица в арестите, като за това се изготвят обобщени сведения. Своевременно се обработва и информацията за чуждите граждани, постъпили в арестите на територията на България. В тази връзка са изготвени общо 377 уведомителни писма, адресирани до Дирекция “Консулски отношения” към Министерството на външните работи и съответните дипломатически представителства.

През 2017 г. от сектора беше подадена информация за изготвянето на 1566 справки за пребиваване на лица в арестите.

За отчетния период в сектор ОСА са постъпили общо 53 жалби, от които 33 бр. от задържани лица и лишени от свобода, 8 бр. от граждани и 12 жалба от служител. По всички жалби са извършени обстойни проверки, като жалбоподателите са уведомени своевременно за взетото отношение по тях.

В законоустановения срок се обработиха и постъпилите в сектора 45 бр. молби, от които 21 бр. от задържани лица и лишени от свобода и 24 бр. от граждани.

През 2017 г. в арестите са били настанени 1471 чужди граждани, от които от женски пол - 116 лица. Наблюдава се незначително намаляване в сравнение с предходната година, когато задържаните чужди граждани са били 1500.

Ежемесечно в сектор ОСА се изготвяха сведения за регистрираните нарушения в местата за предварително задържане - бягства, починали лица, гладни стачки, груби нарушения на реда, бунтове и др. На всяко 1-во число от месеца сведенията се изпращаха в СГП и ВКП.

През годината са изготвени 65 съобщения за инциденти със задържани лица и служители, употреба на физическа сила и помощни средства, открити неразрешени вещи и предмети.

През 2017 г. в специализирания Учебен център на ГДИН в гр. Плевен се проведеха курсове за първоначална подготовка на новоназначените служители, като преминали през тях са 43 служители. Като цяло, показаните резултати на проведените изпити са много добри.

В Учебен център – гр. Баня беше организиран курс за служители по сигурността на информацията, като обучение преминаха четирима служители.

В проведения курс към БЧК взеха участие 9 служители от арестите в страната, а други 15 служители в курс за работа с електро-преносен пистолет „TASER”X2.

Съгласно годишните планове началниците на сектори "Арести, главните надзиратели, младши инструкторите по охраната и командирите на отделения по места, провеждаха занятия с новоназначените служители, с цел запознаване с нормативната база, регламентираща надзорно-охранителната дейност и придобиване знания и умения, необходими в ежедневната работа. След провеждане на първоначалната подготовка в областните звена с новоназначените служители, всеки един от тях е положил изпит. Наред със запознаване с нормативната уредба със същите са провеждани и занятия по изучаването на материалната част на стрелковото оръжие, намиращо се на въоръжение в подразделенията, мерките за безопасност при боравенето с него, както и реда за използване и случаите на употреба на помощни и технически средства.

С останалият личен състав ежесечно бяха провеждани планови занятия, с цел повишаване на професионалната подготовка, включително 31 стрелби с пистолет „Макаров“.

IV. Материално-битово и техническо осигуряване

Въпреки предприетите мерки и положените усилия, сме изправени пред невъзможността да осигурим нормални условия за престой и бит на задържаните лица в арестите в гр. Габрово и Свиленград. Битовите условия в тях не са добри, натовареността им е голяма и помещенията, в които се намират, не дават възможност за реконструкции на килиите.

В края на 2017 г. успяхме да получим два имота в градовете Добрич и Благоевград, където се предвижда изграждане на нови арести и пробационни служби.

Дадена е писмена заявка за включване в годишния график за обществените поръчки на ГДИН през 2018 г. проектиране на нови арести в гр. Кърджали, Добрич и Благоевград. Продължава изграждането на арест на територията на затвора в гр. Стара Загора. Предстои изграждане на нов арест в гр. Велико Търново в района на ЗО от открит тип „Велико Търново“.

В арест – Разград е необходимо извършването на реконструкция на помещенията за провеждане на престой на открито за задържаните лица, проекта за което е изготвен преди седем години и изпратен в МП, но няма осигурено финансиране. За арест – Видин има изготвен инвестиционен и работен проект за преустройство на съществуващ арест, който не може да бъде реализиран на този етап поради липсата на акт за държавна собственост на горепосочения имот. За арест – Търговище има изготвен проект за видео наблюдение, електронни системи за отваряне и затваряне, отчитане и охрана на арестните помещения, за които не са отпускани средства през изминалата година.

Като цяло поради липсата на средства и неуредици с документите за собственост за някои от арестите са извършвани само най-належащите ремонти и дейности по поддръжка.

Текущи и освежителни ремонти бяха извършени в арестите: бул. „Г. М. Димитров“ № 42, ул. „М-р Г. Векилски“ № 2, Велико Търново, Варна, Видин, Пловдив, Русе, Търговище, Ямбол, Свиленград, Хасково, Сандански, Разлог, Монтана, Перник.

През отчетния период за нуждите на някои арести са закупени климатици, компютри, телевизори, хладилници, мултифункционални устройства, мобилни телефонни апарати, микровълнови фурни, дюшеци, одеала, възглавници, чаршафи и др. Подменени бяха амортизирани видео-записващи устройства и повредени видео камери. В пуснатия в експлоатация нов арест в затвора в гр. Пазарджик бяха монтирани съвременни видео и сигнално-охранителни системи. Поради липса на финансови средства и неразрешение на разходи към настоящия момент не функционират коректно няколко електро-специални системи в арестите. В голяма част от арестите камерите за видео-охранителните системи са морално остарели и амортизирани, което води до изключително ниско качество на картината. Много от DVR-ите са с дефектирали дискове, което позволява записите от видео-охранителните системи да са налични само за 2-3 дни. Факт е, че от 4-5 години в арестите не се предприемат необходимите мерки за подмяна на дефектирали и морално остарели съоръжения.

Вещевото доволствие за служителите от НОС на арестите, осъществяващи пряко и непосредствено охранителна дейност в униформено облекло, за вещевата 2017 г., е в процес на получаване.

В периода от 25.09.2017 г. до 06.10.2017 г. беше направено посещение в България на КПИ. Делегацията посети ареста на бул. „Г.М.Димитров“ № 42 при ОСИН София, арест – Сливен при ОСИН Бургас и ареста в гр. Бургас. За ареста в гр. Сливен беше констатирана пренаселеност, с мръсни и амортизирани килии, а лишениите от свобода нямаха достъп до тоалетна - през нощта, дори и през деня. От българските власти се поиска да потвърдят в срок от три месеца, предприемането на мерки за отстраняване на тези недостатъци. Веднага с НОС на ареста се проведе служебно съвещание и беше разпоредено стриктно изпълнение на нормативната уредба, като на задържаните лица се осигурява постоянен достъп до санитарен възел и течаща вода по всяко време на денонощието. В изпълнение на дадените препоръки в арест - Сливен е осъществен ремонт на всички помещения за настаняване на задържани лица и общите арестни помещения. Ремонтирани и боядисани са всички легла в помещенията. Изкърпени и боядисани са стените и таваните на всички помещения. Извършени са три броя обработки по дезинфекция, дезинсекция и дератизация, след което е подменен постелния инвентар в ареста с нови

дюшеци, възглавници, одеяла и чаршафи. Дейностите по освежаване на помещенията и подмяна на постелочния инвентар са завършени към 20.11.2017 г.

Във връзка с Директива за привеждане на страната в готовност за работа във военно време, приета с Решение № 582 от 14.07.2016 г. на Министерския съвет е разработен План за привеждане в готовност за работа във военно време на ГДИН, който е утвърден от министъра на правосъдието. Предстои изготвяне на указания за разработване на планове и пликосе за оповестяване между ГДИН и териториалните служби.

Служител на сектор ОСА участва в сформиранията експертна работна група, която да подпомага дейността на Националния щаб при въвеждане на самостоятелните части „Защита при земетресение“ и „Защита при наводнение“ на Националния план за защита при бедствия и с цел актуализиране на базата данни на длъжностните лица от МП, включени в групите за оповестяване на Националната система за ранно предупреждение.

На 22.03.2017 г. беше извършена комплексна проверка по състоянието на пожарната безопасност на ГДИН от началника на Втора РСПБЗН – СДПБЗН и инспектор от същата служба. Изготвен е Протокол за резултатите от извършената комплексна проверка, като направените в него предписания са изпълнени в дадените срокове.

През годината се осъществяваше ежедневен контрол върху получаването, ползването, съхранението и отчета на зачисленото служебно оръжие. С цел познаване и правилното боравене със служебното оръжие и помощните средства от служителите от НОС бяха организирани и проведени теоретико-практически занятия по места. За отчетния период бяха организирани и проведени и общо 31 стрелкови тренировки.

Периодично бяха провеждани проверки за готовността на арестите за действия при привеждане в по-висока степен на готовност. Значително затруднение в ежедневната дейност и при поддържането на готовност оказва факта, че в по-голямата част от секторите „Арести“ помощните средства не са на необходимото ниво. През годината е извършена централна доставка на помощни средства (колани, кобури за ПМ, калъфи за пълнител, калъфи за белезници и държачи за палка), като за нуждите на арестите са разпределени общо 800 бр. Разпределени и раздадени са също и патрони за ПМ.

През м. февруари 2017 г. се доставиха още 9 бр. електро-преносни пистолета „TASER“X2 за нуждите на арести в Благоевград, Варна, Велико Търново, Добрич, Русе, Сливен, Стара Загора, Хасково и Шумен. В учебен център в гр. Плевен се проведе обучение по използването на „TASER“X2 с учебни стрелби и действие в обстановка близка до реалната.

Извършена беше инвентаризация на числящото се въоръжение и боеприпаси на ГДИН и се дадоха указания за извършването на

инвентаризация на числящото се въоръжение и боеприпаси в териториалните служби.

V. Медицинско обслужване в арестите

На задържаните лица в арестите се оказва своевременна медицинска помощ от лекарите и фелдшерите към ОСИН и общопрактикуващите лекари. При необходимост задържаните лица се обслужват от екипи на Спешна медицинска помощ, а при нужда от хоспитализация и продължително лечение се настаняват в СБАЛПС при затворите в гр. София и Ловеч, както и във външни специализирани болнични заведения. Настаняването на задържаните лица, нуждаещи се от медицинска помощ в болничните заведения към МЛС в голяма степен води до облекчаване графика на дежурства от допълнителни постове в арестите.

На всяко новопостъпило лице в арестите се извършва медицински преглед. Обвиняемите и подсъдимите се посещават от лекар (фелдшер) към съответния арест най-малко веднъж седмично, а в неотложни случаи незабавно, като посещенията се отразяват в медицинската документация.

На задържаните под стража се осигуряват необходимите медикаменти само по предписание на медицинския специалист. На болните по предписание на лекар се осигурява диетична храна. Във всеки арест се извършва контрол на получаваната и раздавана приготвена храна за задържаните лица, което се отразява в дневник.

През отчетният период на територията на арестите са регистрирани два смъртни случая на задържани лица. Починало лице в арест – Благоевград, причината за смъртта е „Остра сърдечно-съдова недостатъчност“, дължаща се на „Инфаркт на миокарда“ и самообесване на задържано под стража лице в арест – Варна, описано по-горе.

Арестните помещения се хигиенизират и дезинфекцират под непосредствения контрол на съответните длъжностни лица. Периодично се извършва обезпаразитяване на килиите и имуществото в тях. Във всеки арест се извършва контрол на получаваната и раздавана приготвена храна за задържаните лица, което се отразява в дневник. Ежемесечно се изготвя доклад до сектор ОСА в ГДИН с информация за наранявания, констатирани при задържани в арестите лица.

През 2017 г. не са установени пропуски по медицинското обслужване на лицата, задържани в арестите. Основния недостатък в медицинското обслужване е липсата на щатни медицински специалисти в арестите, като този проблем продължава да се задълбочава през годините.

Г. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЕТО ПРОБАЦИЯ И МЕРКИТЕ ЗА ПРОБАЦИОНЕН НАДЗОР

I. Контролно-методическа и други дейности на сектор „Пробация“

През 2017 г. основните приоритети в работата на сектор „Пробация“ бяха – подобряване на материалната база и на сградния фонд; намаляване на стреса и превенция на „професионалното изгаряне“ сред служителите; повишаване професионалната подготовка на пробационните служители за по-нататъшното им специализиране в изпълнение на отделните пробационни мерки; постигане на по-голям баланс между рестриктивните и ресоциализационните пробационни мерки, засилено прилагане на разработените и утвърдени от ГДИН методически указания и програми за обществено въздействие, утвърждаване на системата за супервизия и контрол на служителите, методическо обезпечаване и контрол по изпълнение на пробационните мерки чрез системни проверки; обучение на персонала по места и в центъра за подготовка на кадри.

Експертите от сектор „Пробация“ активно работиха за утвърждаване на актуализираните документи на професионалната документация за осъдените на пробация. През изминалата година в сектора се подобри работата и по отношение на документацията, която постъпва във връзка с преместване на осъдените на осн. чл. 205, ал. 2 ЗИНЗС, изготвяне на предложения за промяна на състава на пробационните съвети, справки и доклади за смъртни случаи. За всеки конкретен случай за промяна на местопребиването на пробационните мерки се изисква проверка на място на новия адрес и докладна записка от служител на пробационната служба, в която ще продължи изпълнението на наказанието. Броят на лицата, които се отклоняват след смяната на адреса е сведен до минимум, като за годината са върнати 7 случая с отрицателно становище за преместване. През отчетния период бяха утвърдени от главния директор на ГДИН методически указания за индивидуална работа за правонарушители осъдени за извършени кражби и за неплащане на издръжка.

В края на годината в пробационните служби е изпратена специализирана програма за работа с лица с психични проблеми, разработена с активното участие на експертите в сектора. На основание чл. 250, ал. 1 ППЗИНЗС е утвърдена и Програма за корекционна работа със сексуални правонарушители. В разработването и прилагането ѝ участваха експерти от сектора, както и в обучението на екипи за нейната реализация. Продължителността на програмата е фиксирана в рамките на две индивидуални и 64 групови сесии.

През 2017 г. в пробационните служби в градовете Пазарджик, Сливен, Монтана и Благоевград беше извършена текуща проверка на дейностите реализирани основно в периферните звена, по план утвърден от главния директор. В плана на отдела са заложили проверки в още 8 пробационни

служби, които не са реализирани поради липса на финансови средства за командироване на служители от ГДИН. За всяка една от извършените проверки са изготвени доклади с препоръки за подобряване на дейността и са получени съответно доклади от началниците на пробационните служби за тяхното своевременно изпълнение. По отношение на мярката задължителна регистрация по настоящ адрес в по-голяма част от проверените служби е създадена много добра организация за контрол по изпълнението ѝ. За извършване на проверки на осъдените, на които мярката се изпълнява извън пробационната служба, са изготвени графици по населени места. При изпълнение на мярката „задължителни периодични срещи с пробационен служител“ с въвеждането на месечните графици за провеждане на периодичните срещи с осъдените на пробация, съгласно чл. 248, ал. 1 ППЗИНЗС, се подобри организацията на работа при изпълнението ѝ. Това даде възможност на инспекторите пробация да разполагат с време за подготовка на срещата, за увеличаване на нейното времетраене и за по-задълбочено прилагане на методическите указания за работа. През 2017 г. са реализирани 626 супервизии на срещи. По този начин инспекторите получават обратна връзка за проведената среща. Оценката на началниците от реализираните супервизии е, че инспекторите се справят добре, което се дължи на богатият им опит и желание за работа. Осъществили са добър доверителен контакт, темите са съобразени с изведените проблемни зони и провежданите беседи не са самоцелни, а са съобразени с методическите указания за индивидуална работа.

С въвеждането на скрининга от вреди във формуляра за оценка на правонарушителя се набира повече информация от инспекторите пробация, която обаче не във всички случаи се интерпретира професионално. При формулирана оценка за среден или висок риск от вреди от страна на пробационния служител се изготвя План за управление на риска от сериозни вреди. В тази връзка е необходимо в плановете за учебната година на службите да залегнат теми свързани с изготвянето на оценката на риска от вреди и работа по конкретен случай.

Изискването с високо рисковите правонарушители да се реализират по-чести срещи сякаш не дава очаквания резултат и срещите намаляват. В пробационните служби постъпват все по-проблемни случаи, за по-тежки престъпления и би следвало броят им да расте. В тази връзка, с оглед навременно реагиране за предотвратяване на тази практиката ще бъде обърнато внимание на началниците на областните и районните служби да осъществяват по интензивен контрол по отношение на индивидуалната работа с осъдени на пробация с констатиран среден или висок риск от вреди. Особено важно е да се следи поведението на „тревожно-неуверените“ осъдени, склоните към деструктивно поведение и „по-незрелите личности“.

През последните три години се наблюдава спад в налагането на мярката по чл. 42а, ал. 2 т. 4 НК и част от началниците на районните и областните служби смятат, че трудно могат да се мотивират осъдени на доброволен принцип да се включват в програми за обществено въздействие. Тази тенденция много ясно личи и от намаления брой на осъдените, преминали през такива програми. В повечето пробационни служби се реализират програмите: „Умения за мислене“, „Шофиращи в нетрезво състояние“, „Умения за активно справяне с гнева и агресията“ и „Ограмотяване“. Проблемите, които най-често се срещат при реализиране на програмите са:

- осъдени с наложена от съда мярка, но неграмотни, с ниско интелектуално ниво, с психически проблеми, преминават през програма, поради задължителния ѝ характер, но с тях трудно се постигат никакви резултати;

- липса на достатъчни материали за онагледяване, както и на техника, която да се ползва по време на провеждане на сесиите;

- осъдените, които нямат наложена такава мярка трудно се мотивират за включване в програми и е необходимо с тях да се работи в тази насока.

Само екипите на определени служби отчитат положителния ефект от включване на осъдените в програми, както и резултата от проведената програма върху участниците. Преминалите осъдени през специализирани програми успяват да извлекат полза от тях в един или друг аспект, като усвоят нови знания и умения. Резултатите на участниците в тях са свързани основно с повишаване на отговорността за поведението, промяната на отношението към извършеното правонарушение, промяна на нагласите и преодоляване на наличните дефицити в решаване на проблеми. Непосредствено след приключването на програмата обаче трябва да продължи работата с тях от инспекторите водещи случаите, за да може да се затвърди наученото и да се анализират резултатите от постигнатото.

От извършените проверки през 2017 г. се установи, че в повечето служби обектите, на които се изпълнява пробационната мярка безвъзмезден труд в полза на обществото, са сведени до оптималния им брой във всеки ОСИН, като разпределението на осъдените лица е съобразено с техните трудови умения, квалификация и работоспособност, а също така и с изискванията на чл. 221, ал. 3 ЗИНЗС за предоставяне на възможност да се работи и през почивните дни. Все още е налице формално изготвяне на месечните план-графици за труда от страна на пробационните служители. Те се разработват без да се съгласуват с ръководителя на обекта и не се отразяват изработените за месеца часове. В тази връзка през 2017 г. е утвърдена нова бланка, в която да се отразяват изработените часове и остатъка.

В периода 01.01.2017 г. - 31.12.2017 г. броят на отработените справки в рамките на работна седмица са от порядъка на 20-25. В някои месеци те

достигнаха до 40-50. За отчетния период са изготвени 182 броя заповеди за преместване местоизпълнението на пробационни мерки по реда на чл. 205, ал. 2 ЗИНЗС, 107 броя заповеди за промяна състава на пробационни съвети по реда на чл. 202, ал. 6 ЗИНЗС. Създадена е организация в областните и районните служби за въвеждане на архивните досиета на осъдените на пробация. Служител от сектора ежеседмично следеше процеса и до края м. декември са въведени 112828 досиета на осъдени на пробация лица. Изготвяни са отговори във връзка с дадени указания от Инспектората по чл. 46 от ЗА, становища за сградния фонд на териториалните служби, финасиране, предложения за разрешавани на кадрови въпроси – награди, преназначавания, длъжностни характеристики и др. От м. декември 2017 г. е съкратена длъжността на младши инспектор в сектора, а един от инспекторите със заповед на главния директор на ГДИН изпълнява и длъжността финансов контролор на ГДИН, поради дългосрочно отсъствие на титуляра.

В отчетния период експертите от сектор „Пробация“ взеха активно участие в дейности по проекти и междуведомствени работни групи, свързани с дейността на направлението: работна група за изготвяне на доклад в изпълнение на Плана за корупция в МП и второстепенните му разпоредители с бюджет; работна група за внасяне на промени в ЗИНЗС; проект RASMORAD – „Повишаване на информираността на служителите за насилствения радикализъм в затворите и пробационните служби“, финансиран по програма Правосъдие; проект „Подкрепа за прилагане на решенията на Европейския съд по правата на човека и стандартите и препоръките на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание“ финансиран от Доверителния фонд за правата на човека и реализиран от Съвета на Европа; работна група по разработване на предефинирани проекти по новия програмен период на НФМ 2014 – 2020 година – „Повишаване прилагането на алтернативни мерки на лишаване от свобода“; конкурсни комисии и дисциплинарни производства.

II. Състояние на кадровия ресурс

През 2017 г. общото изпълнение на поставените задачи пред районните служби „Изпълнение на наказанията“ (РСИН) и ОСИН може да се отчете като сравнително успешно. Като цяло са постигнати заложените в годишните планове цели и са изпълнени набеязаните за тяхното постигане задачи.

С приемането на новото щатно разписание през м. януари 2017 г. се създаде нова организация на функциониране на пробационните служби. Обособиха се седем ОСИН в градовете Благоевград, Бургас, Варна, Велико Търново, Пловдив, Плевен и София. Във всяка ОСИН има администрация – „Началник на сектор „Арести“, „Инспектор-счетоводител“, „Младши юрисконсулт – Старши юрисконсулт“, „Инспектор човешки ресурси“, а с

щатното разписание от м. декември и „Инспектор – психолог“. През м. юли 2017 г. беше разработен Проект на Правилник за изменение и допълнение на ППЗИНЗС, който е съобразен с влезлите в сила през м. февруари 2017 г. промени в закона, но към този момент нормативният акт все още не е утвърден, което затруднява и допълнително усложнява комуникацията между отделните служби.

През 2016 г. беше прекратено служебното правоотношение на началниците на ОСИН Габрово и Ямбол. През 2017 г. за началник на РСИН Ямбол беше преназначен служител от затвора в гр. Сливен. РСИН в гр. Габрово функционира една година без началник и длъжността се изпълнява от временно назначения за една година началник на ОСИН гр. Велико Търново, което затруднява организацията на работа на служителите в тези две служби.

През 2017 г. са назначени: началник на ОСИН гр. Благоевград, инспектор по пробация в пробационна служба – звено Исперих към РСИН Разград, младши инспектор в пробационна служба – звено Исперих към РСИН Разград, и инспектор по пробация в пробационна служба – звено Козлодуй към РСИН Враца. Към момента вакантни длъжности за инспектори пробация има в следните пробационни служби - звената в градовете Плевен и Кнежа към РСИН Плевен и пробационна служба – звено Свищов към РСИН Велико Търново.

III. Материална база

Повечето пробационни служби разполагат с необходимите помещения за работа на служителите, оборудвани с най-необходимото офис обзавеждане. За пробационните инспектори от РСИН Кърджали, РСИН Добрич, РСИН Ловеч, РСИН Сливен, РСИН Русе, РСИН Шумен и РСИН Бургас са създадени отлични условия на работа. В пробационните им звена са обособени места за беседи и самостоятелна работа с осъдените, служителите разполагат със зали за провеждане на заседанията на пробационните съвети, както и за реализиране на програми за обществено въздействие. В пробационна служба – звено Хасково инспекторите пробация са по двама, но началникът на службата е създал много добра организация и те планират срещите си с осъдените лица в различни часове.

За подобряване на материалната база през годината за по-голяма част от службите бяха осигурени финансови средства от ГДИН, с които са извършени ремонти на покривите на сградите, където се помещават пробационните служби, кабинетите на служителите са боядисани с латекс, изциклени и лакирани са паркетите – РСИН Монтана, РСИН Добрич, РСИН Пазарджик, подмяна на врати София - град и др.

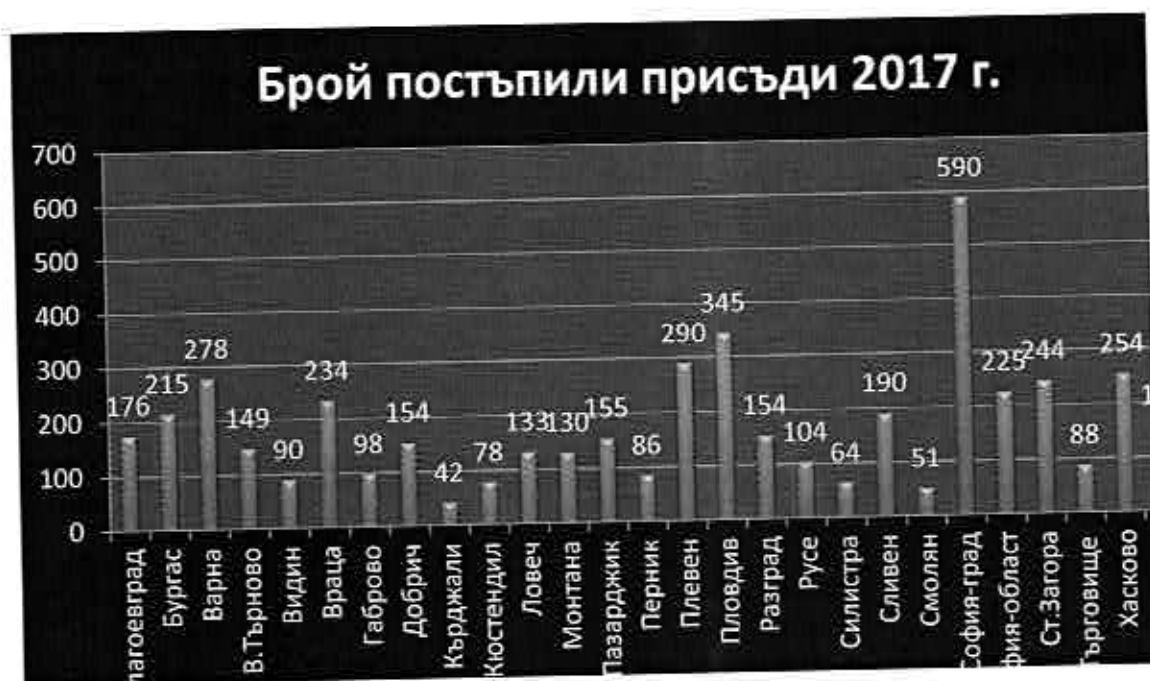
В пробационните звена Стара Загора, Велико Търново и Разлог не разполагат с достатъчно помещения за служители, както и зали за провеждане

на специализирани програми за обществено въздействие и заседания на пробационни съвети. Бяха осигурени нови помещения за служителите от пробационно звено гр. Благоевград, Ямбол и Лом. Със съдействието на началника на службата в гр. Пазарджик са усвоени допълнителни помещения, на които предстои ремонт. От подобряване на битовите условия се нуждаят и помещенията, ползвани от служителите от пробационните служби в гр. Силистра, Тутракан, Казанлък, Раднево, Габрово и Дряново и др. През отчетната година за пробационните служби са закупени и разпределени скенери, флипчарт, мултимедии, микровълнови печки, бели дъски за писане, коркови дъски, мулти-функционални устройства, устройства за навигация и др. В по-голяма част от пробационните служби има нужда от подмяна на компютърната техника, допълнителни принтери и офис столове за служителите и посетителски за осъдените на пробация лица.

Все още не е решен проблема с помещенията, които ни се предоставят от областните управители.

В много от пробационните служби възниква проблем с помещенията за архив на досиетата на осъдените на пробация. През 2017 г. за по-голямата част от пробационните служби бяха осигурени шкафове за съхранение на архива.

IV. Работа с осъдени на пробация

1. Обхват – брой осъдени лица и специфика

През 2017 г. най-голям е броят на постъпилите присъди за изпълнение в пробационните служби София-град, Пловдив, Плевен и Варна, а най-малък е

броят им в службите Смолян, Кърджали и Силистра. Общият им брой е 4774 спрямо 5485 за 2016 г. Броят на постъпилите, но неприведени в изпълнение присъди е 1255, като по-голямата част от тях са поредни съдебни актове за лица, които вече изтърпяват наказание пробация. Тази тенденция се запазва вече пета година и по същия начин изглежда и съотношението на изпълнените присъди по служби, за изминалата година общият им брой е 5774 спрямо 7732 за 2016 г. Броят на присъдите в сравнение с предходните три години е намалял с около 2000. Причината за намаляването им е в промяната на текстовете на НК – чл. 343б и чл. 343в, но от друга страна се е увеличил броят на условно осъдените на основание чл. 67, ал. 3 НК, на които се налага пробационна мярка. През годината се увеличи и броят на постъпилите съдебни актове с мярка за наложен пробационен надзор на основание чл. 70, ал. 6 НК, което е във връзка със законодателните промени свързани с института на УПО. Прави впечатление, че постъпващите присъди са вече с по-дълги срокове на пробационните мерки, което ги прави по-трудни за изпълнение от страна на инспекторите. Над 60% от броя на осъдените са със срокове на мерките 6 месеца – 1 година, 20 % са тези с над 1 година и на практика най-малък е броят на осъдените със срок на мерките до 6 месеца. Най-голям е броят на осъдените за престъпления против собствеността чл. 194 - 197 НК – около 50 %, следват осъдените за престъпления против личността чл. 128 - чл. 132, престъпления против стопанството чл. 234 – чл. 238 и престъпления против брака, семейството и младежта. Най-натоварени са инспекторите от сектор „Пробация“ при РСИН Враца, Плевен и Разград, за останалите служби се наблюдава различна тенденция, при някои броят на осъдените в областните звена е по-голям, като в РСИН Варна и Бургас, а за други това важи за периферните звена – Пазарджик и Благоевград. За по-балансираното натоварване на служителите при наличния щат началниците на служби са възприели различни начини за подпомагане на по-натоварените служители, вкл. Чрез вменяване на допълнителни функционални задължения.

През 2017 г. се разшири спектъра на налагане на наказанието пробация по глава осма от НК - „Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица изпълняващи публични функции“ и по глава единадесета „Общоопасни престъпления“, като палеж, държане и предаване на оръжие и боеприпаси и др. През годината се наблюдава увеличаване на броя на извършителите на кражби (чл.194-197 НК) и осъдените за престъпления, свързани с наркотични и упойващи вещества.

С най-голям процент е повторното осъждане на осъдени на пробация за престъпления против собствеността и престъпления против личността – телесна повреда. Оттук се налага извода, че е необходимо акцент в работата на пробационните служители през настоящата година да са тази категория осъдени лица.

За всеки осъден на пробация в 14-дневен срок от началото на изпълнение на наказанието се изготвя оценка на риска от рецидив и вреди. Общият брой на първоначалните оценки на риска е 4824, какъвто е и броя на индивидуалните планове за изпълнение на присъдата и първоначалните доклади. Преобладават осъдените с нисък риск от рецидив и вреди. Препланираните присъди и докладите за оценка на поведението са 10045. Все още има пропуски при изготвянето на оценката на правонарушителя - непълна обосновка на параметрите, липса на връзка в края на разделите с риска от рецидив и вреди, като при изготвяне на повторна оценка не се отразяват точно постигнатите резултати при работата с определена зона. След въвеждането на скрининга от вреди, разработен в сектор „Пробация” – ГДИН, се улесни работата на инспекторите. Началниците на пробационните служби работят по утвърден план – график за осъществяване на супервизиите. Като положителна в тази посока можем да отчетем работата на ръководителите на службите в Хасково, София, Пловдив, Перник, Русе и Смолян, а като недостатъчна – работата на ръководителите на службите в Благоевград, Монтана, Силистра и София-област. Общият брой на извършените супервизии на оценката на системата на правонарушителя от началниците на ОСИН е 951.

Смъртните случаи през 2017 г. са 44, с 9 по-малко от предходната година. Най-голям е броят на смъртните случаи в София-град – 8, София – област – 6 и ОСИН Бургас – 4. При подготовката на информация за смъртен случай на осъден на пробация все още се подхожда предпазливо, като

началниците на пробационните служби освен установъчна информация за лицето и за изпълнението на мерките, не полагат усилия за изясняване на причините за смъртта. В сектора и през изминалата година се попълваше регистъра на смъртните случаи, в които се съдържа информацията за лицето, за извършеното от него престъпление и за наложените мерки, както и причините за смъртта и дали се докладва в срок.

Общият брой високорискови правонарушители е 415 срещу 468 за 2016 г., като през годината е работено с 7732 осъдени. Броят на осъдените, с които е работено в пробационните служби е намалял, но осъдените, с които се работи са с по-дълъг срок на пробационните мерки, което означава, че са за по-тежки престъпления. Подценяват се критерии като: многостранност и честота на осъжданията, криминално обкръжение, лица склонни към агресия и насилие, страдащи от зависимости, предразположение към суициден риск, аутсайдери, страдащи от психични заболявания и др. В РСИН Силистра броят на осъдените с висок риск от рецидив или вреди е 0, в РСИН Шумен е 1 и в РСИН Видин е 1. Най-голям е броят на високорисковите в РСИН Ловеч – 65, РСИН Стара Загора – 54, РСИН Варна – 26.

В тази категория попадат основно лица с предишни осъждания, с определени психиатрични проблеми, с алкохолна или наркотична зависимост, криминално обкръжение, поддържане на криминогенни отношения и начин на живот, нарушения на пробационния надзор и неизпълнение на пробационните мерки. Осъдените на пробация с висок риск от рецидив и проблемните

осъдени лица обикновено са хора склонни към агресия и насилие, предразположени към суициден риск, аутсайдери, страдащи от психични зависимости. При осъдените с висок риск се провеждат по 3 срещи месечно, мотивират се за включване в програми. Междувременно се работи по индивидуални програми съобразно вида на нарушението, дефицитите и проблемните зони на осъденото лица. Стимулира се увеличаване на отговорността, самостоятелното мислене и действие, като основни предпоставки за укрепване на социално позитивния начин на живот на осъдените.

В различните пробационни служби се е наложила различна практика за работа с тях, в РСИН Бургас и РСИН Пловдив с тях работят служителите от специализираните екипи, в които е включен и психолог. С всеки осъден с регистриран висок риск се провеждат по три срещи месечно, което продължава през целия период, ако няма други индикации. Правонарушителят се мотивира за включване в програма за обществено въздействие и при положителни резултати от участието в програмата и при липса на други негативни прояви, интензивността на срещите може да се редуцира до най-малко 2 пъти месечно. Междувременно се работи по индивидуални програми съобразно вида на правонарушението, дефицитите и проблемните зони на осъденото лице.

Все още не може да се направи извод за добре работеща служба или практика по отношение на тази категория осъдени лица, но за всеки осъден с регистриран висок или среден риск от вреди се изготвя план за управление на риска, в който се набелязват конкретни интервенции с лицето и това до голяма степен води до по-добра и ефективна работа с него по отношение на снижаване на риска от вреди.

2. Обхват и анализ на дейността по изпълнение на мерките по чл. 42а, ал. 2, т. 1 и 2 НК

Мярката задължителна регистрация по настоящ адрес се контролира с планирани и извънредни проверки на място, най-вече от младши инспекторите, а в периферните пробационни звена в някои случаи се включват и инспектори пробация. При установено нарушение в зависимост от причините се взема решение за налагане на наказание на осъдения или за приключване на преписката без налагане на такова. При възникнали извънредни случаи незабавно се посещава населеното място, от където е получен сигнала за нарушение. Все по-малко са случаите, в които длъжностните лица определени за съдействие при изпълнение на пробационните мерки, се отнасят формално към този си ангажимент.

Като положителна можем да изведем практиката в РСИН Хасково за изпълнението на мярката в случаите, когато подписа е изнесен при

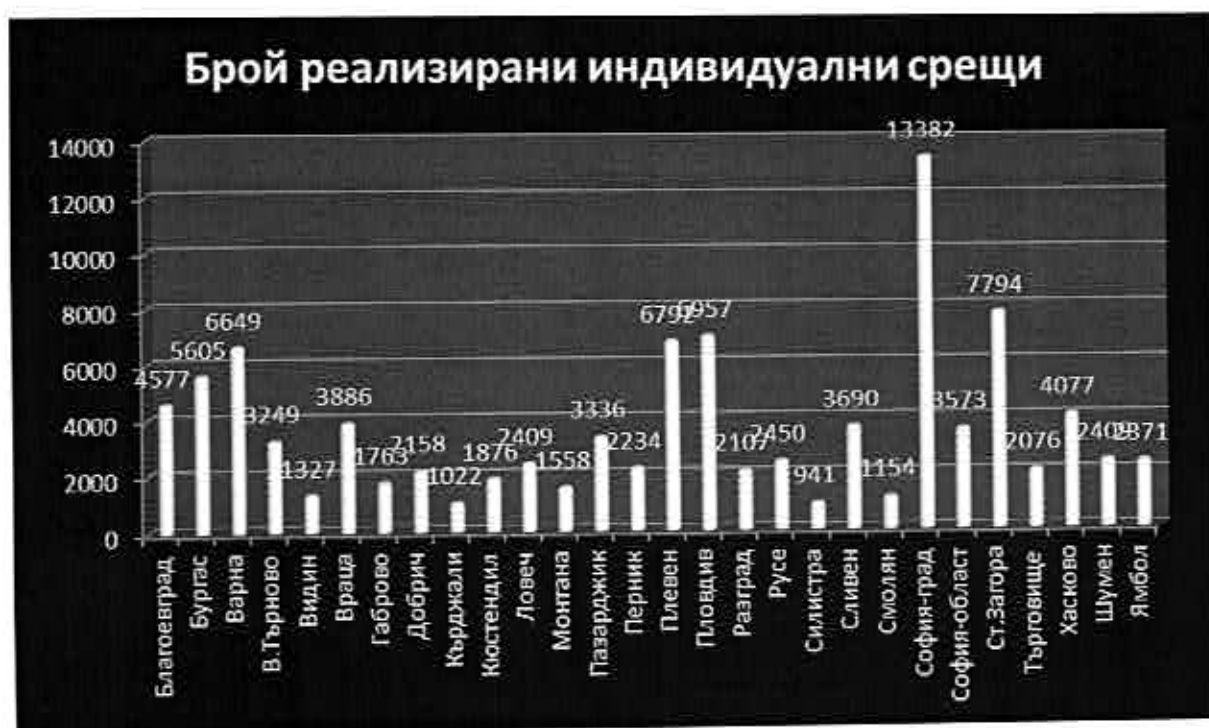
длъжностно лице. Месечният график за извършване на проверки на младши инспекторите е съобразен с дните на подписите на самите осъдени при изпълномощените длъжностни лица и на практика се контролира изпълнението на мярката, а не само документалното оформяне.

В повечето пробационни служби се спазват указанията на ГДИН при преминаване на ежемесечна регистрация осъдените да я изпълняват в пробационната служба. Това на практика дава възможност контрола по изпълнението да стане по-ефективен и по-реалистичен. При извършените проверки през изминалата година се установи, че в плановете, които се изготвят на основание чл. 210, ал. 4 ЗИНЗС, във връзка с чл. 245, ал. 2 ППЗИНЗС не се определят дни за регистрация. Преустановена е практиката, денят за месечна регистрация и месечна среща да съвпадат, което на практика прави по-интензивни контактите на осъдените с инспекторите пробация. Осъдените, които са от отдалечени населени места и не могат да посещават пробационната служба два пъти в месеца – за регистрация и за среща, се посещават от инспекторите.

Прави впечатление, че в пробационните служби Ямбол, Смолян, Хасково и Кърджали началниците са увеличили броя на проверките на осъдените лица, които осъществяват регистрацията си извън пробационната служба. Все още обаче има служби, в които младши инспекторите не изготвят месечни графици за обходите и проверките в някои случаи се оказват самоцелни – само в определени населени места, за сметка на други.

Броят на проведените индивидуални срещи е 101422 спрямо 130323 за 2016 г. Най-голям брой на срещите са реализирали служителите в пробационните служби София – град – 13382, Пловдив – 6957, Плевен – 6792, а най малко са реализирани в службите Силистра – 941, Кърджали – 1022 и Смолян - 1154. Освен броя на проведените срещи, особено важни са подготовката за тях и самата реализация. През 2017 г. са реализирани 626 супервизии на индивидуални срещи, спрямо 797 през 2016 г. Оценката на началниците от реализираните супервизии е, че инспекторите се справят добре, което се дължи на богатия им опит и желание за работа. В сравнение с предходната година в по-голяма част от службите средната продължителност на срещите е в рамките на 40 минути, но тя може да продължи и повече - до един час, според образованието, интелектуалното ниво и личността, спецификата на идентифицираните проблемни зони. Прави впечатление, че извънредните срещи по искане на осъденото лице и по преценка на пробационният служител са се увеличили. В пробационните служби в Русе, Ямбол и Хасково през първите месеци или една трета от присъдата се провеждат по интензивни срещи с лицето, независимо от риска, който е регистриран. Това е една положителна практика.

В повечето пробационни служби се отчита напредък в индивидуалната работа с осъдените и прилагане най-вече на индивидуален подход, което е важно условие за постигане на планираните цели и резултатност при провеждане на интервенциите.

3. Обхват на осъдените на пробация в програми за обществено въздействие

През последните три години се наблюдава спад в налагането на мярката по чл. 42а, ал. 2 т. 4 НК и част от началниците на РСИН смятат, че трудно могат да се мотивират осъдени на доброволен принцип да се включват в програми за обществено въздействие. Тази тенденция през 2017 г. в повечето служби е преодоляна и броят на осъдените преминали през програми се е увеличил. Общият брой на осъдените преминали през програми за обществено въздействие е 840 спрямо 559 за 2016 г. В пробационните служби се реализират програмите: „Умения за мислене“, „Шофиращи в нетрезво състояние“, „Умения за активно справяне с гнева и агресията“ и „Ограмотяване“. През отчетната година като задължителна програма се реализираше „Програмата за насърчаване на толераността“. Най-много осъдени преминали през програми са в пробационната служба във Велико Търново - 131, следват София-град – 60, Стара Загора – 49. Най-малко са включените в програми за обществено въздействие в РСИН Добрич и РСИН Ямбол – по 2 лица, РСИН Силистра – 4, РСИН Търговище – 5. Може да се

даде добра оценка на работата на екипите във Велико Търново и София-град, тъй като се запазва броя на преминалите през програми.

Когато се сравнява броят на осъдените на пробация включени в програми за обществено въздействие трябва да се отчете и общия брой на осъдените в пробационната служба и натовареността на инспекторите пробация. Като вземем предвид този критерии, добра оценка на работата можем да дадем на екипите в РСИН Плевен, РСИН Стара Загора, РСИН Варна и РСИН Русе.

В част от пробационните служби не се реализират групови програми за обществено въздействие, а с осъдените с наложена мярка се работи индивидуално. Тази практика продължава, което не е изпълнение на мярката включване в програми за обществено въздействие. В десет пробационни служби включените в програми са по-малко от 20 за годината, което се обяснява най-вече с факта, че на осъдените не се налага тази мярка и много трудно се мотивират за доброволно включване в програми.

4. Курсове за професионална квалификация

Общият брой на осъдените, включени в курсове за професионална квалификация е 84, в сравнение с предходната година се запазва – 87 през 2016 г. Най - голям е броят им в София – град и РСИН Русе – по 19, София-област – 15, РСИН Хасково – 11. В голяма част от пробационните служби няма нито един осъден с наложена мярка включване в курсове за професионална квалификация. Осъдените, които имат наложена такава мярка най-често се включват в курсове „Първа долекарска помощ“ и „Компютърна

грамотност“. В пробационна служба в звено Велико Търново едно лице е завършило курс за професионална квалификация – специалност „заварчик“ в Център за професионално обучение при Сдружение „Алтернатива за теб“. В ОСИН Велико Търново едно лице осъдено на пробация е включено на ЦПО „Възможност за успех“ – „Обществени и граждански компетенции“. Едно лице е завършило курс за професионална квалификация „Оператор на компютър“.

При изпълнение на тази мярка се срещат редица трудности – голяма част от осъдените са с нисък социален статус, неграмотни и без документи за самоличност. Така те не отговарят на формалните законови изисквания и това прави трудно изпълнението на мярката чрез Бюрата по труда. Инспекторите пробация оказват съдействие на осъдените лица, нуждаещи се от информация за наличните програми в Бюрото по труда и за включване в курсове за професионална квалификация. Част от осъдените са преминали курсове за собствена сметка, което е изпълнение на мярката. В тези случаи инспекторите са в ролята на консултанти.

Като добра практика можем да отчетем, че продължи сътрудничеството между БЧК в по-голяма част от пробационните служби в София- град, Варна, Кърджали, Бургас и Пловдив. Като цяло може да се даде положителна оценка на работата на екипите в ОСИН Бургас, ОСИН Варна и РСИН Русе.

5. Обхват и анализ на дейностите по мярката по чл. 42а, ал. 2, т. 5 и 6 НК

При пробационната мярка поправителен труд се наблюдава тенденция на все по-рядко налагане. От общия брой осъдени лица само 109 са с наложена такава мярка спрямо 147 за 2016 г., като най-много са в ОСИН Бургас – 16, ОСИН София – 10 и РСИН Шумен – 10.

В по-голяма част от пробационните служби се отчита добра организация при изпълнение на мярката безвъзмезден труд в полза на обществото. На практика още при известяване на лицето същото се информира за необходимата документация, която трябва да представи. Работодателите се уведомяват в законно изискуемия срок.

Най-често срещаните проблеми при изпълнението на тази мярка са:

- възпрепятстване и забавяне на изпълнението на мярката от страна на работодателите, липса на отчетност относно трудовия стаж;
- закъсняло уведомяване от страна на осъдените за промяна на местоработата.

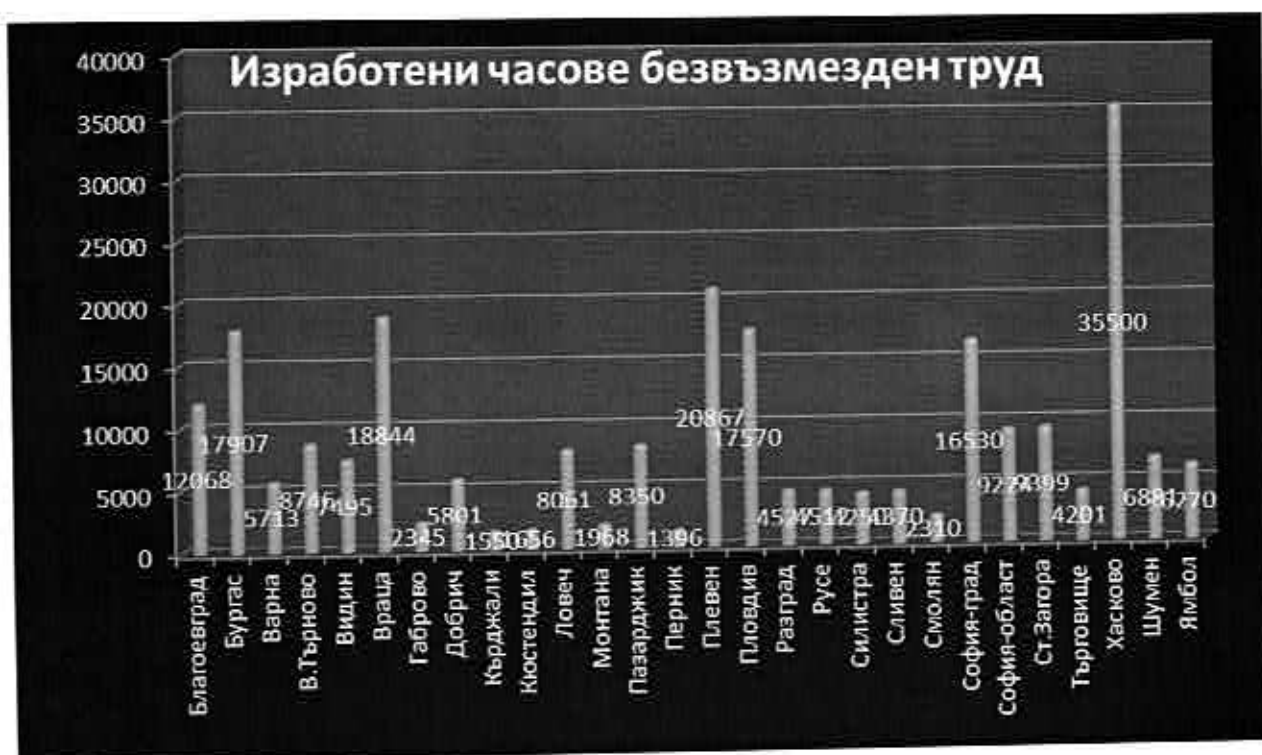
За по-ефективен контрол при изпълнение на мярката безвъзмезден труд в полза на обществото е намален броя на обектите за изпълнение на труда, извършват се планови и извънредни проверки, изготвят се ежемесечни графици, в които датите се съгласуват с ръководителите на обектите и с

осъденото лице. За извършените проверки се изготвят докладни записки или констативни протоколи при установено нарушение. Все още пробационните служби пренебрегват нормата в закона, че осъденият има право да работи до 56 часа месечно и дават възможност на осъдените да изработят всички наложени им по присъда часове за кратък период от време. Наблюдава се и друга тенденция на прекалено толерантно отношение от страна на пробационните служители към осъдения и той изработва часовете в края на срока на присъдата, като съществува реална опасност да не бъдат напълно изработени и да бъдат погасени. Като положителна практика по отношение контрола на мярката можем да отбележим РСИН Видин. Началникът на службата подписва и подпечатва всяка отчетна книжка на титулната и на вътрешната страница и по този начин се предава на ръководителя на обекта, който да нанася отработените часове на осъденото лице. В София – град практиката е часовете отработен труд да се нанасят в месечните графици от длъжностните лица, отговорници на обектите и след това да се пренасят в отчетните книжки от младши инспекторите.

На всеки осъден се прави инструктаж за безопасност на труда в пробационната служба, а след това трябва да се провежда такъв от длъжностно лице, в чиято институция се изпълнява мярката. Трябва да отбележим като положителна практиката въведена в РСИН Смолян – във всяко пробационно звено е въведена отчетна книжка, в която се отразяват всички инструктажи на лицето по време на изпълнението на мярката. За първоначалния инструктаж работодателят, при когото се полага безвъзмездния труд, издава службена бележка за досието на осъденото лице. Особено внимание при извършваните проверки се обръща внимание за осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд. В някои служби по време на проверките се установи, че има случаи, в които само се подписва декларация, че е проведен инструктаж, без на практика да е осъществен такъв. През 2017 г. имаше сериозен проблем с контрола на мярката в ОСИН Благоевград, което наложи проверка от страна на ГДИН след получен сигнал от Районна прокуратура Благоевград. В резултат от приключалата проверка са дадени конкретни указания за изпълнението и контрола на мярката и със съдействието на новото ръководство на областната служба проблема беше разрешен.

Все още е налице формално изготвяне на месечните план-графици за труда от страна на пробационните служители. Те се изготвят без да се съгласуват с ръководителя на обекта и не се отразяват изработените за месеца часове. Много ефективни методи за организация и контрол при изпълнение на мярката безвъзмезден труд в полза на обществото са въведени в ОСИН Русе, ОСИН Кърджали и ОСИН Търговище.

През 2017 г. най-голям брой осъдени на пробация лица с пробационна мярка безвъзмезден труд в полза на обществото са в ОСИН Бургас – 175, следват Хасково – 142 и Пловдив – 132. Отработените часове безвъзмезден труд в полза на обществото са 248361. Най-голям е броя на изработените часове в службите в Хасково – 35500, Плевен – 20867 и Враца – 18844.

6. Проблеми в работата с непълнолетни правонарушители при изпълнение на пробационни мерки

Пробационните служби в страната работят с 270 непълнолетни осъдени на пробация (2016 г. – 257 непълнолетни). Най-много осъдени непълнолетни има в пробационните служби Сливен – 28, Разград – 24 и Плевен – 23, а най-малък е броя на непълнолетните в службите Силистра и Видин – по 2, Кюстендил, Търговище и Шумен – по 3, Смолян – 4. Непълнолетните правонарушители са предимно извършители на кражби, но има случаи и на транспортни престъпления. Проблемните им зони са сходни – имат изграден модел на асоциално поведение, липса на самокритичност и усещане за вина. Самооценката им е предимно завишена и нереална.

При работата с непълнолетните, осъдени на пробация, се спазват законовите изисквания и индивидуалните програми, плановете за изпълнение на пробационните мерки. Предложенията до пробационните съвети се

изготвят съвместно с инспекторите ДПС, педагогическите съветници и социалните работници от отдела за „Закрила на детето” по местоживееене. Като основен проблем в работата с непълнолетните правонарушители може да се посочи липсата на заинтересованост от страна на родителите и нежеланието им активно да се включват в корекционно – възпитателната работа, което затруднява провеждането на задължителните срещи с пробационен служител. Други проблеми при работата с тях са: посещението на училище, приятелски кръг с криминална ориентация, повечето осъдени са слабограмотни и социално занемарени.

Планираните периодични срещи са с продължителност до един астрономически час, като независимо от риска от рецидив и вреди се провеждат минимум по две срещи. По-специално внимание се отделя на осъдените непълнолетни, които прекарват лятната си ваканция по местоживееене, но са от ВУИ и СПИ.

Съществен проблем при работата с непълнолетните е живеенето им в отдалечени населени места и липсата на финансови средства да посещават пробационната служба повече от един път месечно. Това налага да се правят срещи по местоживееене от инспекторите пробация. В РСИН Кърджали като проблем в работата с непълнолетните е и невладеенето на български език, което допълнително затруднява комуникацията с тях. Други проблеми са: липсата на документ за самоличност на лицето при стартиране на присъдата; ниска образователна степен или липсата на такава; занижен родителски контрол и негативно влияние на средата и общността, в която се развиват и отглеждат непълнолетните; забавяне на социалните доклади от останалите институции, имащи отношение при работата с непълнолетните осъдени.

Осъдените непълнолетни в голяма част от случаите са младежи с асоциално поведение, отпаднали от училище, с проблемни взаимоотношения в семейството и в работата си инспекторите пробация взимат предвид тези факти.

Във връзка с необходимостта от координирани действия на повече институции, като проблем може да се посочи регламентираният 14-дневен срок, в който трябва да бъде събрана необходимата информация под формата на доклади и характеристични данни от инспектор ДПС, социален работник, секретар на МКБППМН, педагогически съветник и др.

Особеност при работата с непълнолетните правонарушители е по-трудното осъзнаване на степента на обществена опасност на извършеното престъпление, влиянието му върху обществото, така също и върху самите извършители, омаловажаването на извършеното деяние или оправданието им, че са били подведени от по-възрастни или са постъпили лекомислено. Тези факти оказват влияние върху техните нагласи, приятелска среда и обкръжение,

умения за мислене, междуличностно поведение, независимо, че някои от тях са отгледани в семейна среда.

Тревожното при непълнолетните правонарушители е снижаването на възрастовата граница. Най-характерни проблемни зони са: нездрава семейна среда с нарушени взаимоотношения между родител – родител, дете – родител; неблагоприятна приятелска среда и обкръжение; негативно отношение към образованието и нежелание за посещаване на учебните заведения.

7. Проблеми в работата с условно-предсрочно освободени лица с пробационен надзор

През 2017 г. в пробационните служби е работено с 481 лица с постановено УПО с пробационен надзор (329 лица през 2016 г.). Най-голям е броят им в ОСИН Варна – 65, ОСИН София – 60, ОСИН Пловдив – 48. Най-малко са в РСИН Ловеч – 2, РСИН Перник – 3 и РСИН Силистра – 4.

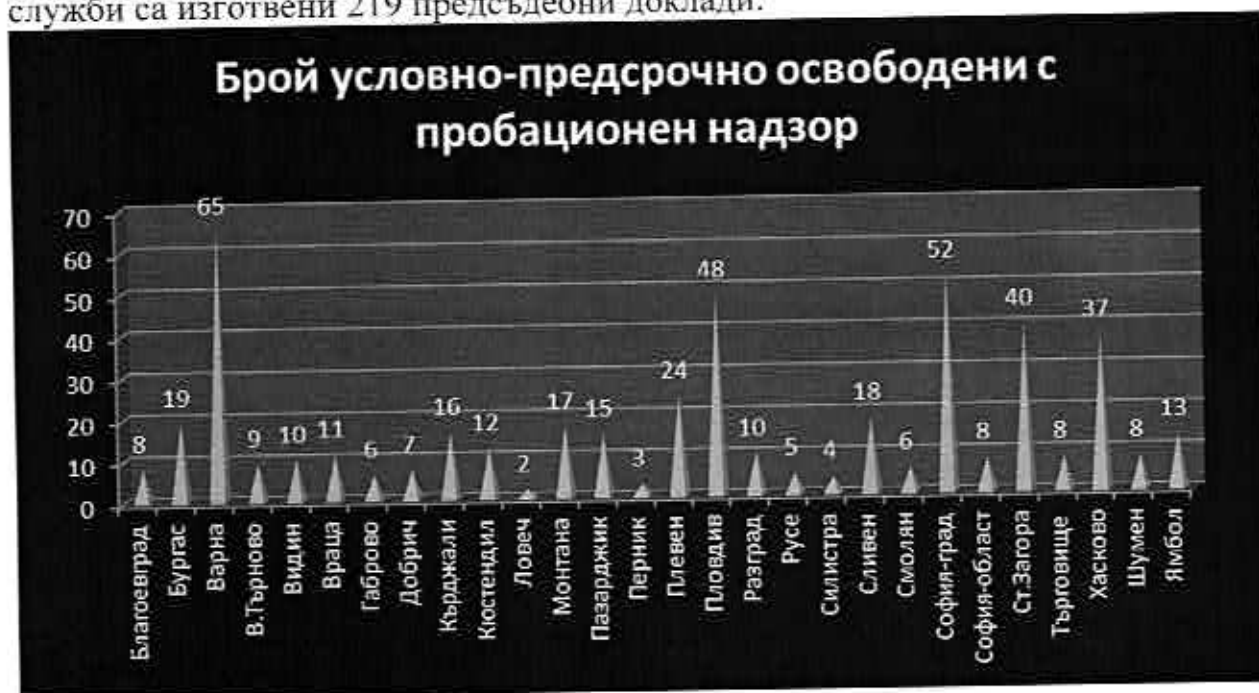
От основно значение за правилното организиране на пробационния надзор е взаимодействието между пробационната служба и затворната администрация. В повечето случаи при работата с условно-предсрочно освободените документацията от затвора се получава своевременно, което в значителна степен улеснява водещия на случая пробационен инспектор, но все още има и пропуски в това отношение. Най-вече това са случаите, в които лицето е осъдено на пробация и по време на нейното изпълнение влиза в затвора за изтърпяване на наказание липаване от свобода. Това налага да се актуализира рамката за взаимодействие между затворите, пробационните

служби и арестите и да се подобри комуникацията между отделните структури при работата с осъдените лица.

Трудностите при този тип правонарушители са свързани с едновременно протичащите два процеса: процеса на адаптация след продължителен период на изолация и процеса на ресоциализация. Проблемите при работата с тази категория осъдени са: преодоляване на стреса в постпенитенциарния период; трудности в намирането на работа – липса на специфични трудови умения, нежелание на работодателите да ги наемат; резервирано отношение и липса на подкрепа от семейството; попадане след излизане от затвора в старата среда и обкръжение; липсата на образователен ценз; социалнобитово и материално положение. Често посоченият в съдебния акт адрес, на който ще пребивава освободеното лице, не отговаря на действителния.

В сектор „Пробация” - ГДИН през годината бяха разработени процедури за работа с тези лица.

През отчетния период беше проведена среща съвместно с Центъра по юридически науки в Бургарския свободен университет на тема „Проблеми на изпълнение на наказанията, произтичащи от законодателната рамка“ с участието на съдии, представители на Институт по държавата и правото БАН, Бургаска адвокатска колегия, представител на ГДИН и териториалните служби. Срещата беше изключително важна и полезна за всички участници, тъй като акцента беше изготвяне на предсъдебен доклад и прилагането в България, ефективност на пробационните мерки при условно осъждане и при условно предсрочно освобождаване и др. Материалите от дискусиата ще бъдат включени в Юридически сборник за 2017 г. През изминалата в пробационните служби са изготвени 219 предсъдебни доклади.

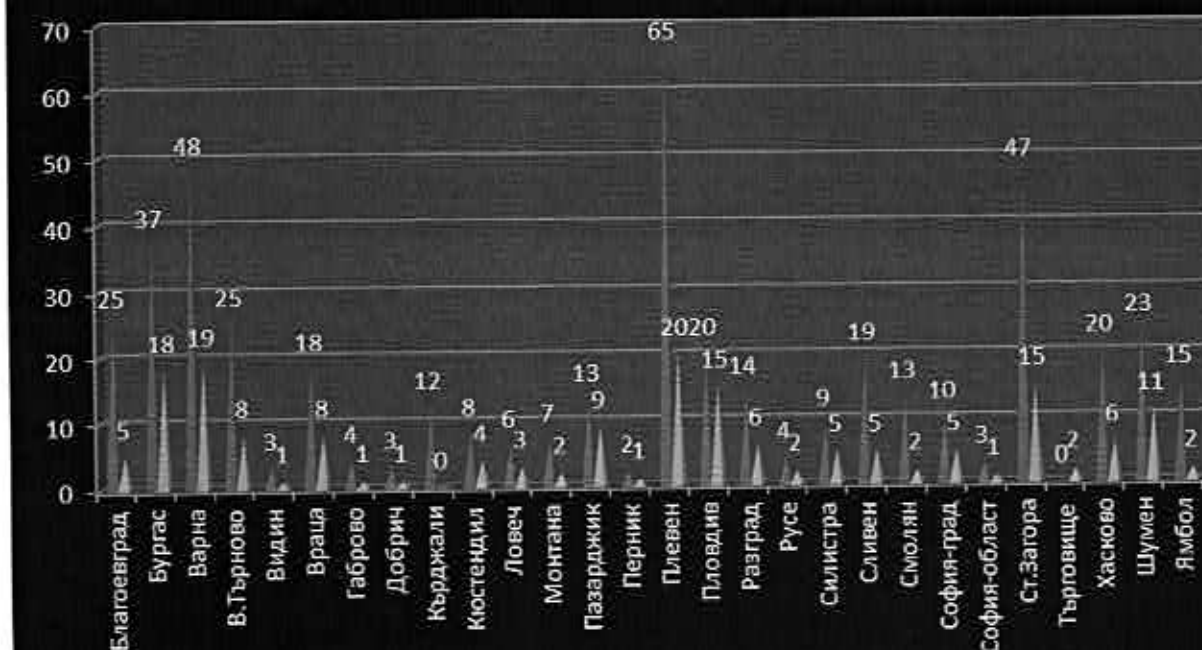

8. Дисциплинарна практика

Анализът показва, че допуснатите нарушения и наложени наказания основно са за неизпълнение на пробационните мерки задължителна регистрация по настоящ адрес и безвъзмезден труд в полза на обществото. След въвеждане на ежемесечните графици за планиране на индивидуалните срещи вече се налагат наказания и за неизпълнение на мярката по чл. 42а, ал. 2, т. 2 НК.

През отчетния период са наложени общо 473 наказания по чл. 227, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС (2016 г. са 844), а по чл. 227, ал. 1, т. 2 ЗИНЗС – 177 (2016 г. са 356). Присъдите са намалели, но броят на наказанията се е запазил висок, от което можем да направим извода, че осъдените стават по-проблемни за работа и усилията на пробационните служители трябва да бъдат по посока на мотивирането им за по-ефективно изпълнение на наложените пробационни мерки. Най-много наложени наказания са в ОСИН Плевен – 60, следват Варна – 48 и Стара Загора – 47. Липсата на критерии и регламентация при колко нарушения на пробационните мерки се налага наказание затруднява инспекторите пробация и се наблюдават различни практики. Най-малко наказания на основание чл. 227, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС са наложени в РСИН Перник – 2, РСИН Добрич и София-област – по 3. Най-голям е броя на наложените дисциплинарни наказания по чл. 227, ал. 1, т. 2 ЗИНЗС в пробационните служби в Плевен – 20, Варна – 19, Бургас – 18. Най-малко са наказанията, наложени на това основание в РСИН Кърджали – 0, Видин, Габрово, Добрич и Перник – по 1, Монтана, Русе, Смолян и Ямбол – по 2.

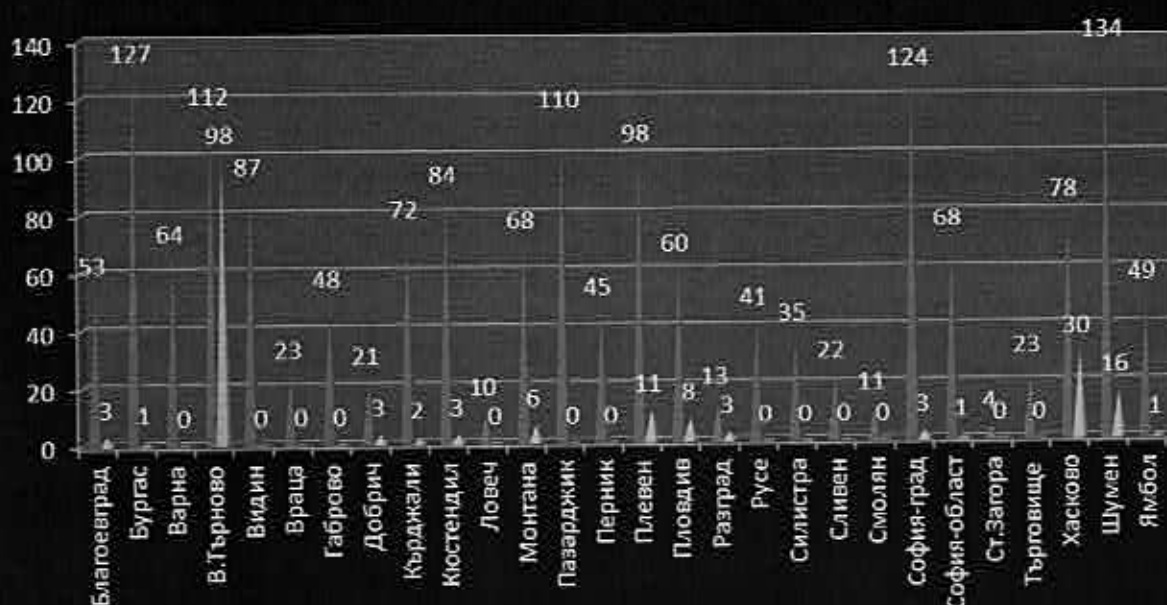
Брой наказания по чл. 227, ал. 1 т. 1 и т. 2

През 2017 г. са подадени 5 жалби от осъдени на пробация от София-област, ОСИН Плевен и ОСИН Благоевград. Жалбите са за нарушени права, за искане на смяна на инспектора пробация, за неправомерно приключване на наказанието и др. В сравнение с предходната година броят на жалбите е по-малък, но въпреки това трябва да се работи по прецизно и инспекторите да са наясно, че осъдените вече знаят правата си и използват всеки един случай, за да пишат до по-горна инстанция. След извършени проверки е установено, че жалбите са неоснователни, но трябва да се обърне внимание на служителите и службите, от които са депозираны за по-прецизно и професионално отношение при работата с осъдените.

V. Пробационни съвети

Брой приети - отхвърлени предложения по чл. 226 от ЗИНЗС

Общият брой на приетите предложения на основание чл. 226, ал. 1 ЗИНЗС е 1684 (през 2016 г. са 2691), а отхвърлените са 189 (през 2016 г. са 327). Голям е броят на отхвърлените предложения в пробационно звено Велико Търново - 98, а броя на приетите там е 14, РСИН Хасково - отхвърлените са 30, а приетите 68. Добра оценка за работата на пробационните съвети може да дадем на 14 пробационни служби, в които няма нито едно отхвърлено предложение, внесено на основание чл. 226, ал. 1 ЗИНЗС. Това са Варна, Видин, Враца, Кърджали, Кюстендил и др.

Най-голям е броят на внесените предложения за промяна на регистрацията в РСИН Шумен - 134, но на фона на броя осъдени на пробация, с които се работи, считаме, че се предлагат всички придобили формално право. По-малко от 10 % са отхвърлените предложения, поради което можем да направим извода, че добрата работа на пробационните съвети, мотивираните предложения внасяни в тях са предпоставка за тяхното приемане на заседанията е вид оценка на работата на пробационните служители.

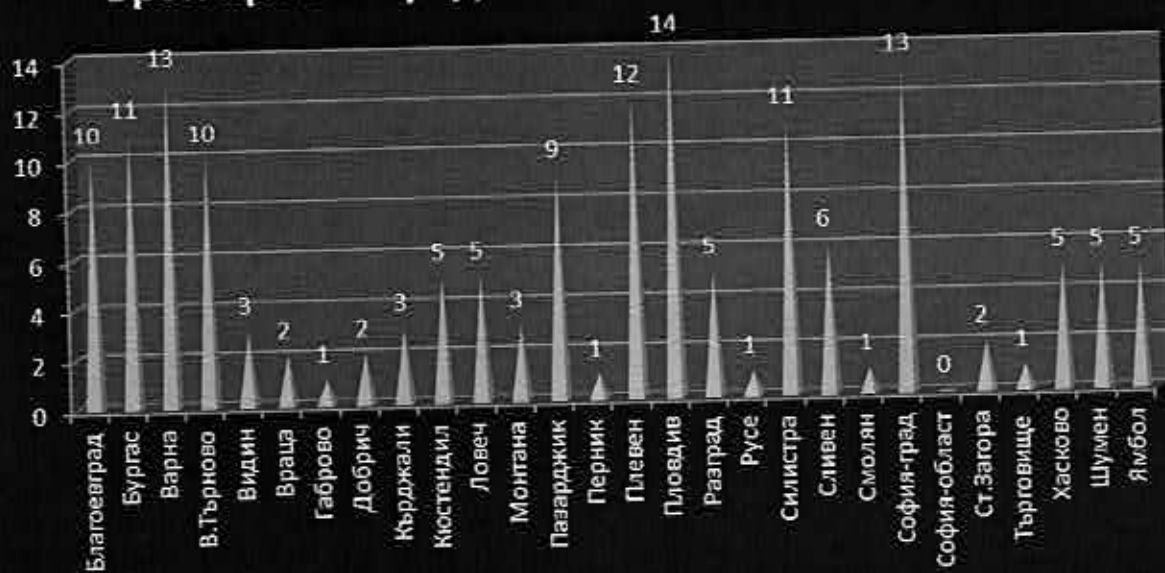
В част от пробационните служби е голям броят на осъдените, на които е облекчен режима на регистрацията, като се вземе предвид броят на осъдените, с които се работи в пробационната служба. Такава тенденция се наблюдава в службите - Бургас, Видин, Кюстендил, Шумен. В други служби като Ловеч и

Стара Загора се наблюдава обратната тенденция – предлагат се много малко на брой осъдени за промяна на правния статус.

За осъдените, които са придобили формално право, но за тях не са изготвени предложения до пробационния съвет, се изготвят списъци с имената им и мотиви за непредлагане. Практиката на пробационните служби е различна, представят се списъци, листи и таблици с имена, но като цяло е необходимо да се прецизират формулировките, които се съдържат в тях.

Броят на приетите предложения по чл. 43а, т. 2 НК е 158 спрямо 208 за 2016 г., като няма отхвърлени. Най-голям е броят на предложенията от пробационните служби във Пловдив – 14, Варна и София-град – по 13 и Плевен – 12. Това е една нормална тенденция, предвид факта, че това са едни от най-големите служби в страната. Съответно най-малък е броят им в пробационните служби в Габрово, Перник и Смолян – по 1, а във Враца, Добрич и Стара Загора те са по 2. Част от отхвърлените предложения от съда са с мотив изтекла давност. В тези случаи имаме спиране на изпълнение на наказанието поради изгърпяване на присъда лишаване от свобода, но съдът е приел, че при подобно спиране давността тече и при изтичането ѝ, присъдата трябва да приключва.

Брой приети предложения по чл. 43а, т.2 от НК

Като добра практика в дейността на пробационните съвети на РСИН Видин, РСИН Сливен и РСИН Стара Загора може да се отбележи включването на юрисконсулт при внасяне и разглеждане на предложенията в съдебна зала. С новите промени в щатното разписание на ГДИН и териториалните ѝ служби юрисконсулти останаха само в седемте ОСИН и те не могат да

председателстват пробационните съвети, тъй като са ангажирани със съдебни дела на служителите.

VI. Развитие на партньорства - сътрудничество с институции, организации и НПО

Взаимодействието с представителите на местната власт е на много добро ниво. Началниците на пробационните служби провеждат регулярни срещи с кметовете на общини и населени места, в които има осъдени на пробация. Координират с тях действията при изпълнение и контрола на пробационните мерки задължителна регистрация по настоящ адрес и безвъзмезден труд в полза на обществото.

Взаимодействието с органите на МВР също е на добро ниво. С началниците на РУП се съгласуват плановете за изпълнение на постъпилите присъди, с цел осигуряване на надзор на лицата. Осъществяват се ежемесечни проверки при изпълнение на пробационната мярка ограничаване в свободното придвижване. Контакти се осъществяват и при издирване на лица, които са с неустановен адрес. При работа с непълнолетните се осъществява взаимодействие с инспекторите ДПС.

От особено значение са партньорствата при работата с непълнолетни правонарушители, особено с ръководствата на училища, социални домове, отдел „Закрила на детето“ и др.

Продължава сътрудничеството на пробационната служба в Разград със Сдружение „Жанета“ – Център за обществена подкрепа на деца преживели насилие и техните семейства, във връзка с изпълнението на пробационните мерки на осъдени непълнолетни на пробация. Проведени са срещи за сключване на предстоящо партньорство между Ромската организация „Кармен“ – Разград и РСИН Разград. Дългогодишно и пълноценно сътрудничество е изградено и между РСИН Сливен и КСУДС. Сключено е споразумение за съвместна работа с детска и младежка зона гр. Сливен към Института за социални дейности и практики.

Взаимодействието с районните и окръжните прокуратури също е добро. Освен надлежното уведомяване за начало и край на изпълнение на присъдите, от тях се получават указания по възникнали казуси и се връщат съдебни актове, ако са налице причините, визирани в чл. 229 ППЗИНЗС. През годината някои пробационни служби сигнализираха за проблем при явяването на прокурори в заседанията на пробационните съвети.

През 2017 г. продължава съвместната работа на ОСИН Пловдив и ОСИН Пазарджик с Фонд за превенция на престъпността ИГА. ОСИН Пловдив работи активно с Фондация „Джендър алтернативи“ – по представяне на консултации и услуги на пострадали от домашно насилие лица и на извършители на домашно насилие и с Центъра за социална адаптация на групи

в риск, както и с Центъра за социална рехабилитация и интеграция на деца от рискови групи в Пловдив.

Поддържа се и се доразвива ефективното взаимодействие с представители на различни институции на местно и регионално ниво, с оглед подобряване на качеството на изпълнение на пробационните мерки. Началниците на службите във Велико Търново, Пловдив, Русе, Смолян, Стара Загора и Кърджали са постигнали различни договорености с университети, центрове за обществена подкрепа, ХЕИ и РЗИ за обучителни дейности на осъдени на пробация и служители.

VII. Персонал

За служебната учебна година плановете на секторите „Пробация“ са утвърдени от главния директор и в тях на база на предварително проучаване на нуждите на състава от обучение са залегнали определени теми. Обученията се провеждат ежемесечно и се спазват всички изисквания за тяхната отчетност. Съобразени са с приоритетните дейности на ГДИН и при необходимост се включват и теми актуални за състава, но които не фигурират в учебните планове. Наблюдава се тенденция на по-активно включване на началниците на ОСИН в обучението и се увеличи броя на изнесените такива, в които е налице и релаксиращ елемент. В част от пробационните служби освен традиционните лекции и беседи се прилагат и практически занятия, решаване на казуси и презентации. По този начин състава се поставя в активна позиция и ефективността е по-голяма.

В плановете за служебната учебна година трябва да залегне запознаване с Етичния кодекс за поведение на държавните служители и нормативната уредба - ЗИНЗС, ППЗИНЗС, както и запознаване със заповеди, указания и разпореждания на ВКП и ГДИН. По време на обучението в служебната учебна година подробно се разглеждат и обсъждат различните профили правонарушители – на осъдени за престъпления, характеризиращи се с висока агресивност; на извършителите на измами; на извършителите на престъпления срещу собствеността; на правонарушители шофиращи в нетрезво състояние; на наркотично/алкохолно зависими лица; на правонарушители от ромската етническа общност; на непълнолетния правонарушител. Споделянето на натрупания опит може да се счита като метод за изграждане на професионални умения и увеличаване на компетентността на останалите инспектори. В провеждането на тренинги със служителите трябва да се включват и младши инспекторите, като членове на екипите.

През 2017 г. по проект „Подкрепа за прилагане на решенията на Европейския съд по правата на човека и стандартите и препоръките на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание“ финансиран от Доверителния фонд за

правата на човека и реализиран от Съвета на Европа служителите от областните служби взеха участие в работни срещи и кръгли маси, в резултат на които се разработи практически Наръчник за най-добрите европейски практики (включително електронно наблюдение).

През м. декември 2017 г. се проведе Международна тематична закриваща конференция „Работим за бъдещето“ НФМ 2009 – 2014, в която взеха участие седем ръководители на ОСИН и РСИН.

Проведено беше и обучение по проект RASMORAD – „Повишаване на информираността на служителите за насилствения радикализъм в затворите и пробационните служби“, финансиран по програма Правосъдие.

Д. ФИНАНСОВО-РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ

I. Финансово-счетоводни и капиталови разходи

Отчетът за касово изпълнение на бюджета на ГДИН за периода 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. е съставен в съответствие с ДДС № 02/27.03.2017 г. на Министерството на финансите, относно изготвянето на отчетите за касово изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от Европейския съюз и на сметките за чужди средства към 31.12.2017 г.

По отчет към 31.12.2017 г. са извършени разходи в размер на 142 498 225 лв.

Отчетът за касово изпълнение обхваща следните отчети по функционален признак на бюджетната класификация:

1. Изпълнение на приходите

За периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. по бюджета на ГДИН не са планирани приходи.

Към 31.12.2017 г. отчетените приходи са в размер на 29601 лв.

2. Изпълнение на разходите

2.1. Отчет за касовото изпълнение на бюджета

За периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. отчетените разходи по бюджета на ГДИН са в общ размер на 142 498 225 лв.

Относителният дял на разходите за същия период по основните направления на разходите е, както следва:

** Заплати и други възнаграждения на персонала и Задължителни осигурителни вноски от работодатели съгласно:*

- Уточнен бюджет от МП към 31.12.2017г. –101 684 313 лв.

- Отчет към 31.12.2017 г. - 101 546 719 лв.

Процент на изпълнение спрямо Уточнен бюджет от МП към 31.12.2017 г. – 99.86 %.

** Издръжка:*

- Уточнен бюджет от МП към 31.12.2017 г. - 33 997 979 лв.

- Отчет към 31.12.2017 г. – 35 092 167 лв.

Процент на изпълнение спрямо Уточнен бюджет от МП – 103.22%.

Най голям относителен дял в разходите на издръжка (включва храна, ел. енергия, горива, медикаменти, материали и всичко, свързано с дейността на дирекцията и териториални служби) е § 10-16 - вода, горива, ел. енергия в размер на 14 989 902 лв.; следва храна - § 10- 11 в размер на 12 210 374 лв.

** Платени данъци, такси и административни санкции:*

- Уточнен план от МП към 31.12.2017 г. – 646 841 лв.

- Отчетени средства 646 841 лв и процент на изпълнение спрямо уточнен бюджет от МП – 100 %.

§ 29-00 „ Други разходи за лихви „ Отчетени средства в размер на 69 499 лева.

** Капиталови разходи:*

- Уточнен бюджет от МП към 31.12.2017 г. – за „Основен ремонт на ДМА“ § 51-00 – 3 738 436 лв.

- Отчет към 31.12.2017 г.- „Основен ремонт на ДМА“ § 51-00 – 3 738 426 лв.

- Уточнен бюджет от МП към 31.12.2017 г. – „Придобиване на ДМА“ § 52-00 – 1 391 197 лв. и отчет към 31.12.2017 г.- 1 390 983 лв.

** Други* – разходи за членски внос - отчетени 13 589 лв. Уточнения бюджет от МП към 31.12.2017 г. по § 46-00 е в размер на 13 589 лв.

Най-голям относителен дял в разходите имат разходите за издръжка за заплати и други възнаграждения и плащания за персонала, следвани от разходите за задължителни осигурителни вноски от работодателя.

Във връзка с изискванията на т. 1 от ДДС №02 /27.03.2017 г. на Министерство на финансите са изготвени „Отчет за средствата по други международни програми“ и „Отчет за сметките за средствата от Европейския съюз на бенефициенти на Кохезионния и Структурните фондове към Националния фонд“.

2.2. Анализ на изпълнението на бюджета към 31.12.2017 г.

На основание чл. 100, ал. 2 от Закона за публичните финанси, във връзка чл. 13 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2017 г. и в изпълнение на Постановление № 374 /22.12.2016 г. на Министерския съвет на ГДИН е утвърден бюджет в размер на 131 960 600 лв за 2017 г. (за персонал 94 369 800 лв, за издръжка 32 126 900 лв).

СПРАВКА ПРОЦЕНТНО СЪОТНОШЕНИЕ СПРЯМО ЗДБ

**И КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА
НА ГДИН КЪМ 31.12.2017 г.**

ПОКАЗАТЕЛИ	Закон За Държавния бюджет 2017 г.	Изпълнение на бюджета към 31.12.2017 г.	Отчет на разходите по проект НФМ към 31.12.2017 г.
РАЗХОДИ - ВСИЧКО	131 960 600	142 498 225	1 405 655
Персонал § 01 §02 § 05	94 369 800	101 546 719	7 013
Издръжка- §10 § 29	32 126 900	29879670	61 590
Разходи за членски внос § 46	13 400	13 589	
Платени данъци, такси и админ. санкции; Други разходи за лихви; § 19	1 000 000	646 841	
Капиталови разходи §51 §52	4 450 500	5129409	1 337 052

2.3. Отчет за средствата по други международни програми

МП е програмен оператор по Програма БГ 15 „Корекционни услуги включително без прилагане на мерки за задържане“ с бенефициент ГДИН.

Към 30.09.2017 г. в отчета за средствата по други международни програми са отчетени разходите по НФМ.

Отчетени са разходи за периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. по основните направления, както следва:

- Заплати и други възнаграждения на персонала – 6368 лв.
- Задължителни осигурителни вноски от работодатели –645 лв.
- Издръжка –61590 лв.
- Капиталови разходи – 1 337 052 лв.

3. Поети ангажименти и възникнали задължения

По сметка 9200 „Поетите ангажименти за разходи“ към 31.12.2017 г. са 27 551 501 лв. Възникналите ангажименти за разходи начислени по сметка 9800 са в размер на 18 396 977 лв. Възникнали ангажименти за разходи с

незабавна реализация начислени по сметка 9801 са в размер на 13 611 283 лв. Реализираните ангажименти за разходи начислени по сметка 9803 са в размер на 39 500 606 лв.

Максималният размер на ангажиментите, които са допустими за 2017 г., са 37 660 801 лв.

Максималният размер допустими за поемане на нови задължения за разходи, са в размер на 39 141 201 лв.

4. Изпълнение на трансферите

По §§61-09 „Вътрешни трансфери в системата на първостепенния разпоредител(+/-)” в ГДИН са отчетени средства в размер на – 1 846 125 лв.

По §§62-02 „Предоставени трансфери“ са отчетени средства в размер на – 1 681 833 лв.

По §§ 66-02 „Разчети с първостепенен разпоредител за плащания в СЕБРА (+)” са отчетени 98 763 788 лв.

По §§ 69-00 „Трансферите за поети осигурителни вноски” за периода 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. са отчетени в размер на 43 855 096 лв.

Трансфер за поети осигурителни вноски от отчетите за средствата по други международни програми за сметките за средствата от Европейския съюз на бенефициенти на Кохезионния и Структурните фондове към Националния фонд в размер на 1561 лв.

По § 95-11 „Наличност в касата в левове в края на периода (-)” към 31.12.2017 г. е 0,00 лева.

За периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. по § 63-01 „Получени трансфери (+)” са отчетени средства по сключени през 2013 г. договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по НФМ между МП, ГДИН Програма БГ 15 на НФМ - 3 087 487 лв.

Съгласно изискванията на т.1.1.2 от ДДС № 02/27.03.2017 г. е изготвен и отделен тримесечен отчет за касовото изпълнение на операциите и наличностите по сметките за чужди средства.

Към отчетите са приложени всички изискуеми разшифровки на параграфите към 31.12.2017 г.

През м. февруари и м. март 2017 г. ГДИН сключва Договор за заетост с Агенция по заетостта чрез Дирекция „Бюро по труда“ за 3 работни места, наети по трудов договор в съответствие с утвърдения „Старт в кариерата“ за срок от 9 месеца: договор за заетост № 1070063-17-21001/20.03.2017 г. с ГДИН-ЦУ - 1 работно място на стойност 5 940 лв.; договор за заетост № 912-0013-17-21001/20.03.2017 г. с ОСИН Пловдив - 1 работно място на стойност 6 000 лв. и договор за заетост № 202-0009-17-21001/21.02.2017 г. с ОСИН Бургас - 1 работно място на стойност 5 874 лв.

Отчетени са разходи по дейност по програми за временна заетост към 31.12.2017 г. както следва:

§ 02-00 „Други възнаграждения и плащания към персонала“ в размер на 12362 лв.

§05-00 „Задължителни осигурителни вноски от работодатели“ в размер на 2409 лв.

Общият бюджет на ГДИН към 31.12.2017 г. е в размер на 141 472 355 лева. Отчетените средства са на стойност 142 498 225 лева. Процент изпълнение спрямо Утвърден бюджет към 31.12.2017 г. - 100.73 %.

5. Неразплатени задължения

Неразплатените задължения към 31.12.2017 г. са 440 151 лв и са формирани от фактури, издадени след 22.12.2017 г. (последния ден за извършване на плащания в бюджета на ГДИН) и са както следва:

- Издръжка от сметки 401 и 4897 – 367 576 лв.

По-голям относителен дял имат: храна на лишени от свобода и др. разходи за храна 66520 лв; вода, горива, ел. енергия 212 346 лв; разходи за външни услуги - 30379 лв.

- Заплати и други възнаграждения на персонала - 72 575 лв. от сметка 4211 - обезщетения дължими съгласно чл. 234 ЗМВР, обезщетения по чл. 222, 224 КТ и чл. 106 ЗДСл, както и заплати на лишени от свобода за предхождащия месец.

Съгласно Закона за счетоводството е спазен принципа за текущо начисляване. Приходите и разходите, произтичащи от сделки и събития, се начисляват към момента на тяхното възникване, независимо от момента на получаването или плащането на паричните средства или техните еквиваленти и се включват във финансовите отчети за периода, за който се отнасят.

ГДИН приоритизира всички разходи. Поемат се само абсолютно необходими за дейността на ГДИН ангажименти и неотложни разходи, както следва: доставки на хранителни продукти и медикаменти за лишени от свобода, гориво за служебните автомобили, гориво за отопление, ел. енергия и топлоенергия, вода и др. битови разходи, разходи за техническо обслужване и ремонти на автопарка, разходи за обслужване на НОТ, видеонаблюдение, компютърна и комуникационна техника, доставки на вещево доволствие и др.

II. Логистика и обществени поръчки (ЛОП)

Основната дейност на сектор ЛОП беше насочена в провеждането на процедури по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП) за доставки, услуги и строителство, подsigурявайки дейността на ГДИН и териториалните й служби.

В разширения годишен график за възлагане на обществени поръчки през 2017 г. са утвърдени от главния директор 36 бр. обществени поръчки за доставки, 23 бр. за услуги и 6 бр. за строително-ремонтни работи. Общата стойност на всички обществени поръчки възлиза на над 30 000 000 лв.

По важните процедури, обяви и публични покани, осъществени по реда на ЗОП са:

- Доставка на ободряващи напитки за служителите, полагащи нощен труд в ГДИН и териториалните ѝ служби”;

- Предоставяне на застрахователни услуги - групова рискова застраховка „Живот” за служителите на ГДИН и териториалните ѝ служби за срок от 2 години;

- Доставка на газьол за промишлени и комунални цели със съдържание на сяра до 0,1% за нуждите на териториалните служби на ГДИН;

- Доизграждане и поддържане на система за фонокартни телефонни апарати за ползване в МЛС към ГДИН;

- Предоставяне на пощенски услуги от универсалната пощенска услуга;

- Предоставяне на услуги по застраховане на ГДИН, за срок от две години по следните обособени позиции: Обособена позиция № 1: „Застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите, за моторните превозни средства, инженерната и селскостопанска техника на ГДИН и териториалните ѝ служби”; Обособена позиция № 2: „Застраховки „Каско”, „Злополука на местата в моторни превозни средства”, „Каско на плавателни съдове” „Злополука на екипажа, обслужващ плавателните съдове” за ГДИН и териториалните ѝ служби”; Обособена позиция № 3: „Групова рискова застраховка „Живот” за служителите на ГДИН и териториалните ѝ служби;

- Доставка и монтаж на нови резервоари за съхранение на течни горива (промишлен газьол със съдържание на сяра до 0,1% или дизелово гориво) за нуждите на затворите в гр. Враца, гр. Белене и ЗО от открит тип „Смолян“ към затвора в гр. Пловдив;

- Доставка на кобури текстилни, калъфи за белезници текстилни, калъфи за пълнители текстилни, текстилни колани с пластмасова катарама и държачи за палки текстилни за служителите на ГДИН;

- Доставка на почистващи препарати и сапуни за нуждите на ГДИН и териториалните и служби;

- Доставка на строителни, ВиК, ел. и др. материали по обособени позиции;

- Предоставяне на застрахователни услуги - групова рискова застраховка „Живот” за служителите на ГДИН и териториалните ѝ служби за срок от 2 години;

- Доставка на тонер касети (оригинални и рециклирани) за нуждите на ГДИН и териториалните ѝ служби за срок от 2 години;

- Доставка на готова и суха храна за арести, по обособени позиции;
- Доставка на топлинна енергия за сгради на ГДИН и териториалните ѝ служби, по обособени позиции;
- Предоставяне на водни услуги за осигуряване на вода, предназначена за питейно-битови цели, за ГДИН и териториалните ѝ служби, по обособени позиции;
- Следгаранционно обслужване и ремонт на автомобили на ГДИН и териториалните ѝ служби за период от 2 години, по обособени позиции;
- Доставка на обувни артикули за нуждите на служителите от ГДИН;
- Изграждане на санитарни възли в съществуващите спални помещения, частична смяна на инсталации, строително-ремонтни дейности за подмяна на настилки и облицовки, подмяна на дограма и др. довършителни дейности за подобряване на битовите условия на лишените от свобода в затвора в гр. Пазарджик;
- Реконструкция на съществуваща сграда в затвора в гр. Сливен в „Арест“, „Котелно помещение“ и „Ограда“;
- Доставка, инсталиране, тестване и внедряване на система за електронно наблюдение с включени параметри за изграждане на цялостна платформа, включваща хардуер и софтуер, поддържащо обучение за инсталиране и диагностика, консумативи, гаранционна поддръжка и обучение на персонала на ГДИН;
- Доставка на ГПКЦ със съдържание на сѐра до 0,1% за нуждите на териториалните служби на ГДИН, за период от 28.01.2018 г. до 31.03.2021 г.;
- Доставка на медикаменти и консумативи, по обособени позиции;
- Изработка и доставка на очила за корекция на зрението на работещите с видеодисплеи в ГДИН и териториалните ѝ служби;
- Доставка на хранителни продукти на едро за нуждите на затвора в гр. Бургас, затвора в гр. Варна, затвора в гр. Сливен и затвора в гр. Стара Загора, по обособени позиции;
- Доставка на хранителни продукти на едро за нуждите на затвора в гр. Бобов дол, затвора в гр. Враца, затвора в гр. София, по обособени позиции;
- Доставка на хранителни продукти на едро за нуждите на затвора в гр. Белене, затвора в гр. Ловеч, затвора в гр. Пазарджик, затвора в гр. Плевен, затвора в гр. Пловдив и ЗО от открит тип „Смолян“, по обособени позиции;
- Доставка на горива за транспорт, при условията на безналично заплащане, посредством карти, за нуждите на ГДИН и териториалните ѝ служби, за период от 3 години, считано от 01.01.2018 г. до 31.12.2020 г.;
- Доставка на медикаменти и консумативи, по обособени позиции;
- Доставка на твърди горива за отопление за нуждите на териториалните служби на ГДИН за отоплителен сезон 2017/2018 г., по обособени позиции;

Обособена позиция № 1: „Доставка на кафяви въглища, въглища черни - тип „Донбас“ и брикети“; Обособена позиция № 2: „Доставка на дърва за горене“;

- ПАЗАРНИ КОНСУЛТАЦИИ при подготовката за възлагане на обществена поръчка с предмет: „Предоставяне на гласова фиксирана телефонна услуга на лишени от свобода лица в затворите и арестите“;

- Извършване на обследване и заснемане на крило от съществуваща сграда, съставяне на доклад за техническото състояние на сградата с предложения за целесъобразна инвестиционна инициатива, изработване на инвестиционен проект във фаза „Работен проект“ съобразно приетата от Възложителя концепция за обект „Ремонт покрив и реконструкция на подпокривен етаж на централен корпус северно крило на затвора в гр. София“;

- Доставка на суха екструдирана храна, необходима за служебните кучета на ГДИН и териториалните ѝ служби;

- Доставка, инсталиране, конфигуриране, пускане в експлоатация, гаранционна поддръжка на дисков масив и необходимото прилежащо оборудване, и обучение на служители;

- Доставка на лятно униформено облекло, в т.ч. костюм летен, лятна риза, трикотажна блуза, шапка лятна специална за нуждите на служителите на ГДИН;

- Частични ремонтни дейности за обособяване на нов арест със спални и административни помещения на втори етаж в съществуващата сграда на затвора в гр. Стара Загора;

- Доставка и монтаж на нови резервоари за съхранение на течни горива (промишлен газьол със съдържание на сяра до 0,1% или дизелово гориво) за нуждите на затворите в гр. Враца, гр. Белене и ЗО от открит тип „Смолян“ към затвора в гр. Пловдив;

- Извършване на обследване и заснемане, изготвяне на технически паспорти и изготвяне на инвестиционни проекти във фаза работни на обекти на ГДИН, по обособени позиции;

- Доставка на компютърни конфигурации за нуждите на ГДИН и териториалните ѝ служби;

- Доставка на видеокамери за охрана на периметъра на затворите, ЗО и арестите;

- Доставка, монтаж и въвеждане в експлоатация на ново професионално електрическо оборудване за нуждите на териториалните служби на ГДИН;

- Доставка на цифрови микровълнови бариери с интелигентен микропроцесорен анализ за периметрова охрана на затворите;

- Доставка и монтаж на професионално кухненско оборудване за нуждите на териториалните служби на ГДИН;

- Доставка на нови транспортни средства за нуждите на ГДИН;

- Доставка и монтаж на професионално перилно оборудване за нуждите на териториалните служби на ГДИН;
- Доставка на дюшеци за лишените от свобода в МЛС при ГДИН;
- Доставка на централни видео-охранителни съоръжения за нуждите на затворите, ЗО и арестите;
- Доставка, монтаж, настройка и пускане в експлоатация на два броя скенери за проверка на багаж за затвора в гр. Плевен и затвора в гр. Враца, обучение на персонала за работа с тях и сервизно обслужване.

По фактури до 36000 лв. са извършени доставки и услуги за отчетния период, както следва:

- Доставка на отличителни знаци (пагони) за служители;
- Доставка на зимни и летни гуми;
- Доставка на вещеве доволство за лишените от свобода (спортно облекло за социално слаби лишени от свобода);
- Доставка на постелъчен инвентар (одеяла) за лишени от свобода;
- Доставка на плат за изработка на постелъчен инвентар;
- Доставка на климатици;
- Доставка на вещеве доволство за лишени от свобода - обувни артикули за социално слаби;
- Доставка на кухненска посуда за затворническите кухни;
- Абонаментно обслужване на правно – информационни услуги;
- Абонаментно обслужване на антивирусни услуги;
- Софтуерна поддръжка на активно мрежово оборудване, сървъри и операционните им системи в ГДИН;
- Абонаментно обслужване за софтуерна поддръжка на медицински софтуер Хипократ;
- Абонаментно обслужване, софтуерна осигуровка и извън гаранционна поддръжка на ИСИН и деловоден модул CODOS;
- Лиценз за ползване и поддръжка на специализиран софтуер TP3;
- Обследване и подготовка на техническо задание за процедура по доставка на електроенергия за затворите;
- Проектиране на ремонтни дейности в ЗО от закрит тип „Черна гора“, ЗО от открит тип „Стара Загора“ и ЗО от открит тип „Велико Търново“.

През изтеклата година отново изпитвахме трудности поради недостатъчния брой служители в сектор ЛОП. Всяка година броят на обществените поръчки се увеличава, а персоналят е същия. По тази причина се наложи да се сключват граждански договори с външни експерти (юристи), които да подпомагат работата.

Е. ПЕНИТЕНЦИАРЕН ПЕРСОНАЛ, ОБУЧЕНИЕ И КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ

1. Състояние на персонала

Дейностите, които се реализират в сектор "Организация и управление на човешките ресурси" (ОУЧР) са свързани с развитието на персонала както в главната дирекция, така и в териториалните ѝ служби. В сектора се подготвят всички актове, свързани с възникването, изменението и прекратяването на служебните и трудовите правоотношения; изготвят се проски на заповеди за награди и наказания на държавните служители и служителите по трудови правоотношения; извършват се проверки, изготвят се становища, справки и докладни записки по преписки, свързани с дейността на сектора и по повод проверки на жалби и молби от служители и граждани; извършват се вписвания на данни за структурата на администрацията и попълване на годишния отчет в интегрираната информационна система на държавната администрация; оказва се методическа помощ на инспекторите (човешки ресурси) в затворите и ОСИН.

Сектор ОУЧР отговаря за техническото обезпечаване на конкурсните процедури, обявени за длъжности в ГДИН и ОСИН, за вписванията на информацията за структурата на администрацията, за обявените конкурси за първоначално назначаване на държавна служба и за израстване в кариерата, списъците на допуснатите и недопуснати кандидати за главната дирекция и териториалните ѝ служби в електронната страница на ГДИН.

В сектора се водят и съхраняват общо 2060 лични кадрови дела на служителите от ГДИН и териториалните ѝ служби. Служителите по човешките ресурси отговарят за правилното отчитане на отпуските на служители от ГДИН, началниците на затвори, началниците на сектори в ОСИН, водят лични картони за отпуска на служителите и заверяват рапортите и молбите за отпуск, водят на отчет болничните листове, извършват вписвания в Регистъра на декларациите по чл. 12 ЗПРКИ, водят служебната кореспонденция с териториалните служби, извършват регистриране на трудови договори, допълнителни споразумения и заповеди за прекратяване на трудово правоотношение съгласно чл. 62, ал. 3 от Кодекса на труда, изготвят служебни карти, входни карти и пропуски и ги водят на отчет, съвместно със сектор „Международно сътрудничество и професионална подготовка на персонала“ (МСПП) - ГДИН организират провеждането на първоначално професионално обучение за новоназначени, както и на краткосрочни курсове за държавните служители от пенитенциарната система.

Дейността по човешките ресурси в затворите в гр. Белене, гр. Бобов дол, гр. Бургас, гр. Варна, гр. Враца, гр. Пазарджик, гр. Плевен, гр. Пловдив, гр. Сливен и гр. Стара Загора и ОСИН София се осъществяваше от един

Инспектор VII – IV степен (човешки ресурси), с изключение на затворите в гр. София и в гр. Ловеч, където инспекторите се подпомагат от технически сътрудник (човешки ресурси).

С утвърденото със заповед № ЧР-05-28/26.01.2017 г. на министъра на правосъдието длъжностно разписание на областните служби освен за ОСИН Плевен в останалите 5 областни служби – Благоевград, Бургас, Варна, Велико Търново и Пловдив се разкри нова длъжност „Старши експерт (човешки ресурси)“. С длъжностното разписание в сила от 15.12.2017 г. и в ОСИН Плевен се утвърди щатна бройка за длъжността.

Пред изтеклата година в ОСИН Благоевград, Бургас, Варна и Пловдив бяха назначени служители по човешките ресурси.

Секторът изцяло осъществяваше дейността по човешките ресурси в 6 ОСИН, чиято обща численост към 31.12.2017 г. е 975 щатни бройки.

В изпълнение на заповед № ЛС-13-31/09.10.2017 г. на проф. Николай Проданов - зам.-министър на правосъдието за актуализиране на Правилата за назначаване на държавна служба в ГДИН и ГДО съвместно служители на двете главни дирекции разработиха проект на нови правила, който впоследствие се утвърди. По – съществените промени са:

Кадровият състав на ГДИН и ГДО се състои основно от държавни служители, за които се прилагат разпоредбите относно държавната служба в ЗМВР. По-голямата част от него са държавни служители, които пряко осъществяват дейности по изпълнение на наказанията или на мярката за неотклонение задържане под стража в ГДИН, а в ГДО дейности, съгласно чл. 391, ал. 3 от Закона за съдебната власт. Тези служители заемат длъжности, за които се изисква задължителна първоначална професионална подготовка. В правилата е заложено възрастово ограничение 45 години. Така ще се даде възможност и на кандидати, които все още имат потенциала, както и времето, професионално да се реализират в системата на ГДИН и ГДО.

Друга съществена промяна е специфичното изискване за възраст да не се прилага за кандидатите, които са бивши или настоящи държавни служители, заемали длъжности по ЗМВР, или бивши или настоящи военнослужещи изпълнявали военна служба по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (ЗОВСРБ), а не както до този момент за бивши или настоящи служители на ГДИН и ГДО. Целта е да се привлекат бивши и настоящи служители на сходни на ГДИН и ГДО структури, които вече са преминали определен вид обучение и са натрупали професионален опит, с което много по-бързо и ефективно биха се реализирали в структурите на главните дирекции.

Горесцитираните промени са вследствие на това, че през последните години като тенденция се очерта все по-малко кандидати да проявяват интерес за работа в двете главни дирекции. В по – голямата част от конкурсните

процедури броят на подадите заявления за участие съответства на броя обявени места. Все по-често се случва с един конкурс да не се заемат обявените работни позиции, поради липса на кандидати, или поради отпадане на част от тях в хода на процедурата, поради което се налага повторно обявяване на конкурс.

По повод дадено задължително указание за актуализиране на Правилата за преназначаване на държавните служители в ГДИН и ГДО към министъра на правосъдието, утвърдени със заповед № ЛС-04-1463/26.10.2015 г. на министъра на правосъдието, отразено в доклад на Инспектората по чл. 46 от Закона за администрацията при МП с вх. № 9448/ 29.06.2017 г. по описа на ГДИН, и в изпълнение на резолюция на проф. ██████████ - заместник министър на правосъдието, работна група от служители на двете главни дирекции, включваща и заместник председатели на УС на Синдикат на служителите в затворите в България и на Сдружение „Синдикат Охрана“, разработиха проект на нови правила, който беше утвърден.

С новите правила се завишиха критериите при преназначаване на държавен служител на по-висока длъжност в рамките на съответния вид длъжност.

По повод дадено задължително указание за актуализиране на Правилата за условията и реда за провеждане на конкурс за преминаване в по-висока по вид длъжност на държавните служители в ГДИН и ГДО към министъра на правосъдието, утвърдени със заповед № ЛС-04-1461/26.10.2015 г. на министъра на правосъдието, отразено в доклад на Инспектората по чл. 46 от Закона за администрацията при МП с вх. № 11960/24.08.2017 г. по описа на ГДИН, съвместно служители на двете дирекции разработиха нови правила, които в края на 2017 г. бяха утвърдени.

Във връзка с утвърден план за превенция на корупцията в МП и второстепенните му разпоредители с бюджет (за периода от 2016 г. до 2020 г.) работна група от служители на ГДО и ГДИН разработиха проект на нов Етичен кодекс, който със заповед № ЛС-04-4/02.01.2018 г. на министъра на правосъдието е утвърден.

През 2017 г. в ГДИН постъпиха предложения от началници на затвори и ОСИН за трансформиране на длъжности, които след обсъждане на същите и мотивите за тяхното предлагане, част от тях ръководството на ГДИН прие за целесъобразни. В тази връзка със заповеди на министъра на правосъдието се утвърдиха нови: Класификатор на длъжностите за държавни служители по чл. 19, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС и & 79 от ПЗ на ЗИДЗИНЗС в ГДИН и териториалните ѝ служби, Класификатор на длъжностите за държавни служители по чл. 19, ал. 1, т. 2 ЗИНЗС в ГДИН и териториалните ѝ служби, Класификатор на длъжностите за лицата, работещи по трудово правоотношение по чл. 19, ал. 1, т. 3 ЗИНЗС в ГДИН и териториалните ѝ служби и нови длъжностни

разписания на ГДИН и териториалните ѝ служби, съобразени с определената с Постановление № 9 от 13 януари 2017 г. за изменение на нормативни актове на Министерския съвет определена обща численост на персонала в ГДИН – 4320 щатни бройки.

След утвърждаване на новите длъжностни разписания служителите от сектора, както и от аналогичните им звена, бяха ангажирани с изпълнение на утвърдените длъжностни разписания, в т. ч. заповеди за преназначаване, допълнителни споразумения за преназначаване на лицата по трудово правоотношение в ОСИН и др.

Към 31.12.2017 г. общата численост на персонала е 4320 щ. бр., в това число ГДИН – 101 щ. бр. и териториални служби – 4037 щ. бр., като свободните работни места за цялата система са 265,5 щ. бр., в това число държавни служители – 234 щ. бр. и лица, работещи по трудово правоотношение – 31,5 щ. бр.

През 2017 г. в ГДИН и териториалните ѝ служби са назначени 336 държавни служители. От тях 335 са първоначално постъпили на държавна служба, 1 е възстановен на длъжност. Преназначени са общо 863 държавни служители. От тях временно назначени на длъжност са 25 държавни служители, по предложение на съответния ръководител на друга длъжност в рамките на съответния вид длъжност – 144, преназначени на по – висока длъжност в рамките на същия вид длъжност – 454, преназначени на длъжност от по – висока по вид длъжност – 43, преназначени държавни служители в и от ГДИН и териториалните ѝ служби – 197.

За същия период са назначени 55,5 служители по трудово правоотношение – всички са първоначално назначени. Преназначени са 15 служители по трудово правоотношение.

Освободени са 93 държавни служители през 2017 г. От тях 15 поради навършване на пределна възраст, 3 поради придобито право на пенсия по искане на служителя, 1 по здравословни причини, 62 по собствено желание, 9 поради налагане на дисциплинарно наказание „Уволнение“, 3 поради смърт на служителя.

Освободените служители по трудово правоотношение са 23, в това число 9 по взаимно съгласие (по искане на служителя), 1 поради завръщане на замествания на работа, 1 поради отпуснатата пенсия в намален размер, 3 поради постъпване на държавна служба, 4 поради придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, 2 поради съкращаване на щата, 1 поради отправено предизвестие от страна на служителя и 2 поради прекратяване на договора в срока на изпитване.

II. Конкурсни процедури

През отчетния период са изготвени 53 заповеди за 327 щ. бр. за първоначално назначаване на държавни служители по чл. 19, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС, 24 за 24 щ. бр. за първоначално назначаване на държавни служители по чл. 19, ал. 1, т. 2 ЗИНЗС и 34 заповеди за 50 щ. бр. за преминаване в по-висока по вид длъжност.

Прекратените конкурси са общо 8, от тях 7 за първоначално назначаване и 1 за преминаване в по-висока по вид длъжност. Отменените конкурси са общо 2.

Подадени жалби и възражения по конкурсни процедури общо 13, от тях основателни 1.

Провеждането на конкурсни процедури се предхожда от проучване за нуждите от човешки ресурси в ГДИН и териториалните ѝ служби, след което служителите от сектора изготвят предложение и проект на заповеди за обявяване на конкурсни процедури. Съгласно нормативната уредба заповедите се публикуват в официалния сайт на ГДИН, централен ежеседмичник, портал за търсене на работа и в Административния регистър към Интегрирана информационна система на държавната администрация. Конкурсните процедури за вакантни длъжности в затвор се провеждат от инспекторите по човешки ресурси в териториалните служби под методическото ръководство на служителите от ОУЧР. Конкурсните процедури за вакантни длъжности в ОСИН, освен в ОСИН София, се провеждат от служителите в сектор ОУЧР в ГДИН. Процедурата по провеждането на конкурсните процедури включва проверка по окомплектоването да подадените от кандидатите документи, изготвяне на протоколи след всеки етап, следене на законоустановените срокове, изготвяне на предложение за назначаване и проект на заповед за назначаване.

III. Дисциплинарна практика

През отчетния период за професионално изпълнение на поставените задачи и за постигнати високи резултати в служебната дейност бяха наградени общо 866 служители. От тях 728 са държавни служители („Писмена похвала“ – 649, „Обявяване на благодарност с парична награда“ – 78 и „Парична награда“ – 1), а 69 са служители по трудово правоотношение („Писмена похвала“ – 62, „Обявяване на благодарност с парична награда“ – 5 и „Парична награда“ – 2).

С цел провеждане на ефективна превантивна дейност срещу нарушенията на служебната дисциплина и за минимизиране на броя нарушения бяха предприети мерки за тяхното недопускане и ограничаване, чрез търсене на дисциплинарна отговорност от всеки провинил се служител.

Общо 151 държавни служители са наказани с дисциплинарни наказания. От тях с „Мъмрене“ – 27, „Писмено предупреждение“ – 42, „Порицание“ – 66,

„Забрана за повишаване в длъжност за срок от една до три години“ – 7,
„Уволнение“ – 9.

Наказаните служители по трудово правоотношение са общо 8, от тях с дисциплинарно наказание „Забележка“ – 7 и „Предупреждение за уволнение“ – 1.

Основанията за налагане на най – тежкото дисциплинарно наказание „Уволнение“ бяха използване на служебното положение за лична облага, злоупотреба с доверието на органа по назначаване, както и за деяния несъвместими с етичните правила за поведение на държавните служители и служителите по трудово правоотношение, с които се уронва престижа на службата.

IV. Психологически подбор и консултиране на служители

Извършените от сектор „Психологическа лаборатория“ дейности през отчетния период са систематични и пряко свързани с провеждането на психологическата диагностика на кандидати за работа, супервизия на психологическия подбор и работа с персонала в затворите, оказване на методическа помощ и специализирано обучение на психолозите.

През 2017 г. психолозите от сектора участваха в експертни групи за провеждане на конкурси за постъпване на държавна служба в арестите и затворите. За отчетния период в етапа „Изследване на интелектуалните способности и езикова култура“ са изследвани общо 681 кандидати, с 29 повече от предходната година. Изготвените само от екипа на лабораторията психологически заключения са 240.

Етап	"Психологическа лаборатория"	Затвори	Общо
Изследване на интелектуалните способности и езикова култура	681		681
Психологическо изследване	240	368	608

Таблица 1: Обобщени резултати

Друга съществена част от дейността на сектор „Психологическа лаборатория“ е ориентирана към супервизиране и утвърждаване на резултатите от проведената от психолозите в затворите диагностика. Супервизията, като форма на методическа подкрепа, е главна дейност и функционално задължение на психолозите от сектор „Психологическа

лаборатория“. Тя се прилага както по отношение на извършваната консултативна работа от психолозите в затворите, така и по отношение на прилаганата от тях психодиагностика и реализираните корекционни програми. Поради разрешаване на кадрови проблеми, свързани с понъждането на щатни бройки през изминалата 2017 г. супервизирането на служителите не беше осъществено. С приоритет бяха конкурсните процедури за подбор на служители.

Психолозите от сектора участват в конкурсните комисии и процедури като експерти, консултиращи членовете на комисията относно степента на съответствие на психологическите качества на даден кандидат с изискванията за определена длъжност. Дискутират се мотивацията, социалната и личностна зрялост, както и професионалните компетентности на кандидатите.

Участват още в организационно консултиране, обучителни модули и тренинги със служители, насочени към изясняване на актуални проблеми и редуциране на натрупаното напрежение и стрес; в провеждане на организационна диагностика чрез водене на фокус групи с ръководни служители; в обучение на пробационни служители за повишаване на професионалната им квалификация, обучение на психолози и други служители; в семинари и кръгли маси по различни теми, свързани с МЛС; в извършването на тематични проверки на организацията и провеждането на психодиагностичните изследвания и оценки и др.

Психолозите участват в провеждане на кризисни психологически интервенции и консултиране на служители и лишени от свобода. Пред служителите стои тежката отговорност да действат „правилно“ и да съвместяват професионалните си и лични цели с общоприетите принципи и императивни външни изисквания. Това създава сериозни предпоставки за масово разпространение на стреса като елемент на психичното функциониране на работещите в затвора, като ги поддържа в непрекъсната готовност за посрещане на предизвикателствата на работната среда, разчитайки изключително на личностните си ресурси. Присъствието на стреса в професионалната среда води до опасност от изтощаване потенциалите на личността за справяне с функционалните ѝ задължения и развитие на негативни реакции на кумулативен стрес, емоционалното изгаряне и посттравматично стресово разстройство. Превантивното и регулаторно повлияване на посочените форми на дистреса върху личността на служителите в затворите, изисква мероприятия за ограничаване на вредните последици от тях. Следователно, съществува обоснована необходимост от информиране на персонала относно възможностите за получаване на психологическа помощ, за търсене на практически полезен и измерим със същността на проблема резултат. От съществено значение е провеждането на групови тренинги за разпознаване и овладяване на стресовите реакции (включващи интервенции за

преодоляване на конфликти, оптимизиране на междуличностните взаимодействия и усъвършенстване на комуникативните способности). Добра практика в световен мащаб е и организирането и провеждането на групови мероприятия (тиймбилдинги), които имат за цел сплотяване на екипа, разтоварване на напрежението, изграждане на положителна комуникация, зараждане на нови взаимоотношения и способност за сътрудничество. В тази връзка, в края на изминалата година беше проведен тиймбилдинг във Велинград със служителите от затворите в гр. Плевен, Пловдив, Пазарджик и Враца. Това е един отличен пример за начина, по който организацията може да се погрижи за своите служители.

В сектора беше изготвен и анализ на общностите на лишените от свобода.

През изминалата година са проведени редица обучения на служители на територията на затворите, засягащи актуални теми и проблеми:

- обучение на служителите на затвора в гр. София на тема „Предотвратяване на дискриминация и стандарти при защита правата на човека“, проведено в периода 14.11.2017 г. - 16.11.2017 г. в гр. София;

- през септември 2017 г. в гр. Белене е проведено тренингово обучение със служители от НОС, на тема: „Комуникация, екипно взаимодействие и сътрудничество“, целево ориентирано към подобряване на комуникацията в екипа, сплотяване на колектива, подобряване на работата в екип и ефективност;

- обучение на служители от НОС и сектор СДВР към затвора в гр. Ловеч по: „Превенция на професионалния стрес при пенитенциарния персонал“; „Автоагресия– самонараняване и суицид“; „Третиране на лишени от свобода с рисков поведение“; „Наркотици - видове; наркотична зависимост“; „Симптоми и рискове при бърнаут“.

Периодично в МЛС се оказва и методическа помощ на инспекторите СДВР за оптимизиране плана на присъдата и обвързване с прогресивната система при изтърпяване на наказанието лишаване от свобода.

В края на м. ноември 2017 г. в гр. Пловдив беше проведен обучителен семинар на тема „Медицинска етика в затворите“, касаещ в частност и психологическото третиране на лишените от свобода. Обучение в гр. Стара Загора на тема „Динамичната сигурност в МЛС – концепция и методи на работа“ е проведено през м. февруари 2017 г. В гр. Сливен от 31.10.2017 г. до 02.11.2017 г. беше проведено обучение за уязвими групи, финансирано от Съвета на Европа, както и обучение в скринингови методи за оценка на когниция – 16.12.2017 г.

През отчетния период новоназначени психолози от Сливен и Стара Загора взеха участие в обучение за подбор на персонал, съобразно новите

стандарт и платформа, въведени в началото на 2017 г., проведено от сектор „Психологическа лаборатория“ на ГДИН.

V. Обучение на персонала

Във връзка с утвърдена квота за обучение на служители от ГДИН в Академията на МВР бяха подготвени и изпратени документи на 10 служители.

Учебният център в гр. Плевен е сектор към отдел ПМКМД в ГДИН, независимо че длъжностите, които служителите заемат, са включени в щата на затвора в гр. Плевен. Методическо ръководство и помощ при осъществяване на основните функции оказва сектор МСПШ в ГДИН. Областта на дейност на Учебния център като цяло и в частност на служителите е насочена към обучение на служители от системата на ГДИН, като се организират и провеждат различни типове обучение посочени в чл. 17а ППЗИНЗС.

През 2017 г. се заеха всички щатни длъжности съгласно длъжностното разписание на учебния център, а именно: три длъжности за държавни служители – началник на сектор, двама инспектори (преподаватели) и три длъжности по трудово правоотношение – домакин, майстор готвач и чистач/хигиенист. В обслужващата дейност са включени 6 лишени от свобода, изтърпяващи наказание в ЗО от открит тип.

Обучението на служителите в Учебен център в гр. Плевен се извършва по определен със заповед ред. Организацията по обучението се предхожда от проучване, което се извършва от сектор ОУЧР. След анализиране на получената информация се изготвя проект на заповед за провеждане на курс, практически стаж и провеждане на държавен изпит, която се съгласува с началника на отдел ПМКМД.

През 2017 г. в сектор ОУЧР се изготвиха 23 бр. заповеди за командироване на 254 бр. служители в Учебен център – гр. Плевен за преминаване на първоначална професионална подготовка. През отчетния период в Учебен център гр. Плевен са проведени четири курса за първоначално професионално обучение на държавни служители и стажанти. Поради едновременното пазначаване на голям брой стажанти на длъжност „Надзирател“ обучение се проведе и в териториални служби. Обучението на служителите приключи с практико-теоретичен изпит.

През краткосрочни курсове за преквалификация преминаха 130 служители, а за израстване в длъжност без откъсване от работа 47.

През отчетния период служители от учебния център взеха участие в обучения на държавни служители по линия на НФМ и проект на Съвета на Европа.

През м. януари 2017 г. стартира организиран от сектор МСПШ курс за чуждоезиково обучение (ниво А1, В1 и С1) за 35 служители на ГДИН, сключен е и договор с езикова школа „ПРЕСТИЖ“ за предоставяне на тази

услуга. Участниците в курса бяха групирани в три различни нива, отговарящи на тяхното персонално ниво на владее на английски език. Курсът на обучение продължи до края на м. юни 2017 г., завършвайки със сертифициране на успешно завършилите служители. В края на година беше инициран нов, продължаващ курс на обучение по английски език. Очаква се да стартира през второто тримесечие на 2018 г.

В периода от 01.08.2017 г. до 30.09.2017 г., инспектор от сектор МСПШП беше ръководител на международен стаж на г-жа [REDACTED] - кадет в колежа по правосъдие към Естонската Академия за науки, по програма на Европейския съюз Erasmus+, който се проведе в ГДИН и в затвора в гр. София. По време на стажа си г-жа Вилиама се запозна с различните дейности на сектор МСПШП, в това число: международното сътрудничество и обучението на персонала, а освен това и с психологическото обслужване, ресоциализацията и рехабилитацията на лишените от свобода, както и с дейности, свързани с надзорно-охранителната практика. В рамките на стажа й беше посетен Учебния център в гр. Плевен и затвора в гр. Плевен, където г-жа Вилиама презентира своя професионален опит и спецификата на естонската система на затворите. Стажът на г-жа [REDACTED] успешно завърши с разработване на сравнителен анализ за прилаганите професионални практики в пенитенциарните системи на Естония и България с примери от работата на затворите в Талин и София.

Организирахме, прегледахме и супервизирахме плановете за провеждане на служебната учебна година 2017 – 2018 на териториалните служби на ГДИН.

Разработвахме опорни точки за министъра на правосъдието, преводи - писмени и устни, изготвихме отговори във връзка с проведеното редовно посещение на КПИ, отговори на ООН и др.

VI. Служебни документи за самоличност

Служителите в ГДИН и териториалните й служби притежават временни пропуски или служебни карти. На освободените служители с трудов стаж над 10 г. в системата на ГДИН се издават пенсионерски карти. Същите се изготвят в сектор ОУЧР след предварително попълнен формуляр, чрез програмен продукт съгласно утвърдени Правила за служебните документи за самоличност на служителите от ГДИН към МП и за картите и пропуските, издавани на държавни служители от други ведомства, в които се въвеждат подробни данни за служителя, длъжността, териториалното поделение, снимка и други, което отнема значителна част от времето. След изготвянето файлът се изпраща по електронен път във фирма в договорни отношения с ГДИН за физическото издаване на картата. Служителите в сектор ОУЧР завеждат в специален регистър изготвените карти и с придружителни писма ги препращат

в териториалните служби. За отчетния период са изготвени общо 805 служебни документи.

В края на 2017 г. служителите от сектора разпределиха и изпратиха 3602 бр. карти за градски транспорт в териториалните служби, като за ГДИН изготвиха 98 хартиени и 98 магнитни карти.

VII. Други дейности в сектор ОУЧР, оказване на методическа помощ и взаимодействие

Служителите на сектор ОУЧР са работили през 2017 г. общо с 5497 преписки по описа на ГДИН, в това число: входящи – 2002, изходящи – 1785, заповеди – 1653, жалби – 37 и молби от граждани – 20.

Ежедневно е оказвана методическа помощ на инспекторите (човешки ресурси) в териториалните служби, свързана с изпълнение на преките им задължения, като това най-често се осъществява по телефона. Консултират се началниците на териториални служби и други служители от страната по запитвания по линия на човешките ресурси.

При изпълнение на служебните си задължения служителите от сектора ежедневно взаимодействат със служители от ГДИН. Проектите на заповедите се съгласуват от сектор ПНО, отдел ФРО и инспектор ТРЗ. За нуждите на другите направления секторът изготвя справки по различни критерии съобразно нуждите.

Ж. ПРАВНО-НОРМАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ И АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ

I. Правно-нормативно обслужване

През 2017 г. юрисконсултите осъществяваха процесуално представителство на МП, на ГДИН и на териториалните ѝ служби пред съдилищата в страната. В тази връзка подаваха жалби пред всички съдилища по дела, по които страна е МП или ГДИН, лично се явяваха, изготвяха писмени становища, възражения, подаваха молби и изпълняваха стриктно указанията на съда.

През отчетния период бяха образувани предимно административни и граждански дела с различно правно основание.

1. Новообразувани граждански дела с правно основание чл. 187, ал. 5 ЗМВР и чл. 71, ал. 1 от ЗЗДискр.

В ГДИН, РСИН Ловеч, ОСИН Пловдив, РСИН Сливен и ОСИН Варна бяха образувани граждански дела от служители на ГДИН с предмет на делата – обективно съединени иски с правно основание чл. 187, ал. 5 ЗМВР, във вр. с чл. 86 от ЗЗД (искове за присъждане на обезщетение за неизплатено

възнаграждение за извънреден труд за отработени до 50 часа на отчетен период, ведно с мораторната лихва за забава, считано от датата на падежа на всяко изискуемо вземане, както и лихвата за забава, считано от датата на завеждане на исковата молба до окончателното изплащане на сумите). Техният общ брой е 88 дела.

В ГДИН, ОСИН Пловдив и РСИН Сливен са предявени иски за изплащане на допълнително обезщетение за положен труд през официалните празници, за положен ношен труд и за изплащане на левовата равностойност за полагаща се безплатна предпазна храна за извършване на дейности, свързани с вредни за здравето условия, както и за заплащане на времето, през което е провеждан инструктаж.

През 2017 г. новообразуваните дела с посоченото правно основание са 88, което е приблизително същия брой в сравнение в предходната 2016 г., през която техният брой беше 86.

Общ брой дела с правно основание чл. 187, ал. 5 ЗМВР - 88

- ГДИН – общ брой дела - 3 бр. (висящи - 3 дела);
- РСИН Ловеч - общ брой дела 2 (решени - 2 дела в полза на ищца);
- ОСИН Пловдив - общ брой дела 28 (висящи - 28);
- РСИН Сливен - общ брой дела 52 (висящи – 17; решени – 35);
- ОСИН Варна - общ брой дела 3 (решени – 3 дела в полза на ищца).

Делата с правно основание чл. 71, ал. 1 ЗЗДискр. се образуват извън случаите по раздел I от закона (Производството пред Комисията за защита от дискриминация) и всяко лице, чиито права по този или по други закони, уреждащи равенство в третирането, са нарушени, може да предяви иск пред районния съд.

Общ брой дела с правно основание ЗЗДискр. – 20

- ГДИН – общ брой дела 6 (висящи - 6 дела);
- ОСИН Велико Търново – общ брой дела 1 (решени – 1 дело в полза на ГДИН);
- ОСИН Бургас – общ брой дела 1 (висящо);
- РСИН Ловеч - общ брой дела – 3 (висящи - 3 дела);
- РСИН Стара Загора - общ брой дела 1 (висящи - 1 дело);
- ОСИН София – общ брой дела 3 (решени – 3 дела в полза на ГДИН);
- ОСИН – Пловдив – общ брой дела 1 (решени – 1 в полза на ГДИН);
- РСИН Сливен – общ брой дела – 1 (висящо);
- ОСИН Варна – общ брой дела – 3 (висящи – 1, решени – 1 в полза на ГДИН, прекратени – 1).

2. Новообразувани административни дела пред съдилищата в страната през 2017 г. са делата с правно основание ЗОДОВ, чл. 278

ЗИНЗС и делата срещу заповеди за налагане на дисциплинарни наказания на служителите

Най-много са делата с правно основание чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ). Държавата и общините отговарят обективно за всички вреди, пряка и непосредствена последица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински административни органи и това не е обвързано от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите.

Отговорността е гаранционно-обезпечителна, в какъвто смисъл е т. 6 от ТР №3/2004 г. на ОСГК на ВКС и е специфично проявление на принципа за отговорност на работодателя по чл. 49 ЗДД. Съгласно чл. 7 от Конституцията на Република България, държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Тази специална извъндоговорна деликтна отговорност е уредена в ЗОДОВ. Тя се носи само при наличие на съставите, визирани в чл. 1 и 2 ЗОДОВ - при причинени вреди на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност; и за вредите, причинени на граждани от разследващите органи, прокуратурата или съда от незаконни действия и актове. Предвид посочените състави, исковете по които страна е дирекцията са с правно основание чл. 1 ЗОДОВ. Отговорността на държавата е пряка, увреденият се обезщетява директно от съответното учреждение, към което принадлежи органът или длъжностното лице. Тя е обективна - носи се независимо дали вредите са причинени виновно (за разлика от отговорността по чл. 49 ЗДД). Отговорността е обективна, защото законодателят не изисква наличието на виновно поведение. Дори дадена административна дейност да е извършена напълно добросъвестно и съобразно конкретните обстоятелства, ако тя обективно не съответства на изискванията на закона, възниква отговорност за обезщетение за причинените вреди. Освен това, съгласно чл. 8, ал. 1 ЗОДОВ обезщетение за вреди причинени при условията на чл. 1, ал. 1 и чл. 2, ал. 1 и 2 и 2а и чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ може да се търси по този закон, а не по общия ред. Кое то означава, че дори да има противоправно и виновно, дори престъпно поведение, отговорността може да се реализира на основанията в ЗОДОВ, т.е. по специалния закон. По специалния ред за реализиране на отговорността на държавата и общините не трябва да се доказва виновно поведение на длъжностното лице (чл. 4 ЗОДОВ).

Исковете, които предявяват лишените от свобода по този закон са за претърпени от тях имуществени и неимуществени вреди в резултат на лоши битови условия в затворите и арестите.

Общ брой дела с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ - 336

- ГДИН – общ брой дела – 97 (висящи - 89 дела; решени – 5 дела осъжда ГДИН; прекратени - 3);

- ОСИН Бургас - общ брой дела – 37 (висящи - 15 дела; решени - 20 дела, от които 5 дела в полза на ГДИН, 15 дела осъжда ГДИН; прекратени – 2);

- ОСИН Велико Търново - общ брой дела – 14 (висящи - 4 дела; решени - 9 дела, от които 6 дела в полза на ГДИН, 3 дела осъжда ГДИН; прекратени – 1);

- РСИН Враца - общ брой дела – 19 (висящи - 3 дела; решени: - 14 дела, от които 8 дела в полза на ГДИН, 6 дела осъжда ГДИН; прекратени – 2);

- РСИН Ловеч - общ брой дела – 28 (висящи – 15 дела; решени – 5 дела, от които 1 дело в полза на ГДИН, 4 дела осъжда ГДИН; прекратени - 8 дела);

- ОСИН - Пловдив - общ брой дела – 76 (висящи - 45 дела; решени - 31 дела, от които 9 в полза на ГДИН, 22 дела осъжда ГДИН);

- РСИН Стара Загора - общ брой дела – 37 (висящи - 37 дела);

- РСИН Сливен - общ брой дела – 12 (висящи – 9 дела; решени – 3 дела);

- ОСИН - София - общ брой дела – 20 (висящи - 12 дела; решени – 2 дела, от които 1 в полза на ГДИН, 1 дело осъжда ГДИН; прекратени – 5);

- ОСИН Варна - общ брой дела – 16 (висящи – 7 дела; решени – 9 дела, от които 2 дела в полза на ГДИН, 1 дело осъжда ГДИН; прекратени – 5; спрени – 1 дело).

Другите административни дела са делата с правно основание чл. 233 ЗМВР. Обжалване на заповедите за налагане на дисциплинарни наказания на държавните служители.

Общ брой дела с правно основание чл. 211 (чл. 233 ЗМВР отм.) и по КТ (уволнения и други дисциплинарни наказания, наложени на служителите от ГДИН и териториалните ѝ служби) - 15

Делата, образувани след подаване на жалба срещу заповед на министъра на правосъдието или на главния директор за налагане на дисциплинарно наказание се образуват пред административните съдилища, а трудовите спорове се разглеждат от районните съдилища.

- ГДИН – общ брой дела – 8 (висящи - 8);

- ОСИН Бургас - общ брой дела – 1 (висящо);

- ОСИН Велико Търново – общ брой дела – 1 (решено - осъжда ГДИН);

- РСИН Ловеч - общ брой дела – 3 (решени – 3 дела, от които 2 дела в полза на ГДИН, 1 дело осъжда ГДИН);

- ОСИН Пловдив - общ брой дела – 1 (висящо);

- РСИН Сливен - общ брой дела – 1 (висящо).

3. Новообразувани дела пред специализирани органи извън системата на съдилищата в страната (Комисия за защита от дискриминация) през 2017 г.

- ГДИН – общ брой преписки – 11 (висящи – 11).

4. Дела, образувани пред съдилищата с правно основание, различно от посочените по-горе правни основания (в това число са делата по чл. 24 от Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ); чл. 256 АПК „Защита срещу неоснователни бездействия на администрацията“; чл. 149 АПК (мълчалив отказ чл. 252 ЗМВР – обезщетения) искиове за издаване на справка/удостоверение за признаване на образец УПЗ за зачетен осигурителен стаж, натрупан в резултат на реално положен извънреден труд за периода от 01.01.2005 г. до 31.12.2015 г.

- ГДИН – общ брой дела – 23 (висящи – 18 дела; решени – 5);
- ОСИН Варна – общ брой дела – 2 (висящи – 1 дело; решени – 1 дело);
- РСИН Ловеч - общ брой дела – 25 (висящи – 3 дела; решени - 9 дела, от които 5 дела в полза на ГДИН; прекратени – 13);
- ОСИН Велико Търново - общ брой дела – 2 (решени - 2 в полза на ГДИН);
- РСИН Стара Загора - общ брой дела – 8 (висящи – 2 дела; решени – 6 дела, от които 1 дело в полза на ГДИН);
- РСИН Сливен - общ брой дела – 7 (висящи – 2 дела; решени - 5 дела).

5. Образувани изпълнителни дела - 60 дела.

6. Обобщение

Общо всички новообразувани дела пред съдилищата в страната през 2017 г., по които е осъществено процесуално представителство от юрисконсултите в сектор ПНО и тези в териториалните служби на ГДИН, са:

- дела за обезщетения за положен извънреден труд – Общо - 88 дела (висящи – 48 дела; решени - 40 дела);
- дела по Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр.) – Общо - 20 дела (висящи - 13 дела; решени – 7 дела);
- дела по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) – Общо - 336 дела (висящи - 224 дела; решени – 96 дела; прекратени – 16 дела);
- дела по ЗМВР – Общо – 15 дела (висящи – 11 дела; решени – 4 дела);
- дела с правно основание, различно от посочените по-горе – Общ брой – 57 дела (висящи – 16 дела; решени – 28 дела; прекратени – 13 дела);
- преписки, образувани пред Комисията за защита от дискриминация по ЗЗДискр. – Общо – 11 (висящи – 11).

7. Други дейности

Освен процесуалното представителство юрисконсултите изпълняваха и редица текущи задачи, като:

- изготвяне на становища по преписки и молби, заведени в ГДИН;

- даване на консултации по правни въпроси, във връзка с дейността на ГДИН и териториалните ѝ служби;
- изготвяне и съгласуване на договори, с оглед тяхната законосъобразност;
- следят за законосъобразността на актовете, свързани с възникването, изменянето и прекратяването на служебните и трудовите правоотношения;
- изготвяне и съгласуване на заповеди;
- участие в процедурите по налагане на дисциплинарни наказания по ЗМВР и КТ;
- участие в работни групи;
- проверка на законосъобразността на проектите на договори във връзка с предоставяне на имоти за ползване, за нуждите на териториалните служби на ГДИН.

Юрисконсултите от сектора оказват правна помощ на главния директор и на териториалните служби, като изготвят мотивирани становища. Участват в подготовката на проекти на нормативни актове и на вътрешноведомствени актове, касаещи дейността по прилагането на пенитенциарното законодателство. По-значителните от тях са проект на Правилник за изменение и допълнение на ППЗИНЗС, проект на Наредба за условията и редът за извършване на изследвания за професионална и психологическа пригодност в ГДИН и териториалните ѝ служби, проект на Инструкция за изпълнение на електронното наблюдение, проект на Правила за взаимодействието между ГДНП – МВР, ГДИН – МП и Прокуратурата на Република България във връзка с оперативното и полицейското обслужване на МЛС.

През 2017 г. юрисконсултите са обработили входящи преписки – 410, изходящи преписки – 855, заповеди – 130, молби на граждани – 20, молби на лишени от свобода – 26, жалби от граждани – 20, жалби от служители – 12, жалби от лишени от свобода – 7.

II. Административна и информационна дейност

През 2017 г. в деловодството на ГДИН са регистрирани общо 30941 документи, от които 18 184 входящи и 12757 изходящи.

Постъпили са 16622 искания (справки) за предоставяне на информация за лица, изтърпяващи или изтърпявали наказание лишаване от свобода, лица задържани по реда на НПК и за такива, изтърпявали или изтърпяващи наказание пробация. Въпросните справки са изискани от районни управления на полицията, МВР, съд, прокуратура, следствените отдели към окръжните прокуратури, частни съдебни изпълнители и други институции, като до края на годината са изготвени и изпратени отговори на 16456 от тях.

Във връзка с осъществяване дейността на ГДИН и териториалните ѝ служби в деловодството на дирекцията са регистрирани общо 5779 заповеди.

През отчетния период в ГДИН са депозирани 1042 жалби. Броят на постъпилите в деловодство на дирекцията молби е 2294, от тях 1592 от лишени от свобода и 702 от граждани.

През изминалата 2017 г. са подготвени и изпратени до всички териториални служби 218 бюлетина с информация за дейността на дирекцията.

Във връзка с прилагане разпоредбите на Закона за достъп до обществената информация и при спазване на Вътрешни правила за организацията на работа в ГДИН и териториалните ѝ служби са издадени от административният орган общо 31 решения за достъп или за отказ от достъп до обществена информация.

В сектор „Административно и информационно обслужване, връзки с обществеността“ (АИОВО) са постъпили и отработени 240 входящи документи и са изготвени 299 изходящи такива. Взето е и отношение по 22 молби от граждани, регистрирани в деловодството на дирекцията. По повод на осъществяване дейността на сектора са изготвени от служителите 32 заповеди и 10 окръжни. Периодично се актуализира изготвения от сектора телефонен указател на цялата пенитенциарна система.

Във връзка с осъществяване на архивната дейност на дирекцията е изготвена нова Номенклатура на делата на ГДИН и териториалните ѝ служби със срокове за съхранение, която е утвърдена от председателя на Държавна агенция „Архиви“. Същата е внедрена в дирекцията и териториалните ѝ служби, считано от 01.07.2017 г.

Всички подразделения на ГДИН работят с морално и физически остаряла техника. Хардуерът на компютърните конфигурации не позволяваше да бъде инсталирана операционна система по-нова от Windows XP, а тя поддържа максимална версия на Internet Explorer 8. В същото време Майкрософт прекрати поддръжката на Windows XP и Internet Explorer 8, 9 и 10. Това създаде големи неудобства и сериозно увеличава риска за сигурността на нашите компютри, а оттам и за мрежата на цялата дирекция. За решаването на този проблем, както и нормалното функциониране на внедрените информационни системи – ISIN, CODOS, Konto 66 и др. бяха закупени още 350 бр. RAM памет 2Gb, DDR II, 800 MHz. Чрез добавянето на допълнителна оперативна памет се покриха минималните изисквания на актуални операционни системи като MS Windows 7 и MS Windows 10. За обезпечаване дейността на дирекцията и териториалните служби се закупиха нови компютърни конфигурации в края на 2017 г. чрез проведена обществена поръчка, които са с лицензирана операционна система Windows 10. Въпросната техника състояща се от 50 бр. настолни компютърни

конфигурации, 55 бр. монитори и 5 бр. лаптопи предстои да бъде доставена и разпределена в централното управление и териториалните служби.

С оглед осигуряване на необходимото дисково пространство за нововъведените информационни системи бяха закупени допълнително два сървъра и е подменен основният дисков масив.

Наред с изложеното се извършваха и редица други текущи дейности, като: конфигуриране и поддръжка на локалната мрежа и антивирусния софтуер в ГДИН; софтуерна и хардуерна поддръжка на сървърите; поддръжка на инсталираните операционни системи и приложен софтуер в ГДИН; поддръжка на електронна поща с домейн gdin.bg; настройка на потребители на електронна поща с домейн gdin.bg; обслужване на домейн електронната страница на ГДИН - gdin.bg; поддръжка на информационна система „Деловодство“; оказване на съдействие по поддръжката на финансовите информационни системи за заплати и счетоводна дейност; поддръжка на информационно-справочна система „Лица“ (лица, лишени от свобода, намиращи се в затворите), както справки за движение, наличен брой лишени от свобода, по видове престъпления; поддръжка на отделен информационен модул за лицата осъдени на пробация; оказване на съдействие в справочната дейност на картотеката към сектор „Режимна дейност; оказване на методологическа помощ на инспекторите „ИТ“ в териториалните служби на ГДИН; координиране дейността по проект „Инвентаризация и анализ на състоянието на информационната и комуникационна инфраструктура, информационните системи, услуги и регистри в сектор „Правосъдие“, Договор № BG05SFOP001-1.001-0004-C01/21.03.2016 по Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ); участие в изготвянето на техническа спецификация по проект „Модернизирание на пенитенциарната система в България“, Договор № BG05SFOP001-3.001-0005-C01/14.12.2016 г. по Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ) и при изготвянето на тръжната документация по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП); оказване на съдействие на служителите от териториалните служби, определени да въвеждат данни в ИСИН за лица, изтърпяващи наказание лишаване от свобода, пробация и лица задържани по реда на НПК; поддържане на интернет страницата на ГДИН и качване на актуална информация за новини и събития свързани с дейностите, осъществявани от централното управление и териториалните служби; актуализиране на паспортите на всички териториални служби и качването им на официалния сайт на дирекцията; извършване на справки и предоставяне на информация за лица изтърпяващи или изтърпявали наказания, необходими за различни държавни институции, както и за външни правителствени и неправителствени организации, участие в комисии за възлагане на обществени поръчки и др.

Предстои актуализиране на Вътрешните правила за документооборота, деловодната и архивна дейност в ГДИН и териториалните ѝ служби, съобразно новата деловодна система за управление на документооборота.

С новото длъжностно разписание бяха възстановени съкратените щатни бройка за IT специалисти в по-голяма част от териториалните служби. Предстои обявяването на конкурси за тези длъжности по реда на Закона за държавния служител в затворите в гр. Стара Загора, София и Ловеч.

Продължава да стои на дневен ред проблема с обезпечеността на сектора със специалисти в областта на информационните технологии. Независимо от разрастването на IT инфраструктурата и въведените през последните години нови информационни системи не бяха предвидени в новото длъжностно разписание нови щатни бройки за такива специалисти.

3. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

През отчетния период дейността на сектор МСПШ беше ориентирана към засилване на международното сътрудничество в контекста на общата политика за обмяна на добри практики и опит на полето на изпълнение на наказанията и разширяване на взаимодействието между сходните организации в Европа.

Вниманието беше насочено и към партньорство по многонационални проекти, финансирани по програма „Правосъдие“ на Европейската комисия, което е нов момент в дейността на сектора, тъй като е ключов индикатор за идентифициране и развитие на единни подходи и практики в отговор на новите предизвикателства на полето на затворите и алтернативните санкции и мерки в Европа.

Акцент беше поставен и върху подпомагане реализирането на мерки свързани с препоръките на КПИ и пилотното решение *Нешков*.

Бяха реализирани и дейности във връзка с подготовката на предварително дефинираните проекти и концептуалната нота във връзка с новия програмен период по НФМ 2014 – 2021.

I. Международна дейност

Съвет на Европа

Комитет по педогогично сътрудничество (PC-CP) към Съвета на

Европа

През 2017 г. бяха проведени три срещи на Комитета и едно пленарно заседание. На първата среща от 30 януари до 1 февруари 2017 г. започна подготовка на текстовете за Препоръка за възстановителното правосъдие и

Препоръка за деца с родители лишени от свобода. В годишния план за работата на Комитета беше включено и преразглеждане на коментара към Европейските правила за затворите.

Втората среща се проведе в периода 10-12 април 2017 г. В рамките на тази среща бяха представени резултатите от въпросника касаещ практиките в страните членки, отнасящи се до работата с деца, които имат родител/и в затвора. Общо 26 държави представиха отговори на въпросите. По текста на препоръката бяха направени множество допълнения и изменения, така че акцента да бъде върху подобряване на положението на тези деца при посещенията в затворите и контакта с техните родители. По отношение на прегледа на коментара към Европейските правила за затворите беше отбелязано, че редица области са претърпели развитие, като прилагането на наказателна килия, работата с жени лишени от свобода и хора с психични проблеми, пренаселеност и органи по наблюдение и мониторинг. От друга страна Комитета подчерта, че независимо от промените, които ще претърпят текстовете, в никакъв случай не трябва да се подкопават стандартите и принципите съдържащи се в досегашните Правила. В края на заседанието беше изготвен първия пълен проект на текст на нова Препоръка за възстановителното правосъдие.

Третата среща се проведе в периода 20-22 септември 2017 г. и беше взето решение проекта на Препоръка относно възстановителното правосъдие да бъде представен на предстоящата среща на Европейския комитет по проблемите на престъпността през м. декември 2017 г.

Пленарната среща на Комитета се проведе в периода 6-8 ноември 2017 г. На заседанието Комитета запозна представителите на страните членки с проекта на Препоръка за децата на родители лишени от свобода, проект на Препоръка относно възстановителното правосъдие и проект на Коментар към Европейските правила за затворите. Беше обсъдено с делегатите и предстоящото провеждане на Конференцията на директорите на затворнически администрации и пробационни служби в Естония през 2018 г. Делегатите бяха запознати и с решението на Комитета за изготвяне през 2018 г. на Препоръка относно подбора и обучението на персонал в затворите.

Конференция на директорите на затворнически администрации и пробационни служби в Европа

22-та Конференция на директорите на затворнически администрации и пробационни служби в Европа (CDPPS) се проведе в периода 20-21 юни 2017 г., Лилестрьом (Норвегия) с домакин Дирекцията на норвежката корекционна служба. Подобно на всяка година тя обедини високопоставени представители на затворите и пробационните служби на държавите-членки и наблюдателите в Съвета на Европа, международни организации, както и известни експерти и изследователи, работещи в областта на наказанията.

Темата на конференцията беше "Подбор на персонала, обучение и развитие в 21-ви век". Конференцията се проведе в сградата на Университетския колеж на Норвежката корекционна служба, което предостави на участниците уникалната възможност да се възползват от полезен практически обмен на опит относно привличането, набирането и осигуряването на кариерно развитие на добре обучен персонал. Персонал, който е в състояние да осигури надзор и третиране на правонарушителите, адаптиран към успешната им социална (ре) интеграция в съвременното общество.

Взехме участие и в многостранна среща в рамките на сътрудничеството в пенитенциарната сфера, организирана от Съвета на Европа на тема, отнасяща се до чуждите граждани лишени от свобода, която се проведе в гр. Страсбург, Франция, в периода 20-21 април 2017 г. Целта на срещата беше да събере на едно място представители от всички страни-членки на Съвета на Европа, за да обменят опит и добри практики по отношение на политиките за подобряване на грижите за чужденците-затворници и да се обсъдят най-добрите методи за прилагане на практика на съответните стандарти на Съвета на Европа.

Взехме участие и в многостранна среща на тема, свързана с организацията и управлението на здравните грижи в затворите, организирана от Съвета на Европа, проведена в гр. Страсбург, Франция, в периода 11-14 октомври 2017 г. Фокусът на срещата беше насочен върху три основни аспекта: представяне на общ преглед на структурата, организацията и управлението на здравните услуги в затворите в страните-членки на Съвета на Европа въз основа на анализ на отговорите на предварително разработен за целта въпросник и получената от него актуална информация; представяне на структурните промени, реализирани в някои страни, особено по отношение на прехвърлянето на медицинските грижи в затворите от администрацията на затворите/МП към Министерството на здравеопазването или други обществени здравни заведения; обмен на информация и добри практики по отношение на организацията на здравните грижи в затворите, със специално внимание към управлението на някои общи проблеми в съответствие с националните програми на страни-членки.

Беше проведено и второто заседание на временната подгрупа на Европейския комитет по проблемите на престъпността (CDPC) към Съвета на Европа, на 07 юни 2017 г., в гр. Хага, Холандия. Целта на подгрупата е да събере експерти, които да дискутират и предложат практически мерки, за да се гарантират последващи действия в изпълнението на препоръките на Бялата книга за пренаселеността в затворите, която беше приета от Комитета на Министрите на 28 септември 2016 г. Беше предоставена информация от 10-тия годишен доклад по наблюдението на изпълнението на решенията на ЕСПЧ. Съгласно предоставените данни приблизително 18% от делата на Съда в последните години са заради лоши битови условия в затворите и

пренаселеност. Беше обърнато внимание на информацията предоставена от КПИ, че пренаселеността е един от най-големите проблеми не само в затворите, но и в полицейските участъци, психиатричните болници, социалните домове и в центровете за задържане на нелегални емигранти. Най-сериозните случаи на пренаселеност, водещи до нечовешко отношение, могат да бъдат открити в арестите и в центровете за нелегални имигранти. Според представителя на КПИ една килия с единично настаняване трябва да разполага с пространство от 2 метра разстояние между стените и 2 метра височина и с минимално пространство от 6 кв.м. (без да се включва санитарния възел), в този смисъл в килия от 9 кв.м. не трябва да бъдат настанявани двама лишени от свобода (6 кв.м. + 4 кв.м. е минимум с отделен санитарен възел, който не се включва в тази квадратура). Той също така отбеляза, че няма критерии относно размера на полицейските килии и, че в някои държави задържаните лица могат да прекарат месеци, дори години в много строги и нехигиенични условия. Той отбеляза становището на КПИ, че изграждането на нови затвори не е решение за справяне с пренаселеността, както и временните мерки като колективни помилвания или амнистии. Ако пренаселеността е структурен проблем, трябва да бъдат намерени и приложени дългосрочни решения.

Заклучения и решения от проведената среща:

1. Успешната реформа трябва да ангажира всички участници в наказателно-правораздавателната верига и следователно реши да предложи на Европейския комитет по проблемите на престъпността (CDPC), през 2019 г. да бъде проведена конференция на високо ниво по въпросите на пренаселеността в затворите, арестите, полицейските участъци, на която да бъдат поканени представители на затворите и пробацията, полицията, МП, магистрати.

2. Взе се решение за провеждане на международна конференция, в рамките на която да се разпише унифицирана дефиниция на пренаселеността в затворите (критерии за измерване и оценка), тъй като използваните методи за нейното определяне оказват влияние върху цялата система на наказателно правосъдие.

3. Реши, че прилагането на алтернативни санкции и мерки трябва също да бъде дискутирано по време на конференцията, за да се настоява за тяхното използване като реални алтернативи на лишаването от свобода, а не като допълнителни санкции.

Статистически въпросник СПЕЙС

На 20 и 21 март 2017 г. в гр. Страсбург, Франция се проведе среща на националните кореспонденти на SPACE, която беше организирана от Съвета на Европа. Целта на срещата беше да се изследват резултатите на това важно събиране на данни от Съвета на Европа в последните десет години и да се подобри обменът на информация и опит между националните кореспонденти на SPACE и екипът от научни експерти от Университетът в Лозана,

Швейцария, както и да се дискутират фундаментални теми, свързани с методологията на събиране и съответствието на данните. На срещата бяха обсъдени резултатите по въпросник SPACE I (затвори).

В периода 16-17 октомври 2017 г. се проведе втора среща на националните кореспонденти на SPACE, на която бяха разгледани резултатите от въпросник SPACE II (пробация).

Европейска организация по пробация (CEP) и Европейска организация на корекционните служби (ЕВРОПРИЗ)

Взехме участие в 7-ма конференция на главните директори на пробационните служби, която се проведе в гр. Брюксел, Белгия, в периода 15-17 ноември 2017 г., организирана от Европейската конфедерация по пробация (CEP). Домакин на конференцията беше френскоговорящата камара на правосъдието (Федерация Валония-Брюксел). По време на конференцията бяха обсъдени множество теми, които са от особено значение за работата и функционирането както по отношение на пробационните служби, така и за редица важни европейски тенденции в същата сфера. Фокусът на Общото събрание на директорите бяха следните ключовите за европейската пробация стратегически въпроси: теории и модели на организационна промяна, водеща промяна в организациите: фокус върху осигуряване на качеството, управление на организационната промяна и иновациите, справяне с неизбежната съпротива срещу промените, посредством които главните директори се опитват да запазят жизнеспособни и актуални пробационните организации.

Участвахме в двудневен семинар в периода 5-7 декември 2017 г. по въпросите на психичното здраве в затворите и пробацията, организиран от ЕВРОПРИЗ и Конфедерацията на европейската пробация (CEP). Семинарът се проведе в гр. Дъблин, като домакин беше Ирландската пробационна служба. Семинарът даде уникална възможност на представителите на затворите и пробацията от различни европейски страни да създадат контакти със свои колеги и международни експерти. Целта на семинара беше да се разгледат резултатите и изводите, направени от последните проучвания в областта на психичното здраве, както и да се обърне необходимото внимание за осигуряване на лечение и здравни услуги в затворите и пробационните служби. Определянето на най-добрите практики за лечение в различните юрисдикции, обмяната на идеи и обсъждането на предизвикателствата, провокирани както от хроничните, така и от нововъзникващите проблеми, представляваха важна част от програмата.

ГДИН беше домакин на среща на Борда на Европейската организация на корекционните служби (EuroPris). Участие в срещата взеха представители на

организацията, които заемат най-високите ръководни позиции – президент, вицепрезиденти, изпълнителен директор и финансист.

Представител на ГДИН взе участие на международен семинар на тема: „Оценка на нуждите и риска“, организиран от ЕВРОПРИЗ, чийто домакин беше Дирекцията на Белгийската затворна служба и се проведе в гр. Брюксел в периода 12-13 октомври 2017 г. Основен фокус на семинара бяха прилаганите инструменти за оценка на риска и нуждите на правонарушителите, водеща актуална тема, която продължава да бъде развивана и усъвършенствана в практиките на европейските системи за изпълнение на наказанията.

RAN - Мрежата за информираност относно радикализацията

Представител на ГДИН взе участие в семинар относно радикализацията в затворите, проведен на 16 и 17 февруари 2017 г. в гр. Брюксел, Белгия. Срещата беше организирана от EuroPris. В програмата бяха включени проблеми с висок приоритет за Европейските национални правораздавателни системи и се фокусира основно върху следните теми: 1. Планове за работа при борба с насилствения екстремизъм в затворите; 2. Интервенции. Бездействие срещу дерадикализация; 3. Средства за оценка на риска. Ползи и предизвикателства.

Представители на ГДИН взеха участие на годишното отчетно събрание на организацията, което се проведе на 19 юни 2017 г. в Лилестрьом, Норвегия. На срещата бяха обсъдени и приети годишния доклад на дейностите, годишния финансов доклад, докладите от дейностите на експертните групи и в заключение бяха избрани нови членове на Борда на ЕВРОПРИЗ.

Служител на сектор МСПП взе участие в последваща среща за оценка на интервенциите в сферата на превенция на радикализацията по проект на RAN и програма IMPACT Europe, която се проведе на 26 април 2017 г. в гр. Утрехт, Холандия. Целта на семинара беше да се проследи напредъка и пречките, които сме срещнали при изпълнение на плана за оценка и внедряване на обученията за превенция на радикализацията в нашата програма. Тази среща беше продължение на обучението, което се проведе на 10 – 11 ноември 2016 г. в гр. Кеймбридж, Англия.

Взехме участие и в семинар относно ролята на религията при освобождаване от затвора и приключване на пробация, който се проведе на 10 и 11 октомври 2017 г. в гр. Мадрид, Испания. Срещата беше организирана от Мрежата за информираност относно радикализацията RAN. Програмата включваше следните теми: целеви групи за религиозна подкрепа, изпълнение на интервенции при освобождаване, процес на реинтеграция в обществото и ролята на религиозните съветници.

II. Международни проекти и програми

Проект по МАТРА

Организиране на обучение по проект ВKR/16/Matra/TA/03 „Българска система на затворите“, финансиран по програма „Матра“ в периода 20 – 22 февруари 2017 г. в затвора в гр. Стара Загора. Проектът има за цел да предостави на българските затвори подкрепа при формиране на визия, в рамките на финансовите си и организационни възможности, така че да са налице всички необходими предпоставки за хуманно третиране на лишените от свобода, ограничено използване на сила само в изключителни ситуации, работа по установяване и коректно докладване от страна на медицинския персонал на възможно насилие и засилване на управленските роли.

Посещение на двама експерти от Холандия в периода 15 – 18 януари 2017 г. по проект ВKR/16/Matra/TA/03 „Българска система на затворите“, финансиран по програма „Матра“ за уточняване на програмата за обучението.

Проведено обучение на 16 служители от НОС от затвора в гр. Стара Загора за подобряване на комуникационните умения при работа с лишените от свобода от обучители от Холандската агенция на затворите съвместно с представител на ГДИН, през м. февруари 2017 г.

Участие в проведено обучение по проект ВKR/16/Matra/TA/03 „Българска система на затворите“, финансиран по програма „Матра“ в периода 20 – 22 февруари 2017 г. в затвора в гр. Стара Загора и приключване на проекта.

Проект РАСМОРАД

Проектът стартира на 30.11.2016 г., като в Италия, през м. февруари 2017 г., беше проведена откриващата среща. Първият ден се проведе среща между партньорите, на която се обсъди началото на проучванията по радикализация в затворите и пробационните служби, методологиите, които да бъдат следвани и приноса от бенефициентите по проекта и асоциираните партньори за определяне на обхвата на проучванията, да се ускори анализа и да се изработят резултати. Вторият ден, координаторът по проекта (Италия) представи плана за изпълнение на дейностите. Третият ден се коментираха политиките за борба с насилствения екстремизъм и вече приетите програми в представените държави, чрез кратки представяния как са се справяли досега с феномена. В следобедната сесия фокуса беше насочен върху сътрудничествата и публично-частните партньорства за борба с насилствения екстремизъм и радикализацията. В допълнение партньорите от Белгия споделиха техния опит за справяне с чуждите бойци.

Провеждане на среща на Управителния съвет по проект RASMORAD (Повишаване на информираността и мобилността на служителите за

насилствената радикализация в затворите и пробационните служби), финансиран по програма „Правосъдие“, на 20.04.2017 г. в България.

ГДИН е партньор по проект RASMORAD, който има за цел да подобри методологиите за насилствена радикализация в следните държави: Италия, Португалия, Франция, България, Румъния, Белгия и Кипър и да създаде система за ранно предупреждение при откриване и превенция на екстремистки отклонения при лишените от свобода. В него са анажирани ключови участници, занимаващи се с радикализация в Европейските затвори: мениджъри, съдии, законодателни органи, затворнически и пробационен персонал.

Дейностите по проекта са свързани с превенция на радикализацията в затворите, създаване на методология и средства за оценка на риска и повишаване на прилагането на мерки, алтернативни на задържането. Основно, ще бъде повишена информираността относно процесите на радикализация и техните причини; ще се адаптират превантивни мерки за насилствена радикализация; ще се споделят знания и опит за това как са организирани режимите в затворите; ще се обмени опит при идентифициране, оценка и анализ на риска; ще се подобрят професионалните компетенции на затворническия и пробационен персонал относно предоставяне и изпълняване на стратегии преди освобождаване на правонарушители и ще се обменят добри практики и опит на национално и международно ниво.

В периода 03-07 юли 2017 г., в гр. Рим, Италия, представители на ГДИН и затвора в гр. София взеха участие в Управителен комитет по проекта и работен семинар. На работния семинар представители на всички страни партньори (асоциирани и приобщени) получиха обобщена информация от националните проектни ръководители за първите резултати от въпросника за оценка на риска от радикализация, на базата на който ще се разработи и специализирана обучителна програма и актуална информация за изпълнението на проекта. На събитието бяха представени теми, ориентирани към безопасно управление на затворите, справяне със затворници в риск от радикализация и превенция на радикализацията. Всяка страна партньор представи опита си и предизвикателствата в контекста на радикализацията и насилствения екстремизъм. Програмата включваше и посещение на затвора Терни, където пребивават радикализирани лица. Там се проведе и кръгла маса.

Участие в семинар на тема „Оценка на риска“ по проект RASMORAD „Повишаване на информираността и мобилността на служителите за насилствената радикализация в затворите и пробационните служби“, организиран от Главната дирекция на затворната администрация в Кралство Белгия, в периода 10-13 септември 2017 г. Представители на всички страни партньори получиха обобщена информация от изследователския екип по проекта за резултатите от въпросника за оценка на риска от радикализация, на

базата на който ще се разработи и специализиран оперативен инструмент. Представен бе ирландския, френския, белгийския и британския опит по отношение на радикализацията и възможностите за оценка на риска от насилствена радикализация. Описан беше процесът и спецификата на радикализация, започващ от прояви на рисково поведение без признаци на насилие до тероризъм. Семинарът завърши с обобщение и дискусия на презентираните подходи и практики, засягащи оценката на риска от насилствен екстремизъм. Програмата продължи с посещение на затвора в гр. Беверен, където са настанени част от радикализираните лица в Белгия. Затворът в гр. Беверен е с модерна, звездообразна форма и дизайнът му е базиран на иновативна визия, насочена към реинтеграцията на лишените от свобода, в контекста на принципите на възстановителното правосъдие.

Проект *“Подкрепа на изпълнението на решенията на ЕСПЧ и стандартите и препоръките на КПИ (реформа в затворите)”* на Съвета на Европа.

Проект *“Подкрепа на изпълнението на решенията на ЕСПЧ и стандартите и препоръките на КПИ (реформа в затворите)”* стартира през м. ноември 2016 г. със задача да създаде стратегическа рамка в ключови направления, която да подпомогне реформата в системата за изпълнение на наказанията в България. Проектът се изпълнява в партньорство с Национален институт на правосъдието, за период от 14 месеца.

През отчетния период бяха проведени следните дейности:

- проведено посещение за оценка в затворите в гр. Бургас, гр. Варна и гр. Ловеч от експерти на Съвета на Европа съвместно с представител на ГДИН за разработване на Програма за превенция на малтретирането, междузатворническото насилие и корупцията и оперативни насоки;

- посещение за оценка във връзка с разработването на Стратегия за справяне с пренаселеността в затворите от експерти на Съвета на Европа съвместно с представител на ГДИН, в периода 07 – 10 март 2017 г., в затворите в гр. Бургас, гр. Варна и гр. Пловдив (пилотни затвори);

- посещение за оценка във връзка с разработване на рехабилитационна програма за затворите, с фокус уязвими групи, от експерт на Съвета на Европа съвместно с представител на ГДИН, в периода 21 – 23 март 2017 г. (затворите в гр. Бургас, гр. Варна и гр. Сливен);

- проведена работна среща с представители на други институции за представяне на проект на Програма за обучение и оперативни процедури за превенция на малтретирането, междузатворническото насилие и корупцията;

- посещение за оценка във връзка с разработването на Стратегия за здравните грижи в затворите от експерти на Съвета на Европа съвместно с представител на ГДИН, в периода 15 – 18 май 2017 г., в затворите в гр. Бургас, гр. Варна и гр. София (пилотни затвори);

- проведено обучение за обучители на служители от затворите в гр. София, гр. Пловдив, гр. Ловеч, гр. Варна, гр. Бургас и ГДИН, в периода 27 – 30 юни 2017 г., по Програма за превенция на малтретирането, междузатворническото насилие и корупцията от експертите на Съвета на Европа. В рамките на три дни обучителите бяха обучени в 11 модула, които включват: обучение за възрастни, правни въпроси, визия, социална подкрепа за реинтеграция, работа с лишените от свобода, комуникация, динамична сигурност, етика и почтеност, какво е корупция, примери и признаци на корупция, конфликт на интереси и докладване на корупцията. Бяха обучени 16 обучители;

- проведено обучение на началници и зам.-началници на затвори, в периода 10-14 юли 2017 г., по Програма за превенция на малтретирането, междузатворническото насилие и корупцията и оперативни насоки от експертите на Съвета на Европа. Бяха обучени общо 28 обучаеми;

- работна среща с представители на други институции за представяне на проект на Стратегия за здравните грижи в затворите и план за действие;

- проведено обучение в периода 27 – 28 ноември 2017 г. за медицински и немедицински персонал, в рамките на което бяха разглеждани теми свързани с конфиденциалност, достъп до лекар, превенция на самоубийствата, психични разстройства, работа с наркозависими и уязвими групи, ХИВ/СПИН и др. Обучението беше ориентирано към медицински персонал, психолози, социални работници, надзиратели, с участието на представители на ГДИН. Бяха обучени 42 обучаеми;

- на 6 ноември 2017 г. беше проведена кръгла маса за по-широк кръг заинтересовани страни, в рамките на която беше представена рехабилитационна програма за уязвими групи в затворите, която беше последвана от двудневно обучение на обучители ориентирано към психолози, социални работници, инспектори по пробация в затворите и експерти от ГДИН. Бяха обучени 15 обучители;

- проведена работна среща на 15 юни 2017 г., с представители на други институции за представяне на проект на Стратегия за преодоляване на пренаселеността в затворите в България;

- на 14 септември 2017 г. беше проведена кръгла маса с широко институционално представителство за представяне на окончателен вариант на Стратегия за предоставяне на здравни грижи в затворите в България;

- на 13 декември 2017 г. беше проведена кръгла маса за по-широк кръг заинтересовани страни, в рамките на която беше представена Стратегия за преодоляване на пренаселеността в затворите в България и план за действие.

Нов програмен период по Норвежки Финансов механизъм 2014-2021

През отчетната 2017 г. бяха реализирани множество събития и дейности във връзка с подготовката на предварително дефинираните проекти и

концептуалната нота, касаещи участието на ГДИН в новия програмен период по НФМ 2014 – 2021.

На 1-ви март 2017 г. бяхме домакин на консултативна среща по програма „Правосъдие“, програмна област „Корекционни услуги и предварително задържане“, с участието на представители на други институции и Дирекция на Норвежката корекционна служба. В рамките на срещата бяха обсъдени приоритетите за следващия програмен период, бяха презентирани идеите за предварително дефинирани проекти на ГДИН и беше проведена широка дискусия със заинтересованите страни. В заключение предложенията на ГДИН получиха подкрепа и бяха одобрени от аудиторията, като беше отбелязано, че акцент трябва да бъде поставен върху качествено обучение на персонала.

На 16 май 2017 г. екип от ГДИН взе участие в работна – координационна среща във връзка с изготвяне на концепция за програма „Правосъдие“ по НФМ 2014-2021.

Представител на сектор МСПШП взе участие в webinar на тема „От идейна концепция до програмно споразумение“, организиран от Офиса на Финансов Механизъм във връзка със стартиране на новия програмен период по НФМ.

На 13 септември 2017 г., в заседателната зала на ГДИН, беше проведена експертна среща по програма 19 „Корекционни услуги и предварително задържане“, НФМ 2014 – 2021, в която взеха участие представители на университетския колеж към Норвежките корекционни служби. В рамките на събитието гостите представих четирите важни стълба за подобряване на системата на затворите, а именно: 1. Подпомагане на внедряване на лишени от свобода в обществото след изтърпяване на наказанието; 2. Доближаване на условията в затворите до условията, които се предлагат извън затворите; 3. Подобряване инфраструктурата на затворите; 4. Подобряване на компетенциите на служителите за работа с лишени от свобода.

Екип от ГДИН разработи части от концептуалната нота по програмата, съдържанието на три предварително дефинирани проекти: 1. „Осигуряване на сигурна и безопасна материална среда в затворите и арестите“; 2. „Повишаване на капацитета на персонала, изграждане на пилотен затвор свързан с учебен център и подобряване на рехабилитацията на лишени от свобода“; 3. „Повишаване прилагането на алтернативни мерки на лишаването от свобода“ и съответните бюджети.

Други международни дейности и обучения

В периода 24 – 27 април 2017 г. участвахме в съвместно посещение с представители на МП в гр. Осло, Норвегия във връзка с разработване на концептуален документ за развитие на човешките ресурси на ГДИН.

Министерството на правосъдието на Република Латвия в ролята си на Програмен оператор по програмна област LV08 „Реформа на Латвийската Корекционна Служба и на полицейските арести“ организира конференция на тема: „Програмна област LV08 „Реформа на Латвийската Корекционна Служба и на полицейските арести“, в периода 25-27 октомври 2017 г. която се състоя в Република Латвия. Целта на заключителната конференция беше да осведоми заинтересованите страни за постигнатите резултати и достижения в рамките на програмата както и общите постижения и резултати между донора и заинтересованите страни. Презентации, официални речи и приветствия по време на конференцията бяха поднесени както от високопоставени латвийски пенитенциарни и полицейски служители, така и от общите ни Норвежки партньори, включително и от директора на международния отдел на Норвежката корекционна служба. Представител на ГДИН изнесе презентация за постигнатото в рамките на преминалия програмен период и предстоящите дейности в бъдещия програмен период по НФМ 2014-2021.

В периода 13 – 15 декември 2017 г., ръководният състав на ГДИН, всички началници на затвори и на ОСИН взеха участие в заключителна конференция по Програма БГ 15, предшествана от международна тематична конференция на тема „Работим за бъдещето“, на която взеха участие и партньори от Норвежката корекционна служба, представители на Съвета на Европа, на страни-бенефициенти по НФМ от Литва, Латвия, Полша, Чехия и Румъния. Участниците в конференцията се обединиха около становището, че през изминалите 5 години програмата и резултатите от нея са дали една добра основа за още по-успешно и ползотворно сътрудничество в предстоящия период. Пенитенциарната реформа като част от модерната наказателно-изпълнителната политика; преодоляване на предизвикателствата, свързани с пренаселеността в затворите; повишаване на вниманието към уязвимите групи в затворите и местата за задържане и не на последно място - повишаване на компетенциите на надзорния състав, са част от общите цели, които бяха набелязани и обсъдени за бъдеща съвместна дейност.

Ръководителят на сектор МСППП беше презентатор на конференция на тема: “Тероризъм и основни права: съдебен процес и изпълнение на наказанията“ в изпълнение на проект „Съдебен отговор на тероризма с оглед на Хартата на основните права на ЕС“ изпълняван от национално училище за правосъдие на Франция. Конференцията се проведе в гр. София, в периода 12 – 13 октомври 2017 г. и беше посетена от над 70 магистрати от цяла Европа.

В периода 20 – 21 ноември 2017 г. участвахме в делегация във връзка със защита на VI – ти национален доклад на Република България по изпълнение на задълженията по Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, пред КПИ в Женева.

В периода 15 – 17 февруари 2017 г. се проведе обучение от експерти на Съвета на Европа в затвора в гр. Бургас относно придобиване на теоретични знания и професионални умения, които да бъдат прилагани в работата с лишените от свобода. Темата на обучението беше „Предотвратяване на дискриминация и стандарти при защита правата на човека“.

От 31 октомври до 02 ноември 2017 г. се проведе обучение от експерти на Съвета на Европа на служители от затвора в гр. Сливен относно придобиване на теоретични знания и професионални умения, които да бъдат прилагани в работата с лишените от свобода. Тема „Предотвратяване на дискриминация и стандарти при защита правата на човека“.

За времето от 13 до 15 ноември 2017 г. се проведе обучение от експерти на Съвета на Европа на служители от затвора в гр. София относно придобиване на теоретични знания и професионални умения, които да бъдат прилагани в работата с лишените от свобода. Тема „Предотвратяване на дискриминация и стандарти при защита правата на човека“.

II. ОСНОВНИ ПРИОРИТЕТИ ЗА 2018 ГОДИНА

През 2018 г. усилията на ГДИН ще са насочени към утвърждаване на условия за хуманно третиране на правонарушителите чрез подобряване на материалните условия за живот, разширяване на ресоциализационните дейности и спазване на човешките им права. В тази връзка ще бъдат реализирани дейности:

I. Засилен контрол по изпълнение на възложените строително-ремонтни дейности в МЛС във връзка с подобряване на жилищно-битовите условия:

1. Обекти, финансирани от ДН „ФЗД“:

- ремонт на корпуса на затвора в гр. Бобов дол;
- строителство и ремонт в ЗО от закрит тип „Черна гора“ към затвора в гр. Стара Загора;
- реконструкция и обособяване на арестни помещения в ЗО от открит тип „Велико Търново“ към затвора в гр. Ловеч;
- саниране на корпуса и административната сграда на затвора в гр. Плевен.

2. Обекти, финансирани с бюджетни средства, по линия на капиталови разходи:

- приключване на строително-ремонтните дейности по обособяване на арестни помещения в затвора в гр. Сливен и въвеждането им в експлоатация;

- реконструкция на покрива и подпокривното пространство, саниране и смяна на дограма на централния корпус северно крило на затвора в гр. София;
- приключване на строително-ремонтните дейности в затвора в гр. Пазарджик и въвеждане на обекта в експлоатация;
- въвеждане в експлоатация на обособените арестни помещения в затвора в гр. Стара Загора;
- приключване на строително-ремонтните дейности в административните сгради на затворите в гр. Бобов дол, Варна, Пловдив, Сливен и Белене;
- приключване на дейностите по подобряване на условията в ЗО от открит тип „Казичене“ и „Смолян“, както и в арест – Пловдив и арест – Русе.
- извършване на ремонт в арест „М-р Г. Векилски“ № 2 – София;
- проектиране на арестни помещения в гр. Кърджали, Благоевград и Добрич;
- реално предислоциране на Поправителния дом за непълнолетни момчета от гр. Бойчиновци в затвора в гр. Враца и преобразуване на съществуващия сграден фонд в Бойчиновци в ЗО от закрит тип.

3. Обекти, финансирани със средства по НФМ.

След подписване на програмата и одобрение на предварително дефинираните проекти ще се пристъпи към изготвяне на документация и обявяване на обществена поръчка за възлагане на договор за проектиране и СМР на следните обекти:

- реновиране на корпуса на затвора в гр. Пловдив и ЗО от открит тип „Хеброс“ към същия затвор;
- реновиране на ЗО от открит тип „Самораново“ към затвора в гр. Бобов дол и изграждане на арест към същия затвор;
- реконструкция на сграда и обособяване на арест и пробационна служба в гр. Петрич;
- преустройство и ремонт на новопридобита сграда към затвора в гр. Враца, предназначена за преместване на ЗО от открит тип „Керамична фабрика“;
- реконструкция и ремонт на ЗО от открит тип „Строител“ към затвора в гр. Бургас и обособяване на преходно отделение;
- преустройство на съществуващ производствен цех към затвора в гр. Пазарджик в обучителен център за подпомагане социалната включеност на лишените от свобода след тяхното освобождаване;
- изграждане на нов пилотен затвор, учебен център за персонала и обособяване на преходно отделение на територията на район Кремиковци.

II. Организационни мерки и управление на персонала:

1. Оптимизиране на организационните взаимоотношения и отговорности между структурните звена след утвърждаване на нови длъжностни разписания на териториалните служби.

2. Подобряване на качеството на контролно-методическата дейност в териториалните служби

3. Създаване на необходимата организация и своевременно обявяване на конкурсни процедури за постъпване на държавна служба по чл. 19, ал. 1, т. 1 и т. 2 ЗИНЗС.

4. Преимуществено подготвяне на документи, обявяване на конкурсни процедури и преназначаване на държавни служители в пресструктурирани административни звена.

5. Утвърждаване на нови психодиагностични инструменти за подбор на персонала.

III. Разширяване обхвата на ресоциализационните практики и мерки:

1. Интензифициране на индивидуално-консултативната дейност с правонарушителите и прилагането на специализирани програми:

- преглед и оценка на прилаганите в пенитенциарните заведения и пробационните служби програми за въздействие върху правонарушителите;

- при необходимост разработване и въвеждане на нови образователни и специализирани програми за третиране;

- засилване на индивидуално-консултативната дейност чрез увеличаване броя на индивидуалните консултации;

- активизиране на работата с високо рисковите осъдени.

2. Повишаване ангажираността на свободното време на лишените от свобода и включването им в различни културно-информационни, творчески и спортни дейности.

3. Разширяване на приложното поле на пробацията чрез утвърждаване на ефективни инструменти за управление на правонарушителите чрез електронното наблюдение и предсъдебния доклад.

4. Подобряване на психологическото обслужване на лишените от свобода чрез въведените практики в психодиагностиката, индивидуалното консултиране и кризисни интервенции.

5. Разширяване на партньорствата с институциите по отношение на дейностите за ресоциализация на лицата изтърпяващи наказания, включително и участие в партньорски проекти за внедряването на добри практики.

IV. Повишаване сигурността в МЛС:

1. Внедряване и използване на съвременни и модерни технически средства за наблюдение и контрол, охрана и управление.

2. Засилване на взаимодействието със сектор „ООМЛС“ в ГДНП – МВР за ограничаване, разкриване и предотвратяване на корупционни практики сред служители от териториалните служби на ГДИН.

3. Непрекъснато обучение на НОС в МЛС, с цел повишаване на общата и специалната му подготовка и осигуряване на единен подход при третиране на лишени от свобода.

4. Интензивна работа за формиране на устойчива мотивация у новопостъпилите служители от НОС при изпълнение на служебните им задължения.

V. Засилване на международното сътрудничество и разширяване на партньорското взаимодействие със сходни организации в Европа:

1. Участие на представители на ГДИН в европейски форуми и конференции за промотиране на добрите национални практики;

2. Сключване на двустранни споразумения за обмен на опит и съвместно участие по проекти, финансирани от Европейската общност;

3. Активно участие в заседанията на Комитет по ненологично сътрудничество (РС-СР) към Съвета на Европа, Конференция на директорите на затворнически администрации и пробационни служби в Европа (CDPPS), Европейска организация по пробация (CEP) и Европейска организация на корекционните служби (ЕВРОПРИЗ), както и RAN - Мрежата за информираност относно радикализацията.

4. Изпълнение на заложените дейности по всички европейски проекти и програми, по които ГДИН е бенефициент/изпълнител:

- сформирание на компетентни екипи за управление и изпълнение на проектите и програмите;

- вътрешен мониторинг за изпълнението на дейностите и спазване на времевия график.

ВПД ГЛАВЕН ДИРЕКТОР:

Ст. комисар

(съгл. зап. № ЧР-05-67/14.03.2017 г.)

контрола на мярката можем да отбележим ОСИН - Видин. Началникът на службата подписва и подпечатва всяка отчетна книжка на титулната и на вътрешната страница и по този начин се предава на ръководителя на обекта, който да нанася отработените часове на осъденото лице. В ОСИН - София практиката е часовете отработен труд да се нанасят в месечните графици от длъжностните лица, отговорници на обектите и след това да се пренасят в отчетните книжки от младши инспекторите.

На всеки осъден се прави инструктаж за безопасност на труда в пробационната служба, а след това трябва да се провежда такъв от длъжностно лице, в чиято институция се изпълнява мярката. Трябва да отбележим като положителна практиката въведена в ОСИН – Смолян – във всяко пробационно звено е въведена отчетна книжка, в която се отразяват всички инструктажи на лицето по време на изпълнението на мярката. За първоначалния инструктаж работодателят, при когото се полага безвъзмездния труд, издава служебна бележка за досието на осъденото лице. Особено внимание при извършваните проверки се обръща внимание за осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд. В някои служби по време на проверките се установи, че има случаи, в които само се подписва декларация, че е проведен инструктаж, без на практика да е осъществен такъв. Все още е налице формално изготвяне на месечните план-графици за труда от страна на пробационните служители. Те се изготвят без да се съгласуват с ръководителя на обекта и не се отразяват изработените за месеца часове. Много ефективни методи за организация и контрол при изпълнение на мярката безвъзмезден труд в полза на обществото са въведени в ОСИН - Русе, ОСИН - Кърджали и ОСИН - Търговище.

През 2016 г. отработените часове безвъзмезден труд в полза на обществото са 322 609. Видно от диаграмата най-голям е броят на изработените часове в ОСИН - Плевен – 35 770, ОСИН - Бургас – 30 014 и ОСИН - Враца – 26 161.

6. Проблеми в работата с непълнолетни правонарушители при изпълнение на пробационни мерки

Пробационните служби в страната работят с 257 непълнолетни осъдени на пробация (2015 г. – 310 непълнолетни). Най-много осъдени непълнолетни има в пробационните служби Сливен – 37, Плевен - 21 и Враца – 17, а най-малък е броя на непълнолетните в службите Търговище – 0, Добрич и Кърджали – по 1, Видин – 2, Монтана и Силистра - по 3. Непълнолетните правонарушители са предимно извършители на кражби, но има случаи и на транспортни престъпления. Проблемните им зони са сходни – имат изграден модел на асоциално поведение, липса на самокритичност и усещане за вина. Самооценката им е предимно завишена и нереална.

При работата с непълнолетните, осъдени на пробация, се спазват законовите изисквания и индивидуалните програми, плановете за изпълнение на пробационните мерки. Предложенията до пробационните съвети се изготвят съвместно с инспекторите ДПС, педагогическите съветници и социалните работници от отдела за „Закрила на детето” по местоживееене. Като основен проблем в работата с непълнолетните правонарушители може да се посочи липсата на заинтересованост от страна на родителите и нежеланието им активно да се включват в корекционно – възпитателната работа, което затруднява провеждането на задължителните срещи с пробационен служител. Други проблеми при работата с тях са: посещението на училище, приятелски

кръг с криминална ориентация, повечето осъдени са слабограмотни и социално занемарени.

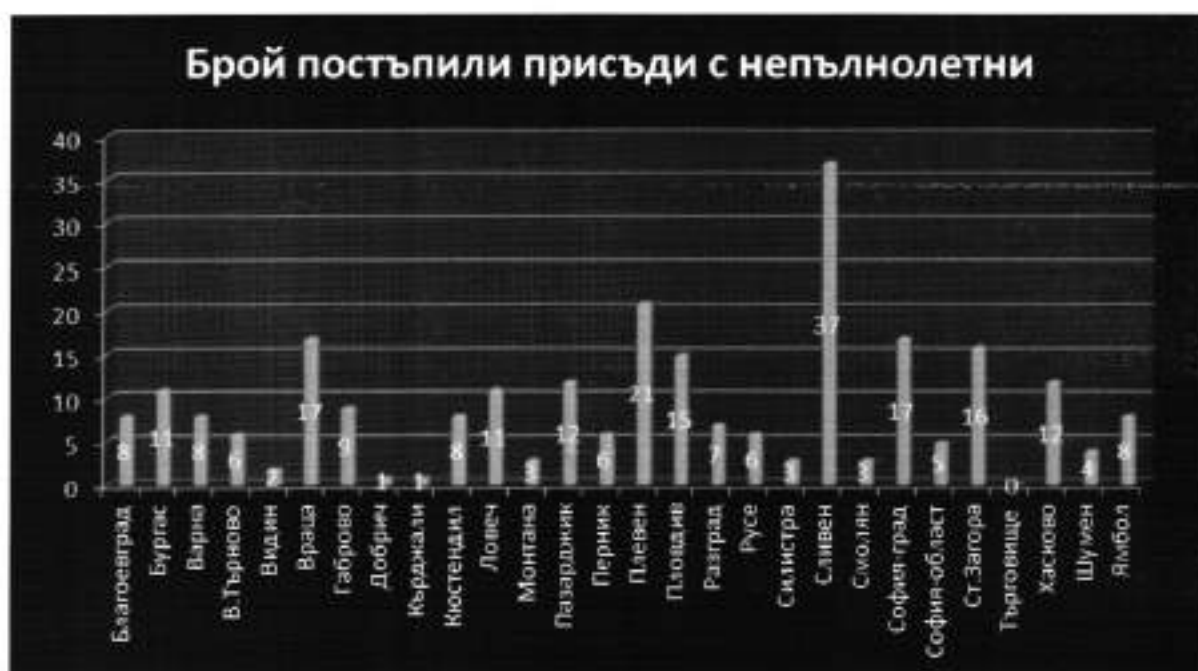
Планираните периодични срещи са с продължителност до един астрономически час, като независимо от риска от рецидив и вреди се провеждат минимум по две срещи. По-специално внимание се отделя на осъдените непълнолетни, които прекарват лятната си ваканция по местоживееене, но са от ВУИ и СПИ.

Съществен проблем при работата с непълнолетните е живеенето им в отдалечени населени места и липсата на финансови средства да посещават пробационната служба повече от един път месечно. Това налага да се правят срещи по местоживееене от инспекторите пробация. В ОСИН - Кърджали като проблем в работата с непълнолетните е и невладеенето на български език, което допълнително затруднява комуникацията с тях. Други проблеми са: липсата на документ за самоличност на лицето при стартиране на присъдата; ниска образователна степен или липсата на такава; занижен родителски контрол и негативно влияние на средата и общността, в която се развиват и отглеждат непълнолетните; забавяне на социалните доклади от останалите институции, имащи отношение при работата с непълнолетните осъдени.

Във връзка с необходимостта от координирани действия на повече институции, като проблем може да се посочи регламентираният 14-дневен срок, в който трябва да бъде събрана необходимата информация под формата на доклади и характеристични данни от инспектор ДПС, социален работник, секретар на МКБППМН, педагогически съветник и др.

Особеност при работата с непълнолетните правонарушители е по-трудното осъзнаване на степента на обществена опасност на извършеното престъпление, влиянието му върху обществото, така също и върху самите извършители, омаловажаването на извършеното деяние или оправданието им, че са били подведени от по-възрастни или са постъпили лекомислено. Тези факти оказват влияние върху техните нагласи, приятелска среда и обкръжение, умения за мислене, междуличностно поведение, независимо, че някои от тях са отгледани в семейна среда.

Тревожното при непълнолетните правонарушители е снижаването на възрастовата граница. Най-характерни проблемни зони са: нездрава семейна среда с нарушени взаимоотношения между родител – родител, дете – родител; неблагоприятна приятелска среда и обкръжение; негативно отношение към образованието и нежелание за посещаване на учебните заведения.

7. Проблеми в работата с условно-предсрочно освободени лица с пробационен надзор

През 2016 г. в пробационните служби е работено с 329 лица с постановено УПО с пробационен надзор (434 лица през 2015 г.). Най-голям е броят им в ОСИН - Варна – 47, ОСИН - Пловдив – 26, ОСИН - Стара Загора – 24. Най-малко са в ОСИН – Габрово -1, ОСИН - Ловеч и ОСИН - Смолян - по 2, Търговище и София-област – по 3.

От основно значение за правилното организиране на пробационния надзор е взаимодействието между пробационната служба и затворната администрация. В повечето случаи при работата с условно-предсрочно освободените документацията от затвора се получава своевременно, което в значителна степен улеснява водещия на случая пробационен инспектор, но все още има и пропуски в това отношение. Най-вече това са случаите, в които лицето е осъдено на пробация и по време на нейното изпълнение влиза в затвора за изтърпяване на наказание лишаване от свобода.

Трудностите при този тип правонарушители са свързани с едновременно протичащите два процеса: процеса на адаптация след продължителен период на изолация и процеса на ресоциализация. Проблемите при работата с тази категория осъдени са: преодоляване на стреса в постпенитенциарния период; трудности в намирането на работа – липса на специфични трудови умения, нежелание на работодателите да ги наемат; резервирано отношение и липса на подкрепа от семейството; попадане след излизане от затвора в старата среда и обкръжение; липсата на образователен ценз; социалнобитово и материално

положение. Често посоченият в съдебния акт адрес, на който ще пребивава освободеното лице, не отговоря на действителния.

8. Дисциплинарна практика

Анализът показва, че допуснатите нарушения и наложени наказания основно са за неизпълнение на пробационните мерки задължителна регистрация по настоящ адрес и безвъзмезден труд в полза на обществото. След въвеждане на ежемесечните графици за планиране на индивидуалните срещи вече се налагат наказания и за неизпълнение на мярката по чл. 42а, ал. 2, т. 2 НК.

През отчетния период са наложени общо 844 наказания по чл. 227, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС (2015 г. са 960), а по чл. 227, ал. 1, т. 2 ЗИНЗС - 356 наказания, като през 2015 г. последните са били 412. Присъдите са намалели, но броят на наказанията се е запазил висок, от което можем да направим извода, че осъдените стават по-проблемни за работа и усилията на пробационните служители трябва да бъдат по посока на мотивирането им за по-ефективно изпълнение на наложените пробационни мерки. Най-много наложени наказания са в ОСИН - Варна – 159, следват ОСИН - Бургас – 78 и ОСИН - Плевен – 77. Липсата на критерии при колко нарушения на пробационните мерки се налага наказание затруднява инспекторите пробация и се наблюдават различни практики. Най-малко наказания на основание чл. 227, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС са наложени в ОСИН – Видин – 1 и ОСИН - Търговище – 3. Най-

голям е броя на наложените дисциплинарни наказания по чл. 227, ал. 1, т. 2 ЗИНЗС в пробационните служби в Бургас – 47, Варна – 43 и Плевен - 31.

През 2016 г. са подадени 12 жалби от осъдени на пробация. В ОСИН - София, ОСИН - Силистра и ОСИН - Велико Търново жалбите са срещу заповеди за наложени дисциплинарни наказания и срещу нарушени права на осъдените от страна на служителите. По-голямата част от жалбите са за нарушени права, за искане на смяна на инспектора пробация, за неправомерно приключване на наказанието и др. В сравнение с предходната година броят на жалбите е по-голям. Жалбите са неоснователни, но по всеки един от случаите е взето отношение за по-прецизно и професионално отношение при работата с присъдите.

IV. Пробационни съвети

Общият брой на приетите предложения на основание чл. 226, ал. 1 ЗИНЗС е 2691 (през 2015 г. са 3981), а отхвърлените са 327. Голям е броя на отхвърлените предложения в пробационно звено Велико Търново - 114, а броя на приетите там е 141, Хасково - отхвърлените са 70, а приетите 121. Добра оценка за работата на пробационните съвети може да дадем на 14 пробационни служби, в които няма нито едно отхвърлено предложение, внесено на основание чл. 226, ал. 1 ЗИНЗС. Това са ОСИН - Варна, ОСИН - Видин, ОСИН - Враца, ОСИН - Кърджали, ОСИН - Кюстендил и др.

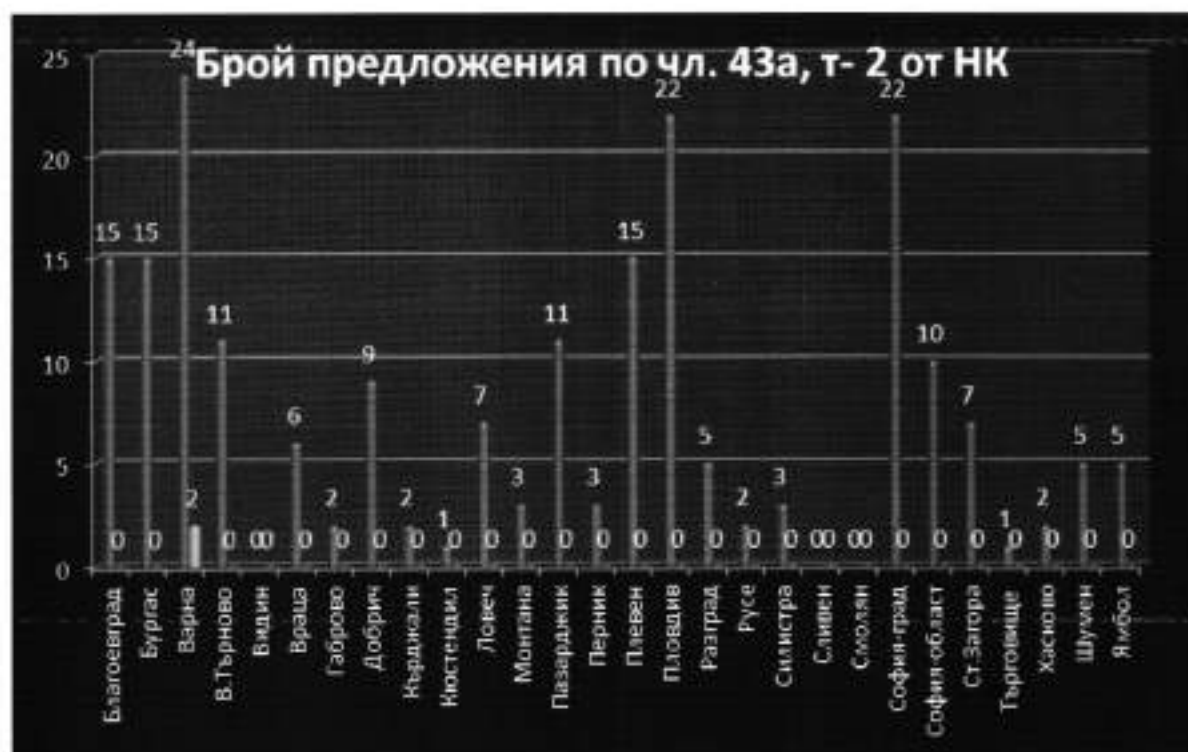
Най-голям е броя на внесените предложения за промяна на регистрацията в ОСИН - София – 301, но на фона на броя осъдени на пробация, с които се работи, това е нормално. За отбелязване е, че няма отхвърлено предложение.

В част от пробационните служби е голям броя на осъдените, на които е облекчен режима на регистрация, като се вземе предвид броя на осъдените, с които се работи в пробационната служба. Такава тенденция се наблюдава в

службите - Бургас, Видин, Кюстендил, Монтана и Шумен. В други служби като Ловеч – 18 и Стара Загора - 8 се наблюдава обратната тенденция – предлагат се много малко на брой осъдени за промяна на правния статус.

За осъдените, които са придобили формално право, но за тях не са изготвени предложения до пробационния съвет, се изготвят списъци с имената им и мотиви за непредлагане. Практиката на пробационните служби е различна, представят се списъци, листи и таблици с имена, но като цяло е необходимо да се прецизират формулировките, които се съдържат в тях.

Броят на приетите предложения по чл. 43а, т. 2 НК е 208, като само 2 са отхвърлените. Най-голям е броя на предложенията от пробационните служби във Варна – 24, Пловдив – 22 и София - 22. Съответно най-малък е броят им в пробационните служби във Видин и Смолян – 0, Кюстендил и Търговище - по 1. За правилното изготвяне на предложенията от особено значение е точното документиране на случаите и стриктното представяне на доказателствената част от документацията. Част от отхвърлените от съда предложения са с мотив изтекла давност. В тези случаи имаме спиране на изпълнение на наказанието поради изтърпяване на присъда лишаване от свобода, но съдът е приел, че при подобно спиране давността тече и присъдата трябва да приключва.

Като добра практика в дейността на пробационните съвети на ОСИН – Видин и ОСИН - Стара Загора може да се отбележи включването на юрисконсулт при внасяне и разглеждане на предложенията в съдебна зала.

V. Развитие на партньорства - сътрудничество с институции, организации и НПО

Взаимодействието с представителите на местната власт е на много добро ниво. Началниците на пробационните служби провеждат регулярни срещи с кметовете на общини и населени места, в които има осъдени на пробация. Координират с тях действията при изпълнение и контрола на пробационните мерки задължителна регистрация по настоящ адрес и безвъзмезден труд в полза на обществото.

Взаимодействието с органите на МВР също е на добро ниво. С началниците на РУП се съгласуват плановете за изпълнение на постъпилите присъди, с цел осигуряване на надзор на лицата. Осъществяват се ежемесечни проверки при изпълнение на пробационната мярка ограничаване в свободното придвижване. Контакти се осъществяват и при издирване на лица, които са с неустановен адрес. При работа с непълнолетните се осъществява взаимодействие с инспекторите ДПС.

От особено значение са партньорствата при работата с непълнолетни правонарушители, особено с ръководствата на училища, социални домове, отдел „Закрила на детето“ и др.

Продължава сътрудничеството на пробационната служба в Разград със Сдружение „Жанета“ – Център за обществена подкрепа на деца преживели насилие и техните семейства, във връзка с изпълнението на пробационните мерки на осъдени непълнолетни на пробация. Проведени са срещи за сключване на предстоящо партньорство между Ромската организация „Кармен“ – Разград и ОСИН - Разград. Дългогодишно и пълноценно сътрудничество е изградено и между ОСИН - Сливен и КСУДС. Сключено е споразумение за съвместна работа с детска и младежка зона гр. Сливен към Института за социални дейности и практики.

Взаимодействието с районните и окръжните прокуратури също е добро. Освен надлежното уведомяване за начало и край на изпълнение на присъдите, от тях се получават указания по възникнали казуси и се връщат съдебни актове, ако са налице причините, визирани в чл. 229 ППЗИНЗС. През годината някои пробационни служби сигнализираха за проблем при явяването на прокурори в заседанията на пробационните съвети.

През 2016 г. продължава съвместната работа на ОСИН – Пазарджик с Фонд за превенция на престъпността ИГА. ОСИН - Пловдив работи активно с Фондация „Джендър алтернативи“ – по представяне на консултации и услуги на пострадали от домашно насилие лица и на извършители на домашно насилие и с Центъра за социална адаптация на групи в риск, както и с Центъра за социална рехабилитация и интеграция на деца от рискови групи в Пловдив.

Поддържа се и се доразвива ефективното взаимодействие с представители на различни институции на местно и регионално ниво, с оглед подобряване на качеството на изпълнение на пробационните мерки. Началниците на службите във Велико Търново, Пловдив, Русе, Смолян, Стара Загора и Кърджали са постигнали различни договорености с университети, центрове за обществена подкрепа, ХЕИ и РЗИ за обучителни дейности на осъдени на пробация и служители.

ОСИН - Смолян съвместно с РУП на МВР – Смолян, Златоград и Мадан са актуализирали Работните карти за „Набелязване на мерки за работа с лица, изтърпяващи наказания пробация и системно извършващи нарушения“.

VI. Персонал

За служебната учебна година плановете на секторите „Пробация“ са утвърдени от главния директор и в тях на база на предварително проучаване на нуждите на състава от обучение са залегнали определени теми. Обученията се провеждат ежемесечно и се спазват всички изисквания за тяхната отчетност. Съобразени са с приоритетните дейности на ГДИН и при необходимост се включват и теми актуални за състава, но които не фигурират в учебните планове. Наблюдава се тенденция на по-активно включване на началниците на ОСИН в обученията и се увеличи броя на изнесените такива, в които е налице и релаксиращ елемент. В част от пробационните служби освен традиционните лекции и беседи се прилагат и практически занятия, решаване на казуси и презентации. По този начин състава се поставя в активна позиция и ефективността е по-голяма.

По време на обученията в служебната учебна година подробно да се разглеждат и обсъждат различните профили правонарушители – на осъдени за престъпления, характеризиращи се с висока агресивност; на извършителите на измами; на извършители на престъпления срещу собствеността; на правонарушители шофиращи в нетрезво състояние; на наркотично /алкохолно зависими лица; на правонарушители от ромската етническа общност; на непълнолетния правонарушител. Споделянето на натрупания опит може да се счита като метод за изграждане на професионални умения и увеличаване на компетентността на останалите инспектори. В провеждането на тренинги със служителите трябва да се включват и младши инспекторите, като членове на екипите.

През 2016 г. МП сключи договори за реализиране на проекти по Малка грантова схема на НФМ. По проект „Новите европейски стандарти за прилагане на алтернативи лишаване от свобода“ са реализирани 2 обучения с 32 служители от пробационните служби. Проведени са и 4 обучения по проект „Повишаване на компетенциите на пробационните служители“, в които са включени 83 служители от пробационната система.

Продължава реализацията на проекта на Фонд „ИГА“ за оценка на риска за сексуални правонарушители, по който са обучени 10 служители да реализират програма с тази категория осъдени лица. През обучение са преминали още 20 служители от пробационните служби, които трябва да прилагат оценката на риска при сексуални правонарушители.

Проведено е и обучение по програмата за насърчаване на толерантността, разработена по проект „Подобряване на компетентностите на персонала и психологически подбор и консултиране“, в което са участвали 27 пробационни служители. Програмата от новата година е задължителна за прилагане в пробационните служби.

По проект „Правосъдие, приятел на детето – обучение на професионалисти за по-добро взаимодействие“, финансиран от Института за социални дейности практики са реализирани обучения на 34 пробационни служители.

Д. ФИНАНСОВО-РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ

1. Финансово-счетоводни и капиталови разходи

Отчетът за касово изпълнение на бюджета на ГДИН за периода 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. е съставен в съответствие с ДДС № 04/30.06.2016 г. на Министерството на финансите, относно изготвянето на отчетите за касово изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от Европейския съюз и на сметките за чужди средства.

По отчет към 31.12.2016 г. са извършени разходи в размер на 126 288 555 лв.

Отчетът за касово изпълнение обхваща следните отчети по функционален признак на бюджетната класификация:

1. Изпълнение на приходите

За периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. по бюджета на ГДИН не са планирани приходи.

Към 31.12.2016 г. отчетените приходи са в размер на 69 865 лв.

С най-голям относителен дял в общия размер на приходите са приходите по § 36-19 „Други неданъчни приходи“, които са на стойност 31 646 лв и § 40-24 „Приходи от продажби на транспортни средства“ в размер на 22 352 лв.

2. Изпълнение на разходите

2.1. Отчет за касовото изпълнение на бюджета

За периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. отчетените разходи по бюджета на ГДИН са в общ размер на 126 288 555 лв.

Относителният дял на разходите за същия период по основните направления на разходите е, както следва:

** Заплати и други възнаграждения на персонала и задължителни осигурителни вноски от работодатели съгласно:*

- Уточнен бюджет от МП към 31.12.2016 г. за 2016 г. – 82 442 665 лв.

- Отчет към 31.12.2016 г. - 82 422 594 лв.

Процент на изпълнение спрямо Уточнен бюджет от МП към 31.12.2016 г. – 99,98 %.

** Издръжка:*

- Уточнен бюджет от МП към 31.12.2016 г. - 34 299 858 лв.

- Отчет към 31.12.2016 г. – 34 733 556 лв.

Процент на изпълнение спрямо Уточнен бюджет от МП – 101,26%.

Преразходът от уточнен план и изразходвани средства към 31.12.2016 г. в част издръжка се дължи на неусвоените средства в капиталови разходи, които са разходвани в § 10 „Издръжка“.

Най голям относителен дял в разходите на издръжка (включва храна, ел. енергия, горива, медикаменти, материали и всичко, свързано с дейността на дирекцията и териториални служби) е § 10-16 - вода, горива, ел. енергия в размер на 15 082 057 лв.; следва храна - § 10- 11 в размер на 10 989 070 лв.

** Платени данъци, такси и административни санкции:*

- Уточнен план от МП към 31.12.2016 г. – 672 285 лв.

- Отчетени средства 726 163 лв и процент на изпълнение спрямо уточнен бюджет от МП – 108 %.

Преразходът от уточнен план и изразходвани средства към 31.12.2016 г. в част Платени данъци, такси и административни санкции се дължи на неусвоените средства в капиталови разходи, които са разходвани в § 19.

** Капиталови разходи:*

- Уточнен бюджет от МП към 31.12.2016 г. – за основен ремонт на ДМА § 51-00 - 6 963 220 лв.

- Отчет към 31.12.2016 г.- основен ремонт на ДМА § 51-00 – 6 287 119 лв. Процент на изпълнение 90,29 %.

- Уточнен бюджет от МП към 31.12.2016 г. - Придобиване на ДМА § 52-00 – 2 087 280 лв.

- Отчет към 31.12.2016 г.- 1 947 302 лв. Процент на изпълнение 93,29 %.

** Други – разходи за членски внос - отчетени 13 400 лв.*

Най-голям относителен дял в разходите имат разходите за заплати и други възнаграждения и плащания за персонала, следвани от разходите за издръжка и разходите за задължителни осигурителни вноски от работодателя.

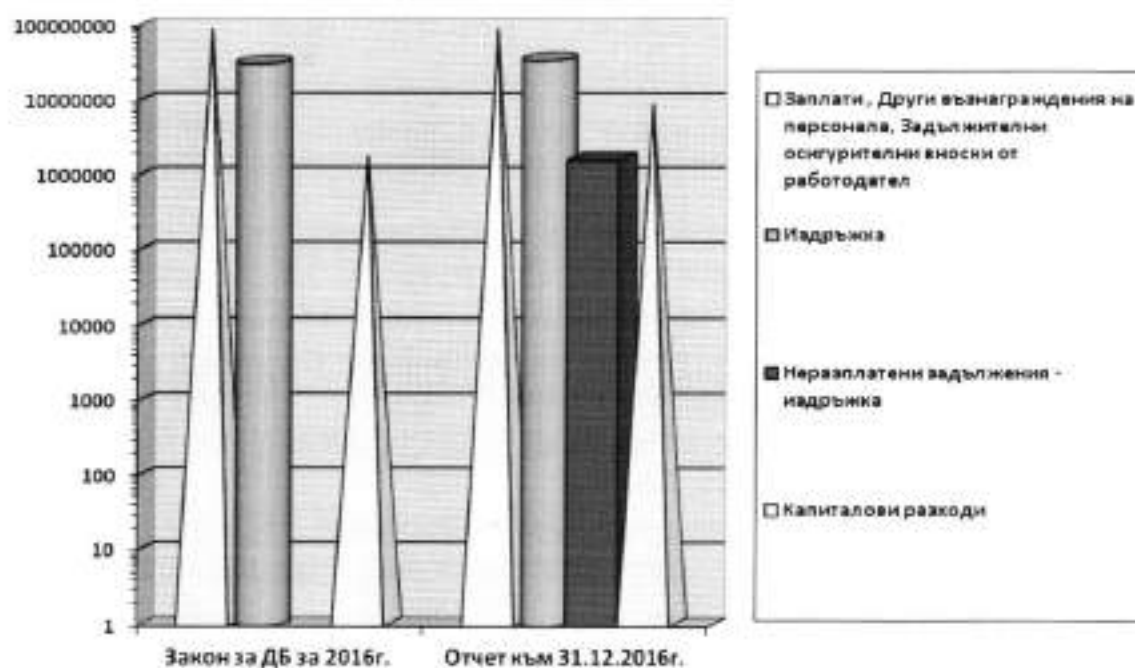
В показател „Други“- § 46-00 са посочени разходите за членски внос, които са в размер на 13 400 лв, колкото са и по уточнен бюджет от МП.

Най - голям относителен дял в разходите за издръжка, освен тези за храна, за вода, ел. енергия и горива, имат разходите за външни услуги в размер на 1 925 753 лв, материали 2 411 347 лв, постелен инвентар и облекло в размер на 2 900 344 лв.

Капиталовите разходи на ГДИН в отчета за касово изпълнение на бюджета към 31.12.2016 г. са в размер на 8 234 421 лв.

2.2. Анализ на изпълнението на бюджета към 31.12.2016 г.

На основание чл. 100, ал. 2 от Закона за публичните финанси, във връзка чл. 13 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2016 г. и в изпълнение на Постановление № 380 /29.12.2015 г. на Министерския съвет на ГДИН е утвърден бюджет в размер на 117 116 600 лв за 2016 г. (за персонал 83 115 800 лв, за издръжка 31 336 900 лв).

СПРАВКА ПРОЦЕНТНО СЪОТНОШЕНИЕ СПРЯМО ЗДБ И КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ГДИН КЪМ 31.12.2016 г.

ПОКАЗАТЕЛИ	Закон За Държавния бюджет 2016 г.	Изпълнение на бюджета към 31.12.2016 г.	Отчет на разходите по проект НФМ към 31.12.2016 г.

РАЗХОДИ - ВСИЧКО	117 116 600	126 288 555	2 897 053
Персонал § 01 §02 § 05	83 115 800	82 422 594	133 004
Издръжка- §10 § 29	31 336 900	34 891 977	185 409
Разходи за членски внос § 46	13 400	13 400	
Платени данъци, такси и админ. санкции; Други разходи за лихви; § 19		726 163	
Капиталови разходи §51 §52	1 650 500	8 234 421	2 578 640

2.3. Отчет за средствата по други международни програми

МП е програмен оператор по Програма БГ 15 „Корекционни услуги включително без прилагане на мерки за задържане“ с бенефициент ГДИН.

Към 31.12.2016 г. в отчета за средствата по други международни програми са отчетени разходите по НФМ.

Отчетени са разходи за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. по основните направления, както следва:

- Заплати и други възнаграждения на персонала – 123 568 лв.
- Задължителни осигурителни вноски от работодатели – 9 436 лв.
- Издръжка – 185 409 лв.
- Капиталови разходи – 2 578 640 лв.

3. Отчет за сметките за средствата от Европейския съюз на бенефициенти на Кохезионния и Структурните фондове към Националния фонд

През 2015 г. ГДИН има сключен договор по проект от Оперативна програма „Административен капацитет“.

Отчетени са разходи за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г. Проектът е приключил октомври 2015 г. През 2016 г. има верифицирани средства от Министерството на финансите в размер на 9767 лева. Няма отчетени разходи.

4. Поети ангажименти и възникнали задължения

По сметка 9200 „Поетите ангажименти за разходи“ към 31.12.2016 г. са 26 890 873 лв. Възникналите ангажименти за разходи начислени по сметка 9800 са в размер на 19 537 310 лв. Възникнали ангажименти за разходи с незабавна реализация начислени по сметка 9801 са в размер на 14 417 238 лв. Реализираните ангажименти за разходи начислени по сметка 9803 са в размер на 44 375 124 лв.

Възникналите нови задължения за разходи към 31.12.2016 г. са отчетени в размер на 39 157 614 лв.

Максималният размер на ангажиментите, които са допустими за 2016 г., са 46 753 758 лв.

Максималният размер допустими за поемане на нови задължения за разходи, са в размер на 43 363 758 лв.

5. Изпълнение на трансферите

По §§61-09 „Вътрешни трансфери в системата на първостепенния разпоредител(+/-)“ в ГДИН са отчетени средства в размер на -648 939 лв.

По §§62-02 „Предоставени трансфери“ са отчетени средства в размер на -379 503 лв.

По §§ 66-02 „Разчети с първостепенен разпоредител за плащания в СЕБРА (+)“ са отчетени 96 094 619 лв.

По §§ 69-00 „Трансферите за поети осигурителни вноски“ за периода 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. са отчетени в размер на 30 409 840 лв.

Трансфер за поети осигурителни вноски от отчетите за средствата по други международни програми за сметките за средствата от Европейския съюз на бенефициенти на Кохезионния и Структурните фондове към Националния фонд в размер на 25 116 лв.

По § 95-11 „Наличност в касата в левове в края на периода (-)“ към 31.12.2016 г. е 0,00 лева.

За периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. по § 63-01 „Получени трансфери (+)“ са отчетени средства по сключени през 2013 г. договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по НФМ между МП, ГДИН Програма БГ 15 на НФМ 3 250 644 лв.

Общият бюджет на ГДИН към 31.12.2016 г. е в размер на 126 478 708 лв, изразходваните средства са на стойност 126 288 555 лв. Процент изпълнение спрямо Утвърден бюджет към 31.12.2016 г. е 99,85 %.

6. Неразплатени задължения

Неразплатените задължения към 31.12.2016 г. са 1 884 577 лв, както следва:

- Издръжка от сметки 401; 4071; 4897; 4971 - 1 616 246 лв.

По-голям относителен дял имат : храна на лишени от свобода и др. разходи за храна 600 401 лв; медикаменти 18 485 лв; постелен инвентар и облекло 50 248 лв; материали 82 652 лв; вода, горива, ел. енергия 685 637 лв; разходи за външни услуги 87 005 лв; текущ ремонт 10 812 лв; командировки в чужбина 4 975 лв.

- Заплати и други възнаграждения на персонала по сметки 4211 и 4973 (коректив към персонал) за обезщетения, дължими съгласно чл. 234 ЗМВР и за изплащане на изпълнителни листа за извънреден труд, както и заплати на лишени от свобода - 268 331 лв.

- Капиталови разходи - Основен ремонт на ДМА – 44 400 лв.

- Коректив по съответните счетоводни сметки във връзка с прилагането на принципа на текущото начисляване и изискването на разходите, натрупани и отнасящи се към съответния период, но с последващо издаване на документ. Това се дължи поради неполучени разрешения от МФ съгласно РМС № 593 от 20.07.2016 г. и на фактури, пристигнали на по-късен етап от приключване на текущия месец, като същите са начислени, но са неплатени.

Съгласно Закона за счетоводството е спазен принципа за текущо начисляване. Приходите и разходите, произтичащи от сделки и събития, се начисляват към момента на тяхното възникване, независимо от момента на получаването или плащането на паричните средства или техните еквиваленти и се включват във финансовите отчети за периода, за който се отнасят.

ГДИН приоритизира всички разходи. Поемат се само абсолютно необходими за дейността на ГДИН ангажименти и неотложни разходи, както следва: доставки на хранителни продукти и медикаменти за лишените от свобода, гориво за служебните автомобили, гориво за отопление, ел. енергия и топлоенергия, вода и др. битови разходи, разходи за техническо обслужване и ремонти на автопарка, разходи за обслужване на НОТ, видеонаблюдение, компютърна и комуникационна техника, доставки на вещеве доволствие и др.

II. Логистика и обществени поръчки (ЛОП)

Основната дейност на сектор ЛОП беше насочена в провеждането на процедури по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП) за доставки, услуги и строителство, подsigурявайки дейността на ГДИН и териториалните й служби.

В разширения годишен план за възлагане на обществени поръчки през 2016 г. са утвърдени от главния директор 40 бр. обществени поръчки за доставки, 20 бр. за услуги и 7 бр. за строително-ремонтни работи. Общата стойност на всички обществени поръчки възлиза на над 23 000 000 лв.

През м. 04.2016 г. влезе в сила изцяло нов ЗОП, което доведе до известно струпване на обществени поръчки обявени по стария ЗОП, а след

това беше необходимо време за адаптиране към новия закон, поради което се получи незначително забавяне в обявяването на процедури и обяви по новия закон.

В края на годината поради предоставянето от МП на допълнителни средства успяхме да обявим допълнителни 10 бр. процедури и 18 бр. обяви, което ни натовари допълнително, но в крайна сметка се справихме, включително с помощта на външни експерти.

По важните процедури, обяви и публични покани, осъществени по реда на ЗОП са:

- „Поддържане на съществуващата комуникационна (IP VPN) свързаност съобразно нуждите на ГДИН;

- „Доставка на печатащи устройства за нуждите на ГДИН и териториалните ѝ служби“;

- „Доставка на специални санитарни автомобили (линейки) за нуждите на затворите в гр. Белене, Бургас, Ловеч и София“;

- „Предоставяне на мобилни телефонни услуги“;

- „Доставка на компютърни конфигурации за нуждите на ГДИН и териториалните ѝ служби“;

- „Доставка и монтаж на нови резервоари за съхранение на течни горива (промишлен газьол със съдържание на сяра до 0,1% или дизелово гориво) за нуждите на затворите в гр. Бургас, Враца, Стара Загора и ПД – Бойчиновци“;

- „Доставка на газьол за промишлени и комунални цели със съдържание на сяра до 0,1% за нуждите на териториалните служби на ГДИН;

- „Доставка на леки автомобили“;

- „Доставка, монтаж, настройка и пускане в експлоатация на два броя скенери за проверка на багаж за затворите в гр. Бургас и Пловдив, обучение на персонала за работа с тях и сервизно обслужване“;

- „Доставка и монтаж на три броя дизелови генератори за затворите в гр. Пазарджик, Сливен и ЗО „Кремиковци“ към затвора в гр. София, обучение на персонала за работа с тях и гаранционно поддържане“;

- „Осигуряване на достъп до интернет за ГДИН и териториалните ѝ служби“;

- „Абонаментно обслужване и периодична актуализация на счетоводна програма „Бизнес процесор – WEB версия счетоводство“ за нуждите на ГДИН и териториалните ѝ служби“;

- „Доставка на видео-охранителни съоръжения“;

- „Доставка, монтаж и пускане в експлоатация на система за ограничаване на нерегламентираните мобилни комуникации за нуждите на затвора в гр. Белене“;

- „Доставка на кобури текстилни, калъфи за белезници текстилни, калъфи за пълнители текстилни и текстилни колани с пластмасова катарамата за служителите на ГДИН“;

- „Доставка, монтаж и пускане в експлоатация на технологично оборудване и обзавеждане за кухненски блок към затвора в гр. Бургас и за нуждите на затвора в гр. София“;

- „Изработване на акцидентни материали и подвързване на печатни изделия за нуждите на ГДИН“;

- „Доставка на трикотажни фланелки, чорапи летни и чорапи зимни за служителите на ГДИН по обособени позиции“;

- „Изготвяне на инвестиционен проект във фаза работен на обект „Ремонтни дейности в затвора в гр. Пазарджик“;

- „Доставка на суха екструдирана храна необходима за служебните кучета“;

- „Ремонтни дейности в корпуса на затвора в гр. Белене“;

- Доставка на ободряващи напитки за служителите, полагащи ношен труд в ГДИН и териториалните ѝ служби“;

- „Предоставяне на фиксирани телефонни услуги за нуждите на ГДИН и териториалните ѝ служби“;

- „Ремонт, подмяна на ВиК инсталацията и обособяване на санитарни възли в спалните помещения в затвора в гр. Бургас“;

- „Ремонт, подмяна на ВиК инсталацията и обособяване на санитарни възли в спалните помещения в затвора в гр. Варна“;

- „Ремонт, подмяна на ВиК инсталацията и обособяване на санитарни възли в спалните помещения в затвора в гр. Сливен“;

- „Доставка на канцеларски материали за нуждите на ГДИН и териториалните ѝ служби“ по обособени позиции;

- „Извършване на дезинсекция и дератизация на сградите на ГДИН и териториалните ѝ служби“, по обособени позиции;

- „Доставка на обувни артикули за служителите“;

- „Доставка на строителни материали“, по обособени позиции;

- „Доставка на готова и суха храна за арести“, по обособени позиции;

- „Доставка на хигиенни, перилни и миещи препарати и материали“, по обособени позиции;

- „Доставка на униформено облекло за нуждите на служителите от ГДИН, по обособени позиции: Обособена позиция № 1: „Доставка на зимно специално облекло, в т.ч. кожени куртки, кожени ръкавици, костюм зимен специален, пуловер с дълъг ръкав с пагони и шапка зимна специална“; Обособена позиция № 2: „Доставка на лятно специално облекло, в т.ч. костюм летен, лятна риза, трикотажна блуза, шапка лятна специална“;

- „Доставка, монтаж и пускане в експлоатация на периметрова охрана, сигнално –охранителна техника и системи за видео наблюдение за нуждите на обект Дебелт в рамките на проект BG032 „Подобряване на стандартите в затворите и следствените арести чрез ремонтване на инфраструктурата, за да се осигури зачитане на човешките права“;

- „Предоставяне на пощенски услуги за нуждите на ГДИН и териториалните ѝ служби“, по обособени позиции;

- „Предоставяне на услуга по електронно наблюдение на осъдени лица и лица с мярка за неотклонение домашен арест“;

- „Доставка, монтаж и пускане в експлоатация на технологично оборудване за кухненски блок за нуждите на затворническо общежитие в с. Дебелт“;

- „Изпълнение на строителни и монтажни работи – външно осветление и кабелни трасета на обект Дебелт в рамките на проект BG032 „Подобряване на стандартите в затворите и следствените арести чрез ремонтване на инфраструктурата, за да се осигури зачитане на човешките права“.

Въпреки трайното заболяване на двама от експертите в сектор ЛОП през годината, въпреки допълнителните финанси, които бяха отпуснати на ГДИН в края на бюджетната година, експертите в сектора се справиха професионално и почти всичко беше завършено навреме.

През годината имахме непрекъснато одити от МП и от Сметната палата, за нуждите на които се направиха десетки справки. Това допълнително натоварваше служителите от сектора.

Е. ПЕНИТЕНЦИАРЕН ПЕРСОНАЛ, ОБУЧЕНИЕ И КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ

І. Състояние на персонала

Дейностите, които се реализират в сектор “Организация и управление на човешките ресурси” (ОУЧР) са свързани с развитието на персонала както в главната дирекция, така и в териториалните ѝ служби. В сектора се подготвят всички актове, свързани с възникването, изменението и прекратяването на служебните и трудовите правоотношения; изготвят се проекти на заповеди за награди и наказания на държавните служители и служителите по трудови правоотношения; извършват се проверки, изготвят се становища, справки и докладни записки по преписки, свързани с дейността на сектора и по повод проверки на жалби и молби от служители и граждани; извършват се вписвания на данни за структурата на администрацията и попълване на годишния отчет в интегрираната информационна система на държавната администрация; оказва се методическа помощ на инспекторите (човешки ресурси) в затворите и ОСИН – София.

Сектор ОУЧР отговаря за техническото обезпечаване на конкурсните процедури, обявени за длъжности в ГДИН и ОСИН, за вписванията на информацията за структурата на администрацията, за обявените конкурси за първоначално назначаване на държавна служба и за израстване в кариерата, списъците на допуснатите и недопуснати кандидати за главната дирекция и териториалните ѝ служби в електронната страница на ГДИН.

В сектора се водят и съхраняват общо 2060 лични кадрови дела на служителите от ГДИН и териториалните ѝ служби. Служителите по човешките ресурси отговарят за правилното отчитане на отпуските на служители от ГДИН, началниците на затвори, началниците на сектори в ОСИН, водят лични картони за отпуски на служителите и заверяват рапортите и молбите за отпуск, водят на отчет болничните листове, извършват вписвания в Регистъра на декларациите по чл. 12 ЗПРКИ, водят служебната кореспонденция с териториалните служби, извършват регистриране на трудови договори, допълнителни споразумения и заповеди за прекратяване на трудово правоотношение съгласно чл. 62, ал. 3 от Кодекса на труда, изготвят служебни карти, входни карти и пропуски и ги водят на отчет (изготвени са 444 служебни легитимационни документа; обработени, разпределени и предадени са общо 3602 бр. карти за градския транспорт на служители в ГДИН и териториалните ѝ служби), съвместно със сектор „Международно сътрудничество и професионална подготовка на персонала“ (МСППП) - ГДИН организират провеждането на първоначално професионално обучение за новоназначени, както и на краткосрочни курсове за държавните служители от пенитенциарната система (изготвиха бяха 32 бр. заповеди за командироване на 211 служители в Учебен център – гр. Плевен). Във връзка с утвърдена квота за обучение на служители от ГДИН в Академията на МВР бяха подготвени и изпратени документи на 18 служители.

През 2016 г. от страна на сектор ОУЧР беше извършена проверка на направление „Човешки ресурси“ в затвора в гр. Белене.

При изпълнение на служебните си задължения служителите от сектора ежедневно взаимодействат със служители от ГДИН. Проектите на заповедите се съгласуват от сектор „Правно-нормативно обслужване“ (ПНО), отдел ФРО и инспектор ТРЗ. За нуждите на другите направления секторът изготвя справки по различни критерии съобразно нуждите. През отчетния период служителите от сектор ОУЧР са работили по 5707 преписки, в това число: входящи – 1791, изходящи – 2304, заповеди – 1595, жалби – 13, молби от граждани – 4.

Дейността по човешките ресурси в затворите в гр. Белене, Бобов дол, Бургас, Варна, Враца, Пазарджик, Плевен, Пловдив, Сливен и Стара Загора и ОСИН – София се осъществява от един инспектор, с изключение на двата най

– големи затвора в гр. София и Ловеч, където инспекторите се подпомагат от технически сътрудник.

Сектор ОУЧР в ГДИН изцяло осъществява дейността по човешките ресурси в 26 ОСИН, чиято обща численост към 31.12.2016 г. е 1015 щатни бройки.

По повод последните изменения и допълнения в ЗИНЗС (в сила от 26.04.2016 г., ДВ, бр. 32 от 2016 г.) със заповеди на министъра на правосъдието са утвърдени нови Класификатор на длъжностите за държавни служители по чл. 19, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС и § 79 от ПЗ на ЗИД на ЗИНЗС, Класификатор на длъжностите за държавни служители по чл. 19, ал. 1, т. 2 ЗИНЗС и Класификатор на длъжностите за лицата, работещи по трудово правоотношение по чл. 19, ал. 1, т. 3 ЗИНЗС. Най-съществената промяна в класификатора за държавните служители по чл. 19, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС е промяната на длъжностните наименования на част от изпълнителския състав. Т. напр. в ГДИН длъжността „Инспектор“ ще има седем степени, които съответстват на длъжности от предходния класификатор и по този начин държавните служители, които изпълняват служебните си задължения на изпълнителски длъжности, ще могат да бъдат преназначавани на по – висока длъжност (степен) без конкурс, което е добър стимул за кариерно израстване. Същото се отнася и за новите длъжности в териториалните служби – „Инспектор“ и „Главен надзирател“.

Във връзка с утвърдените нови класификатори и с оглед на предложения от териториалните служби за трансформиране на длъжности бяха изготвени нови длъжностни разписания на ГДИН и териториалните ѝ служби. С новото длъжностно разписание се извърши реструктуриране на ОСИН. Обособиха се 7 ОСИН в гр. Благоевград, София, Бургас, Варна, Пловдив, Велико Търново и Плевен. Всяка от тях обединява близките ѝ бивши ОСИН, които се преименуваха на РСИН, включващи съответните пробационни служби и арести.

През месеците септември и октомври 2016 г. бяха разработени нови длъжности характеристики.

След утвърждаване на новите длъжности разписания бяха преназначени всички служители от териториалните служби, които трябваше да заемат новите си длъжности, а в редица случаи и нова месторабота (във връзка с преместването на арести в затворите).

През изтеклата година стартира набирането на дипломирани млади специалисти до 29 г. регистрирани в бюрата по труда по програма „Старт на кариерата“. Одобрени са 12 кандидата, които предстои да бъдат назначени през 2017 г.

Към 31.12.2016 г. общата численост на персонала е 4 138 щ. бр., в това число ГДИН – 101 щ. бр. и териториални служби – 4037 щ. бр., като

свободните работни места за цялата система са 319,5 щ. бр., в това число държавни служители – 298 щ. бр. и лица, работещи по трудово правоотношение – 21,5 щ. бр.

През 2016 г. в ГДИН и териториалните ѝ служби са назначени 338 държавни служители. От тях 336 са първоначално постъпили на държавна служба, 2 са възстановени на длъжност. Временно назначени на длъжност са 16 държавни служители, а 481 са преназначени. От преназначените: по предложение на съответния ръководител на друга длъжност в рамките на съответния вид длъжност – 47, преназначени на по – висока длъжност в рамките на същия вид длъжност – 32, преназначени на длъжност от по – висока по вид длъжност – 32, преназначени държавни служители в и от ГДИН и териториалните ѝ служби – 370.

За същия период са назначени 41 служители по трудово правоотношение. От тях 39 са първоначално назначени и 2 са възстановени на длъжност. Преназначени са 11 служители по трудово правоотношение.

Освободени са 172 държавни служители. От тях 17 поради навършване на пределна възраст, 22 поради придобито право на пенсия по искане на служителя, 1 по здравословни причини, 116 по собствено желание, 1 поради неявяване на служителя да заеме длъжността, на която е възстановен, в 14 – дневен срок от влизането в сила на съдебното решение за отмяна на заповедта за прекратяване на служебното правоотношение, 8 поради налагане на дисциплинарно наказание „Уволнение“, 5 поради смърт на служителя, 2 поради възникнало правоотношение, след като назначеният служител е упражнил правото си на пенсия.

Освободените служители по трудово правоотношение са 33, в това число 10 по взаимно съгласие (по искане на служителя), 3 поради завръщане на замествания на работа, 2 поради невъзможност на работника или служителя да изпълнява възложената му работа поради болест, 1 поради смърт на служителя, 3 поради постъпване на държавна служба, 7 поради придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, 6 с отправено предизвестие от страна на служителя, 1 поради съкращаване на щата.

II. Конкурсни процедури

През отчетния период са изготвени 56 заповеди за 199 щ. бр. за първоначално назначаване и 32 заповеди за 45 щ. бр. за преминаване в по-висока по вид длъжност.

Прекратените конкурси са общо 7, от тях 6 за първоначално назначаване и 1 за преминаване в по-висока по вид длъжност.

Изменените конкурси са общо 22, от тях 21 за първоначално назначаване и 1 за преминаване в по-висока по вид длъжност.

Провеждането на конкурсни процедури се предхожда от проучване за нуждите от човешки ресурси в ГДИН и териториалните ѝ служби, след което служителите от сектора изготвят предложение и проект на заповеди за обявяване на конкурсни процедури. Съгласно нормативната уредба заповедите се публикуват в официалния сайт на ГДИН и централен ежеседмичник. Конкурсните процедури за вакантни длъжности в затвор се провеждат от инспекторите по човешки ресурси в териториалните служби под методическото ръководство на служителите от ОУЧР. Конкурсните процедури за вакантни длъжности в ОСИН се провеждат от служителите в сектор ОУЧР в ГДИН.

III. Дисциплинарна практика

През отчетния период за професионално изпълнение на поставените задачи и за постигнати високи резултати в служебната дейност бяха наградени общо 866 служители. От тях 764 са държавни служители („Писмена похвала“ – 736, „Обявяване на благодарност с парична награда“ – 21 и „Парична награда“ – 5, „Почетен знак“ – 2), а 102 са служители по трудово правоотношение, наградени с „Писмена похвала“.

С цел провеждане на ефективна превантивна дейност срещу нарушенията на служебната дисциплина и за минимализиране на броя нарушения бяха предприети мерки за тяхното недопускане и ограничаване, чрез търсене на дисциплинарна отговорност от всеки провинил се служител, прилагане на еднакви критерии при определяне степента на виновност, както и недопускане на укриване или омаловажаване на извършени дисциплинарни нарушения.

Общо 138 държавни служители са наказани с дисциплинарни наказания. От тях с „Мъмрене“ – 19, „Писмено предупреждение“ – 54, „Порицание“ – 55, „Забрана за повишаване в длъжност за срок от една до три години“ – 1, „Предупреждение за уволнение“ – 1, „Уволнение“ – 8.

Наказаните служители по трудово правоотношение са общо 7, от тях с дисциплинарно наказание „Забележка“ – 5 и „Предупреждение за уволнение“ – 2.

Основанията за налагане на най – тежкото дисциплинарно наказание „Уволнение“ бяха използване на служебното положение за лична облага, злоупотреба с доверието на органа по назначаване, както и за деяния несъвместими с етичните правила за поведение на държавните служители и служителите по трудово правоотношение, с което се уронва престижа на службата.

Съвместно с представители на Главна дирекция „Охрана“ и отдел „Правни, международни, квалификационни и медицински дейности“ (ПМКМД) в ГДИН се разработи проект на Правила за организацията на

дейността по установяване на дисциплинарни нарушения и налагане на дисциплинарни наказания, събирането и обработката на информация за състоянието на дисциплината и дисциплинарната практика в Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ и Главна дирекция „Охрана“ и териториалните им служби/звена към министъра на правосъдието.

IV. Психологически подбор и консултиране на служители

Извършените от сектор „Психологическа лаборатория“ дейности през отчетния период са систематични и пряко свързани с провеждането на психологическата диагностика на кандидати за работа, супервизия на психологическия подбор и работа с персонала в затворите, оказване на методическа помощ и специализирано обучение на психолозите.

През 2016 г. психолозите от сектора участваха в експертни групи за провеждане на конкурси за постъпване на държавна служба в арестите и затворите. За отчетния период в етапа „Изследване на интелектуалните способности и езикова култура“ са изследвани общо 652 кандидати. Изготвените само от екипа на лабораторията психологически заключения са 211.

Друга съществена част от дейността на сектор „Психологическа лаборатория“ е ориентирана към супервизиране и утвърждаване на резултатите от проведената от психолозите в затворите диагностика. В рамките на изтеклата година супервизията се извършва по нов модел, разработен по проект на НФМ.

Психолозите участват в конкурсните комисии и процедури като експерти, консултиращи членовете на комисията относно степента на съответствие на психологическите качества на даден кандидат с изискванията за определена длъжност. Дискутират се мотивацията, социалната и личностна зрялост, както и професионалните компетентности на кандидатите. Беше утвърдено и въведено методическо ръководство за работа с нов инструментариум за психологическа оценка при подбор на кандидати за държавни служители в ГДИН.

Психолози от сектора участваха в организационно консултиране, обучителни модули и тренинги със служители, насочени към изясняване на актуални проблеми и редуциране на натрупаното напрежение и стрес. В сектора беше изготвен и анализ на общностите на лишените от свобода.

За отчетния период беше организирана и проведена заключителна конференция по предефиниран проект NFM-2013-BG15-3 „Подобряване на компетенциите на персонала в психологическия подбор и консултирането“. Психолозите активно участваха в реализирането и организирането на специализирани психологични обучения по същия проект. Основната цел на проекта е да се подобрят психологическите практики и да се повиши

качеството им чрез интегриране на нови психологически техники и надграждане на професионалните компетенции на психолозите в организацията. По проекта беше извършено: разработване и въвеждане на професионални стандарти за психологическата работа в системата на ГДИН; обучение на 15 обучители от българските специалисти, разработили стратегиите за диагностика на суицидното поведение и управление на професионалния стрес и сред осъдените; разработване на обучителен модул за справяне с агресията; разработен е обучителен модул, който ще се прилага по време на първоначалното обучение на служители в Учебен център гр. Плевен; разработване на дизайн на тренинг за справяне с професионалния стрес; обучение на 45 психолози от ГДИН за работа с новите професионални стандарти в рамките на четири дни; пилотно прилагане на програма „Насърчаване на толерантността“.

През отчетния период беше организиран и проведен семинар с психолози, свързан с въвеждане на утвърдените методически ръководства – за психологическо оценяване на лишените от свобода и за психологическа оценка при подбор на кандидати за държавни служители.

Провеждаха се кризисни психологически интервенции и дебрифинг със служители при инциденти. Психологическите интервенции са насочени към смекчаване на влиянието на травмиращото събитие и улесняване процесите на възстановяване (нормално функциониране) на засегнатите от него.

Беше организирано и се проведе изследване за идентифициране на ефективни управленските подходи за решаване на проблемни ситуации, като тематичните дискусии (фокус-групи) бяха с ръководни служители в ГДИН и териториалните ѝ служби.

Съвременната пенитенциарна реалност обуславя необходимостта ежедневно да бъде поемана персонална отговорност за направените избори по отношение възможните последици от тях, пред която са поставени не само лишените от свобода, но и служителите в затвора. Пред последните стои и още по-тежката отговорност да действат „правилно“ и да осъществяват професионалните си и лични цели с общоприетите принципи и императивни външни изисквания. Това създава сериозни предпоставки за масово разпространение на стреса като елемент на психичното функциониране на работещите в затвора, като ги поддържа в непрекъсната готовност за посрещане на предизвикателствата на работната среда, разчитайки изключително на личностните си ресурси. Превръщането му (на стреса) в обичайна обстановка за професионална реализация, води със себе си опасността от изтощаване потенциалите на личността за справяне с функционалните ѝ задължения и развитие на негативни реакции на кумулативен стрес, емоционалното изгаряне и посттравматичното стресово разстройство. Превантивното и регулаторно повлияване на посочените форми

на дистреса върху личността на служителите в затворите, изисква мероприятия за ограничаване на вредните последици от тях. Следователно, съществува обоснована необходимост от информиране на състава относно възможностите за получаване на психологична помощ, за търсене на практически полезен и измерим със същността на проблема резултат.

В тази връзка консултативната дейност със служителите на затворите през визирания период се свежда до оказване на индивидуална психологическа подкрепа (при подаване на заявка от преките им ръководители, след получаване на информирано съгласие или по инициатива на самите лица) и до провеждане на групов тренинг за разпознаване и овладяване на стресовите реакции (включващ интервенции за преодоляване на конфликти, оптимизиране на междуличностните взаимодействия и усъвършенстване на комуникативните способности).

V. Обучение на персонала

Учебен център – Плевен е сектор към отдел ПМКМД в ГДИН – гр. София, независимо че длъжностите, които служителите заемат, са включени в щата на затвора в гр. Плевен. Методическо ръководство и помощ при осъществяване на основните функции оказва сектор МСППП в ГДИН. Областта на дейност на Учебния център като цяло и в частност на служителите е насочена към обучение на служители от системата на ГДИН, като се организират и провеждат различни типове обучение посочени в чл. 17а ППЗИНС.

През 2016 г. първоначално професионално обучение на държавни служители и стажанти са преминали общо 263 новоназначени служители.

Поради едновременното назначаване на голям брой стажанти на длъжност „Надзирател” обучение се проведе и в териториални служби, както следва:

- В затвора в гр. София – 24 стажанти;
- В ОСИН - София – 22 стажанти;
- В затвора в гр. Бургас – 8 стажанти;
- В затвора в гр. Варна – 12 стажанти;
- В затвора в гр. Пазарджик – 6 стажанти;
- В затвора в гр. Белене – 11 стажанти;
- В затвора в гр. Стара Загора – 8 стажанти;
- В затвора в гр. Пловдив – 12 стажанти;
- В затвора в гр. Ловеч – 19 стажанти и 1 инспектор V-та степен (НОД);
- В затвора в гр. Враца – 8 стажанти;
- В затвора в гр. Сливен – 2 стажанти.

През м. март в затвора в гр. Плевен, на основание план за провеждане на занятия с НОС през учебната 2016 г., в 4 последователни дни, беше проведено

обучение по стрелба от охранителна кула. В стрелбите взеха участие всички служители на НОС от затвора (120 служители). Занятията бяха провеждани с всяко отделение поотделно, с активното участие на главните надзиратели и по план за занятието, изготвен от преподавателя в Учебния център и инспектора по охраната.

През м. март 2016 г. преподавател от Учебния център участва в семинар в гр. Пловдив по проект за подобряване на компетенциите на персонала в психологическия подбор и консултирането.

През периода от 28.06.2016 г. до 30.06.2016 г. се проведе обучение на държавни служители по линия на НФМ, разглеждащ превенцията на междуетническото насилие и формиране на толерантност към различията. Преподавател от Учебния център участва като водещ.

До месец август 2016 г., съгласно действащото длъжностно разписание на затвора в гр. Плевен, щата в сектор „Учебен център“ се състоеше от 3 държавни служители: началник на сектора и двама инспектори (преподаватели). В обучението са включени и тримата служители, като всеки един от тях преподава минимум по две дисциплини. Липсата на достатъчен преподавателски състав оказва своето въздействие не само върху качеството на преподавания материал, но води и до ограничения, свързани с начините и методите на преподаване.

Обслужващият персонал се състоеше изцяло от лишени от свобода.

Дейността, свързана с материалната база и снабдяването се извършваше от служител на друга длъжност в затвора в гр. Плевен, а деловодната дейност се извършва предимно от началника на сектора.

С последното длъжностно разписание от 05.08.2016 г. към щата на Учебния център са включени три нови длъжности по трудово правоотношение – домакин, майстор-готвач и чистач/хигиенист. Назначаването впоследствие на тримата служители определено се отрази положително върху обслужващата дейност в Учебния център.

С оглед подобряване качеството на обучение в Учебния център в гр. Плевен е необходимо увеличаване броя на преподавателския състав, който да бъде съобразен с необходимостта от първоначални познания в различните области на дейност в ГДИН и териториалните служби. Основният обучаващ се персонал са стажанти на длъжност „Надзирател II-ра степен“. В Учебния център липсва квалифициран преподавател по огнева и надзорно-охранителна техника. Необходимите познания в тази област се представят от преподавателя по бойно-приложна техника.

В края на отчетния период в Учебния център започнаха ремонтни дейности, свързани с освежаване на спалните помещения и подмяна на амортизирани санитарни принадлежности.

В периода 19-20 май 2016 г. се проведе обучение по недискриминация с фокус върху непълнолетни правонарушители от ромски произход в ПД-Бойчиновци. Обучението беше проведено от трима експерти на Съвета на Европа с участието на служители от НОС и социални работници от ПД-Бойчиновци.

Бяха разработени писмени учебни материали и презентации по темата за радикализацията и насилствения екстремизъм в местата за лишаване от свобода към пилотен модул в програмата за първоначално професионално обучение. Пилотният обучителен модул по темата за радикализацията беше проведен на стажанти в затвора в гр. София, Учебния център и затвора в гр. Пазарджик (април 2016 г.).

В периода 07 - 11 март 2016 г., в с. Чифлик, по линия на проект „Повишаване капацитета за стратегическо планиране и управление в ГДИН по Фонд за двустранни отношения по програма БГ15 на Норвежки финансов механизъм 2009 – 2014, се проведе обучение по стратегическо планиране и управление с участието на ръководители от администрацията на ГДИН, началници на затвори и ръководители на пробационни служби. Обучението се проведе от двама експерти от Дирекция на норвежката корекционна служба, които са г-жа Елън Бьорке, зам.-директор на корекционната служба на Норвегия, район Изток и г-н Киетил Евиан, началник на затвор.

В периода 12 – 15 януари 2016 г. във Велинград, по проект „Подобряване на компетенциите на персонала в психологическия подбор и консултирането“ по програма БГ15 на Норвежки финансов механизъм 2009 – 2014, беше проведено обучение на 15 обучители от българските специалисти, разработили стратегиите за диагностика на суицидното поведение и управление на професионалния стрес и сред осъдените. Като обучаеми бяха включени началници и заместник-началници на затвори.

В периода 07 – 10 март 2016 г. в гр. Пловдив, по проект „Подобряване на компетенциите на персонала в психологическия подбор и консултирането“ по програма БГ15 на Норвежки финансов механизъм 2009 – 2014, беше проведено обучение на 35 психолози от ГДИН за работа с новите професионални стандарти. Лектори на обучението бяха проф. Снежана Илиева – преподавател в СУ „Св. Св. Климент Охридски“ по трудова и организационна психология и д-р [REDACTED] – специалист по социална психология.

Служители от сектор МСППП взеха участие в подготовката и провеждането на организационна диагностика на ръководния състав на ГДИН и териториалните служби с работно заглавие „Изследване на управленските подходи за решаване на проблемни ситуации“ и в проведените по тази тематика фокус-групи в гр. Велинград в периода 07-09.12.2016 г. Предстои изготвянето на доклад и реализиране на конкретни мерки, включващи и

обучения и тренинги с персонала с цел подобряване на климата в системата и осъществяване на организационни промени.

През м. декември 2016 г. беше организиран курс за чуждоезиково обучение за 35 служители на ГДИН, сключен е и договор с езикова школа „ПРЕСТИЖ“ за предоставяне на тази услуга. Участниците в курса са групирани в три различни нива, отговарящи на тяхното персонално ниво на владеене на английски език. Курсът ще завърши със сертифицирането на успешно завършилите служители.

Сектор МСППП съдейства за организацията и провеждането на посещение с учебна цел в затвора в гр. София на г-жа [REDACTED] съдия при Специализирания наказателен съд и асистент по наказателно-процесуално право и нейни студенти по право от УНСС, с цел запознаване с условията и средата в затвора, организацията и реда за изпълнение на наказанието лишаване от свобода, режима и правното положение на лишените от свобода както и със списъка на разрешените вещи и предмети, които осъдените и задържаните по реда на Наказателно-процесуалния кодекс лица, настанени в затвора, могат да държат при себе си и да ползват.

Ж. ПРАВНО-НОРМАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ И АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ

I. Правно-нормативно обслужване

През 2016 г. юрисконсултите осъществяваха процесуално представителство на МП, на ГДИН и на териториалните й служби пред съдилищата в страната. В тази връзка подаваха жалби пред всички съдилища в страната по дела, по които страна е МП или ГДИН, лично се явяваха, изготвяха писмени становища, възражения, подаваха молби и изпълняваха стриктно указанията на съда.

През отчетния период бяха образувани предимно административни и граждански дела с различно правно основание.

1. Новообразувани граждански дела с правно основание чл. 211, ал. 5 ЗМВР (отм.), чл. 71, ал. 1 от ЗЗДискр., и чл. 344, ал. 1 КТ

В ГДИН, ОСИН - София, ОСИН - Велико Търново, ОСИН - Пловдив, РСИН - Враца, РСИН - Стара Загора и РСИН - Русе бяха образувани граждански дела от служители на ГДИН с предмет на делата – обективно съединени искиове с правно основание чл. 187, ал. 5 ЗМВР (чл. 211, ал. 5 от ЗМВР/отм./), във вр. с чл. 86 от ЗЗД (искове за присъждане на обезщетение за неизплатено възнаграждение за извънреден труд за отработени до 50 часа на отчетен период, ведно с мораторната лихва за забава, считано от датата на падежа на всяко изискуемо вземане, както и лихвата за забава, считано от

датата на завеждане на исковата молба до окончателното изплащане на сумите). Техният общ брой е 14 дела.

В РСИН - Ловеч (31) дела и РСИН - Сливен (37 дела) са предявени искиве за изплащане на допълнително обезщетение за положен труд през официалните празници, за положен ношен труд и за изплащане на левовата равностойност за полагаща се безплатна предпазна храна за извършване на дейности, свързани с вредни за здравето условия, както и за заплащане на времето, през което е провеждан инструктаж.

През 2016 г. новообразуваните дела с посоченото правно основание са 81, т. е по-малко в сравнение в предходната 2015 г. през която бяха 119.

Общ брой дела с правно основание чл. 187, ал. 5 ЗМВР

- ГДИН – общ брой дела - 3 бр. (висящи - 3 дела);
- ОСИН - Бургас – няма дела;
- ОСИН - Велико Търново - общ брой дела 2 (решени - 2 дела в полза на ищеца);

- ОСИН - Враца - общ брой дела 3 (висящи – 1 дело; решени - 2 дела в полза на ищеца);

- ОСИН - Видин – няма дела.

- ОСИН - Ловеч - общ брой дела 31 (решени - 30 в полза на ищеца; прекратено - 1);

- ОСИН - Пловдив - общ брой дела 1 (решени - 1 дело в полза на ищеца);

- ОСИН - Сливен - общ брой дела 37 (висящи – 37);

- ОСИН - София - общ брой дела 1 (висящи - 1 дело);

- ОСИН - Русе - общ брой дела 2 (висящи - 1 дело; решени – 1 дело в полза на ищеца).

Делата с правно основание чл. 71, ал. 1 ЗЗДискр. се образуват извън случаите по раздел I от закона (Производството пред Комисията за защита от дискриминация) и всяко лице, чиито права по този или по други закони, уреждащи равенство в третирането, са нарушени, може да предяви иск пред районния съд.

Общият брой дела с правно основание ЗЗДискр. са както следва:

- ГДИН – общ брой дела 14 (висящи - 9 дела; решени - 2 дела, от които 2 дела в полза на ГДИН; прекратени - 3);

- ОСИН – Велико Търново – общ брой дела 1 (решени – 1 дело в полза на ГДИН);

- ОСИН – Бургас – общ брой дела 1 (висящо);

- ОСИН – Ловеч - общ брой дела – 7 (висящи 4 дела; решени – 1 дело в полза на ГДИН; прекратени – 2 дела);

- ОСИН - Стара Загора - общ брой дела 4 (висящи - 1 дело; решени - 3 дела в полза на ГДИН);

- ОСИН - Русе - общ брой дела – 1 (висящо);

- ОСИН – София – общ брой дела 3 (решени – 3 дела в полза на ГДИН);
- ОСИН – Пловдив – общ брой дела 1 (прекратено).

2. Новообразувани административни дела пред съдилищата в страната през 2015 г. са делата с правно основание ЗОДОВ, делата срещу заповеди за налагане на дисциплинарни наказания, наложени на служителите

Най-много са делата с правно основание чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ). Държавата и общините отговарят обективно за всички вреди, пряка и непосредствена последица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински административни органи и това не е обвързано от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите.

Отговорността е гаранционно-обезпечителна, в какъвто смисъл е т. 6 от ТР №3/2004 г. на ОСГК на ВКС и е специфично проявление на принципа за отговорност на работодателя по чл. 49 ЗДД. Съгласно чл. 7 от Конституцията на Република България, държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Тази специална извъндоговорна деликтна отговорност е уредена в ЗОДОВ. Тя се носи само при наличие на съставите, визирани в чл. 1 и 2 ЗОДОВ - при причинени вреди на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност; и за вредите, причинени на граждани от разследващите органи, прокуратурата или съда от незаконни действия и актове. Предвид посочените състави, исковете по които страна е дирекцията са с правно основание чл. 1 ЗОДОВ. Отговорността на държавата е пряка, увреденият се обезщетява директно от съответното учреждение, към което принадлежи органът или длъжностното лице. Тя е обективна - носи се независимо дали вредите са причинени виновно (за разлика от отговорността по чл. 49 ЗЗД). Отговорността е обективна, защото законодателят не изисква наличието на виновно поведение. Дори дадена административна дейност да е извършена напълно добросъвестно и съобразно конкретните обстоятелства, ако тя обективно не съответства на изискванията на закона, възниква отговорност за обезщетение за причинените вреди. Освен това, съгласно чл. 8, ал. 1 ЗОДОВ обезщетение за вреди причинени при условията на чл. 1, ал. 1 и чл. 2, ал. 1 и 2 и 2а и чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ може да се търси по този закон, а не по общия ред. Коеето означава, че дори да има противоправно и виновно, дори престъпно поведение, отговорността може да се реализира на основанията в ЗОДОВ, т.е. по специалния закон. По специалния ред за реализиране на отговорността на държавата и общините не трябва да се доказва виновно поведение на длъжностното лице (чл. 4 ЗОДОВ).

Исковете, които предявяват лишените от свобода по този закон са за претърпени от тях имуществени и неимуществени вреди в резултат на лоши битови условия в затворите и арестите.

Общ брой дела с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ

- ГДИН – общ брой дела – 42 (висящи - 33 дела; решени – 3 дела в полза на ГДИН; прекратени - 6);

- ОСИН - Бургас - общ брой дела – 38 (висящи - 11 дела; решени - 22 дела, от които 4 дела в полза на ГДИН, 18 дела осъжда ГДИН; прекратени – 5);

- ОСИН - Велико Търново - общ брой дела – 19 (висящи - 8 дела; решени - 9 дела, от които 7 дела в полза на ГДИН, 2 дела осъжда ГДИН; прекратени – 2);

- ОСИН - Враца - общ брой дела – 19 (висящи - 3 дела; решени: - 14 дела, от които 8 дела в полза на ГДИН, 6 дела осъжда ГДИН; прекратени – 2);

- ОСИН - Ловеч - общ брой дела – 26 (висящи – 16 дела; решени - 4 дела в полза на ГДИН; прекратени - 6 дела);

- ОСИН - Пловдив - общ брой дела – 41 (висящи - 11 дела; решени - 28 дела, от които 13 в полза на ГДИН, 15 дела осъжда ГДИН; прекратени – 2);

- ОСИН - Стара Загора - общ брой дела – 36 (висящи - 16 дела; решени - 20 дела, от които 7 дела в полза на ГДИН и 13 дела осъжда ГДИН);

- ОСИН - Сливен - общ брой дела – 4 (висящи);

- ОСИН - София - общ брой дела – 20 (висящи - 12 дела; решени – 2 дела, от които 1 в полза на ГДИН, 1 дело осъжда ГДИН; прекратени – 5);

- ОСИН - Русе - общ брой дела – 11 (висящи – 9 дела; решени - 1 дело в полза на ГДИН; прекратени - 1).

Другите административни дела са делата с правно основание чл. 233 ЗМВР. Обжалване на заповедите за налагане на дисциплинарни наказания на държавните служители.

Общ брой дела с правно основание чл. 211 (чл. 233 ЗМВР отм.) и по КТ (уволнения и други дисциплинарни наказания, наложени на служителите от ГДИН и териториалните ѝ служби)

Делата, образувани след подаване на жалба срещу заповед на министъра на правосъдието или на главния директор за налагане на дисциплинарно наказание се образуват пред административните съдилища, а трудовите спорове се разглеждат от районните съдилища.

- ГДИН – общ брой дела – 5 (висящи);

- ОСИН - Бургас - общ брой дела – 1 (висящо);

- ОСИН – Велико Търново – общ брой дела – 1 (осъжда ГДИН);

- ОСИН - Ловеч - общ брой дела – 3 (решени – 3 дела, от които 2 дела в полза на ГДИН, 1 дело осъжда ГДИН);

- ОСИН - Пловдив - общ брой дела – 5 (решени – 5 дела, от които 4 дела в полза на ГДИН; 1 дело осъжда ГДИН);
- ОСИН - Сливен - общ брой дела – 1 (висящо);
- ОСИН - София - общ брой дела – 8 (висящи – 5 дела; решени - 2 дела, от които 1 дело в полза на ГДИН и 1 дело осъжда ГДИН; прекратени – 1).

3. Новообразувани дела пред специализирани органи извън системата на съдилищата в страната (Комисия за защита от дискриминация) през 2016 г.

- ГДИН – общ брой дела – 8 (висящи – 6 дела; решени – 1 дело в полза на ГДИН; прекратени – 1);
- ОСИН – София – общ брой дела – 4 (висящи – 2 дела; решени – 2 дела в полза на ГДИН).

4. Дела, образувани пред съдилищата с правно основание, различно от посочените по-горе правни основания (в това число са делата по чл. 24 от Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ); чл. 256 АПК „Защита срещу неоснователни бездействия на администрацията“; чл. 55 ЗЗД (връщане на внесена гаранция); чл. 149 АПК (мълчалив отказ чл. 252 ЗМВР – обезщетения) и искове за издаване на справка/удостоверение за признаване на образец УП 3 за зачетен осигурителен стаж, натрупан в резултат на реално положен извънреден труд за периода от 01.01.2005 г. до 31.12.2015 г.

- ГДИН – общ брой дела – 13 (висящи – 8 дела; решени – 5);
- ОСИН - Бургас - общ брой дела – 2 (висящи – 1 дело; решени – 1 дело осъжда ГДИН);
- ОСИН - Ловеч - общ брой дела – 6 (висящи – 2 дела; решени - 4 дела, от които 1 дело в полза на ГДИН и 3 дела осъжда ГДИН);
- ОСИН - Велико Търново - общ брой дела – 1 (решено в полза на ГДИН);
- ОСИН - Русе – общ брой дела – 1 (висящо);
- ОСИН – Пловдив – общ брой дела – 2 (висящи – 1 дело; решени – 1 дело осъжда ГДИН);
- ОСИН - Стара Загора - общ брой дела – 1 (решено в полза на ГДИН);
- ОСИН – Сливен - общ брой дела – 7 (решени - 7 дела, от които 2 дела в полза на ГДИН и 5 дела осъжда ГДИН).

5. Образувани изпълнителни дела - 18 дела.

6. Обобщение

Общо всички новообразувани дела пред съдилищата в страната през 2016 г., по които е осъществено процесуално представителство от юрисконсултите в сектор ПНО и тези в териториалните служби на ГДИН, са:

- дела за обезщетения за положен извънреден труд – Общо - 81 дела (висящи – 44 дела; решени - 36 дела осъдителни за ГДИН; прекратени – 1);
- дела по Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр.) – Общо - 32 дела (висящи - 16 дела; решени - 10 дела в полза на ГДИН; прекратени – 6);
- дела по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) – Общо - 255 дела (висящи - 125 дела; решени - 107 дела, от които 52 дела в полза на ГДИН на първа инстанция и 55 осъдителни за ГДИН; прекратени - 23);
- дела по ЗМВР – Общо – 24 дела (висящи – 12 дела; решени – 11 дела, от които 7 дела в полза на ГДИН и 4 осъдителни за ГДИН; прекратени – 1);
- дела с правно основание, различно от посочените по-горе, вкл. изпълнителните дела – Общ брой – 32 дела (висящи – 12 дела; решени – 20 дела, от които 9 дела в полза на ГДИН и 11 дела осъдителни за ГДИН);
- преписки, образувани пред Комисията за защита от дискриминация по ЗЗДискр. – Общо – 12 (висящи – 8; решени – 3 в полза на ГДИН, прекратени – 1).

7. Процесуално представителство

Едно от основните задължения на юрисконсултите, вменено в длъжностните им характеристики е да осъществяват процесуално представителство на МП, на ГДИН и на териториалните ѝ служби пред съдилищата в страната. Във връзка с осъществяване на процесуалното представителство юристите подават жалби пред всички съдилища в страната по дела, по които страна е министерството или ГДИН, и министъра на правосъдието или главния директор на ГДИН, и предмета на делата е свързан с дейността на ГДИН. Във връзка с воденето на делата е осъществявано процесуално представителство чрез лично явяване, изготвяне на писмени становища, възражения, подаване на жалби, молби и са изпълнявани стриктно указанията на съда.

Към настоящия момент висящите дела, които не са приключили и предстои осъществяване на процесуално представителство, са както следва: ГДИН – 195; ОСИН - Бургас – 24; ОСИН - Велико Търново – 15; ОСИН - Враца – 3; ОСИН – Ловеч – 22; ОСИН - Пловдив – 18; ОСИН - Стара Загора – 15; ОСИН - Сливен – 6; ОСИН – София – 21; ОСИН - Русе – 17.

8. Други дейности

Освен процесуалното представителство юрисконсултите изпълняваха и редица текущи задачи, като:

- Изготвяне на становища по преписки и молби, заведени в ГДИН;
- Даване на консултации по правни въпроси, във връзка с дейността на ГДИН и териториалните ѝ служби;

- Изготвяне и съгласуване на договори, с оглед тяхната законосъобразност;
- Следят за законосъобразността на актовете, свързани с възникването, изменянето и прекратяването на служебните и трудовите правоотношения;
- Изготвяне и съгласуване на заповеди;
- Участие в процедурите по налагане на дисциплинарни наказания по ЗМВР и КТ;
- Участие в работни групи;
- Проверка на законосъобразността на проектите на договори във връзка с предоставяне на имоти за ползване, за нуждите на териториалните служби на ГДИН.

Юриисконсултите от сектора оказват правна помощ на главния директор и на териториалните служби, като изготвят мотивирани становища. Участват в подготовката на проекти на нормативни актове и на вътрешноведомствени актове, касаещи дейността по прилагането на пенитенциарното законодателство.

През 2016 г. юриисконсултите са обработили входящи преписки – 866, изходящи преписки – 1263, заповеди – 130, молби на граждани – 39, молби на лишени от свобода – 16, жалби от граждани – 13, жалби от служители – 17, жалби от лишени от свобода – 7.

II. Административна и информационна дейност

През 2016 г. в деловодството на ГДИН са регистрирани общо 31 906 документи, от които 18 795 входящи и 13 111 изходящи.

Постъпили са 17 456 искания (справки) за предоставяне на информация за лица, изтърпяващи или изтърпявали наказание лишаване от свобода, лица задържани по реда на НПК и за такива, изтърпявали или изтърпяващи наказание пробация. Въпросните справки са изискани от районни управления на полицията, МВР, съд, прокуратура, следствените отдели към окръжните прокуратури, частни съдебни изпълнители и други институции, като до края на календарната 2016 г. са изготвени и изпратени отговори на 17 401 от тях.

Във връзка с осъществяване дейността на ГДИН и териториалните й служби в деловодството на дирекцията са регистрирани общо 5364 заповеди.

През отчетния период в ГДИН са депозирани 1075 жалби. Броят на постъпилите в деловодство на дирекцията молби е 1961, от тях 1388 от лишени от свобода и 573 от граждани.

През изминалата 2016 г. са подготвени и изпратени до всички териториални служби 174 бюлетина с информация за дейността на дирекцията.

Във връзка с прилагане разпоредбите на Закона за достъп до обществената информация и при спазване на Вътрешни правила за

организацията на работа в ГДИН и териториалните ѝ служби са издадени от административният орган общо 41 решения за достъп или отказ от достъп до обществена информация.

В сектор „Административно и информационно обслужване, връзки с обществеността“ (АИОВО) са постъпили и отработени 223 входящи документи и изготвени 318 изходящи такива. Взето е и отношение по 21 молби от граждани, регистрирани в деловодството на дирекцията. По повод на осъществяване дейността на сектора са изготвени от служители на сектора 38 заповеди и 12 окръжни. Периодично се актуализира изготвения от сектора телефонен указател на цялата пенитенциарна система.

Във връзка с осъществяване на архивната дейност на дирекцията е изготвена нова Номенклатура на делата на ГДИН и териториалните ѝ служби със срокове за съхранение, която предстои да бъде утвърдена от директора на държавна агенция „Архиви“.

Всички подразделения на ГДИН работят с морално и физически остаряла техника. Хардуерът на компютърните конфигурации към момента не позволяваше да бъде инсталирана операционна система по-висока от Windows XP, а тя поддържа максимална версия на Internet Explorer 8. В същото време Майкрософт прекрати поддръжката на Windows XP и Internet Explorer 8, 9 и 10. Това създаде големи неудобства и сериозно увеличава риска за сигурността на нашите компютри, а оттам и за мрежата на цялата дирекция. За решаването на този проблем, както и нормалното функциониране на внедрените информационни системи – ISIN, CODOS, Konto 66 и др. бяха закупени около 750 бр. RAM памет 1G, DDR II, 800 MHz и раздадени на териториалните служби. Допълнително в края на отчетния период бяха закупени още 180 бр. RAM памет 2G, DDR II, 800 MHz. За обезпечаване дейността на дирекцията и териториалните служби с компютърни конфигурации и периферни устройства бяха проведени обществени поръчки за доставка на въпросната техника. Бяха закупени общо 135 многофункционални устройства, 90 бр. настолни компютри и 10 бр. преносими такива.

С оглед осигуряване на необходимото дисково пространство за нововъведените информационни системи бяха закупени допълнително два сървъра.

Наред с изложеното се извършваха и редица други текущи дейности, като: поддръжка на локалната мрежа, сървърите и антивирусния софтуер в ГДИН; поддръжка на инсталираните операционни системи и приложен софтуер в ГДИН; поддръжка на електронна поща с домейн gdin.bg; настройка на потребители на електронна поща с домейн gdin.bg; обслужване на домейн електронната страница на ГДИН - gdin.bg; поддръжка на информационна система „Деловодство“; оказване на съдействие по поддръжката на

финансовите информационни системи за заплати и счетоводна дейност; поддръжка на информационно-справочна система „Лица“ (лица, лишени от свобода, намиращи се в затворите), както справки за движение, наличен брой лишени от свобода, по видове престъпления; поддръжка на отделен информационен модул за лицата осъдени на пробация; оказване на съдействие в справочната дейност на картотеката към сектор „Режимна дейност; извършване на справки и предоставяне на информация за лица изтърпяващи или изтърпявали наказания, необходими за различни държавни институции, както и за външни правителствени и неправителствени организации, участие в комисии за възлагане на обществени поръчки и др.

III. Издателска, преводаческа и статистическа дейности

През 2016 г. беше издаден 1 брой на служебен бюлетин „Затворно дело“. Отпечатан е „Паспорт на затворите в България“.

Извършени са преводи на приблизително 40 материала и презентации, включително устни преводи.;

Попълнени са 5 въпросника от Европриз, както и SPACE I и SPACE II, статистика на Съвета на Европа относно затворите и пробацията.

През отчетната година служителите на сектор МСППП извършиха множество устни и писмени преводи както на документация, касаеща формалната комуникация и партньорство на ГДИН с международни организации като Съвета на Европа, КПИ, ООН, ПАСЕ, СЕП, Европриз, така и симултантни преводи по време на международни участия на служители на ведомството в работни посещения, конференции, семинари и управителни съвети. Преведени бяха наръчници, инструкции, разпоредби, доклади, стандарти, договори, въпросници и презентации, обезпечаващи международното сътрудничество на организацията.

3. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

През отчетния период дейността на сектор МСППП беше ориентирана към засилване на международното сътрудничество в контекста на общата политика за обмяна на добри практики и опит на полето на изпълнение на наказанията и разширяване на взаимодействието между сходните организации в Европа.

Вниманието беше насочено и към партньорство по многонационални проекти, финансирани по програма „Правосъдие“ на Европейската комисия, което е нов момент в дейността на сектора, тъй като е ключов индикатор за идентифициране и развитие на единни подходи и практики в отговор на

новите предизвикателства на полето на затворите и алтернативните санкции и мерки в Европа.

I. Международна дейност

Началникът на сектор МСПП в качеството му на официален член на Комитета по пенологично сътрудничество (PC-CP) при Съвета на Европа, взе участие в първото заседание на работната група, което се проведе в гр. Страсбург, Франция, в периода 11-13 януари 2016 г. Бяха поставени сериозни задачи за изпълнение, а именно „Наръчник по радикализация“ и преразглеждане и актуализиране на Препоръката за Европейските правила за обществените санкции и мерки (CSM). Беше направен преглед на Препоръките и Резолуциите на полето на затворите и пробацията и беше актуализиран коментарния документ към Европейските правила за затворите. По отношение на предложенията направени в документа, свързани с образованието в затвора, работната група реши, че тази тема ще бъде една от основните теми на 22-рата Конференция на директорите на затворнически администрации и пробационни служби през 2017 г., както и че трябва да се създаде партньорство с ЕРТА (Европейска Академия за Обучение в Затворите). Работната група излезе със становище, че е необходимо да се разгледа в по-големи подробности въпроса за здравните грижи за хора с психични проблеми, както в затворите така и в пробацията, и че това трябва да стане в сътрудничество с Европейския съд по правата на човека и Отдела за изпълнение на съдебни решения при Съвета на Европа. Беше обсъдена също така и Препоръка (99) 19 за медиацията по наказателни дела и беше изразено общо становище, че е необходимо да се работи активно в областта на възстановителното правосъдие, тъй като се използва все по-често в затворите и пробационните служби.

През м. януари 2016 г. беше получена покана за участие на представител на ГДИН в заключителна конференция на тема „Правата на децата зад решетките: Човешките права на децата, лишени от свобода – подобряване на механизмите за мониторинг“ в гр. Брюксел, Белгия на 15.02.2016 г., организирана от ДСИ-Белгия/Съвет на Европа. „Правата на децата зад решетките“ има за цел подобряване на прилагането на международните стандарти за младежко правосъдие за защита на правата и потребностите на децата, лишени от свобода. Този проект, координиран от DGI-Белгия, е резултат от съпоставяне на експертизата и опита на 16 европейски и международни организации, включително на Съвета на Европа. В конференцията взе участие служител от ПД-Бойчиновци.

По официална покана от г-н Карло Киаромонте - началник на отдел наказателно право към Съвета на Европа, служител от затвора в гр. София взе участие в многостранна среща на Съвета на Европа относно психично-

здравните грижи в затворите, която се проведе в гр. Страсбург, Франция, в периода 27-28 април 2016 г. Събитието се организира в рамките на дейностите на Съвета на Европа по многостранното сътрудничество в пенитенциарната сфера. Целта на срещата беше да събере на едно място представители от всички страни-членки на Съвета на Европа, за да обменят опит и добри практики по отношение на политиките за подобряване на грижите за затворници с психични проблеми и да се обсъдят най-добрите начини за прилагане на практика на съответните стандарти на Съвета на Европа.

По покана на Европейската комисия, служители от сектор МСППП, взеха участие в конференция на тема: „Борба с тероризма и дерадикализацията: как да се отговори на нуждите от обучение на практиците“, организирана от Европейската комисия и Европейска правна мрежа за обучение (EJTN), която се проведе в гр. Брюксел, Белгия, в периода 19-20 май 2016 г. Основната цел на конференцията беше да се предостави платформа за обсъждане на нуждите, съдържанието и методите на обучение, свързано с мерките за борба с тероризма или със съдебния отговор на насилствения екстремизъм. Беше проведена дискусия за нуждите от конкретни теми за обучение и методи как по най-добър начин да бъдат приложени обучителните дейности. Беше предоставена информация за предстоящи европейски обучителни проекти и възможности за европейско финансиране. На конференцията беше представено и предложението за нова Директива на Европейския парламент и Съвета по отношение на борбата с тероризма, която да замести Рамково Решение на Съвета 2002/475/JHA за борба с тероризма. Бяха представени и новите ръководства на Съвета на Европа за затворите и пробационните служби относно радикализацията и насилствения екстремизъм.

Началникът на сектор МСППП участва във второто заседание на работната група при Комитета по психологично сътрудничество (РС-СР) при Съвета на Европа, което се проведе в гр. Страсбург, Франция, в периода 11-13 май 2016 г. На заседанието беше отчетен напредъка по изготвянето на наръчника по радикализация, като бяха направени съответните промени и допълнения, бяха преразгледани Препоръките и Резолуциите на полето на затворите и алтернативните санкции и мерки и бяха идентифицирани тези текстове, които подлежат на актуализиране. Бяха обсъдени въпроси, свързани с организацията на 21-та конференция на директорите на затворнически администрации и пробационни служби в гр. Заандам, Холандия. Беше разгледан и допълнен проекта на текст на „Бяла харта на пренаселеността в затворите“.

В периода 12-16 юни 2016 г. делегация от МП и ГДИН, ръководена от зам.-министъра на правосъдието и главния директор на ГДИН, взе участие в 21-та конференция на директорите на затворнически администрации и пробационни служби в гр. Заандам, Кралство Холандия. Темата на

конференцията беше „Включване на общността в затворническата и пробационната работа“.

Служител от сектор МСППП взе участие като представител на ГДИН в обучение за работа с Европейската информационна система на затворите EPIS. Обучението се проведе в рамките на 3 дни от 29 – 31 август 2016 г., в гр. Страз под Ралскем, Чехия, а обученият служител е ангажиран с попълването, актуализирането и поддържането на информацията, касаеща българската страна в Европейската информационна система на затворите.

Служители от сектора участваха в пленарно заседание на Комитета по пенологическо сътрудничество към Съвета на Европа (PC-CP) в периода 19–21 октомври 2016 г., в гр. Страсбург, Франция. На заседанието бяха коментирани въпроси, свързани с работата по проект на Наръчник за затворите и пробационните служби относно радикализацията и насилието и екстремизма; както и по проект на Препоръката на Комитета на министрите относно Европейските правила (ER) за обществените санкции и мерки; включеността на групата в създаването на Бяла книга за пренаселеността на затворите. Беше представен обзор на проведената 21-конференция на директорите на затвори и пробационни служби, (през юни 2016 г., в Заандам, Холандия). По време на заседанието националните делегации бяха информирани за тематиката на предстояща конференция на корекционните служби в Лилестрьом, Норвегия и запознати с анализи, базирани на статистиката SPACE за европейските пенитенциарни служби.

Служител от ОСИН – Велико Търново взе участие като представител на ГДИН в Кръгла маса за обсъждане на условията в местата за задържане в рамките на Европейския съюз на 20 октомври 2016 г. в гр. Брюксел, Белгия.

В периода 23 - 24 ноември 2016 г., в гр. Страсбург, Франция, екип от служители на ГДИН, затвора в гр. Бургас и ОСИН - София, взе участие в кръгла маса по въпросите на радикализацията в корекционните служби, организирана от Комитета по пенологично сътрудничество (PC-CP) при Съвета на Европа. Целта на срещата беше инициране на диалог, който да доведе до обмен на информация и експертен опит между участниците, а очакваните резултати бяха:

- Оценка на необходимостта от подпомагане на затворите и пробационните служби по отношение на подбора и обучението на служители, ангажирани с работата с лица, свързани с радикализация и насилствен екстремизъм;

- Представяне на примери за добри практики, с цел публикуването им в „Насоки“ и „Наръчник“ (Handbook on the Management of Violent Extremist Prisoners and the Prevention of Radicalization to Violence in Prisons);

- Създаване на мрежа между съответните служители от затворите и пробационните служби.

В периода 24-25 ноември 2016 г. в гр. Брюж, Белгия, служител от затвора в гр. София, взе участие в семинар на тема „Чуждестранни правонарушители“, организиран от Европейската конфедерация по пробация (CEP) и Европейската организация на корекционните служби (ЕВРОПРИЗ). Семинарът беше организиран в сътрудничество със системата на белгийските затвори и имаше за цел да подпомогне обмяната на обещаващи практики и познания сред практиците, да се представят модели на сътрудничество и обмен на информация между националните и международните организации и групи подкрепящи тези затворници и техните семейства, както и да се представят резултатите от последните проучвания. Бяха представени теми свързани с управлението на лишени от свобода, които са чужди граждани, междуинституционалното сътрудничество с миграционните служби и работа с експулсирани правонарушители в Албания и Румъния.

На 07 декември 2016 г. началникът на сектор МСППП участва в първото заседание на временната подгрупа към Европейския комитет по проблемите на престъпността (CDPC), която беше създадена през месец юни 2016 г. в рамките на проведеното пленарно заседание. Целта на подгрупата беше да събере експерти, които да дискутират и предложат практически мерки, за да се гарантират последващи действия в изпълнението на препоръките на Бялата книга за пренаселеността в затворите, която беше приета от Комитета на Министрите на 28 септември 2016 г. Българският участник представи доклад за дейността на общежитията от открит тип в системата на българските затвори.

В периода 10 - 11 ноември 2016 г. служители от ГДИН и ПД - Бойчиновци взеха участие в обучение организирано от Мрежата за информираност относно радикализацията (RAN), в гр. Кеймбридж, Великобритания. Целта на обучението беше оценка на интервенциите в сферата на превенция на радикализма. Широко разпространено е, че не много интервенции са оценени по подходящ начин, което води до липса на знания за ефекта от тези интервенции. В Мрежата за информираност относно радикализацията (RAN), много практики и професионалисти са подчертали нуждата от по-добра оценка и в същото време са акцентирали върху липсата на умения и средства, с които да бъде направена. В съответствие с тези нужди, програмата IMPACT Europe е създадена за попълване празнотите в сферата на знанията относно справяне с различните видове насилствена радикализация и подпомагане на практиците ангажирани в противопоставяне на радикализационните интервенции. Интервенцията, представена от ГДИН, се отнасяше до обучението на служителите на ГДИН по въпросите на радикализацията в затворите. Предвид пилотно стартиране на обучения на служителите на затворите в Учебния център в гр. Плевен, се ангажирахме да проведем оценка на тази интервенция в следващите шест месеца и да

представим резултатите на последваща среща с представителите на RAND Европа. Изработихме план за оценка върху готова бланка, която ни беше предоставена от домакините. В нея включихме ангажимент за разширяване на обученията за служители по въпросите на радикализацията и внедряване на тези обучения в годишната програма за обучение на служители на ГДИН при постъпване на работа. Включихме като важен момент обучение на служителите на ПД - Бойчиновци по въпросите на радикализацията, предвид нарастващия проблем с радикализиране сред младите хора.

В периода 14 - 15 декември 2016 г. служител от сектор МСППП взе участие в експертна среща за повлияване на теченията за 2016 г. по отношение на превенция и борба с радикализацията в затворите и пробационните служби, която се проведе в гр. Рига, Латвия. Срещата беше организирана от Министерство на правосъдието на Латвия. Програмата включваше и кратка презентация на системата на затворите и пробацията в Латвия. В Латвия съществуват само четири случая на радикализация, като трима от извършителите са чужденци и само един е осъден. Въпреки малкия брой случаи, Латвия е активна в сферата на превенция на радикализацията в затворите и при пробация от гледна точка на възможни заплахи в бъдеще. Беше представена и нова версия на работен документ, чиито промени презентира Д-р [REDACTED] от Университета Кеймбридж.

Сесиите, базирани на този документ бяха фокусирани върху сътрудничество между институциите, оценка на риска, режима в затворите, пробационни интервенции, обучение, интервенции в затворите и бъдещи предизвикателства. Дискусиите бяха водени от избран представител.

II. Международни проекти и програми

В периода 20-21 януари 2016 г., в гр. Париж, Франция, служител от сектор МСППП взе участие в работна визита, организирана от мрежата за предотвратяване на радикализацията Radicalisation Awareness Network (RAN). Мрежата Radicalisation Awareness Network е проект на Европейската комисия, който обхваща всички държави-членки и е предназначен да насърчава дейности, чрез които общностите и ключовите групи да съдействат за предотвратяването на радикализацията с насилствени последици и набирането на членове на радикални идеологии. Една от осемте работни групи на мрежата е посветена на въпросите на радикализацията в затворите и пробацията. По време на посещението, организирано в рамките на работната група за затворите и пробацията към Мрежата за противодействие на радикализацията, бяха посетени два затвора в района на Париж, които имат специални отделения за настаняване на лишени от свобода, осъдени за тероризъм или оценени като радикализирани. Бяха представени програмите за дерадикализация, изготвени в партньорство с неправителствени организации,

както и резултатите от вече проведени групи със затворници. Представителите на RAN разгледаха отделенията, в които се настаняват радикализираните лишени от свобода и обмениха с персонала информация относно третирането и режима на този вид затворници.

По покана на отдела за международни отношения на Главна дирекция на затворите и местата за задържане на Република Турция, двама представители на ГДИН участваха в международен семинар по въпросите на професионалното обучение в затворите, в гр. Анкара, Турция, в периода 28 януари 2016 г. Семинарът беше организиран в рамките на проект „Иновации, развитие и комуникации за по-добро обучение в затворите“ (ИДЕКОМ), финансиран от европейската общност в рамките на програма Еразъм+. Целта на проекта е разработване и прилагане на нови образователни методики за обучение на персонала на затворите в кръстосани умения като: комуникация, ИТК, работа в екип, иновациите и предприемачеството. На този семинар участниците имаха за цел да допринесат за разработването на учебни програми за: „Иновации в затворите“, „Предприемачество за служителите от затворите“ и „Комуникация и компетенции за работа в екип в затворите“. При приключване на проекта програмите ще бъдат разпространени до всички участници.

По покана на Националната администрация на затворите на Румъния, съвместно с Румънския център за пенитенциарни науки към Западния университет на Тимишоара, служители на ГДИН и ОСИН - Русе взеха участие в семинар на тема „Пътища за радикализация и вербуване: стратегии за интервенция на Балканите, Централна и Югоизточна Европа“ в гр. Тимишоара, Румъния, в периода от 24-28 април 2016 г. На събитието са участвали представители на пенитенциарните системи на Шотландия, Чехия, Словакия, Хърватска, Словения, Австрия, Молдова и Румъния, както и ръководители на НПО от Англия и САЩ. Основен лектор на семинара е била д-р Рупали Джесвал - анализатор в сферите на тероризъм и разузнаване, оперативен психолог, клиничен хипнотерапевт и участник в различни организации с основна дейност превенция на тероризма. Във втората сесия за деня участниците са се запознали с идеята за глобален джихад и киберджихад-възможностите, които глобалните мрежи предоставят и как терористите се възползват от тях. В рамките на семинара, г-жа [REDACTED] - представител на Румънската разузнавателна служба е изнесла презентация на тема: Международно сътрудничество за превенция и борба с радикализацията, както и опитът на румънската страна в борбата с радикализацията и взаимодействието с други служби в съседни държави. Посетен е и затвора в гр. Тимишоара, където към този момент са изтърпявали наказание 1100 лишени от свобода, а броят на служителите е 313. Институцията е публична и се финансира от държавния бюджет на Румъния, но има и приходи от

собствени икономически дейности. Затворът на гр. Тимишоара е подчинен на Националната администрация на затворите на Румъния и се ръководи от директор и трима заместници. Затворът е на първо място в Румъния по брой лишени от свобода, които работят и получават заплата. Всеки ден около 500 лишени от свобода работят извън територията на затвора в частни фирми, а още около 100 лишени от свобода работят на място. От договорите си с тези фирми затворът получава сериозни приходи. Има изградена собствена зеленчукова градина и ферма в гр. Бузиаш, обл. Тимишоара. Затворническата администрация работи активно с много НПО и публични институции.

С писмо от 17 март 2016 г. Негово Превъзходителство посланика на Кралство Нидерландия в България, г-н [REDACTED], ни ведоми, че по програма МАТРА ще бъде финансиран проект „Българска система на затворите“. Проектът има за цел да предостави на българските затвори подкрепа при формиране на визия, в рамките на финансовите си и организационни възможности, така че да са налице всички необходими предпоставки за хуманно третиране на лишените от свобода, ограничено използване на сила само в изключителни ситуации, работа по установяване и коректно докладване от страна на медицинския персонал на възможно насилие и засилване на управленските роли. Целевите групи са управленски персонал и персонал отговорен за обучението. По дейност 1 „Провеждане на учебно посещение в Холандия“, в периода 18 – 21 април 2016 г., екип от представители на ГДИН, началниците на затвори в гр. София, Стара Загора, Пловдив, Бобов дол и ръководителят на Учебен център-Плевен, посети Холандската агенция на затворите. В рамките на посещението бяхме подробно запознати със системата за обучение на персонал, подходите за управление и ролята на лидерите при превенция на насилието в затворите. Посетиха затвора Алфен и бяха поканени да участват в демонстрация за управление на агресия. В заключение бяха обсъдени и областите, в които е нужна холандска експертиза и графика за провеждане на дейностите. За пилотен затвор беше избран затвора в гр. Стара Загора.

През август 2016 г. ГДИН заяви участие като страна-партньор по проект по програма Хоризонт 2020 SEC-07-FCT-2016-2017, Тема: Човешкият фактор за Предотвратяването, Разследването и Намаляването на престъпни и терористични актове. Заглавието на проектното предложение е: ECOASIS: Европейска контекстуална система за сигурност и разузнаване. Главен координатор на проекта е Университет Оулу (Финландия). Партньори по проекта са правозащитни органи от Германия, Испания, Полша, Швеция, Финландия и Румъния, както и водещи европейски университети.

Пред м. декември 2016 г. беше одобрен за финансиране проект „Подкрепа на изпълнението на решенията на ЕСПЧ и стандартите и препоръките на КПИ (реформа в затворите)“ финансиран от Съвета на Европа

и изпълняван в партньорство с Национален институт на правосъдието. Основната цел на проекта е подобряване и развитие на ефективна и всеобхватна реформа в затворите в България в съответствие с европейските стандарти и по-специално със стандартите и препоръките на Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) и Комитета за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижително отношение или наказание (КПИ). В рамките на проекта беше изпълнена първата дейност „Откриваща конференция“, която се проведе в гр. София. Беше проведено и първото заседание на Управителния комитет по проекта.

В края на 2016 г. беше одобрен за финансиране проект „Повишаване на информираността и мобилността на персонала върху насилствената радикализация в затворите и пробационните служби“ (RASMORAD) с основен партньор Министерството на правосъдието – Италия, а ГДИН е асоцииран партньор. Проектът ще се изпълнява по програма „Правосъдие“ на Европейската комисия и е с продължителност 24 месеца.

III. Европейска организация по пробация (СЕР)

В периода 19-21 април 2016 г., служители от ГДИН взеха участие в 10-та конференция по електронно наблюдение в Европа, в гр. Рига, Латвия, по получена покана от Европейската организация по пробация (СЕР). На конференцията е представено развитието на електронното наблюдение в Европа, новости както в технологиите, така и в методите на тяхното прилагане.

В периода 06-08 юни 2016 г. на своето първо посещение в България беше г-н [REDACTED] генерален секретар на Конфедерацията на европейските пробационни служби (СЕР). Той осъществи среща с главния директор на ГДИН, на която бяха обсъдени бъдещите инициативи на организацията, както и съвместното партньорство. Той посети пробационните служби в гр. Пловдив и София, където представи дейността на СЕР, новостите на полето на пробацията в Европа и се запозна с добрите практики на българската пробационна служба.

Началникът на сектор „Пробация“ в ГДИН участва в експертната среща на тема „Рамковите решения 829 и 947“, която се проведе от 15-16 септември 2016 г. в гр. Брюксел, Белгия, организирана от Европейската конфедерация по пробация.

Участва също така и в Общото събрание на 12-та Генерална асамблея на европейската конфедерация по пробация и в конференция на тема „Алтернативи на задържането“, които се проведоха в периода 05-07 октомври 2016 г. в гр. Букурещ, Румъния. Теми, които са били представени и обсъдени на семинарите са: съдилища за наркозависими и тяхното медикаментозно

лечение, използването на технологии за реализирането на алтернативите на задържането, пробация и професия, психичното здраве и радикализация.

IV. Европейска организация на корекционните служби (ЕВРОПРИЗ)

Началникът на сектор МСППП участва във второто заседание на Комитета по психологично сътрудничество (PC-CP) при Съвета на Европа, което се проведе в гр. Барселона, Испания, област Каталония, в периода 25 – 27 април 2016 г. Експертите от тази работна група имат за задача да разработят политики и практики на полето на радикализацията в затворите, които да бъдат предложени на Европейските институции и страните членки за разглеждане и одобрение. На заседанията бяха разработени доклади за религиозната грижа в затворите и ролята на имамите и инструментите за оценка на риска и скрининги за радикализъм и насилствен екстремизъм. Докладите бяха представени на 21-та конференция на директорите на затворнически администрации и пробационни служби в гр. Заандам, Холандия.

В ГДИН постъпи покана от г-жа Кърстин Хауличек, изпълнителен директор на Европейската организация на затворите и корекционните служби за участие на заключителната конференция по проект „Затвори на бъдещето“, осъществяван от холандската служба на затворите в партньорство със пенитенциарните системи на Дания, Швеция, Белгия, Холандия, Европейската организация по пробация (CEP) и Европейската организация на затворите и корекционните служби (EuroPris), в периода 02 до 04 март 2016 г., в гр. Хага, Кралство Холандия. По време на конференцията бяха обсъдени и много други актуални за системите въпроси като нови концепции в затворите, свързани с архитектурен дизайн и обкръжаващата среда (балансиране на различни принципи, като например обществената безопасност, нормализация, реинтеграция, личностно развитие, ефективност), гледната точка на правонарушителите и/или гледна точка на гражданите (как да се справят ефективно с „болката от лишаване от свобода“ и „болката от престъплението“, с акцент върху възстановително правосъдие и лична отговорност) и други. На конференцията участваха служители на ГДИН.

В периода 15-18 февруари 2016 г., по проектна инициатива с наименование „Повишаване капацитета за стратегическо планиране и управление в ГДИН по Фонд за двустранни отношения по програма БГ15 на Норвежки финансов механизъм 2009 – 2014, делегация, включваща служители на МП и ГДИН, посети Кралство Норвегия и по-конкретно Директората на Норвежката корекционна служба в Лилестрьом и затвора Рингерике. В програмата бяха включени множество срещи, които се проведоха в Директората на корекционните служби, на които двете страни акцентираха

върху необходимостта от взаимодействие в сферата на човешките ресурси и повишаване на познанията за управление и обучение на персонала в съответствие с добрите практики. Коментиран беше и новия програмен период и способите за разширяване на партньорството между двете държави в областта на пенитенциарното дело.

В периода 12-14 юни 2016 г. в гр. Заандам, Кралство Холандия, главният директор на ГДИН и началникът на сектор МСППП взеха участие на редовно годишно заседание и конференция на ЕВРОПРИЗ. На срещата бяха обсъдени теми, свързани с пренаселеността в затворите и общите условия на живот в затворническите системи на страните-членки, както и проекти, които са инициирани по посока на подобряване на условията. Бяха представени годишния отчет за дейността и годишния финансов отчет, както и плана за 2017 г. Ключов момент на заседанието беше изборът на главния директор на ГДИН за член на управителния комитет на организацията. Това е първото българско представителство в управителен комитет на толкова значима европейска организация.

В периода 15 – 17 септември 2016 г. главният директор на ГДИН и началникът на сектор МСППП участваха в първата среща на Борда на ЕВРОПРИЗ, която се проведе в гр. Вилнюс, Литва. На тази първа среща бяха докладвани резултатите от проведеното анкетно проучване на редовното годишно заседание, проведено в Кралство Холандия. Беше разгледан финансовия отчет за 2016 г. и планирането на разходите за 2017 г. Също така беше разгледано сътрудничеството и бъдещите съвместни инициативи с RAN (Мрежа за превенция на радикализацията) и ЕРТА (Мрежата на европейските пенитенциарни обучителни академии). Като една първа стъпка към по-близко сътрудничество Европриз назначи служител за връзка, който да координира сътрудничеството с ЕРТА. Това е бившият началник на норвежката обучителна академия KRUS и предишен член на съвета за пенитенциарно сътрудничество към Съвета на Европа, който работеше върху насоките на СЕ за затворнически и пробационни служби по въпросите на радикализацията и насилствения екстремизъм. Втората стъпка беше предложението за организиране на обща дискусия или паралелно събитие заедно с RAN по време на годишната среща на ЕРТА през ноември. По покана на главния директор на ГДИН следващото заседание на Борда ще се проведе в България, в края на месец март 2017 г.

В периода 14 до 16 декември 2016 г. в гр. София се проведе международна конференция, която се организира в партньорство между ГДИН и EuroPris на тема „Режимът в европейските затвори“. За пръв път България и в частност ГДИН имаше възможност да бъде домакин на събитие от подобен международен ранг и мащаб, с повече от шестдесет представители на различни европейски пенитенциарни институции. Конференцията предостави

отлична среда с реални предпоставки за ползотворни срещи на мениджъри, учени и специалисти, работещи в областта на правосъдието и правоприлагането. Конференцията включваше презентации и кръгли маси по въпроси, свързани с трудовата заетост на лишените от свобода, маркетингът на продукти, произведени в затворите, образованието и професионалната квалификация на осъдените лица, методите за корекционна работа с лишени от свобода, представители на различни националности и увеличаване на възможностите за работа на бивши затворници посредством социално предприемачество. Лектори на събитието бяха водещи експерти от Белгия, Холандия, Италия, Ирландия и Норвегия и Съвета на Европа. На конференцията присъстваха и представители от ръководството на МП. Форумът беше закрит лично от г-н [REDACTED], главен директор на белгийската система на затворите и председател на Международната асоциация на корекционните служби и затворите.

V. Международната асоциация на корекционните служби и затворите (ICRA)

В периода 25 – 28 октомври 2016 г., в Букурещ, Румъния, главният директор на ГДИН и началникът на сектор МСППП взеха участие в 18 - та годишна конференция на Международната асоциация на корекционните служби и затворите (ICRA). Акцентът на годишна конференция беше поставен върху лидерството, използване на технологии, иновации в дизайна и изграждането на затвори и сходни съоръжения, влиянието на образованието в затворите, управление на персонал и др. Бяха изнесени над 90 презентации от лектори от цял свят. Събитието беше определено като едно от най – престижните в сектора. Участниците получиха достъп до най-голямата информационна платформа за обмен на информация и достъп до голям набор от проучвания, програми и материали. Конференцията предостави широко поле за осъществяване на контакти и обсъждане на бъдещи партньорства. Представители на ГДИН за първи път участваха в събитие на ICRA.

II. ОСНОВНИ ПРИОРИТЕТИ ЗА 2017 ГОДИНА

I. Актуализиране на нормативната уредба и създаване на условия за прилагането ѝ:

1. Изготвяне на проект на Правилник за изменение и допълнение на ППЗИНЗС и предлагането му за съгласуване и утвърждаване.
2. Изготвяне на проекти на правила относно регламентиране на отношенията по преминаване на държавната служба.
3. Изготвяне на проект на Наредба за условията и реда за извършване на изследване за професионална и психологическа пригодност на кандидати за

държавни служители по чл. 19, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС и действащи държавни служители от същата категория.

4. Участие в изготвянето на проект на Правила за взаимодействие между ГДИН – МП, ГДНП – МВР и Прокуратурата на Република България.

5. Изготвяне на проект на Инструкция за взаимодействие между структурите на МВР и ГДИН – МП при осъществяване на контрол чрез електронно наблюдение.

6. Определяне на реда за разпределение на осъдените по затвори и ЗО, както и ползване на правата им на свиждане и телефонна връзка при благоприятни условия.

II. Продължаване политиката на влагане на максимални усилия и средства за подобряване на жилищно-битовите условия в затворите и арестите:

1. Приключване на строително-ремонтните дейности в ЗО „Разделна“ към затвора в гр. Варна и въвеждането на обекта в експлоатация;

2. Приключване на строително-ремонтните дейности в ЗО „Дебелт“ към затвора в гр. Бургас и въвеждане на обекта в експлоатация;

3. Приключване на строително-ремонтните дейности в затвора в гр. Бургас и въвеждане на обекта в експлоатация;

4. Приключване на строително-ремонтните дейности в затвора в гр. Сливен, включително обособяване на арестни помещения, въвеждане на обектите в експлоатация;

5. Приключване на строително-ремонтните дейности в затвора в гр. Пазарджик и въвеждане на обекта в експлоатация;

6. Приключване на строително-ремонтните дейности в корпуса на затвора в гр. Белене и в ЗО „Белене“, и въвеждане на обекта в експлоатация;

7. Проектиране и извършване на строително-ремонтни дейности в ЗО „Черна гора“ към затвора в гр. Стара Загора и въвеждане на обекта в експлоатация;

8. Извършване на строително-ремонтни дейности в затвора в гр. Бобов дол със средства от ДП „ФЗД“ и въвеждане на обекта в експлоатация.

9. Извършване на строително-ремонтни дейности за обособяване на арестни помещения в затвора в гр. Стара Загора и въвеждане на обекта в експлоатация.

10. Построяване на стрелбище за провеждане на учебни стрелби от служители на НОС и от курсистите в Учебния център на ГДИН в гр. Плевен.

11. Внедряване на мерки за енергийна ефективност в затвора в гр. Плевен;

12. Проектиране на ремонтни дейности в ЗО „Велико Търново“ към затвора в гр. Ловеч за обособяване на арестни помещения;

13. Доставка и монтаж на технологично кухненско оборудване за затвори.

III. Организационни мерки и управление на персонала:

1. Оптимизиране на организационните взаимоотношения, отговорности и контрол между структурните звена с оглед новите предизвикателства на ЗИДЗИНЗС и ПИДППЗИНЗС.

2. Създаване на необходимата организация и стартиране на конкурсни процедури за постъпване на държавна служба по Закона за държавния служител.

3. Усилено подготвяне на документи и обявяване на конкурсни процедури по ЗМВР за заемане на новоразкритите щатни бройки за ЗО „Дебелт“ към затвора в гр. Бургас и ЗО „Разделна“ към затвора в гр. Варна.

4. Въвеждане и прилагане на нови психодиагностични инструменти за подбор на персонала.

IV. Разширяване обхвата на ресоциализационните практики и мерки. Въвеждане на нови инструменти за оценка и управление на правонарушителите:

1. Интензифициране на индивидуално-консултативната дейност с правонарушителите и прилагането на специализирани програми.

2. Създаване на условия за по-висока ангажираност на свободното време на лишените от свобода и включването им в различни културно-информационни, творчески и спортни дейности.

3. Осигуряване на по-широко участие на осъдените в образователните и професионално квалификационни дейности.

4. Разширяване на приложното поле на пробацията чрез утвърждаване на ефективни инструменти за управление на правонарушителите чрез електронното наблюдение и предсъдебния доклад.

5. Подобряване на психологическото обслужване на лишените от свобода чрез въведените практики в психодиагностиката, индивидуалното консултиране и кризисни интервенции.

6. Разширяване на партньорствата с институциите по отношение на дейностите за ресоциализация на лицата изтърпяващи наказания, включително и участие в партньорски проекти за внедряването на добри практики.

V. Повишаване сигурността в местата за лишаване от свобода:

1. Внедряване на съвременни и модерни технически средства за наблюдение и контрол, охрана и управление.

2. Засилване на взаимодействието със сектор „ООМЛС“ в ГДНП – МВР за ограничаване, разкриване и предотвратяване на корупционни практики сред служителите от териториалните служби на ГДИН.

3. Непрекъснато обучение на НОС в МЛС, с цел повишаване на общата и специалната му подготовка и осигуряване на единен подход при третиране на лишени от свобода.

4. Интензивна работа за формиране на устойчива мотивация у новопостъпилите служители от НОС при изпълнение на служебните им задължения.

VI. Засилване на международното сътрудничество и разширяване на партньорското взаимодействие със сходни организации в Европа.

ГЛАВЕН ДИРЕКТОР:

Главен комисар [REDACTED]